

Pamětní kniha
obce
Zdětína

kniha 1

Kronikář:

Kronikářem zvolen v zasedání obecního zastupitelstva 18. Března r. 1938: Václav Resl, odborný učitel ze Zdětína.

Letopisecká komise:

Letopiseckou komisi tvoří kromě starosty obce Josefa Malého tito občané:

Karel Miškovský, statkář.

Jaroslav Štolovský, statkář.

První kronikář: životopis.

První kronikář je rodem z Loukovce u Mnichova Hradiště (narozen 16. Dubna 1905). Po vystudování učít. Ústavu v Hradci Králové odešel na české státní školy v pohraničí. Působil na několika školách v okrese Trutnovském a posledně 7 roků jako říd. Uč. V Bernarticích u Trutnova, odkud si zažádal na učitelské Místo do Zdětína, aby se s rodinou dostal do rodného kraje. Příkázán však byl hned od 1. září 1939 na měst. školu do Nov. Benátek. Z lásky k české historii ujal se úkolu napsání obecní kroniky v roce 1938, aby příštím pokolením zůstaly zachovány všechny události a vypravování předků obce Zdětína.

*Události obce potomkům zachovat,
vypravování předků v úctě chovat,
nás všech je svatou povinností.*

V. R.

Rok 1938

Úvod – poloha obce

Ves Zdětín, katastrální obec v okrese mladoboleslavském, rozprostírá se v počátku středočeské roviny, která se na pravém břehu řeky Jizery směrem od Mladé Boleslavě za vesnicemi Hrušovem a Chotětovem začíná šířit k nížině Polabské. Na mírném návrší, vystupujícím z údolí řeky Jizery na jejím pravém břehu, rozložena je tato prastará ves. Jizera je vzdálena směrem východním málo přes 2 km. Zdětín je vzdálen směrem jiv. 2 km od města Nových Benátek a směrem sv. 16 km. Od okresního a krajského města Mladé Boleslavě. Mírné návrší, na kterém je ves rozložena, svažuje se směrem j. a jz. do údolí, takže s této strany se zdá, že Zdětín je položen na kopci. Směrem s. je úplná rovina a v. svažování jen mírné. V údolí na jz. vede železniční trať, vlečka ze stanice Chrastický Dvůr do cukrovaru a továrny Karborundum ve Starých Benátkách. Směrem sz. od vsi necelé 2 km, vede železnice, bývalá česká severní dráha, spojující Prahu s Libercem přes Ml. Boleslav, Bakov, Turnov.

Nejstarší budovou v obci je pravděpodobně statek Svačinův nyní č. p. 13, kde asi stávala v pradávných dobách veliká tvrz slovanského kmene Charvatů, jak dokazují četné nálezy archeologické v těchto místech a dosud udržovaný název „Na hrádku.“ Bylo také přesně zjištěno, že rod Svačinův je ve Zdětíně nejstarší. Kolem tvrze stavěly se ostatní budovy. Stavení u původní vesnice vedena jsou směrem od v. k z. tak, že vznikla podlouhlá návěs, která se směrem z. rozšiřuje. Na rozšířené návsi směrem k straně z. stojí kostel a parčík s památníkem padlých ve světové válce. Návěs je zdobena sadem hlohovým a čtyřmi památnými lípami, o nichž bude zmínka v památkostech a zvláštěnostech obce. Zde je také nejstarší část obce a teprve když nestačilo místo, počalo se stavěti kolem cest, nyní okresních silnic vedoucích do okolních obcí. Z prostřed návsi při cestě vedoucí na silnici k Horkám vznikla ulice lidově zvaná „Kančí,“ dále stavěno směrem v. při silnici vedoucí do Dražic, kde se říká na levé straně bývalé obecní zahradě „na Zelnici“ a na jv. K Novým Benátkám. Stavělo se směrem z. na svahu, kudy dnes vede silnice do Sedlce, s odbočkou do Chrastického Dvora. Konečně zastavěly se obě strany silnice vedoucí směrem severním do Chotětova a směrem sv. do Horek nad Jiz. Kde se silnice rozdělují k Chotětovu a Horkám, je obecní palouček, dnes ovocný sad, podoby trojúhelníku zvaný „Drážka.“ Ulice směrem k Horkám je zvaná Horecká a byla lidově přezvána „Kradlov“ nebo „Na kradlově.“ V nynější době vznikla ulice na s. straně obce lidově zvaná „Rafanda“. (Zjištěno, že ulici tak pojmenoval chalupník

Václav Adášek z čp. 105, pro časté hádky sousedek.) Přesto tvoří obec uzavřený celek a nemá velké rozlohy, neboť na návsi a v ulicích přimykají se domy k sobě a dvory i zahrady jsou uprostřed hospodářských budov nebo za nimi.

Od obce Zdětína směrem skoro z. leží víska Chrastecský Dvůr, kde je 6. Popisných čísel s bývalým poplužním dvorem, po pozemkové reformě v r. 1926 zbytkovým statkem. Zde na trati býv. České severní dráhy postavené v r. Je od r. Železniční stanice, vzdálená z obce necelé 2 km. Na s. a sv. konci obce ze silnic vedoucích k Chotětovu a Horkám jeví se za jasného dne malebný pohled do širého okolí na s. a v. a často je viděti na obzoru pohraniční pásmo Krkonoš. Směrem s. vypíná se památná hora Bezděz a od této málo k v. hora Ještěd v horách Lužických. Zvláště na zasněžený Ještěd a Krkonoše, bývá za jasného počasí pohled přímo nádherný, zvláště když zima ve Zdětíně často na sních Chudá. Nadmořská výška nejvyššího místa v obci obnáší 248 m.

Počet budov, majitelé budov

Obec Zdětín čítá v roce založení kroniky 160 popisných čísel, z nichž je 154 ve Zdětíně a 6 ve vísce – samotě v Chrasteckém Dvoře.

Číslo pop. 1. *hospodářské stavení – bývalý statek*
Josef Pařízek – výměra

dřívější majitelé: Jan Pařízek, Josef Černý, Václav Pauser, Vilém Meisner, Antonín Novotný, r. 1843 Václav Novotný, r. 1788 vdovy Novotný, r. 1773 Matěj Novotný, r. 1713 Václav Novotný.

Číslo pop. 2. *kovárna – bývalý statek*
Václav Podaný

dřívější majitelé: Anna Pelantová, r. 1850 Jan Měšťák, r. 1843 Václav Měšťák, r. 1788 Václav Bošina, r. 1773 vdova Bošinová, r. 1713 Matěj Bošina, r. 1654 Jan Bošina.

Číslo pop. 3. *statek – výměra*
Václav Čančík, inženýr

dřívější majitelé: Václav Čančík, Jan Čančík, r. 18 Josef Čančík, šafář Suchý z Dražic, Řehák, r. 1773 Josef Svačina.

Číslo pop. 4. *hostinec a řeznictví – bývalý statek*
Ladislav Tvrzník

dřívější majitelé: František Beitler, Rudolf Beitler, Václav Suldovský, Antonín Pospíšil, r. 1843 Jan Čvančar, r. 1773 Václav Škoda, r. 1713 Jakub Škoda.

Číslo pop. 5. *domek pro výměnek*
Václav Štych

dřívější majitelé: Václav Resl, Kožich, r. 1843 Jan Resl, r. 1773 Václav Pícha,

- Číslo pop. 6. statek – výměra
Jaroslav Štolovský
dřívější majitelé: Marie Štolovská, Anna Čančíková,
r. 1843 Václav Slánský, r. 1788 Václav Svačina, r.
1773 Josef Svačina, r. 1713 Václav Svačina.
- Číslo pop. 7. bývalá obecní pastuška, přeměněná v obecní kovárnu.
- Číslo pop. 8. obecní domek.
- Číslo pop. 9. statek – výměra
Josef Suldovský
dřívější majitelé: Václav Suldovský, r. 1843 Václav Suldovský, r. 1788
Václav Svačina.
- Číslo pop. 10. domek
Václav Aust, dělník
dřívější majitelé: Antonín Dvořák, Josef Dvořák, Josef
Dvořák, r. 1843 Václav Dvořák, r. 1788 vdovy Fialovy.
- Číslo pop. 11. domek
Antonín Bodlák, hlídač sladovny
dřívější majitelé: František Obrázek, Jan Šulc, r. 1843
Antonín pařízek, r. 1788 Matěj Dědek.
- Číslo pop. 12. domek deputátní
Josef Svačina
dřívější majitelé: Václav Svačina, Antonín Lukavec, Václav
Adášek, r. 1850 Jan Adášek, r. 1843 Josef Adášek, r. 1788
Matěj Adášek.
- Číslo pop 13. statek – výměra
Jaroslav Svačina
dřívější majitelé: Václav Svačina, Václav Svačina, r. 1843
Erben Svačina, r. 1788 Josef Svačina, r. 1654 Mikuláš Svačina.

- Číslo pop. 14. *statek – výměra*
František Koula
dřívější majitelé: František Koula, Josef Fachner, r. 1843
Václav Šrámek, r. 1788 František Petru, r. 1773 Mikuláš Šafr.
- Číslo pop. 15. *statek – výměra*
Václav Špitálský
dřívější majitelé: Václav Špitálský, Josef Prášek, r. 1843
Václav Prášek, r. 1773 Filip Vlč.
- Číslo pop. 16. *statek – výměra*
Karel Miškovský
dřívější majitelé: Karel Miškovský, Jan Tuček, František
Stejskal, r. 1843 Josef Malý, r. Václav Malý.
- Číslo pop. 17. *statek – výměra*
Václav Štych
dřívější majitelé: Josef Štych, Václav Resl, r. 1843 František
Kožich, r. 1773 Matěj Vágner.
- Číslo pop. 18. *bývalý Statek, nyní nájemní dům*
Václav Špitálský
dřívější majitelé: Bohumil Fiala, František Hradec, Beneš,
Václav Hradec, r. 1850 Jan Hradec, r. 1843 Anna Píchová, r.
1773 Josef Pícha, r. 1713 Jan Pícha.
- Číslo pop. 19. *hospodářské stavení*
Václav Němeček
dřívější majitelé: Josef Němeček, Vojtěch Janák, r. 1873
Václav Janák, r. 1788 Josef Pícha, r. 1713 Jiří Pícha.
- Číslo pop. 20. *Chrastecský Dvůr – výměra*
Nyní zbytkový statek
dřívější majitelé: Legionářské družstvo z Nových Benátek
hrabě Kinský, Banka, hrabě Thun – Hohenštejn a
předcházející šlechta na zámku Benáteckém, nyní Lad. Novák.

- Číslo pop. 21. domek deputátní
Karel Miškovský
dřívější majitelé: Karel Miškovský, František Vágner,
Barbora Salačová, r. 1843 Josef Pícha, r. 1788 František Svačina.
- Číslo pop. 22. hospodářské stavení
František Matuna
dřívější majitelé: před vyhořením Václav Heřman.
- Číslo pop. 23. hospodářské stavení
František Šimonek
dřívější majitelé: Václav Flajšner, Václav Měkota, Václav
Zumer, Šípek, r. 1850 Václav Černý, r. 1843 Václav
Němeček, r. 1788 Bartoloměj Němeček.
- Číslo pop. 24. domek deputátní
Václav Čančík
dřívější majitelé: Václav Čančík, František Bárta,
Jandlíková, r. 1843 Josef Hradecký.
- Číslo pop. 25. domek deputátní – bývalý statek
Jaroslav Svačina
dřívější majitelé: Josef Svačina, Josef Svačina, r. 1843
Václav Svačina.
- Číslo pop. 26. nájemní domek - bývalý statek
Místní školní rada
dřívější majitelé: Karel Šulc, Josef Suldovský, Václav
Suldovský, Antonín Pospíšil, r. 1843 Josef Beneš.
- Číslo pop. 27. statek – výměra
Bohumil Bohuslav
dřívější majitelé: František Bohuslav, Řepa, r. 1843
František Douša, Zuske (Němec).

- Číslo pop. 28. hospodářské stavení.
Václav Novotný
dřívější majitelé: Josef Svačina, Josef Kozák, Honig, r. 1850
Josef Pícha, r. 1843 Kateřina Píchová.*
- Číslo pop. 29. hospodářské stavení
František Boháček
dřívější majitelé: František Šimunek, Antonín Šulc, Jan Šulc,
Karel Šrámek, Václav Pauzer, r. 1843 Josef Čvančar.*
- Číslo pop. 30 statek – výměra
Václav Lebeda
dřívější majitelé: Jan Lebeda, František Hradec, Václav
Pšád, r. 1850 František Pšád, r. 1843 František Krouský.*
- Číslo pop. 31. statek – výměra
Josef Malý
dřívější majitelé: Josef Malý, Václav malý, r. 1843 Václav Malý.*
- Číslo pop. 32. statek – výměra
Václav Miler
dřívější majitelé: Václav Resl, František Kuhla, r. 1850
František Novotný.*
- Číslo pop. 33. statek – výměra
Josef Douša
dřívější majitelé: Josef Douša, Josef Douša.*
- Číslo pop. 34. domek
František Šedivý
dřívější majitelé: Kameníková, Václav Miler, Václav Votrubec,
Josef Votrubec.*

- Číslo pop. 35. domek
Václav Bláha
dřívější majitelé: Josef Bláha, Václav Bláha, Antonín Jandl,
Dobis.
- Číslo pop. 36. domek
František Bláha
dřívější majitelé: Josef Adášek, Jiří Adášek.
- Číslo pop. 37. hospodářské stavení – býv. Statek
Dědicové po Karlu Jandlovi
dřívější majitelé: Václav Resl, Josef Resl.
- Číslo pop. 38. kovárna a hosp. stavení
Václav Záruba
dřívější majitelé: Josef Verner, Václav Pařízek.
- Číslo pop. 39. strážní domek na trati Praha – Turnov.
- Číslo pop. 40. obecná škola stará.
- Číslo pop. 41. hospodářské stavení
Josef Sus
dřívější majitelé: Josef Sus, Josef Řehák.
- Číslo pop. 42. domek
Josef Uřídil
dřívější majitelé: Václav Lyska, Jan Pařízek, Jan Pařízek,
Antonín Pařízek, Jan Šulc.
- Číslo pop. 43. domek
Václav Novotný
dřívější majitelé: Kateřina Slánská, Antonín Jandl.

- Číslo pop. 44. *hospodářské stavení*
František Beran
dřívější majitelé: František Boháček, Josef Kovář, František Adášek.
- Číslo pop. 45. *hospodářské stavení*
Antonín Dvorský
dřívější majitelé: Václav Dvorský, Majzl (Němec).
- Číslo pop. 46. *domek*
Alžběta Horčicová.
- Číslo pop. 47. *hospodářské stavení*
Karel Horčic
dřívější majitelé: Josef Kolář, Horák.
- Číslo pop. 48. *hospodářské stavení*
Josef Dvořák
dřívější majitelé: Anna Pelantová, Jan Měšťák.
- Číslo pop. 49. *hospodářské stavení*
Jaroslav Heřman
dřívější majitelé: Václav Heřman, Kateřina Malá, Václav Malý.
- Číslo pop. 50. *domek*
Anna Susová
dřívější majitelé: Anna Krajdlová, František Heřman.
- Číslo pop. 51. *nájemní dům*
Bohumil Bucek
dřívější majitelé: Antonín Matuna, Antonín Matuna, předtím patřilo k čp. 4.
- Číslo pop. 52. *železniční domek*
Družst. cukrovar – St. Benátky.

- Číslo pop. 53. domek deputátní
Václav Čančík
dřívější majitelé: Václav Čančík, Václav Suldovský, Josef Verner, Antonín Pospíšil.
- Číslo pop. 54. dům s obchodem Václav Bahník
dřívější majitelé: Josef Verner, Václav Pařízek.
- Číslo pop. 55. hospodářské stavení
Josef Bašus
dřívější majitelé: Antonín Knobloch.
- Číslo pop. 56. hospodářské stavení
František Štumpa
dřívější majitelé: Václav Novotný.
- Číslo pop. 57. hospodářské stavení
František Heřman
dřívější majitelé: Jan Loucal.
- Číslo pop. 58. hospodářské stavení
Václav Šimon
dřívější majitelé: J Kořínek, Antonín Chramosta, Chramosta.
- Číslo pop. 59. Stanice Chrastecský Dvůr
Čsl. Státní dráhy.
- Číslo pop. 60. domek
Anna Kosová
dřívější majitelé: Frant. Pavlovský, Jan Horčic.
- Číslo pop. 61. domek deputátní
Josef Malý
dřívější majitelé: Josef Hradec.

- Číslo pop. 62. domek výměnek k č. p. 13.
Jaroslav Svačina.
- Číslo pop. 63. domek výměnek k č. p. 3.
Václav Čančík.
- Číslo pop. 64. hospodářské stavení
Josef Votrubec
dřívější majitelé: to samé jako u č. p. 1, mimo Josefa Pařízka.
- Číslo pop. 65. hospodářské stavení
Alois Heřman
dřívější majitelé: Václav Heřman.
- Číslo pop. 66. domek výměnek k č. p. 9.
Josef Suldovský.
- Číslo pop. 67. domek deputátní
Jaroslav Svačina.
- Číslo pop. 68. domek výměnek k č. p. 15.
Václav Špitálský
dřívější majitelé: Václav Špitálský, Josef Prášek.
- Číslo pop. 69. domek výměnek k č. p. 16.
Karel miškovský
dřívější majitelé: jako u čísla 16.
- Číslo pop. 70. domek výměnek k č. p. 18.
Václav Špitálský
dřívější majitelé: jako u č. p. 15.
- Číslo pop. 71. domek deputátní
Jaroslav Svačina.

- Číslo pop. 72. domek
Anna Pšádová
dřívější majitelé: František Pšáda.
- Číslo pop. 73. hospodářské stavení
Václav Těšinský
dřívější majitelé: František Novák, Josef Pelant.
- Číslo pop. 74. domek výměnek k č. p. 32.
Václav Miler
dřívější majitelé: jako u č. p. 32.
- Číslo pop. 75. domek
František Zajíček, pokrývač
dřívější majitelé: František Adášek.
- Číslo pop. 76. domek deputátní k č. p. 20.
Ladislav Novák
- Číslo pop. 77. domek
Václav Votrubec.
- Číslo pop. 78. hospodářské stavení
Josef Novák
dřívější majitelé: Čeněk Novák.
- Číslo pop. 79. hospodářské stavení
Josef Novák
dřívější majitelé: František Novák.
- Číslo pop. 80. domek deputátní k č. p. 20.
Ladislav Novák.
- Číslo pop. 81. domek deputátní k č. p. 20.
Ladislav Novák.

- Číslo pop. 82. *hospodářské stavení*
Václav Adášek
dřívější majitelé: Václav Adášek.
- Číslo pop. 83. *hospodářské stavení*
Josef Heřman.
- Číslo pop. 84. *hospodářské stavení*
Ladislav Verner
dřívější majitelé: František Horčic.
- Číslo pop. 85. *hospodářské stavení*
Josef Bým
dřívější majitelé: František Bým.
- Číslo pop. 86.
Václav Lukavec
dřívější majitelé: Antonín Lukavec.
- Číslo pop. 87. *domek deputátní*
František Koula
dřívější majitelé: jako u č. p. 14.
- Číslo pop. 88. *domek*
Aloisie Vincencová
dřívější majitelé: Josef Dvořák, Josef Dvořák.
- Číslo pop. 89. *domek deputátní*
Josef Suldovský.
- Číslo pop. 90. *hospodářské stavení*
Bohumil Šulc
dřívější majitelé: Josef Šulc.

- Číslo pop. 91. *hospodářské stavení*
Alois Jakubec
dřívější majitelé: Josef Navrátil.
- Číslo pop. 92. *hospodářské stavení*
Karel Šesták
dřívější majitelé: Václav Flajšner.
- Číslo pop. 93. *hospodářské stavení*
Václav Kašpárek
dřívější majitelé: Jan Lhotský.
- Číslo pop. 94. *hospodářské stavení*
Jan Kovář
dřívější majitelé: Havlík, Václav Suldovský.
- Číslo pop. 95. *Domek*
Tomáš Hanzík
dřívější majitelé: Josef Bašus.
- Číslo pop. 96. *hospodářské stavení*
Václav Pařízek
dřívější majitelé: Václav Pařízek.
- Číslo pop. 97. *hospodářské stavení*
- Číslo pop. 98.
Josef Verner
dřívější majitelé: Josef Verner.
- Číslo pop. 99. *hospodářské stavení*
Štěpán Vtelenský
dřívější majitelé: Antonín Chramosta.

- Číslo pop. 100. domek deputátní
Josef Malý
dřívější majitelé: Josef Malý.*
- Číslo pop. 101. hospodářské stavení
Marie Vojtíšková
dřívější majitelé: Josef Kvapil.*
- Číslo pop. 102. hospodářské stavení
Václav Šubrt
dřívější majitelé: Václav Šubrt.*
- Číslo pop. 103. hospodářské stavení*
- Číslo pop. 104. domek
Dr. Jan Kavka
dřívější majitelé: Josef Kavka, řídící učitel.*
- Číslo pop. 105. hospodářské stavení
Marie Adášková
dřívější majitelé: Václav Adášek.*
- Číslo pop. 106. hospodářské stavení
Václav Dlouhý
dřívější majitelé: Josef Urban.*
- Číslo pop. 107. domek deputátní
Jaroslav Štolovský.*
- Číslo pop. 108. hospodářské stavení
Antonín Dalibor
dřívější majitelé: Antonín Soumar, Matyáško.*
- Číslo pop. 109. hospodářské stavení
Antonín Pařízek.*

- Číslo pop. 110. *hospodářské stavení*
Václav Vojtíšek
dřívější majitelé: Antonín Vojtíšek.
- Číslo pop. 111. *hospodářské stavení*
Václav Jandl
dřívější majitelé: Štěpán Jandl.
- Číslo pop. 112. *domek deputátní k č. p. 3.*
Václav Čančík.
- Číslo pop. 113. *domek deputátní k č. p. 9.*
Josef Suldovský.
- Číslo pop. 114. *hospodářské stavení*
Václav Král.
- Číslo pop. 115. *hospodářské stavení s obchodem*
Rudolf Menčík
dřívější majitelé: Vilém Menčík.
- Číslo pop. 116. *domek*
Barbora Lisková
dřívější majitelé: Hotovcová.
- Číslo pop. 117. *domek deputátní k č. p. 17.*
Václav Štych
- Číslo pop. 118. *domek*
Bohumil Heřman
dřívější majitelé: František Hendrych, Anna Barvinská.
- Číslo pop. 119. *hospodářské stavení*
Marie Borecká
dřívější majitelé: Václav Borecký, Václav Měkota.

- Číslo pop. 120. *dům s obchodem*
Bohumil Bucek
dřívější majitelé: Antonín Matuna.
- Číslo pop. 121. *domek*
Alois Štumpa
dřívější majitelé: Karel Kovář, Jiroušková.
- Číslo pop. 122. *domek*
Oldřich Jandl
dřívější majitelé: Alžběta Jandlová.
- Číslo pop. 123. *hospodářské stavení*
Josef Hurta, krejčí
dřívější majitelé: Václav Vacek.
- Číslo pop. 124. *hospodářské stavení*
František Drbohlav
- Číslo pop. 125. *domek výměnek k č. p. 29.*
František Boháček.
- Číslo pop. 126. *hospodářské stavení*
Rudolf Kvapil
dřívější majitelé: František Pařízek.
- Číslo pop. 127. *domek*
dřívější majitelé: Václav Plevka.
- Číslo pop. 128. *cementářská dílna*
Marie Vojtíšková – Kvapilová
dřívější majitelé: Josef Kvapil a Rudolf Douša.
- Číslo pop. 129. *domek*
Barbora Šedivá.

- Číslo pop. 130. *hospodářské stavení*
Václav Bárta
dřívější majitelé: František Bárta.
- Číslo pop. 131. *domek*
Antonín Davídek.
- Číslo pop. 132. *dům s pekařskou dílnou a obchodem*
Ladislav Kohout
dřívější majitelé: Václav Král.
- Číslo pop. 133. *hospodářské stavení*
František Krejčík.
- Číslo pop. 134. *domek*
František Pokorný
dřívější majitelé: Rudolf Douša.
- Číslo pop. 135. *domek*
Václav Maršíček.
- Číslo pop. 136. *hostinec*
Rudolf Douša.
- Číslo pop. 137. *domek*
Marie Šulcová.
- Číslo pop. 138. *domek*
Josef Vaník.
- Číslo pop. 139. *domek*
Josef Vojtěch.
- Číslo pop. 140. *domek*

- Číslo pop. 141. domek
Václav Tymeš
dřívější majitelé: Josef Dvorský.
- Číslo pop. 142. domek
Antonín Bým.
- Číslo pop. 143. domek
Marie Svačinová.
- Číslo pop. 144. domek
Anna Donátová.
- Číslo pop. 145. hospodářské stavení
Antonín Dvořák.
- Číslo pop. 146. hospodářské stavení
Bohumil Volf
dřívější majitelé: František Uřidil.
- Číslo pop. 147. domek
František Brynych.
- Číslo pop. 148. domek
Antonín Vyskočil, obuvník.
- Číslo pop. 149. domek
František Kolář.
- Číslo pop. 150. domek deputátní k č. p. 6.
Jaroslav Štolovský.
- Číslo pop. 151. dům výměnek k č. p. 33.
Josef Douša
dřívější majitelé: jako u č. p. 33.

- Číslo pop. 152. domek
Marie Heřmanová.*
- Číslo pop. 153. kolářská dílna
Václav Dlouhý.*
- Číslo pop. 154. domek
Josef Šubrt.*
- Číslo pop. 155. domek
Ladislav Novák.*
- Číslo pop. 156. domek výměnek k č. p. 98.
Josef Verner.*
- Číslo pop. 157. domek deputátní k č. p. 15.
Václav Špitálský.*
- Číslo pop. 158. Obecní škola nová.*
- Číslo pop. 159. přístavba k č. p. 11.
Antonín Bodlák.*
- Číslo pop. 160. domek výměnek k č. p. 11
Antonín Bodlák*

Výměra katastru, lidové názvy polností

Celková výměra všech pozemků v katastrální obci Zdětín+ jest 794 ha; čistý katastrální výnos všech pozemků v roce 1937 činil 30.52.40 Kč. Osvobozená půda (hřbitov) činí 11.58 Kč.

Polnosti od nové školy dolů k roklí mají lidový název „Pod dálkou.“ Obecní studně pod starou lípou při úvozové cestě mezi domy č. p. 96 a 56 jmenuje se „Dálka.“ Původně tam stály dvě lípy, ale jedna byla následkem sešlostí zvrácena majitelem Václavem Pařízkem, protože prý stála na jeho pozemku. „V roklích“ říká se úžlabině, táhnoucí se od strážního domku č. p. 51 směrem k Chotětovu. „V Americe“ je název obecní zahrady táhnoucí pod zahradou pana Svačiny až k strážnímu domku u trati cukrovarské vlečky.

Jdeme li do Chrast. Dvora po silnici, úžlabině na pravé straně, kde je vysázen obecní sad a kde na svahu v zimě malí i velcí rádi sáňkují, dostala název „Austrálie.“ Pozemkům od této silnice na levé straně za roklí až k silnici sedlecké říká se „Hradiška.“ Na pravé straně silnice za roklí „Pod duby,“ dále „U Chrástu,“ dále k Chotětovu „Na ladech“ a konečně dále vpravo až ke dráze se říká „U kanálu.“ Od malého kanálu pod tratí směrem ke stanici je název polností „Na borovičkách.“

Od chotětovské silnice nalevo k roklí je místní název „Bílka“ a vozové cestě vedoucí od Čančíkova písečníku na Chrást se říká „Na průhoně.“ Za písečníkem „U trní“ nebo „Na prkně.“ Na pravé straně od chotětovské silnice k úvozové cestě za novou ulicí od č. p. 148 k č. p. 137 je název polností „Šafrance.“ Za Šafranicí se říká „Na pískách“ a dále pak „Honečka“ až k hranici katastru Chotětov.

Cesta odbočující ze silnice horecké u č. p. 137 nalevo od koupaliště a remízu vede k polnostem, které mají lidový název „Hačka.“ Kde je koupaliště a kolem jsou „Loužka.“ Od remízu za koupalištěm říká se polím „Černava,“ potom dále „Zdolina“ a „Záhoř“ až k hranici katastru Chotětov – Horky.

Mezi horeckou a dražičkou silnicí jsou tyto lidové názvy katastru. Za statkem Čančíkovým se říká buďto „Za humny“ nebo „Velká Černava.“ Vyjdeme li ze Zdětína k Horkům po silnici, na pravé straně máme „Šípek“ a blíže k dražické silnici „Kamenec.“ Pod „Šípkem“ se říká „Na žlábků“ a v nejnižším úpadě „U remízu,“ kde stával panský remíz, který zrušil nájemce dražického dvora Heller asi v roce 1890 a proměnil v pole. Část polností „U remízu“ patří po

provedení pozemkové reformy v roce 1926 do katastru Zdětína. Při hranicích katastru Horky – Dražice se říká „U Horek.“

Polnosti mezi silnicí drážíčkou a benáteckou se jmenují „Kamenec,“ dále „U Dražic.“

Polnosti od benátecké silnice k sedlecké: Zahrady statků na jižní straně obce se jmenují rovněž „Za humny.“

Pozemky proti hřbitovu mají název „U kříže“ a dále k Benátkům „U hrušky! A u rokle při trati „U skály.“ Pozemky pod Koulovým statkem se jmenují „Na stráních“ a vybraný dolík pod třešňovkou Bohuslavovou a obecní „Mršník.“ Prahu pozemků od „Mršníku“ ke skále má název na „Dlouhém běhu.“

Od rokle k sedlecké silnici až na hranici Sedlec – Obodř udržují se tyto názvy: Blíže k Benátkám „U třešní“ vpravo „Kratina“ a „Na červinkách,“ výše k hranicím Sedlec – Obodř „Bačálka“ a k silnici a hranici sedlecké po levé straně „U Sedlce.“

Význačné budovy, historie školy

Nejvýznačnější budovy v obci jsou stará a nová obecná škola a kostel Všech svatých.

Obecná škola je v roce 1938 čtyřtřídní. Mládež školou povinná před r. 1860 ze Zdětína a Sedlce navštěvovala školu v Nov. Benátkách kde byly tři třídy po domech roztroušené pronájemem, neboť vlastní budovy po vyhoření v tzv. „bráně dolní“ kde se nyní nachází dům Frant. Husy a pekaře Cinera, nebylo. Třídy školní se stěhovaly z domu do domu, dle výpovědi domácích pánů budov. „Malá“ (1. Třída) byla v panském domě u zámku, II. Tř. pod podloubím u Novotných, III. Zvaná „německá“ u Linertů, kde byl poštovní úřad a to asi do r. 1860. Poněvadž patron školní hrabě Leopold Thun neměl se ku stavbě vlastní budovy školní, postavil Josef Novák, měšťan, později starosta obce vlastním nákladem budovu novou před děkanstvím na své zahradě, kterou potom obcím prodal za školu. Zdětínští a Sedlečtí občané umínili si postavit vlastní svou budovu pro obě jmenované obce a jejich děti s právem jmenovacím a vlastní patronací r. 1860.

Hrabě Leopold Thun, majitel č. 20 ve Zdětíně (Chrastický Dvůr) a tehdejší úřady školní, děkan Josef Breischl v Nov. Benátkách s vikariátním úřadem Brandýským postavili se proti tomu a všemožně se přičiňovali, aby se tak nestalo a občané Zdětína se Sedlečtí vlastní školy nedostali. Trvalo tak 3 roky, co veškeré namáhání Zdětínsko – Sedlečtých bylo marné. Proto návodem někoho obrátili se na zemskou vládu do Prahy, kde měli protekci Dörflovu a škola byla jim na základě této zřizovací listiny povolena:

„Jelikož cís. Král. Místodržitelství v Čechách výnosem ode dne 9: dubna 1863 č. 18359 zřízení nové národní školy v katastrální obci Zdětíně v okrese benáteckém, pro obec Zdětín a Sedlec povolilo, dosvědčují níže psaní vlastním i svých právních nástupců jménem, jak následuje:

I. Patronát při nové národní škole zdětínské u veškerém objemu a se všemi povinnostmi tak, jak nyní pozůstávají aneb budoucně zákonem stanoveny budou, přijímají na se obce Zdětín a Sedlec, a uvolují se všechny příslušnosti patrona zachovávat, naproti čemuž se jim presentační právo, čili jmenovati učitele (§ 142 p. š. zř.) ponechává.

II. Povinnost k zbudování a vydržování školního stavení ponese obce Zdětín a Sedlec podle daní a sice Zdětín dvěma třetinami a Sedlec s jednou třetinou.

III. Povinnost k pořízení a chování v dobrém stavu školního stavení (§381 p. šk. zř.) ponese podobným způsobem obce Zdětín a Sedlec. Zaopatřování učebních prostředků (§ 383 p. šk. zř.) ponese podobným způsobem obce Zdětín a Sedlec.

IV. Vytápění školy (§ 391 p. š. zř.) se šesti sáhy 30“ dříví, jakož dle gub. nař. od 14. Prosince 1821 č. 46662 (§ 10) s jedním dolnorakouským sáhem měkkého dříví, nedělní školy opakovanců se tím způsobem pojišťuje, že se dotčené obce Zdětín a Sedlec zavazují, obnos

tento, dříví 7 sáhů každoročně v patřičný čas ku škole dodati. Dovoz dříví obstarají dotčené obce na vlastní útraty.

V. Čištění školy (§ 170 p. zák. šk.) o určeném obnosu 12 zl. 50 kr. r. č. obstarává učitel, an mu větší služné zaručeno jest.

VI. Nadání učitele má v následujícím pozůstávat:

a) V naturáliích

b) Služné bude pozůstávati v tří set a padesáti zlatých r. č., které se mu

od obce Zdětína a Sedlce odváděti bude. Školní plat a sice: Nyní od 68 školu navštěvujících žáků dle vynes. Minist. Nařízení ode dne 8. Dubna 1854 č. 12749 s 2 kr., 2,5 kr. a 3 kr. dle stupně stáří bude se jmenovanými obcemi vybírat, a čeho se na svrchu podotknutou sumu služného nedostane, dosadějí učitelí obě obce rozvrhem dle daní;

c) V hotových peněžitých příspěvcích - z normálního školního fondu,

příspěvek od obcí – z vyvazovacího důchodu.

VII. Podepsaní představení, zástupcové obcí a ostatní občané zavazují se nadzmíněnou mzdu učiteli čtvrtletně napřed, totiž vždy v první polovici měsíců září, prosince, března a června představenstvem zdětínským odváděti.

VIII. Náboženské vyučování ve škole zdětínské konati se bude důstojnou duchovní správou v Nov Benátkách, nejméně jednou za týden. Ohledně dovážení a zpět katechety ve smyslu § 55 pol. šk. zř. st. dvor. dekretu od 17. Dubna 1824 č. 2514 a 29. Května 1824 č. 31515 ustanovilo, že místo povinného při- a dovážení katechety zaplatí obec Zdětín a Sedlec v čtvrtletních lhůtách, jak výše v čl. VII. padesáti zlatých rak. č. jakožto ročního poplatku.

IX. Zapravení visitační dávky dle § 134 pol. šk. zř. a gub. nař. Ode dne 8. února 1831 č. 44193 náleží co povinnost dotčeným obcím jakož i dostavení povozu pro p. školdozorce příslušného.

X. Zaopatření vdovy a sirotků po učiteli dle § 297 pol. šk. zř. beřou na se dle stávajících předpisů dotčené obce zavazující se poskytnouti pozůstalé vdově a dítkám pensi měsíčních pěti zlatých r. č. a však v tom pádu, by nový učitel obdržel jen tři sta zl. r. č. na tak dlouho, dokud by podpora osířelé rodiny trvala. Kdyby ale učitel pro churavost svou k vyučování byl nedostatečným, a jemu podučitel přidělen býti měl, bylo by jeho povinností, přiměřený díl svého služného tomuto podstoupiti; nikdy ale nesmí mzda jeho pod nejmenší zákonitou kongou dvou set a desíti zlatých r. č. klesnouti. Čeho by tedy po zaplacení mzdy podučitelovy neb i po výplatě výše podotknuté podpory osířelé rodině ku 210 zl. se nedostalo, nahradí se učiteli týmž způsobem, jakým se učitelí služné vůbec poskytuje.

XI. Všechny zmíněné závazky přijímají právoplatně obce Zdětín a Sedlec a sice po odrážce školního platu, prvnější dvěma třetinami a druhá jednou třetinou dle daní, a prohlašují se takové v úmyslu vysok. minister. Rozkazu ode dne 26. Ledna 1854 čís. 1138 co obecní povinnost, za kterouž obě obce nerozdílně ručí.

Hrabčíc Dvůr č. 20 Zdětína, Chrást, zůstane přiškolen do Nov. Benátek.

Ku potvrzení tohoto se tato zřizovací listina všestranně podepsala a ve třech stejnopisech, z nichž se jeden u vysoce slavného c. k. místodržitelství, druhý u vysoce důstojné arcibiskup. konsistoře pražské, a třetí ve školním archivu Zdětínském uloží.

Jenž se stalo ve Zdětíně dne 22. Července 1863. Ze strany patronátního úřadu obec sama.

Ze strany důstoj. škol. dozorního úřadu Ant. Slavíček, školdozorce.

Ze strany děkanského úřadu Josef Brejschl, děkan v Nov. Benátkách.

Ze strany obcí – Zdětín: Václav Beneš, představený, Václav Svačina, radní, Josef Kožich, radní, - František Douša, Jan Měšťák, Jan Resl, František Novotný, Václav Suldovský, výborové.

Ze strany obce Sedlec: Jan Řeřák, představený, Václav Pospíšil, radní, Jan Fanta, radní, - Josef Čapek, Josef Svačina, Josef Řeřák, Václav Slánský, Antonín Studecký, výborové v. p."

Na základě této zřizovací listiny usneseno stavěti školní budovu před kostelem na místě, kde dříve stávala zádušní stodola. Základní kámen položen byl na jaře r. 1866 slavným způsobem a ihned přikročeno ke stavbě. Stavbu řídil J. Lágner z Košátek za cenu 3.362 zl. (Říd. Učitel Kavka uvádí však v článku „Zdětínská škola“ v časopise „Boleslavan“ ročník I obnos 2.233 zl.) Ve stavbě se rychle pokračovalo až do 27. června 1866, ale příchodem Prusáků do obce byla stavba přerušena právě, když se měla klásti střecha. Dohotovena byla v r. 1867, 8. Září slavnostně otevřena a 16. Září 1867 počalo první vyučování. Až do této doby chodily tedy děti ze Zdětína a Sedlce do školy novobenátecké. Když stav žactva vzrostl tak, že jedna třída nestačila, rozšířena r. 1881 na školu dvoutřídní. Místnosti však nestačily a mělo býti stavěno prvé poschodí. Obec Sedlec podala proti stavbě protest, takže ke stavbě došlo až r. 1887. Přístavbu prvého patra prováděl p. stavitel Trégl z Dobrovice u Mšena za 2785 zl. (Školní kronika), (říd. Učitel Kavka uvádí však v časopise „Boleslavan“ roč. I. Obnos odlišný a to 4.272 zl. 68 krej.)

Prvním učitelem na škole zdětínské stal se podučitel Antonín Procházka z Českého Brodu. O místo učitele do Zdětína se r. 1867 hlásilo 26 uchazečů, mnozí i z Prahy, ale poněvadž podučitel Antonín Procházka byl zkoušen pro „hlavní školy,“ byl zvolen. Služné jeho obnášelo 350 zlatých, které se vybíralo od 68 žáků, a sice dle stupňů I. – 2 krejary, II. – 2 a

půl krejcarů a III. – 3 krejcarů. Žáků bylo v r. 1867 ze Zdětína 43 a ze Sedlce 38, celkem 81, později však tento počet klesal, poněvadž starší žáci navštěvovali školu v Nových Benátkách, kde byla zřízena IV. a V. třída. Co se nedostávalo z vybraných peněz od žáků do služného učitele do 350 zl., doplnily obě obce Zdětín a Sedlec v poměru 3:2.

Učitel Procházka těšil se velmi dobré pověsti i co se týkalo jeho působení ve škole, neboť byl na tehdejší dobu již učitelem pokrokovým. Ale v r. 1869 vešel do sporu s obcí Zdětínskou ohledně zadržování služného, jež mu mělo dle zřiz. Listiny býti vypláceno předem, ale on za obcí měl větší obnos k dobírání.

Ve sporu tom byla obec Zdětínská nucena zaplatit mu 90 zl. r. č., které měla připraveny ke koupi obecního býka. Z toho povstala mrzutost mezi občany, představenstvem a učitelem, zvláště když mu bylo vyčítáno, že připravil obec „o býka“ a vrchol všeho bylo, když občané r. 1870 obvinili učitele a žalovali u okresní školní rady v Mladé Boleslavi, že nepustil do školy vikáře ke zkoušce náboženské v měsíci červnu a zkouška musila býti odbyvána ve zdejším kostele. Vůbec od duchovenstva a vikariátního úřadu zvláště považován byl Ant. Procházka za příliš liberálního a u obecnstva za nesnášenlivého, ač byl učitelem vzorným, dovedným, jakož i svědomitým. Poslední dva roky do 1. března 1871 měl službu zde ztrpčenou. Působil tu celkem 3 a půl roku a 1. března 1871 přestěhoval se do Brodců, kde obdržel místo říd. Učitele.

Místo jeho zastoupil ve Zdětíně podučitel Josef Vlach z Dolního Slivna, který tu působil jeden rok, načež zde obdržel definitivu Josef Martinek z Nepřevaz, který tu působil 6 let až do 1. srpna 1877.

Místo zdejší jednotřídní školy obdržel definitivu 23. července 1877 podučitel z Nov. Benátek (zat. Řídící v Kochánku) Josef Kavka. Nastoupil 1. srpna 1877 v době, kdy v obci Zdětínské byly dvě strany občanstva proti sobě bojující ve příčině obecní honitby. Tomuto učiteli bylo z počátku zakoušeti různá příkoří, buď z jedné, nebo z druhé strany, ale během tří let se poměry změnily. Pomýšleno rozšířiti školu na dvojtřídní, ale tomu nepřály hned ani úřady školní ani duchovní správa, ani jedna část občanstva (občané ze Sedlce), zvláště když se jednalo o přístavbu staré budovy školní. Jak již z počátku uvedeno, škola byla sice o druhou třídu rozšířena v r. 1881, ale přístavba na staré budově o jedno patro uskutečnila se teprve v roce 1888 (protest obce Sedlce). Nyní nastal klid pro řídícího učitele Kavku i obecnstvo. V roce 1904 rozšířena byla škola o třídu třetí. ˇ

Toho roku řídící Kafka žádal o změnu svého příjmení Kafka na Kavka, čímž se dostal do sporu s místodržitelstvím v Praze, které změny povoliti nechtělo, což trvalo dva roky. Bylo mu vyhrožováno, není-li spokojen s jedním f, přidají mu dvě f. Proti tomu se bránil, až konečně r. 1906 bylo mu povoleno podepisovati se „Kavka.“ Pouze pro svou vlastní osobu, vyjma ostatní členy rodiny. Josef Kavka působil ve Zdětíně od 1. srpna 1877 do 28. II. 1919, tedy 41 roků, 7 měsíců, načež odešel do výslužby, ač ještě několik let vyučoval na škole řím.-

katol. Náboženství. Za své Zásluhy ve Zdětíně, dočkal se od občanstva plného vděku. Jeho práce bude ve Zdětíně vděčně vzpomínáno.

Říd. Učitel Josef Kavka, nepocházel sice ze zdejšího kraje, ale přilnul k němu s opravdovou láskou a celý svůj život zasvětil práci školní a osvětové. Narodil se 4. února 1853 ve Svinišťanech u České Skalice a zemřel 3. dubna 1931 a pochován ve Zdětíně. Jmenovaný jak již řečeno neomezil se pouze na práci školní, ale byl „písmákem“ v pravém slova smyslu. Sbíral pověsti, zvyky, říkadla, a události týkající se kraje zdětínského a paměti ty pak zanášel do kronik a různých časopisů. Byl hlavním činovníkem sboru dobrovolných hasičů ve Zdětíně po 50 let, ale i činným župním funkcionářem, takže obdržel za zásluhy čestného diplomu a největšího uznání t. j. pojmenování hasičské župy novobenátecké – župou Kavkovou. Ve Zdětíně byl zakládajícím členem čtenářsko hospodářské besídky, kde pilně pracoval takřka až do své smrti a založil pro ni pamětní knihu. Za všeobecně prospěšnou činnost byl zvolen čestným členem besídky.

Pátým říd. učitelem pak se stal Václav Studecký, který však dlouho zde nezůstal. Po dvou letech zákeřná smrt odvolala jej z tohoto světa.

Šestým řídícím učitelem od r. 1920 stal se Otakar Kramer a působí zde dosud. Za něho byla v roce 1922 provedena nákladná oprava celé školní budovy nákladem 110.000 Kč.

Prvním podučitelem jmenován byl r. 1881 Jan Kern a následovali tito:

Karel Vítek 2 roky, Josef Kodak 2 roky, Josef Erb 5 roků, Karel Syrový 13 let, František Saska 2 roky, Matylda Marynková 1 rok, Antonín Jndl 1 rok, Zdeněk Sobotka 3 roky, Bedřich Kaiser 9 let, Ferdinand Smetáček 7 roků, Jaroslav Šimáně 6 roků a mnoho mladších sil výpomocných, jichž jména se neuvádějí. Jsou však přesně uvedena v kronice školní.

V době založení této kroniky v r. 1938 působí na zdejší škole tito učitelé:

- 1. Otakar Kramer, řídící učitel*
- 2. Josef Bubník, def. učitel*
- 3. Anna Dostálová, def. učitelka*
- 4. Marie Pokorná, zat. učitelka, zastupující odborného učitele Václava Resla, který obdržel na zdejší škole def. Místo, ale ihned počátkem školního roku 1937/38 byl přikázán na měst. školu v Nov. Benátkách, ač bydlí ve Zdětíně, kde jeho manželka Zdeňka Reslová byla ustanovena učitelkou ženských ručních prací.*

Náboženství řím. – katol. Vyučuje Jan Petrásek, děkan z Chotětova, evangelickému Karel Hájek, farář z Mělnického Vtelna a československému učitelka náboženství Žlabová z Prahy.

V neděli 30. srpna 1936 otevřela místní školní rada slavnostním způsobem první etapu nové školní budovy. Po dlouhých poradách, které trvaly několik let, nucena byla místní školní rada odhodlati se ke stavbě, neb počet dětí tak vzrostl, že stará budova nestačila. Od r. 1931 – 32 nastává na škole střídavé polodenní vyučování nejprve při dvou třídách a v posledních letech při čtyřech. Počet dětí pohyboval se od 160 do 190 dětí. Původně zamýšlelo se místnosti říd. učitele přeměnit na třídy a témuž postavit byt, ale plán změněn a rozhodnuto postavit školu novou. Místo voleno bylo velmi vhodně (starý Suldovský statek) neb je zde možná další přístavba a kromě toho je při škole okrasný sad, letní cvičiště a velká zahrada. Plány vypracoval architekt J. Podářil ze St. Benátek a stavba zadána firmě: architekt inženýr Hraský – inž. Jenč v Mladé Boleslavi, za ofertní cenu 268.373 Kč.

Nová budova obsahuje dvě třídy, kabinet, 2 pokoje pro svobodné učitele, šatnu před sprchami a dílnu, mimo sklepů na palivo a splach. záchodů.

Stavba započata v září r. 1935 a dokončena počátkem července 1936. Původní rozpočet 268.373 Kč zvýšil se však vícepracemi na celkový obnos

V nové budově se začalo vyučovat od 1. září 1936.

Pro zajímavost uvádí se tabulka se seznamem dětí a výše školného z roku 1863, kdy děti ze Zdětína docházely ještě do školy v Nov. Benátkách. Seznam je věrným opisem originálu, uloženém v archivu ministerstva vnitra v Praze a zní:

Seznam

Ku škole Novo – Benátecké příškolených dětí a ustanovení školního platu pro školní rok 1863

Čís. domu	Rodičů		Dítěk		Patří do školní třídy	Patří k vydané školné v rak. čís.	
	jména	stav	jména	stav		zl.	kr.
<h1>Zdětín</h1>							
3.	Čančík Jan	rolník	Marie	8./8. 1856	1.		3
3.	Čančík Josef	rolník	Anna	5./4. 1851	4.		6
6.	Slánský Václav	rolník	Barbora	15./6. 1852	vynecháno		/
7.	Kučera Matěj	sluha	Barbora	24./7. 1855	1.		1 ½
8.	Vágnér Frant.	nádeník	František	29./8. 1852	3.		2 ½
8.			Jan	13./10. 1856	1.		1 ½
8.			Marie	1./14* 1855	2.	osvobozena	
10.	Dvořák Václav	domkář	Marie	23./3. 1851	3.		2 ½
10.			Josef	15./1. 1853	3.		2 ½
13.	Svačina Václav	rolník	Josef	7./9. 1852	4.		6
13.			Václav	24./10. 1856	1.		3
14.	Šrámková Barbora	rolnice	Karel	30./1. 1856	1.		3
15.	Prášek Josef	rolník	Anna	5./10. 1854	2.		4
15.			Marie	11./1. 1858	1.		1 ½
15.	Majzl Antonín	obyvatel	Marie	24./10. 1852	3.	osvobozena	
15.			Alžběta	14./8. 1855	1.	osvobozena	
18.	Hradec Václav	rolník	František	8./7. 1855	1.		3.
18.			Václav	17./1. 1857	1.		3.
19.	Bém Jan	nádeník	Václav	24./6. 1852	3.		2 ½

19.			Josef	4./12. 1856	2.		2
19.	Jandl Vojtěch	tesař	Vojtěch	19./20.* 1856	2.		2
22.	Heřman Václav	domkář	Alžběta	7./8. 1851	3.		2 ½
26.	Beneš Václav	rolník	Josef	13./12. 1853	2.		4.
28.	Pícha Josef	domkář	Josef	21./3. 1852	2.		2.
28.			Alžběta	11./3. 1853	2.		4.
30.	Pšád Frant.	rolník	František	10./2. 1851	3.		5
30.			Alžběta	11./3. 1853	2.		4
30			Rozálie	13./10 1856	1.		3
31.	Malý Václav	rolník	Kateřina	16./20.* 1855	1.		3
32.	Novotný Frant.	rolník	Alžběta	10./4. 1855	2.		4
33.	Douša Frant.	rolník	Václav	12./1. 1855	2.		4
33.			Josef	30./10. 1856	1.		3
33.			Marie	24./10. 1857	1.		1 ½
36	Adášek Jiří	domkář	Anna	24./7. 1854	2.		2
36.			Alžběta	3./10. 1857	1.		1 ½
33.	Krejčík Frant.	zedník	Anna	4./8. 1855	2.		2
* tak uvedeno v originále							

V Nových Benátkách, dne 16. října 1862.

Josef Brischl mp. děkan

Jos. Novák mp. měšťanosta

co představený školy

Novobenátek, Podolce a Křemene.

Jan Weirauch mp.

Patr. Komisař.

Pavel Kučera mp.

učitel.

Coramme !

Jedlička mp.

c. k. aktér

Josef Blažek mp.

Představený obce Starobenátek

Řehák mp.

Představený obce Sedlec

Linert František mp.

školní dohlížitel.

Beneš Václav mp.

představený obce Zdětín

a Dražice.

Jan Moravec mp.

představený obce Kbell.

František Blažek mp.

představený obce Obodř.

Kostel „Všech svatých“

Kostel „Všech svatých“ připomíná se jako farní již r. 1260 v dějinách panství benátského. Starí pamětníci tvrdí, že fara stávala u kostela mezi starou školou a kostelem, poněvadž při srovnávání (planýrování) v r. 1850 přišlo se na zbytky pevných základů a rumišť, ač předtím nikdo neslyšel ani nepamatoval, že v těch místech nějaká budova stávala. Na tyto základy se náhodou narazilo ještě jednou v r. 1888. Na místě, kde nyní stará škola č. p. 40 se nachází, stávala zádušní stodola, která byla zrušena r. 1779 za Marie Terezie. Podle záznamu v archivu arcibiskupském v Praze byla fara zrušena v r. 1353, ale roku 1392 se ještě znovu připomíná, že plebán t. j. farář zdětínský Johannes Lupus zaměnil si faru Zdětínskou se svolením velmistra Hereše (Heredia) řádu Johanitů, kterýžto řád měl podací právo kostelní ve Zdětíně, za faru ve Zvířeticích u Bakova.

Roku 1436 měl ves Zdětín i s podáním kostelním v držení řád Maltezanů. Jiný důvod, že fara ve Zdětíně bývala jest ten, že mnoho zádušních pozemků ke Zdětínu náleží. Před pozemkovou reformou v r. 1926 patřilo:

29 ha 14 a 17 m² rolí – kat. výnos 574.46 zl.

2 a 82 m² pastvin – kat. výnos 11 zl.

1 a 93 m² plocha stavební - bez výnosu

5 a 74 m² daně prosté (cesta) – bez výnosu

29 ha 24 a 66 m² celkem – kat. výnos 574.57 zl.

Po pozemkové reformě zůstalo a v době založení kroniky v r. 1938 dosud patří:

16 ha 39 a 36 m ² rolí, kat výnos	313.09 zl.
2 a 82 m ² pastvin, kat. výnos	11 zl.
1 a 93 m ² plocha stavební (kostel)	bez výnosu
15 a 46 m ² daně prosté	bez výnosu. Z toho je:
	7 a 28 m ² cesta
	8 a 18 m ² hřbitov.

16 ha 57 a 57 m² - kat. výnos 313.20 zl. tj. 626.40 Kč.

I ves Hřívno, obec asi ¾ hodiny cesty vzdálená, bývala přifařena ke Zdětínu (nyní k Dol. Slivnu), protože i tam byly zádušní pozemky a patřily k faře ve Zdětíně. Jak staré gruntovní knihy dosvědčují, bylo to 26 korců. Nyní náleží ve Hřívně kostelu ve Zdětíně 59 a 13 m² rolí.

Ve Zdětíně se všeobecně soudí, že až do bitvy bělohorské patřil kostel Českým bratřím. Toto tvrzení dochovalo se ústním podáním a dokonce se uvádí, že v místě, kde nyní stojí bývalý statek č. p. 37, byla českokobratrská fara a že ve Zdětíně dosti Českých bratří bylo. Zprávy ty, přihlížíme-li k celému kraji boleslavskému (město Ml. Boleslav důležité středisko Českých bratří) lze připustiti. Že kostel zdětínský patřil Českým bratřím, usuzují však starší pamětníci a občané vůbec pouze z dvojitých křížů na kostele. To však by nestačilo a nebylo neklamným důkazem, neboť dvojitý kříž nebyl používán pouze Českými bratry, ale vyskytuje se i na věžích kostelů výhradně katolických. Tu jsou pak více méně důkazem tradice cyrilometodějské. Mnohem určitěji mluví však tyto důkazy:

1. Po celé 16. století až do bitvy na Bílé hoře nenalzáme v archivech katolických zpráv o zdětínském kostele, ani faře, ani farářích.

2. Dovídáme se však o šíření a pobytu Českých bratří ve vesnicích na Novobenatecku z dějin hradu Dražic: V roce 1512 koupil od Hynka Bořity z Martinic ještě s jinými vesmi a dvory ves zápisnou Zdětín pan Bedřich, purkrabí z Donína, horlivý stoupenec Českých bratří, jenž na krajském sjezdu v Mladé Boleslavi r. 1546 s mnoha předními šlechtici odepřel pomoc Ferdinandovi. Na svém panství u svých poddaných šířil horlivě víru Českých bratří. Stoupenců bratrských přibývalo, byli jistě i ve Zdětíně, kostel mohl být v jejich moci, konali v něm bohoslužby a udrželi se zde pravděpodobně až do bitvy bělohorské. Po této nešťastné bitvě za Ferdinanda II., když začaly inkvisice a pronásledování, utíkali venkovští faráři při stálém strachu o život ze svých far. Takřka celou válku třicetiletou, hlavně za tažení Švédů, (platí však i na kněze katolické) kdy neměli takřka dáti co do úst, opouštěli svá místa, nestarajíce se o další jejich osud. Proto v ten čas opustil snad své místo i zdejší farář, byl-li zde ještě vůbec a pravděpodobně se již nevrátil. I stalo se, že farní budova katolická byla zničena do základů, které jak již v předu řečeno, náhodou i z části byly objeveny. Je možno také, že farář ve Zdětíně byl mnohem déle než jak se uvádí. Jisto však je, že pro nedostatek

kněží po válce třicetileté spojeno bylo více far pod jednu a tak i zdětiný kostel stal se filiálním t.z.v. „mateřského“ kostela v Nových Benátkách r. 1629.

Kostel je gotický, ze 14. Století, uprostřed vesnice. Kolem byl hřbitov, který byl zrušen v letech 1903 – 1904 a zřízen nový za vsí při levé straně silnice vedoucí do Nov. Benátek. Stavěn je z lámaného kamene a kryt je prejzy, s věží na západě. Podíváme-li se na kostel, poznáváme na první pohled, že nebyl stavěn najednou. Původně to byla gotická kaple – dnes kněžiště. Později byla přistavěna obdélná loď, která je však již z části zbarokizována a naposled postavena věž podoby komolého jehlanu, která je již v čistém slohu barokním. Věž měla být původně ukončena bání. To jsou nesporné důkazy o několika obdobích stavby. Věž je o dvou patrech a v druhém jsou hodiny. Při kostele na straně východní stála zděná barokní kostnice osmistěnná, která byla rozbořena v roce 1926. Kostel se hřbitovem byl obehnán zdí. Hlavní oltář je z roku 1682. Po stranách oltáře jsou jednoduché brány s dveřmi, nad nimiž tento letopočet 16 – 82 objeven. Oltářní obraz na plátně představuje svaté v nebi, je jasného koloritu, slušný v kusbě a pochází z 18. století. Po stranách jsou obrazy sv. Václava a sv. Zikmunda rovněž slušné. Druhý je oltář Jana Nepomuckého z poloviny 18. Století, s obrazem sv. Jana almužníka, na plátně, ztemnělého koloritu. Kazatelna, kruchta, zpovědnice jsou bez ceny. Obrazy Jana Nepomuckého a sv. Antonína na plátně z poč. 18. Stol. a uzdravení Lazara, který je však bez ceny a pochází z konce 18. Stol. Zajímavý je obraz z r. 1763, který představuje sv. Mikuláše s měšcem. Na zadní straně je poznamenáno : Tento obraz na svug naklad dal postaviti pan Frantissek Swaczina soused Zdietinske na wiecznau Pamatku. Leta 1763 den 2. Deozemb.

Wenzl Slamsky 1854.

V roce 1903 provedena byla velká oprava vnitřní i vnější. Při restaurování objevena na jižní straně dvě okna gotická (po obou stranách nynějšího), hluboce špaletovaná, o jednu třetinu nižší než v presbytáři: vys. 1.50 m, široká 0.53 m, s pískovcovým ostěním, původní. Na severní straně lodi odkryt gotický portál s opážením pískovcovým, profilovaným: žlábkem, oblounem; spodek jeho zazděn cihlovým soklem. Uvnitř na zdích presbytáře byly při této opravě objeveny vzácné freskové malby z konce 14. Století: Na klenbě kolem svorníku ve čtyřech kruzích symboly evangelistů Páně, ovinuté větvoším barvy červené. Za oltářem v závěru různé malby: Kalvarii, nahoře jakási stavení. Na zdi po straně evangelia rozdělené na tři pole:

- 1) texty z písma svatého ve dvou sloupcích, latinský a český;*
- 2) veliký freskový, pěkně kolorovaný obraz: Kristus přijímá hříšnici (za ním Panna Maria a apoštolové)*
- 3) biblické výjevy (6.) Po straně epištoly po celé délce stěny Ukřižovaný: pod ním třemi řádky latinskými rozdělena jest stěna na čtyři pole, v nich obrazy obsahu biblického.*

Zvony na věži kostelní: Do roku 1916 byly na hlavní věži 3 velké zvony a na věžičce malý zvonek sanktusový. 30. října 1916, když byly prováděny rekvisice zvonů pro válečné účely, dostavili se do Zdětína maďarští vojáci a sebrali tři zvony:

- 1. Zvon o průměru 80 cm z roku 1687 t. zv. „poledník.“*
- 2. Zvon o průměru 47 cm pocházející z 15. – 16. Stol., který byl bez srdce a neužívalo se jej.*
- 3. Zvonek o průměru 23 cm z roku 1702 v sanktusníku – „umíráček.“*

Za zvony bylo placeno 4. – K za jeden kg. Ač se vědělo, že rekvisice zvonu bude provedena a než se odvezly, byly přes noc uloženy dole u hlavního vchodu, nenašli se ve Zdětíně odvážlivci, aby alespoň jeden odvezli, zakopali, nebo jinak uložili a tak zachránili. V mnoha obcích se tak stalo a po státním převratě v r. 1918 byly zvony zase slavnostně zavěšeny. Pan Josef Suldovský z č. p. 9 měl sice tento plán, ale nemohl nalézt pro tuto akci pomocníky. Každý se bál následků v případě prozrazení. Na věži zůstal zachován pouze zvon největší, krásného zvuku, mající výšky 0.76 m, o průměru 0.98 m. Kolem horního okraje nápis dvouřádkový, goticky: (Vladislavská koruna a W.) (opsáno s chybami)

A nativitate Christi Anno domini millesimo quatuor centesimo nonagesimo octavo laus sumo reddatur.

Sratisime beate marie virginis memoratur hoc opus. Conkla. Um est per magistrum egidium nove civitatis pragensis.

Český překlad: Narození Kristovu 1498 nejvyšší chvála vzdána budiž. Nejsvětější blahoslavené Marii Panně toto dílo dokonáno jest od mistra Egidia z nového města pražského.

Tento zvon zní nám dodnes, zvoní se jím hrany a vyprovází nebožtíky na poslední cestě. Naň také bijí věžní hodiny. V roce 1925 zakoupen byl na věžičku sanktusový zvonek – umíráček za 250 – Kč.

U kostela na starém hřbitově stojí kříž tepaný ze železa, motivů rokokových, z počátku 19. Století.

V roce založení kroniky je však kostel po vnější straně velmi sešlý. Omítka opadává na mnoha místech a dokonce i zatéká. Je to opravdu škoda a řádná oprava byla by nanejvýš nutná a potřebná, aby památný a starý kostel se vzácnými freskami byl budoucím věkům zachován.

Patronát kostela mají dědicové býv. Hraběte Kinského a patronátní úřad se nachází v Lyse nad Labem.

(Pro popsání vnitřních uměleckých památek užito dílo Frant. Bareše: Soupis památek historických a uměleckých v pol. okr. Mladoboleslavském.)

Příslušnost k úřadům, sčítání obyvatelstva, zaměstnání obyvatelstva

Obec Zdětín přísluší okresnímu úřadu (předtím okresní správa politická a před tím okresní hejtmanství) v Mladé Boleslavi – na podzim v roce 1937 zřízena pro soudní okres novobenatecký politická expositura v Nových Benátkách – okresnímu soudu v Nových Benátkách, krajskému soudu v Mladé Boleslavi – bernímu úřadu v Nových Benátkách, berní správě v Mladé Boleslavi – okresnímu školnímu výboru v Mladé Boleslavi – obchodní a živnostenské komoře v Praze a stanice Chrastecský Dvůr patří k ředitelství stát. drah v Hradci Králové. Farní úřady se nalézají: církve římskokatolické v Nových Benátkách, vikariát v Brandýse nad Labem, diecése v Praze – církve československé v Nových Benátkách – církve evangelické v Mělnickém Vtelně a jednoty bratrské v Mladé Boleslavi. Poštovní úřad je v Nových Benátkách. Četnická stanice a státní obvodní lékař také v Nových Benátkách.

Vzdálenost do Mladé Boleslavě činí 16 km a ze samoty Chrastecský Dvůr 17,8 km.
Vzdálenost železničních stanic: Na stanici Chrastecský Dvůr jsou 2 km, do Chotětova málo přes 3 km.

Místní části osad: Chrastecský Dvůr – samota (milně se uvádí víska)

Zdětín – ves

Výsledek sčítání v roce 1930.

Obyvatelstvo:

<u>Zdětín 152 domů</u>	<u>obyvatel 738</u>
Chrastecský Dvůr 6	21
Zdětín 146	717

Národnost:

726 Čechů

12 cizozemců

Náboženství:

605 římskokatolíků

81 československých

22 evangelíků

1 jiný

29 bez vyznání

Zaměstnání obyvatelstva

Ve Zdětině převládají rolníci a dělníci zemědělství (deputátníci). Mimo živnostníky jsou tu dělníci zaměstnání ve Starých Benátkách v továrně Karborundum a několik v družstevních závodech v Dražicích.

Spolky a organizace

V obci jest sbor dobrovolných hasičů, založený r. 1885 a čítá 59 členů (29 činných a 30 přispívajících.)

starosta: František Lebeda, rolník č. p. 15

jednatel: Antonín Dvorský, rolník č. p. 45

pokladník: Václav Lukavec, rolník č. p. 86

velitel: Václav Šubrt, rolník č. p. 102

podvelitel: Josef Douša, rolník č. p. 33

Čtenářsko – hospodářská besídka založená r. 1901, čítá 58 členů.

předseda: František Lebeda, rolník č. p. 15

místopředseda: Antonín Pařízek, rolník č. p. 109

jednatel: Antonín Dvořák, rolník č. p. 145

pokladník: Václav Vojtíšek, rolník č. p. 110

správce náradí: Václav Šimon, rolník č. p. 58

Tělocvičná jednota „Sokol“ založena 27. února 1919, čítá členů (mužů žen)

starosta: Jaroslav Štolovský, rolník č. p. 6

místopředseda: Václav Štych, rolník č. p. 17

jednatel: Václav Suldovský, rolník č. p. 9

pokladník: Otakar Kramer, říd. Učitel č. p. 40

vzdělavatel: Václav Resl, odb. učitel č. p. 93

náčelník: Josef Bubník, učitel č. p. 104

náčelnice: Marie Šulcová, č. p. 137

Honební spolek

Honitbu ve Zdětině má v nájmu statkář inž. Václav Čančík za roční nájem 863.55 Kč se spoluobčany, kteří tvoří honební spolek. Najímá se na dobu šesti let. V období 1933 – 1939 má spolek 38 členů. Honební výbor tvoří pánové:

Inž. Václav Čančík, statkář č. p. 3

Jaroslav Svačina, statkář č. p. 13

Václav Vojtíšek, rolník č. p. 110

František Matuna, rolník č. p. 22

pokladníkem spolku je Václav Suldovský, statkář č. p. 9

zapisovatelem Antonín Pařízek, rolník č. p. 109

správce revíru František Matuna, rolník č. p. 22

Část revíru Chrastecský Dvůr má v podnájmu tamní majitel zbytkového statku Ladislav Novák za roční nájem 100 Kč. Výměra honitby činí 746 ha enclave Dražice 775 ha.

Politické organizace

Místní organizace republikánské strany zemědělského a maloroľnického lidu, založená roku 1904, čítající 131 členů.

důvěrník: Josef Malý, rolník a starosta obce č. p. 31

jednatel a pokladník: Václav Vojtíšek, rolník č. p. 110

Místní organizace československé stany národně socialistické, založena v roce 1919, čítající 28 členů.

důvěrník: Václav Těšinský, zedník č. p. 73

pokladník: Vilém Teplý, rolník č. p. 97

jednatel Josef Sýs, dělník č. p. 50

Místní organizace Domoviny domkářů a maloroľníků při Republikánské straně zemědělského a maloroľnického lidu,

založená v roce 1924, čítající 64 členů.

předseda: Antonín Dvorský, rolník č. p. 45

jednatel: Ladislav Novák, zaměstnanec DZ č. p. 155

pokladník: Josef Novák, rolník č. p. 79

*Místní organizace Národní obce fašistické,
založené v roce 1932, čítající 22 členů.*

náčelník: Štěpán Vtelenský, rolník č. p. 99

jednatel a pokladník: Josef Novák, rolník č. p. 78

*Místní skupina Sdružení republikánského dorostu ve Zdětíně,
založená v roce 1931, čítající 32 členů.*

předseda: Stanislav Malý, úředník Dražických závodů č. p. 31

jednatel: Josef Šubrt, úředník č. p. 102

pokladník: Jiřina Jakubcová, č. p. 91

*Místní skupina Sdružení československé mládeže národně sociální,
založena v roce 1936, čítající 35 členů.*

předseda: František Beran, dělník č. p. 44

důvěrník: Jarmila Vincencová č. p. 88

pokladník: Jaroslav Pařízek, dělník č. p. 96

V posledních volbách konaných v neděli dne 12. června 1932 zvoleni:

starostou obce: Josef Malý, rolník č. p. 31

náměstkem starosty: Václav Kašpárek, rolník č. p. 1

Členy obecní rady:

Josef Dvořák, okres. Cestář č. p. 48

Antonín Vojtíšek, rolník č. p. 101

Josef Novák, rolník č. p. 78

Po provedených volbách podala strana Čsl. Národních socialistů protest proti volbám a jako důvod uváděla ve stížnosti nesprávný zápis křestního jména voličky Páthové ve voličském seznamu. Protest byl zamítnut a k volbě starosty došlo dne 28. ledna 1933 a úřadovat začal 10 února 1933.

Ostatní členové obecního zastupitelstva:

1. František Boháček, rolník č. p. 29
2. Antonín Dvorský, rolník č. p. 45
3. Josef Hršel, rolník č. p. 37
4. Václav Lukavec, rolník č. p. 86
5. Václav Maršíček, dělník č. p. 135
6. František Matuna, rolník č. p. 22
7. Karel Miškovský, rolník č. p. 16
8. Václav Podaný, kovář č. p. 2
9. Josef Šubrt, truhlář č. p. 154
10. Josef Verner, rolník a autodopravce č. p. 98

Členové obecního zastupitelstva podle politických stran:

za stranu republikánskou:

1. Josef Malý, rolník č. p. 31
2. Josef Verner, rolník a autodopravce č. p. 98
3. Václav Kašpárek, rolník č. p. 93
4. Karel Miškovský, rolník č. p. 16
5. Václav Lukavec, rolník č. p. 86

V roce 1937 nastoupil za Bohumila Bohuslava, rolníka č. p. 27, který se vzdal, Václav Lukavec.

za domovinu domkářů a maloročníků:

1. Josef Šubrt, truhlář č. p. 154
2. Antonín Vojtíšek, rolník č. p. 110
3. Antonín Dvorský, rolník č. p. 45

V roce 1933 nastoupil za Jaroslava Heřmana, rolník č. p. 49, který se z obce odstěhoval Antonín Dvorský.

za stranu čsl. národních socialistů:

1. Václav Maršíček, dělník č. p. 135
2. František Matuna, rolník č. p. 22
3. Josef Dvořák, okres. Cestář č. p. 48

za stranu Národní obce fašistické:

1. Josef Novák, rolník č. p. 78
2. František Boháček, rolník č. p. 29

za stranu živnostensko – občanskou:

- 1. Josef Hršel, rolník č. p. 37*
- 2. Václav Podaný, kovář č. p. 2*

Na prvním místě byl Josef Kvapil, cementář č. p. 101, ale zemřel dříve, než začalo zastupitelstvo zasedat a proto nastoupil Václav Podaný.

Celkem bylo při posledních volbách podáno 7 kandidátek, svědčící o politické roztržiténosti a nesvornosti občanů. 2 však vůbec neprošly a to:

Číslo 1 kandidátní listina československé sociálně demokratické strany dělnické, vedené p. Janem Fialou, železničářem, bydlícím v domě č. p. 93

Číslo 4 odborové jednoty zemědělských a lesních zaměstnanců při Republikánské straně, kterou vedl Bohumil Hladký, dělník č. p. 53.

Místní školní rada

V místní školní radě zasedají: za občanstvo Ze Zdětína:

Karel Miškovský, rolník č. p. 16

předseda: Josef Šubrt, truhlář č. p. 154

Ze Sedlce:

Václav Fabián, rolník č. p. 18

místopředseda: František Čapek, dělník č. p. 39

Za učitelský sbor:

Otakar Kramer, řídící učitel

Josef Bubník, učitel

Za spolek Sokol:

Václav Resl, odb. učitel

Václav Vojtíšek, rolník č. p. 110

Za sbor hasičů:

Josef Douša, rolník č. p. 33

Vilém Teplý, rolník č. p. 97

předseda: Otakar Kramer, říd. učitel

jednatel: Václav Resl, odborný učitel

pokladník Josef Novák, rolník č. p. 78

knihovník: Josef Bubník, učitel

Okresní zastupitelstvo

Do okresního zastupitelstva při volbách v roce 19 zvoleni ze Zdětína:

*Inž. Václav Čančík, statkář č. p. 3, za stranu republikánskou, který je současně členem
okresního výboru*

Václav Těšínský, zedník č. p. 73, za stranu Čsl. národních socialistů.

Osoby zastávající veř. úřady

Učitelstvo na škole.

Historie Zdětína

Úvod

Mezi širými lány úrodných polí, které do daleka a široka jakoby dřímaly zakleté, na mírném kopečku kolem kostela stulená leží ves Zdětín, jevící se jako začarované mlčí sídlo, v níž kdysi dávno šuměl rušný život. Kraj sní o pradávných dobách, kdy tu plémě Pšovánů na úrodné půdě založilo osady, rozšířilo se až k údolí Jizery a s vysokého pravého břehu hledělo do země sousedů, hrdých Charvatů. V dávnověku úžlabiny a rokle, jimiž kraj je zbrázděn, kryly lesy, sestupující až k Jizeře. I háje tu byly na pláni, staré bílé lesy s ohromnými kmeny dubu, lip, buku, břízy a habru a v tato sešeřená, tichá lesní zákoutí, starostové rodů vcházeli za ranních červánků, aby ve chvíli, kdy paprsky probuzeného, do červena vyspalého slunce jako zlaté niti pronikly mohutnými korunami lesních velikánů až do bujného podrostu, klaněli se velkému dárci tepla, života a krásy. Zde dobrým i zlým božstvům oběti přinášeli za celý rod a prosili za úrodu země a vzrůst stád. Zde hradiště postavili na površí, valy je obehnali, příkopy před nimi vyhloubili, na valech hradby z dubových kůlů zřídili, aby tu v blízkosti kmenové hranice a přechody přes Jizeru zadržen mohl býti vpád nepřátel a okolní rady aby tu útočiště našly se vším statkem v pevném hradišti. A tak na nejvyšším ostrohu, který pouze na severu sousedí s plání, na půdě skalnaté, nad prudkým svahem hrádek postavili na ochranu hranice a bdělé strážce tam usadili k obraně brodu na Jizeře. Dávno, pradávno tomu, kdy v celém zdejším kraji mrtvé na hranicích spalovali, nad hroby hody pohřební slavili k uctění památky mrtvých. V propast zapomnění zapadly dávnověké dějiny tohoto kraje, ale bohaté nálezy archeologické přesvědčivě mluví o životě v dávné minulosti.

A někde zde snad stával staroslovanský župní hrad Kamenec, o jehož správné umístění v našem kraji marně se historikové pokoušejí. Část území bývalého Boleslavska byla zvána Kamenecko – A v rozsahu Kamenecka podle výčtu plebanií (farností) v kameneckém děkanátu je uvedena i ves Zdětín.

O původu jména Zdětín

Jméno vsi pochází snad od staročeského slova bzděti, bzdíti t. j. slabě kouřiti nebo dýmati a znamenalo by ves, kde strážníci měli dýmem ohně znamení dávat. Zdá se však, že i tato ves má jméno po zakladateli, neboť jsou známa staročeská osobní jména Zdata, Zdech, Zdeš, Zděn a p. Jména vsí s Koncovkou – ín odvozena jsou z osobních jmen, původně adjektiv, k nimž nutno přimyslet si slovo hrad, dvůr, statek, jako: Teta – Tetin hrad, později Tetín. Zdech nebo Zdět – Zdětín, t. j. Zdětův dvůr.

Vlastní historie

Jest jisto, že Zdětín je osada pradávného založení. Toho dokladem jsou bohaté nálezy archeologické. Ty nám dokazují, že tu žili lidé již na rozhraní III. a II tisíciletí před Kristem, t. j. v mladší době kamenné, jiné pocházejí z I. stol po Kristu a celé staré slovanské pohřebiště z doby pozdější. O nálezech bude podrobně pojednáno ve stati „Archeologické nálezy.“

První písemný doklad máme o Zdětíně z r. 1189, kdy byla ves Zdětín darována Hroznatou Kadeřavým z Peruce křížovníkům svatomařským.

Ve XIV. století byl tu farní chrám téhož řádu, který se již r. 1260 připomíná jako farní v dějinách panství benáteckého, z jehož kolatury byly vykoupeny Dražice. Stalo se tak r. 1335 a vykoupil je biskup Jan, výborný muž, povahy důstojné, horlivý zastánce pravdy a spravedlnosti, který pocházel z rodu pánů z Dražic. R. 1420 ujat byl Zdětín k Chlumínu, ale ve válkách husitských získává ho od Johanitů, kterýžto řád měl podací právo ve Zdětíně, Václav Myška z hrádku nad Zámostí (Myškův zámek ve Starém Stranově) jako ves zápisnou kláštera u Matky boží z Malé Strany – Václav Myška z Hrádku byl věrným stoupencem mistra Jana Husa a provázel ho do Kostnice.

Roku 1436 měl ves Zdětín i s podáním kostelním v držení řád Maltezanů.

Roku 1437 se dovídáme, že Václav Myška z Hrádku dobrou vůlí postupuje Zdětín Janovi z Kunvaldu, když císař Zikmund tak nařídil. Jan z Kunvaldu byl podkomoří českého království, jenž peníze vypomohl císaři z tísně a získal tím jeho přízně. Zdětín byl mu dán jako zástava. Volali jej také Janek od stříbrné hvězdy. Za dobré služby dal mu císař mnohé statky, mezi jinými i Dražice. Jan měl tři syny a dceru. V erbů měli jeho potomci zlatého korunovaného draka v modrém poli a vládli dlouho Dražicemi. Tak patřil Zdětín k Dražicům, později k panství benátskému a jen malá část vsi patřila v letech 1505 – 1533 k Brodci.

Roku 1512 koupil Dražice Bedřich purkrabí z Donína. (Pánům z Donína patřily na Nymbursku Velelidské dvory, z nichž největší má jméno Zdonín). Donínští páni vystavěli r. 1526 v Nových Benátkách zámek a trvale se v něm usídlili. R. 1548 se synové Bedřichovi o panství rozdělili a zboží benátské dostal Jindřich z Donína. Roku 1560 Ferdinand I. osvobodil Jindřicha z Donína od zástavy na vsi Zdětíně. V archivu ministerstva vnitra nalezeny byly o tom spisy, německy psané, které v překladu zní:

Signatura: Stará manip. D-6/64.

Nejjasnější, vysokorodý kníže, milostivý pane. Vaší knížecí jasnosti sděluji co nejponíženěji, že můj zesnulý pan otec vykoupil od předešlých majitelů panství Benátek

vesnici Zdětín, která mě pak při bratrském dělení vedle jiných statků přidělena byla a jak jsem zpraven byl, má zmíněná vesnice tvořiti zádušní zástavu. O tom měl také můj pan otec dobré písemné doklady a ujištění, která však při a po dělení utracena byla a zmíněná vesnice přestala měně odváděti roční důchod v obnosu 39 ½ kopy a 22 grošů a jeden a půl feniku. Mezitím pak sloužil jsem řím. – císařské výsosti a Vaší knížecí milosti v polních taženích se vším svým nejvyšším majetkem a taktéž i nadále sloužiti chci, prosím tedy Vaší knížecí jasnost já, ve vsí pokoře, račež se vůči mně milostivým ukázati a za mně u císařské výsosti milostivě prositi, aby jeho císařská výsost zmíněnou vesnici dědičně darovati ráčila. Vaše císařská výsost, račiž při tom laskavě uvážiti mé služby a toho, abych za tyto Vaší milosti došel, mě račiž připsati tři nebo dva nevolníky a k tomu tři tisíce dolarů. Vše to chci si od řím. cí. důstojnosti a Vaší knížecí jasnosti ve vsí pokoře nejponíženější služebník.

Jindřich purkrabí z Donína

na Benátkách v. r.

Odpověď Ferdinanda zní:

Ferdinand z Boží milosti volený římský císař, po všechny časy rozšiřovatel říše atd. Jasnosti, vysokorodý, přívětivý, synu milý a kníže. Na suplikaci nám zaslanou, milý Jindřichu z Donína, v níž on o obnovení smlouvy, již o zástavní vesnici Zdětín míti ráčil a která ztracena býti měla, připsání on této žádá, o peněžité obnos k tomu poslušně prosí, v jeho mladém bytí s tou samou radou na uvážení dává, který mi Tobě neočekávaně přiřknouti ráčíme, nejen, že jsme to sami z milosti nahlídli, nýbrž je to i naše otcovské přání, Tvoje potřeba v nouzi, přesvědčení jest z Donína nejponíženější suplika a co my vždy z milosti povoliti ráčíme, nebo ne, dle té samé zprávy a rady připisujeme.

Na tom vykonejte naši otcovskou vůli a mínění.

Dáno v našem městě Vídni, dvanáctý den měsíce července Anno etc. v šedesátém, naší říše římské v třicátém, těch ostatních ve čtyřiatřicátém (1560).

Ferdinand v. r.

Ad mandatum domini electi imperatoris proprium.

T. Turso v. r.

Erasm. von Gera v. r.

Zoller v. r.

A tergo: Vysokorodé jasnosti arcivévodovi Ferdinandovi rakouskému, etc. Našemu milému a laskavému synu a knížeti.

Praha.

K rukám naší domácí komory.

Z roku 1564 – 1572 nalezeny byly v archivu ministerstva vnitra spisy, česky psané, jednající o deskovém vtělení smlouvy Jindřicha purkrabího z Donína s velkopřevorem maltézského řádu o ves Zdětín.

Jejich znění je toto:

Sygnatura: Stará manip M-6/35.

Ferdinand atd.

Statečný věrný náš milý.

Věděti milostivě dáváme, že jsme k tomu milostivě svoliti ráčili, aby ta smlouva, kterou jest urozený Václav Zajíc z hazmburku na Strakonících (titul) a poctivý Petr převor i s konventem kláštera matky boží u mostu v Menším městě pražském s urozeným Jindřichem purkrabím z Donína o ves Zdětín, aby z ní plat roční, který vydáván byl, udělali, do desk zemských vložena a vypsána byla, jakž tomu všemu z též smlouvy zpečetění, kterouž teď posíláme, šířeji vyrozumíš. I poněvadž to dobrým téhož kláštera býti poznáváme, poroučíme, aby relatorem k deskám zemským byl a dotčenou smlouvou o tutéž ves Zdětín podle pořádku do desek zemských vložiti a vepsati dal. Na tom jistou a konečnou vůli naší císařskou naplníš.

Dán ve Vídni v pondělí po sv. Trojici 1564 léta.

Nejvyššímu písaři království českého.

Zřízeným radám na hradě pražském.

Macxmilian atd.

Vysoce urozený, urození a stateční věrní naši milí.

Jaká jest se smlouva let předešlých mezi urozeným Václavem Zajícem z Hazmburku na Strakonících, místrem převorství českého, též poctivým Petrem převorem i vším konventem kláštera Matky boží konec mostu v Menším městě pražském s jedné a urozeným Jindřichem purkrabím z donína na Benátkách ze strany druhé i ves Zdětín, k témuž klášteru náležející, stala, ke kteréžto smlouvě Jeho milost císařská Ferdinand, pán a otec náš nejmilejší slavné paměti, povoliti i relaci na to k deskám zemským dáti ráčil, k tomu všemu z příležitých výpisů obšírněji vyrozumíte.

I vznáší na Nás nyní dotčený Jindřich z Donína, kterak někdy statečný Volf z Vřesovic, měvši na poručení Jeho milosti císařské slavné paměti touž relaci při deskách zemských vykonati, že jest tím vždycky odkládal, až prostředkem smrti z tohoto světa sešel, a tak ta věc až posavad nevyřízena zůstává, prosíce Nás poníženež, abychom mu již psanou relaci zase obnoviti a k jest jednou od pana otce našeho nejmilejšího slavné paměti dovoleno,

k tomu tolikéž povolení Naše císařské dáti ráčili. V čemž chtějíce my dobré zdání od Vás míti, milostivě Vám poroučíme, abyste v to nahlídli, mezi sebou povážili a v tom Nám dobré zdání své učinili. Na tom milostivou vůli Naši císařskou naplníte.

Dán v městě našem a říšském Špyru ve čtvrtek po sv. Lukáši evangelistu létha atd. LXX. (19. října 1570).

Maxmilian atd.

Urozený věrný náš milý.

Ze suplikace tvé ponížené, kteráž nám k přednesení přišla, tomu jsme čeho opět při nás ze strany relaci k deskám zemským, aby smlouva, kteráž jest se mezi urozenými Václavem Zajícem z Hazmburku na Strakonících, nejvyšším mistrem převorství českého, a někdy Petrem převorem i vším konventem kláštera Matky boží u mostu v Menším městě pražském s jedné a osobou tvou ze strany druhé ves Zdětín stala, do týchž desk zemských vložena byla, poníženě hledáš obsírně vyrozuměti a to všecko v dalším uvážení našem míti ráčili. I přivedše sobě ku paměti stížnost nynějšího převora, kterouž jest sobě ze strany též smlouvy (o čemž ty také prve dobrou vědomost máš) pokládal, k tomu aby dotčená smlouva do jmenovaných desk zemských vložena býti měla, a tak k té ponížené žádosti tvé ze slušných příčin povoliti nemůžeme. Než jestliže bys ty výpisů jakých z registratury kanceláře Naší české dvorské, jakž toho v té suplikaci své dokládáš, potřeboval, když nám od tebe o tom, čeho tak potřebuješ specifice a zejména oznámeno bude, na to ti odpověď náležitou dáti ráčíme a toho všeho na ten čas před tebou.

Dán v městě našem Vídni v pátek po svatém Valentinu léta atd. LXXII. (15. února 1572).

Jindřichovi purkrabí z Donína na Benátkách.

Z těchto spisů vysvítá, že Zdětín, jako ves Zápisná, náležela ke klášteru řádu maltézského u mostu v Menším městě pražském a to až do r. 1599.

Téhož roku prodali synové Jindřicha z Donína panství benátské, k němuž i Zdětín náležel, za 215. 000 kop grošů míšeňských císaři Rudolfovi II. Pravděpodobně však nejednalo se o celou ves, nýbrž jen část. V dějinách města Nov. Benátek je totiž psáno, že Rudolf potom přikoupil k ukoupenému panství ves Zdětín. Nebyla to však koupě, nýbrž jen výměna. V archivu ministerstva vnitra nalezena smlouva z r. 1599, kde Rudolf II. vyměňuje ves Zdětín, připojiv ji k panství benátskému, koupeném jím téhož roku od Ferdinanda, Vratislava a Jaroslava, bratří z Donína, za rychtu radobytskou (na panství varvažovském

v kraji prácheňském), která se tak dostala v majetek Matouše Děpolta z Lobkovic na Strakonících, nejvyššího převora v království českém.

Smlouva je tohoto znění:

Signatura: Stará manip. B-47/28.

V kvaternu památném Bílém kropeném léta 1599.

V sobotu po památce S. Petra a Pavla apoštolích božích C. 10.

Léta páně 1599 v úterý den sv Urbana stala se smlouva dobrovolná celá a dokonalá mezi nejjasnějším, nejnepřemoženějším a velikomocným knížetem a Panem Panem Rudolfem Druhým z Boží milosti voleným římským císařem, uherským a českým králem atd. jokožto králem českým s jedné, a urozeným panem, panem Matoušem Děpoltem z Lobkovic na Strakonících, nejvyšším mistrem převorství v království českém, i na místě našeho konventu kláštera Matky Boží konec mostu v Menším městě pražském ze strany druhé, a to taková smlouva:

Jakož jest ve smlouvě trhové, kteréž jest datum v pondělí po neděli květné léta tohoto atd. 1599 mezi Jeho milostí císařskou atd. a urozenými pány, pány panem Ferdinandem, panem Jaroslavem, panem Vratislavem, bratřími vlastními purkrabími z Donína, i na místě pana Jana a pana Jindřicha purkrabí taktéž z Donína atd. bratří jich mladších let nemajících o zboží Benátské obapolně učiněné, toho doloženo, poněvadž jest nikdy pan Jindřich purkrabí z Donína, otec jejich, s dotčeným nejvyšším panem mistrem převorství v království českém o ves zápisnou řečenou Zdětín soud a rozepři měl a táž ves až posavad na soudu zůstává, aby jeho milost císařská atd. týž soud a rozepři s týmž panem mistrem převorství českého na svůj vlastní groš a náklad buď právně dovésti aneb se o to narovnatí míti a poručiti ráčil, tak jak se jeho milosti nejlépe zdáti a viděti bude, a kdyby tu v té při a soudu co prosouzeno bylo, toho že oni páni bratří z Donína Jeho milosti císařské žádným nahražováním povinni býti nemají. I nechťic podle té ve smlouvě doložené výminky pan Matouš Děpolt z Lobkovic na místě všeho konventu po právě kráčetí, a s Jeho milostí císařskou pánem a králem svým v jaký soud a rozepři o tutéž ves Zdětín se dávati, nýbrž raději Jeho milosti císařské suplikaci, toho jest při jeho milosti v poníženosti vyhledával, poněvadž táž ves Zdětín do toho trhu a prodeje panství Benátského jakž dotčeno pojata jest, aby Jeho milost císařská jeho a konvent jeho chudý ve své milosti schraně míti a z milosti a štědrosti své císařské jakožto král český jemu a konventu jeho za tutéž ves jinou odměnu učiniti ráčil. Kdež majíce Jeho milost císařská na to obzvláštní péči a milostivou paměť, aby od téhož zákona nic odcizováno nebylo, anobř to co k tomu od předkův J. M. cís. předešlých císařů římských a králův českých, slavných pamětí, z obrzvláštní milosti a dobrým pobožným úmyslem pro čest a chválu boží nadáno jest, přitom v celosti zanecháno a zůstaveno bylo, k tomu také jsouce táž ves Zdětín panství Benátskému tak velice a znamenitě příležitá, že se nijakž od toho

panství odříditi slušně z mnohých příčin nemůže, za tutěž a takovou ves dosti na poddané i užitky rozšířenou Zdětín s jejím příslušenstvím ráčil jest Jeho milost císařská jakožto král český z obzvláštní milosti své císařské milostivě se zavázati, že na místě téže vsi zase jiné vsi jemu panu Matoušovi Děpoltovi z Lobkovic nejvyššímu mistru i konventu oddati chtějí a touto smlouvou již oddávati a odměňovati a postupovati ráčí, totiž vsi Radobytce s rychtou Radobytskou a s jinými vesnicemi, kteréž k té rychtě Radobytské náležejí jsou, a to zejména tyto: Malčice, Podoli, Boržice, Jarotice s krčmami, a Vadkovice, v nichž toliko dva poddaní s potahy a jeden chalupník, Dědovice, v nichž také toliko tři poddaní s potahy k téže rychtě přináležejí, s platy stálými i běžnými, též se sirotky a vdovami i s jich spravedlnostmi, s dědinami ornými i neornými, lukami, štěpnicemi, lesy, háji, pahrbky, s porostlinami, s rybníkem i rybami v témž rybníce, a jiným v též vsi a rychtě Radobytské, svobodami, lovy a provozovnými myslivosti i všelijakým od starodávna náležitým příslušenstvím, tak jakž jest Jeho milost císařská toho až posavad sám v držení a užívání býti ráčil, a lidé poddaní v též vesnici i jiných vesnicích gruntův svých též v držení a v užívání zůstávají, v těch mezích a hranicích v nichžto táž ves a rychta záleží, se vsí zvolí a plným panstvím, nic ovšem sobě Jeho milost císařská, dědicům a budoucím králům českým na tom dále, výše kromě nížeapsaných výmínek nepozůstávajíc nyní i na časy budoucí, kterážto ves Radobytce a rychta s předjmenovanými vesnicemi, s jichž příslušenstvím, aby na časy budoucí při témž zákoně zůstávala, od něho nižádným způsobem odcizována nebyla a býti nemohla, a Jeho milost císařská ráčí míti témuž zákonu tutěž ves Radobytce s rychtou a vesnicemi k ní přináležejícími i se vsím k tomu příslušenstvím do desk zemských skrz jistou relaci k deskám zemským učiněnou vložití poručili, a naproti tomu on nejvyšší pan mistr i s konventem má tolikéž učiniti, a vložit tutěž ves Zdětín Jeho milosti císařské, dědicům a budoucím Jeho milosti do desk zemských, má všechny majestáty vedle toho privilegia a jiná obdarování, kteráž by se jakákoliv na tutěž ves nacházela a za ním a konventem jeho zůstávala, do komory Jeho milosti císařské české ke kašírování odvésti. Jestliže by pak na touž ves žádného obzvláštního obdarování aneb majestátu nebylo, nýbrž toliko v jednom listu mezi jinými artikuli ta ves obsažena byla, a ten list na jiné věci se vztahoval, tehdy ten artikul v kterémkoli listu a majestátu toho zákona obsažen jest, touto smlouvou se moří, kazí a v nic obrací, takže již více žádné moci a platnosti míti nemá, a tyž nejvyšší mistr s konventem svým, ani žádný jiný člověk na místě jejich neb jim k ruce nemají a nebudou se moci na touž ves navracovati a potahovati nižádným vymyšleným způsobem, na časy budoucí.

A jakož jsou lidé poddaní osedlí z téže vsi a rychty Radobytské mimo platy stálé tím povinni byli a teď jež od mnoha let každého roku po stu a šedesáti voržích dříví hodného pro stavění hradu pražského i k jiným potřebám Jeho milosti z hor a lesů Píseckých vyvozívali a při řece Vltavě na ten způsob do vorů obíjeli, že jest jim je od voru více platů nebylo, nežli po třiceti groších českých, ta povinnost a robota se k ruce Jeho milosti císařské, dědicům a Jeho milosti budoucím králům českým vyměňuje a pozůstává, takže ti všichni osedlí lidé na témž statku Radobytském nynější i budoucí mají a budou povinni takovou robotu vyvažováním a sbíjením každého roku jednoho sta vorů dříví, které by se k stavění, palivu jmenovaného

hradu pražského i k jiným potřebám Jeho milosti císařské hoditi mohlo, z týchž peněz totiž od každého voru po třiceti groších českých počítajíc, na časy budoucí vykonávati bez všelijaké týchž lidí osedlých odporosti a jeho Matouše Děpolta z Lobkovic a s konventem jeho i budoucích nejvyšších mistrů toho konventu aneb kohokoliv jiného všelijaké překážky. Dále i toto jest milost Jeho císařská sobě, dědicům a budoucím králům českým vymíniti ráčil, aby Jeho milost císařská člověky osedle na vsi Radobytcích a ty tři lidi ve vsi Dědovicích na časy budoucí a věčné přísahou zavázati poručiti dáti moci ráčil na ten způsob, aby lesy na horách Píseckých před škodami opatrovali a k tomu tak dohlídali, aby ten svrchupsaný počet dříví hodného každého roku z týchž lesů píseckých odnikudž jinud vyvozíváno a ku potřebě hradu pražského dolu spuštěno bylo. A jestliže by z úmyslu nedbalosti jejich kdy v jednom neb druhém co na škodu Jeho milosti císařské obmeškáno bylo, tehdy Jeho milost císařská ráčí míti tu moc, aneb na místě Jeho milosti komora česká k těm osobám o to hleděti a té škody na nich a jich statcích postíhali, netoliko bez všelijaké jich svrchu psaných držitelův i jednoho každého člověka překážky, nýbrž oni držitelé budou povinni k vynahražování takových škod na nich skutečně dopomáhati, než člověčenstvím též platy stálými a všelijakými jinými povinnostmi obzvláště nevyminěnými těmi též lidé držitelé svrchupsaného statku Radobytského zcela a z úplna na časy budoucí a věčné jim zavázání a povinni býti mají.

Tomu na svědomí a pro lepší a pevnější zdržení toho Jeho milost císařská jakožto král český ráčil jest pečeť svou menší s podpisem ruky Jeho milosti k této smlouvě poručiti přitisknouti. Také i on Matouš Děpolt z Lobkovic jakožto nejvyšší Mistr převorství v království českém pečeť svou i konventskou k této smlouvě jest přitiskl a rukou vlastní se v ní podepsal. A jsouce táž smlouva v jednostejná slova dvakrát napsána, jedna při komoře Jeho milosti císařské české jest zachována a druhá častopsanému Nejvyššímu Mistru převorství českého odvedena.

Stalo se léta a dne svrchu psaného

Rudolf.

Mat. Děpolt z Lobkovic.

Kněz Petr Březnický

převor kláštera Matky boží.

Tato smlouva v desky zemské s povolením Jeho milosti císařské jakožto krále českého, tak jakž o tom relaci Jeho milosti císařské v kvaternu relací modrém léta atd. 1599 v sobotu po památce S. Petra a Pavla, apoštolův božích, P. 30 plněji svědčí, vložena a slovo od slova vepsána jest.

Tento výpis dán jest z desk zemských s povolením urozeného a statečného rytíře pana Jana z Klenového a z Janovic na Žinkovech a Žitině, nejvyššího písaře království českého, pod pečeti Zacharyáše Káby z Rybňan atd., místosudího království českého v pondělí po památce Sv. Jana Křtitele božího, léta šestnáctistého pátého.

L. S. L. S. Bohuslav z Michalovic a na Rvenici mp., Místopísař království českého etc.

V roce 1600 musil býti ve Zdětíně a v Nových Benátkách veliký požár, neboť v archivu ministerstva vnitra byla nalezena žádost, ve které sousedi z města Nových Benátek a vsi Zdětína žádají prostřednictvím hejtmana Kašpara z Milštejna na Brandejse ke dvoru královskému do Prahy o podporu. O hejtmanu Kašparu z Milštejna se dochovalo, že byl surové povahy a stálými návštěvami obtěžoval znamenité hvězdáře, zvláště Tycho de Brahe na zámku v Nových Benátkách.

Žádost zní:

Archiv ministerstva vnitra.

ignatura: Stará manip. B-/47/13.

Službu svou Vaší Milosti vzkazuji, Urození Páni Páni, Urození a Stateční Rytíři, Páni mně milostivě a laskavě přízniví.

Čeho by při Vaší milosti pohořelí sousedi z města Nových Benátek a vsi Zdětína, lidé poddaní J. M. C. k. panství Benátskému přináležející, vyhledávali, ze suplikace (prozby) jich mně při poručení Vašich milostí odeslaných pro správu jsem porozuměl, i ačkoliv ovšem věc slušná jest, aby se jim k vystavení a k vzdělání zase živnosti jejich pomoc na penězích i jinak učinila, což by se z peněz sirotčích neb zádušních, kdyby jaké před rukama byly, dobře státi mohlo, že by se potom zase na roky pomalu spláciti mohly a tak že by tu ani sirotkům ani záduši nic neušlo. Ale poněvadž na tom panství peněz sirotčích žádných před rukama není, nicméně při soudech, které jsem teď držel mimo vymíněné peníze, Jich milosti Pánům z Donína náležející, kolik as málo k ruce sirotkům, lidem poddaným J. M. C. přijato a zádušních též nikde žádných není, nevím odkud by jim na penězích jaká pomoc se státi mohla. Než co se dříve týče, poněvadž je předešle Stratským pohořelým toho se dostalo, že jim jakž kdo mnoho z nich potřeboval dříví k stavění odměřeno a prošacováno, kteréž oni pomalu platiti mají, mohlo by také tímto obojím Benátským a Zdětínským se toho dostatí a každému z nich nějaká částka dříví, kteréhož oni na roky do důchodu Jeho milosti platili, uprodati, a tak tedy živnosti své zase sobě prve nežli by zima přišla, aby spraviti a vystavěti mohli, proti čemuž ani pan fořtmistr Brandejský není, když mu toliko od Vaší milosti nebo pana Jagrmistra psaní učiněno bude. Pakli byste jakou jinou cestu k tomu obrátiti chtítí ráčili, při milostivém uvážení Vaší milosti se věci zůstávají, a dalším poručením Vaší milosti se poslušně spraviti nepominu. S tím se Vaší milosti v laskavou ochranu služebně poručeného činím.

Datum na Brandejse po neděli Exaudi léta 1600.

Vašich milostí poslušný služebník

Kašpar z Milštejna.

*A tergo: Urozeným Pánům Pánům, Urozeným a Statečným Rytířům, Jeho milosti Cís. Panu
Presidentu a radám zřízené Komory Království Českého, Pánům mě milostivě a laskavě
příznivým, Jich milostem.*

Válka třicítiletá

Ve válce třicítileté obyvatelé Zdětína poznali jistě bídu a hlad. Poněvadž v druhém a třetím desítiletí války třicítileté trpěly Nové Benátky drancováním vojska, trpěl jistě i blízký Zdětín. V roce 1630 táhli a drancovali zde Sasové, ale nebyli tu pro vydírání výtání ani císařští, kteří se v roce 1632 usadili na celou zimu v Nových Benátkách a pobrali po okolí všecky zásoby. R. 1634 táhli tudy Sasové a Švédové, občané musili sháněti stanovenou kontribuci a r. 1642 opět tu byli Švédové. Lid byl válkami ožebračen.

V této době vidíme, jak dějiny Zdětína souvisí úzce s dějinami Nových Benátek.

V roce 1648 dostal benátské panství císařský generál Jan z Wörthu, rodem Nizozemec, dobrodruh vyšlý z nízkého rodu. Ani psátí neuměl a štěstí mu přálo, že dosáhl titulu hraběcího i hodnosti generála jízdy. Tento pán utiskoval své poddané, až se jich musila zastati královská komora.

Z archivů země České v Praze zaslán byl Přepis z berní role kraje boleslavského z roku 1654 pro obec Zdětín na býv. panství benátském. (Lign: Kraj bolesl. č. 6, fol. 178) Podle tohoto přepisu měl Zdětín za držitele dědicův Joandewertovských 10 sedláků:

Ves Zdětín, rolí ourodný.

Sedláci.

- 1. Mikuláš Svačina: Měl 90 strychů rolí, osíval 30 str. na zimu, 20 na jaro – 5 potahů, 3 krávy, 8 jalovic, 56 ovcí.*
- 2. Jiřík Matějka: 80 strychů rolí, osíval 15 str. na zimu, 10 na jaro – 3 potahy, 3 krávy, 2 jalovice, 5 ovcí a 2 svině.*
- 3. Jan Raubíček: 70 strychů rolí, osíval 18 str. na zimu, 9 na jaro - 3 potahy, 3 krávy, 3 jalovice, 15 ovcí a 2 svině.*
- 4. Jan Tuček: 80 strychů rolí, osíval 16 str. na zimu, 6 na jaro - 3 potahy, 2 krávy, 2 jaloviny.*
- 5. Jan Bosina: 70 strychů polí, osíval 12 str. na zimu, 6 na jaro - 2 potahy, 3 krávy, 2 jalovice, 2 svině.*
- 6. Křištof Zumer: 80 strychů polí, osíval 20 str. na zimu, 5 na jaro - 4 potahy, 4 krávy, 2 jalovice, 2 svině.*
- 7. Jiří Mareček: 80 strychů polí, osíval 20 str. na zimu, 12 na jaro – 3 potahy, 4 krávy, 3 jalovice, 2 svině.*

8. Jiří Pícha: 80 strychů polí, osíval 17str. na zimu, 4 na jaro -2 potahy, 2 krávy, 2 jalovice, 2 svině.
9. Ondřej Šedivej: 80 strychů polí, osíval 12 str. na zimu, 4 na jaro – 2 potahy, 3 krávy, 2 jalovice, 2 svině.
10. Václav Šedivej: 70 strychů polí, osíval 13 str. na zimu, 7 na jaro – 2 potahy, 2 krávy, 2 jalovice, 2 svině.

Stavení rozbořený a pustý Sedlský.

1. Matoušovský stavení - 70 strychů – pustý.
2. Bilonovský 100 strychů – místo.

Když syn Jana z Wörthu z druhé manželky zemřel na cestách, došlo roku 1679 k rozdělení rozsáhlého panství benátského na 5 dílů. I. II. III. IV. a V. Část Zdětína patřila k II. dílu dražickému, který dostal František Macxmilián z Klarštejna, vicepresident appelačního soudu. Tento díl tvořily:

Dvůr Dražice s pustým zámekem, část města Nových Benátek, část Sedlce, část Kbela, Dolní Slivno a Slivínko.

Druhá část Zdětína patřila k V. dílu zdonínskému, který dostal František Bohumír Hartmann z Klarštejna, který je prodal své matce Zuzaně Marii za 47.000 zl. a 100 tol. klíčného. Patřily sem:

Část nového zámku a města, bažantnice u Struh, dvůr Zdonín, vsi Dvory, Obodř, Straky a Zbožičko.

Díl čilecký obdržela Zuzana Marie hraběnka Kábová, která r. 1680 překoupila díl milovický, 1682 díl starobenátský, 1684 zdonínský a když se podruhé provdala za hraběte Arnošta von Schnützen, postoupila tyto čtyři díly manželci, jenž r. 1694 přikoupil ještě díl dražický za 56.000 zlatých uherských a tak od této doby zůstal Zdětín při benátském panství do roku 1850.

Podle příznávací tabulky poddaných rustikálního katastru t. zv. tereziánského ze dne 22. května 1715 pro obec Zdětín na býv. panství benátském, uloženém v zemském archivu, měl Zdětín 12 sedláků kteří mohli chovati dobytek k potahu a plemenu.

1. Mikoláš Svačina: 4 koně, 5 krav, 3 jalovice, 12 ovcí, 1 svini.
2. Jan Salerius: 3 koně, 1 vola, 2 krávy, 7 ovcí, 1 svini.
3. Jakub Škoda: 2 koně, 2 voly, 4 krávy, 3 jalovice, 15 ovcí a 2 svině.
4. Jiří soukal: 2 koně, 2 voly, 3 krávy, 2 jalovice, 8 ovcí, 1 svini.
5. Matěj Bošina: 2 koně, 2 krávy, 2 voly, 2 jalovice, 5 ovcí, 1 svini.

6. Václav Novotný: 4 koně, 4 krávy, 2 jalovice, 6 ovcí, 1 svini.
7. Jan Pícha: 2 koně, 2 voly, 4 krávy, 1 jalovici, 15 ovcí, 1 svini.
8. Jiří Pícha: 4 koně, 4 krávy, 2 jalovice, 15 ovcí, 1 svini.
9. Václav Mareček: 2 koně, 1 vola, 3 krávy, 2 jalovice, 1 svini.
10. Franc Šedivej: 3 koně, 1 vola, 2 krávy, 6 ovcí, 1 svini.
11. Václav Svačina: 4 koně, 5 krav, 3 jalovice, 18 ovcí, 1 svini.
12. Pavel Svačina: 3 koně, 1 vola, 4 krávy, 2 jalovice, 15 ovcí, 1 svini.

O Zdětině se tu píše:

Role prostřední a dobrý půdy, pastvy špatný. Tato vesnice jest svými polnostmi na vyvýšenině situovaná, má kamenitou půdu a většinou podzemní blátivé prameny a jest od povodní každoročně velmi poškozována; za užitek dává něco málo jako pastvina. Pole obdělávají se dvěma kusy dobytka a musí se povětšinou sít ozimy z nichž jsou výtěžky v I tř. 5 až nejvýše 6 mandelů po 2 Vr. 2 míry až 3 V. 2 míry, ve II tř. 4 až 4 ½ mandele po 2 V. 2 m., ve II tř. 2 až 2 ½, také 3 mandele po 1 ½ až 2 V.

Pšenice se neseje a co žita zbyde, musí jej až do Ml. Boleslavě 2 ½ míle vzdálené na prodej vézti. Obyvatelé nemají vlastního dřeva (lesa) a jen velmi málo luk. Tato malá výměra luk je ještě každoročně dravými proudy řeky Jizery zaplavována a tak roční výnos odplaven a snížen, jak již poznamenáno. (přeloženo z němčiny).

Historie samoty Chrast

Ke Zdětínu náleží i samota chrast s poplužním dvorem v původní výměře 600 korců (do pozemkové reformy v roce 192) a popisnými čísly 20, 76, 80, 81 (v době založení kroniky v r. 1938). Také strážní domek železniční č. 39 a stanice dráhy Chrastecský Dvůr č. p. 59 patří ke Zdětínu. Stanice tato byla postavena r. 1878 pro dopravu nákladů vlečkou do Benáteckého cukrovaru. R. 1398 připomínán jest Všebor z Chrastu, jenž držel tvrz ve Struhách. Jeho potomci byli Struzští z Chrastu a z nich poslední Zdeněk z Chrastu zemřel r. 1492.

Při prodeji dražického panství Hynkem Bořitou z Martinic je také jmenován v Chrastu poplužní dvůr pustý a ves pustá. Při dělení benátského panství r. 1679, obdržel díl zdonínský František Bohumír Hartman z Klarštejna a jak se zdá, aspoň částečně obnovil zpustlý dvůr Chrast a prodal potom dvůr Zdonín, dvoreček Chrast a ostatní podíl benátský matce své Zuzaně Marii za 47.000 zl. a 100 tolarů klíčného.

Další majitelé panství benáteckého

Hrabě Arnošt von Schützen držel panství až do roku 1720, kdy odkazem ujal je Ignác Zikmund hrabě z Klenového. Neudržel je. Prodáno bylo veřejnou dražbou r. 1768 pražskému arcibiskupu Antonínu Příchovskému z Příchovic za 665.000 zl. Po něm držel panství příbuzný jeho František hrabě z Příchovic, pán na Novém Stránově. Syn jeho zahynul pádem s koně r. 1816 a jím vymřel starožitný rod českých pánů z Příchovic. Panství benátské držel od té doby hraběcí rod z Thunu a Honenšteina v celku se všemi robotními povinnostmi poddaných, dávkami a platy do r. 1850, kdy ukončeno bylo po zrušení roboty jednání o úplném osvobození selského lidu. Posledním Majitelem panství benátského byl hrabě Kinský, od něhož město koupilo r. 1920 zámek s parkem.

V archivu ministerstva vnitra nalezen byl robotní seznam panství benáteckého z r. 1777, kde je zápis o obci Zdětíně.

(Sign.: Robotní seznamy r. 1777)

Boleslavský kraj.

Panství Benátky.

Robotní seznam

poddaných, kteří dle předpisu prvního článku nového robotního patentu ze dne 13 srpna 1775 následující povinnosti mají.

Ves Zdětín.

Domkaři, v katastru neznamenaní a kteří postaveno mají na pozemcích obce, sedláků, nebo kostela.

Matěj Adášek, Matěj Fiala, Matěj Dědek - Každý z nich je povinen 13 dnů ročně na robotě odpracovati.

Kovář Pecka jest povinen 13 dnů ročně na robotě pracovati. Obecní kovář.

Wittib Svačina jest povinen 13 dní robotu ročně; pokud mu tato jest slevna, jest osvobozen.

Václav Pícha, výměnkář, není robotou povinen.

Všichni ostatní vesměs (snad myšleni baráčníci – vnitřní obyvatelé – usedlíci)

[mimo těch, kteří jsou dle nejvyššího patentu ze dne 13. VIII. 1775 § 9, čl. 4, úplně roboty zproštěni]. Jest každý povinen 13 dnů ročně na robotě odpracovati.

Vyrovnnání na třetí způsob:

Všichni sedláci vyrovnali se s vrchností na třetí způsob následovně:

Matěj Novotný, dům č. p. 1 dluhoval v r. 1773 60 fr. 43 kr. Volil starou povinnost a jist srozuměn s vrchností se na třetí způsob vyrovnati, že po dva dny týdně dvouspřežní koňský potah na robotu pošle a místo osobní (ruční) roboty 12 fr. 44 kr. pro perpetu o pachirtes (neustále) ročně platiti bude.

Wittib Bošina, dům č. p. 2 dluhoval v r. 1773 29 fr. 1 kr. Výše uvedená potažní robotu vedle peněžního obnosu za pěší robotu ročně 6 fr. 30 kr.

Josef Svačina, dům č. p. 3 dluhoval v r. 1773 39 fr. 41 kr. Výše uvedená potažení robotu vedle peněžního obnosu za pěší robotu ročně 8 fr. 30 kr.

Václav Škoda, dům č. p. 4, dluhoval v r. 1773 47 fr. 50 kr. Potažní robotu jak výše uvedena vedle peněžního obnosu za pěší robotu 10 fr. 15 kr.

Václav Pícha, dům č. p. 5, dluhoval v r. 1773 47 fr. 50 kr. Výše uvedená potažní robotu vedle peněžního obnosu za pěší robotu ročně 10 fr. 15 kr.

Václav Svačina, dům č. p. 6, dluhoval v r. 1773 54 fr. 22 kr. Výše zmíněná potažní robotu vedle peněžního obnosu za pěší robotu 11 fr. 30 kr. ročně.

Josef Svačina, dům č. p. 13, dluhoval v r. 1773 65 fr. 7 kr. Taktéž výše zmíněná potažní robotu vedle peněžního obnosu 13 fr. 36 kr. za pěší robotu ročně.

Mikuláš Schaffer, dům č. p. 14, dluhoval v r. 1773 43 fr. 43 kr. Výše uvedená potažní robotu vedle peněžního obnosu 9 fr. 10 kr. za pěší robotu.

Filip Vlček, dům č. p. 15, dluhoval v r. 1773 29 fr. 50 kr. Výše uvedená potažní robotu vedle peněžitého obnosu 6 fr. 30 kr. za pěší robotu ročně.

Václav Malý, dům č. p. 16, dluhoval v r. 1773 35 fr. 33 kr. Výše uvedená potažní robotu vedle peněžitého obnosu 7 fr. 30 kr. za pěší robotu ročně.

Matěj Vagner, dům č. p. 17, dluhoval v r. 1773 54 fr. 22 kr. Výše uvedená potažní robotu vedle peněžitého obnosu 11 fr. 30 kr. za pěší robotu ročně.

Josef Pícha, dům č. p. 18, dluhoval v r. 1773 56 fr. 36 kr. Předešlá potažní robotu vedle peněžitého obnosu 12 fr. - kr. za pěší robotu ročně.

Jinak nepožívají poddaní žádných úlev, ale vzdávají se ochotně všem příštím požadavkům a budou toho jako tací vždy pamětlivi.

Zapsáno na zámku Benátky dne 14. v. r. 1777.

Josef Edler, svob. pán z Bretfeldu v. r.

*kníž. arcibiskup. zplnomocněnec
zemských desk.*

Ignac C. Berka v.r.

důchodní

Josef Svačina v.r.

rychtář zdětínský

Josef Pícha v.r.

konšel

Antoni Meckel v. r.

kníž. arcib. hosp. inspektor

Tomáš Josef Krasl

ředitel

Jakob Jan Wender v. r.

purkrabí

V předu uvedený seznam vydává se dle nejvyššího nařízení král. krajského úřadu potvrzený a má sloužiti dotyčnému hospodářskému úřadu ku stejnosměrnému rozdělení do každé obce, při čemž budiž dbáno všestranné pečlivosti.

Zaps. cí. král. krajský úřad v Mladé Boleslavi dne 30. Listopadu 1777.

Jeho ří. cí. král. apoštol. výsosti ustanovený královský hejtman boleslavského kraje.

Macx svob. pán z Ehrenburgu v. r.

L. S.

(přeloženo z němčiny)

Z tohoto zápisu je vidno, že zdětínským poddaným nevedlo se valně, neboť všech 12 sedláků dluhovalo své vrchnosti peněžité dávky. Sedláků zůstává stále ještě 12.

První číslování usedlostí

Poprvé se objevuje číslování domů, které trvá dodnes, ale pouze v č. p. 13 žije rod Svačinův. (v době založení kroniky v roce 1938). Také poprvé se zjišťuje jméno zdětínského rychtáře a to Josefa Svačiny.

V archivu země České pořízen výtah z hlavní knihy katastru josefského ze dne 11. března 1788 pro obec Zdětín na býv. panství Benátky

(Sign.: čís. kat. 31)

Ves Zdětín.

První plac.

č. p. 1. stavení vdovy Novotný.

č. p. 2. stavení Václava Bošiny

č. p. 2. stavení Martina Bošiny

č. p. 3. stavení Josefa Svačiny

č. p. 4. stavení Václava Škody

č. p. 5. stavení Václava Píchy

č. p. 6. stavení Václava Svačiny

č. p. 7. Pastušina obecní

č. p. 8. stavení Josefa Pokorného na obec. místě

č. p. 9. stavení Josefa Svačiny

č. p. 10. stavení vdovy Fialovy

č. p. 11. stavení Matěje Dědka

č. p. 12. stavení Matěje Adáška

č. p. 13. stavení Josefa Svačiny

č. p. 14. stavení France Petrů

č. p. 15. stavení Filipa vlka

č. p. 16. stavení Václava Malého

č. p. 17. stavení Matěje Vágnera

č. p. 18. stavení Josefa Píchy

č. p. 19. stavení Josefa Píchy

č. p. 20. chybí viz. poznámka

č. p. 21. stavení France Svačiny

č. p. 22. chybí

č. p. 23. stavení Bartoloměje Němečka

Plac druhej.

U dálky nazvaný.

Začíná se pod hospodou zdětínskou a končí se u chrastecské cesty, u rokly pod hospodou zdětínskou.

Plac třetí.

Šafranice nazvaný.

Začíná se u chotětovské cesty vedle dražek a skončuje se naproti Močitkám u pole Filipa Vlka.

Plac čtvrtý.

U křížové cesty nazvaný.

Začíná se u horecké křížové cesty a skončuje se dle pole Matěje Wágnera též zase u horecké cesty.

Špatný pastviště obecní loučka.

Plac pátý.

Na dražkách nazvaný.

Začíná se za zahradou Václava Svačiny a skončuje se u dražické cesty proti remízu na poli Václava Malého.

Obecní palouček Dražka nazvaný.

K dražickému dvoru nro 2 pole pod Homolkou nazvaný.

Kostel s krchovem sv. Martina

Stavení neb dvůr dražickéj a ovčín i s ovčárnou.

Panský špejchar.

Plac šestý.

Na stráních nazvaný.

Začíná se u sedlecký cesty pod zahradou Josefa Svačiny a skončuje se u honový hrušky v roklích.

Plac sedmý.

V Hradiskách nazvaný.

Začíná se v roklích od Lohuj [sic!] a skončuje se pod zahradou Josefa Svačiny.

Dle tohoto výtahu seznáváme, že katastr zdětínský dělil se na 7 „placů,“ z nichž na prvním placu postavena obec čítající 23 stavení. Ve výtahu je u prvního placu poznámka: Místní plac Zdětín. V tomto místě neb obci není (žádnéj) užitečnej grunt, jenom cesty bez užitku. Chybí však číslo stavení 20 a 22. Číslo 20 měl asi poplužní dvůr Chrást, jakž se do dnešního dne zachovalo. Číslo 22, mohlo býti v tom čase zbořené, zpustlé či vyhořelé. Číslo 2 vyskytá se u dvou stavení. Byla asi usedlost Bošínova rozdělena na 2 díly, ale číslo u obou ponecháno stejné t.j. 2.

Názvy ostatních polností (placů) zachovaly se rovněž až do dnešních dnů. Jednotlivé katastry měly již svá řádná čísla, jakž podle nařízení při sestavování tereziánského a josefinského katastru určeno.

Robota ve Zdětině

Zdětín, jako obec převážně selská, patřící k panství benáteckému, prožila smutné časy roboty od počátku až do její zrušení. Robotou trpěli sedláci, chalupníci i domkáři a často pocítili její krutosti. Proto pro věčnou paměť budoucím pokolením uvádím všechny známé podrobnosti týkající se roboty ve Zdětině, aby poznali jak předkové jejich trpěli, byvše otroky pánů.

O robotě ve Zdětině byly zápisy ve vzácných kronikách rodu Doušova a Suldovských, bohužel dnes ztracených. První kronikář marně po nich pátral. Z nich se zachovalo jen to, co vypsál říd. uč. Kavka a to se právě týká roboty, kteroužto stať uvádím na počátku kapitoly o robotě.

Z rukopisu Václava Suldovského č. p. 9, narozeného r. 1807.

Před nastoupením císařovny Marie Terezie na trůn rakouský byla v Čechách nesnesitelná poddanost lidu selského. Bylo sedlákům od neděle do neděle robotovati na panských polích jak jízdou, tak „pěší“ a to beze všeho určování. Kam panský úředník sedláka poslal, ať s jeho vlastním potahem nebo na robotu pěší, musil hned bez omluvy nastoupiti. Kdo neposlechl, byl do zámku k vrchnosti povolán, od vrchnostenského biřice holí bit, nebo zavřen do zámeckého vězení, jemuž v nových Benátkách říkalo se „Bošinka,“ po prvním uvězněném v něm rolníku Bošinovi z č. p. 2 ve Zdětině. Vězení toto bylo blízko zámeckých vrat. Sedlák, jenž na své živnosti nemohl mnoho poříditi (takových byla většina), byl ze živnosti vyhnán panským úředníkem, nebo raději opustil živnost svou dobrovolně a dělal raději nádeníka, těše se tím, že je spokojenější. U kterého poddaného poznala vrchnost, že má něco peněz, byl povolán a převzítí některou selskou živnost (statek). Tak povolán a mocí donucen rod Jana Měšťáka z Oujezda Malého u Luštěnic do Zdětína na statek č. p. 2 po Bošinovi, z Chotětova Pýcha do Polehrad na panství Brandýském se dostal. Z Chotětova jezdili robotovat do dvora Dřevčic, ze Sušna do staré Boleslavě, z Katusic do Kropáčovy Vrutice a ze Zdětína do dvora Chrástu a Dražic. Ti měli nejbliže, kdežto první 4 – 5 hodin cesty.

Sedlák – robotník nebyl pánem svého statku; byl vlastně dělníkem vrchnosti. Měl-li dvůr daleko, musil se již v neděli odpoledne na robotu vypraviti. V sobotu odpoledne, vlastně večer, nadělal si ve „stoupě“ (upravené v domácí světnici) jáhly z prosa a kroupy z ječmene na vaření, aby domácí měli na druhý týden co jísti a odpoledne v neděli připravil si jídlo „na robotu.“ Na jeho polích pasáci – ovčáci vypásali, kde jim bylo libo, neboť vrchnosti drželi mnoho skopového dobytka, až čtyři houfy u některého dvora. Panský ovčák časně z rána

hnal ovce na selské role a pásli, kde chtěl, aniž by hospodářům pole to obhospodařujícím umožněno bylo se brániti. Ovčák panský měl u vrchnosti a úřadu veliké zastání, neboť toho času i úředníci vrchnostenští byli pány nad sedlákem a každý sedlák hledal u těchto protekci. Sedláci měli respekt nejen před úředníkem, ale i před ovčákem a šafářem. Šafáři zvláště byli pány nad robotou jízdní. Mohli sedlákovi přitížiti nebo ulehčiti dle svého svědomí. Učenosti nepotřeboval ani úředník panství a také ji neměl. Jeho školské vzdělání bylo sotva II. třída školy německé. Šel do praxe neb k úřadu a byl s učením hotov. Po 2 až 3 letech stal se „kancelářským“ t. j. písařem a pak nastoupil místo „obročího“ neb pojízdného a dle dovednosti a přísnosti stal se správcem dvora nebo „direktorem“ (lid říkal „delektor“). To byl nejvyšší stupeň panské služby, vrchní pán, neobmezený, pravý karabáčník. Zákonů znáti mu nebylo třeba a žádný vrchnostenský úředník se tím ani nezabýval; neboť nad těmito úřady byly krajské, k nimž ani sedlák přístupu neměl a podal-li si stížnost, jak s ním zachází, tu bylo teprve zle se sedlákem.

Byl-li sedlák dříve pronásledován, pak byl již trojnásobně, neboť stížnost sedláková bývala zaslána k vrchnostenskému úřadu k vyjádření. Potom byl ubohý sedlák ponechán na milost a nemilost svého úředníka, neboť každý panský posluha, každý písař měl rolníka v nenávisti a považoval jej za otroka. Když úředník panský věc bílou uznal za černou, tu poddaný musel přisvědčovati a doznávati, že je černá. Když šel sedlák k úřadu, na 20 – 30 kroků smekal čepičku před pánem a častokrát ani nevěděl, jak má úředníka titulovati. To bylo samé jemnostpane, vzácný pane, milostpane, poníženě rukulíbám a p. a to třeba i písařům.

Ve Zdětíně č. p. 2 ve statku byl usedlým rolníkem Bošina, vysloužilý vojín rakouský z doby císaře Josefa II. vrátiv se z vojenské služby, oženil se s manželkou z obce Chotětova. Tato obec náležela k vrchnosti brandýské. S manželkou vyženil několik kop (kopa 1 zl. 10 krejcarů). Věna (pretenci) neobdržel hned po svatbě, jak tomu vůbec bývalo tehdá ve stavu rolnickém při nedostatku peněz. Po dlouhém čekání počal se ucházeti o věno manželčino u vrchnostenského úřadu v Brandýse. Tamnější vrchní byl neobmezeným pánem. Bošina ho prosil poníženě, aby k malému věnu mu dopomohl, ale poslán byl domů do Zdětína bez porřízení. Bošinu mrzelo, že čtyři hodiny cesty darmo dělati měl. Šel ještě jednou s prosbou do Brandýsa, ale byl opět propuštěn bez vyřízení a pro nějaké nepatrné slovo k panu vrchnímu, dostalo se mu ztýrání až do krve (nafackování) s poznámkou, že má vrchní moc i nad jeho životem. Císař Josef II. byl toho času v Praze a bydlil v Hloubětíně, kde často se zdržoval za pobytu v Čechách. Bošina zkrvácený vykročil přímo do Hloubětína k císaři, neboť věděl, že k císaři byl každý sedlák připuštěn, zvláště byl-li vysloužilý voják. Pradlena u domu, kde

bydlil císař, rozvěšovala na bidlo prádlo. Bošina se jí tázal, je-li císař přítomen. Pradlena přisvědčila a ukázala mu byt. Zkrváčený Bošina šel přímo k císaři a klekl před ním na kolena. Císař mu pokynul, aby vstal a vyptával se, co se mu stalo. Bošina dopodrobna vypověděl a opakoval výrok vrchního: že má právo i nad životem poddaných. Císař nařídil, aby bošina tam posečkal a poslal hned do Brandýsa pro vrchního. Když se vrchní dostavil a císař se tázal, je-li výpověď Bošiny pravdivá, nemohl tento odpovědětí záporně i poručil císař, aby Bošina byl umyt a dán mu lékař, načež Bošina odpověděl, že pomoci jiné nepotřebuje, než věna. Císař propustil bošinu s ujištěním, že věc jeho co nejdříve bude vyřízena. Vrchní více do Brandýsa nepřišel a nikdo se nedověděl na celém panství brandýském, kam se poděl. Bošina došel do Zdětína s útěchou. Příznivé vyřízení Bošinovy stížnosti vyvolalo odpor sedláků k vrchnostem. Zdvihli se a táhli od severovýchodu až ku Praze, sbírajíce po vesnicích lid pod vůdcovstvím sedláka Churaně z Proseku u Prahy. Hrabě Nostic s vojskem zamezil cestu sedlákům před Prahou a nařídil vůdce Churaně zatknouti a poručil na místě jej oběsiti. Vypravuje se, že císař Josef zvěděv o přestupku Nosticově učiněném proti vůli císařově a o vlastní újmě, byl nadmíru rozhněván a zakázal Nosticovi jezdit v kočáře dvojspřežím (o 4 koních). Bylo hraběti za trest uloženo jezdit v kočáře o třech koních. Povstání selské samo se potom rozešlo.

Robotním patentem Marie Terezie bylo sice ulehčeno sedlákům v břemenech po celých Čechách, ale neprovádělo se na všech panstvích stejně. Nevětší sedlák jako nejmenší ve výměře pozemků měl robotu stejnou až do r. 1848. V obci Slivně na panství vrutickém byl za celého sedláka považován ten, jenž měl 6é strychů (korců) polí vedle suseda se 180 korci a měli oba stejnou robotu: 3 dny pěší, 3 dny jízdní v týdnu. Tak tomu bylo v obci Hřivně na panství košáteckém. Chalupníci měli robotu pouze „pěší.“

Ve Zdětíně bylo 12 sedláků a každý z nich měl ke dvoru dražickému 2 dny jízdné roboty s párem koní, ale pěší robotu ke dvoru chrásteckému měli pouze domkáři a chalupníci. Sedláci ve Zdětíně nyní pěší roboty neměli, ale za tu platiti peněžitý „urbár“, který se neměnil; mimo to těch 12 sedláků ve Zdětíně musilo benátecké vrchnosti odváděti každoročně obilní úrok: 100 strychů žita, pšenice a ječmene, od každého druhu 1/3, dále 100 kusů slepic a každý sedlák za jednoho husáka peníze. Dávka slepic rozdělena nestejně. Některý sedlák odváděl 14 kusů, druhý 10, jiný 9, jiný 12 atd. Sedlák 200 korcový dával na obilí a slepicích tolik, co jiný 120 korcový. Mnozí rolníci nehleděli si svého hospodářství, ono pustlo, statky lacino se prodávaly a každý naříkal na proklatou robotu.

Robota na panství benáteckém za hraběte Příchovského, arcibiskupa Pražského r. 1765 byla mírná. Arcibiskup Antonín Petr Příchovský z Příchovic koupil zadlužené panství po rodu

pánů z Klenau v dražbě pro sebe, ne ke kapitule, ale s poddanými vlídně se zacházelo. Služebníci měli se dobře, byli ve službách trvale – definitivně – a poddané své neutiskovali ani netýrali. Nejlépe se vedlo na dvoře ovčákům. Ovčákům ve dvorech na panství tomto náležel z 10 kusů ovcí jeden a že vrchnost tato držela mnoho houfů s pěknou vlnou na každém dvoře, ovčáci zbohatli. Každý kromě 9 kusů dobytka měl několik korců panských polí k užívání, jež si panským nebo robotním potahem obhospodařoval. Mimo to pro sebe a pomocníky (čeledíny) měl zvláštní ještě deputát. Arcibiskup ovčákům přál ze všeho úřednictva a služebnictva nejvíce. Když přijížděl do dvora, nejdříve předvolal si ovčáka, jemuž všecko dal a svěřil na starost. Ovčáci zachovali si značné jmění, dcery jejich se provdaly do velikých statků a synové přiženili se rovněž tak. Synek rodičů „poddaných“ nemajetných, chtěl-li se oženiti, musil se uvoliti 13 dnů robotovati. Za Příchovského bylo sedlákům ještě jinak pomůženo a to v lese. Lesů bylo dost, sedláci dostávali dříví k palivu i na stavby buď na delší dobu k placení až po žních, nebo i zadarmo, zvláště ti, kteří obývali blízko lesů. Arcibiskup vystavěl si nad Předměřicemi letní sídlo, zámeček zvaný „Bonrepos“, kde v letní době přebýval on i později jeho nástupcové, Ferdinand a syn tohoto František. Nástupci arcibiskupovi neměli ani těch příjmů jako strýc jejich, ale s poddanými zacházeli vlídně a jich neutiskovali, nýbrž rozličná dobrodiní jim prokazovali. Otec Ferdinand Příchovský se synem Františkem přicházeli každoročně o posvícení v neděli před svátkem Všech svatých do Zdětína do výsadní hospody (č. p. 9), jejíž majitel Suldovský odebíral pivo ze starobenáteckého pivovaru a lihoviny z pálenky milovické. Hrabě podle zvyku posvícenského byl tu domácími koláči pohostěn a přítomen byl taneční zábavě sedláků zdětínských. Když odpoledne počalo se tančiti, hospodáři i hospodyně a čeládka, vše dohromady, společně, měl starý pán hrabě z toho velikou radost a syn jeho František navedl některou selku, aby šla a pobídla starého pána k tanci. Starý hrabě příchovský měl velikou radost a když mu ostatní tanečníci uvolnili kolo, nesvolil k tomu, ale všichni a on s nimi tančili v malé místnosti, kde o šlouchnutí a šlápnutí na nohu nebylo nouze. Starý pán se tomu jen zasmál.

Po smrti hraběte Ferdinanda nastoupil na panství benátecké syn František a bylo za jeho vlády pro „poddané“, pro úředníky i služebníky s robotami dobře. Poddaní v lesích kupovali lacino dříví t. zv. výkazy na kmeny ku stavbě a k potřebám, jakož i k palivu. Tento nový pán byl vojínem v hodnosti majora a zúčastnil se válek napoleonských. Po válce francouzské vystoupil z vojska a r. 1814, v tu noc před Božím tělem, raněn byl mrtvicí. Zůstavil syna jediného, neploletého Vojtěcha, jemuž ustanoven za poručníka hrabě Špork z Krnska. Tento poručník byl na mladého Příchovského velice přísný, takže hrabě Vojtěch dal se odvést k hulánskému pluku do Polska a když později se na dovolenou do Benátek na své panství,

vítalo jej radostně úřednictvo i služebnictvo s poddanými. Na hraběti byla pozorována jakási nespokojenost, snad proto že přísný poručník Špork povoloval mu skrovný peněžitý příspěvek z panství. Při této dovolené učinil odkazy svým úředníkům a služebníkům na panství, jako pense: Justiciárovi Málkovi pro jeho osobu 500 zl. a každému ze dvou jeho dětí 300 zl. Všem ostatním úředníkům kromě písařů po 300 zl. a děkanu Krausovi také dával pensi, jenž ji nepřijal a poukázal ji kaplanu Šteklovi, mladému knězi, jenž 300 zl. mnoho roků používal než dostal se za faráře do Všetat, kde později zemřel. Po dovolené v Benátkách odjel Příchovský Vojtěch opět k vojsku do Polska, kde zakrátko zemřel buď soubojem, nebo při zábavě, když kůň jeho, jak zpráva do Benátek došla, klopytl a shodil jezdce, jenž zlomil vaz. Poddaní želeli tak mladého a dobrého pána svého. Stalo se roku 1816.

Poněvadž po rodu Příchovských nebylo mužského dědice, dostalo se benátské panství třem slečnám z příbuzenstva, Marii, Josefíně a Elišce, dcerám barona Mladoty ze Solopisk. Do provdání těchto hospodařil na panství otec, ale byl na úředníky, služebníky i poddané velice mírný. Novot nevyhledával a zůstalo vše při starém. Roboty jako dříve byla snesitelná a chudý lid užil z lesů dříví zdarma. Do r. 1820 šetřil lesy a kmenové dříví se neprodávalo, leč na palivo v polenech. Na poddaný lid bral ohled. Mezi rokem 1824 až 1829 provdaly se první dvě slečny. Nejstarší Marie za hraběte Bohumila Thuna z Hohensteinu, mladší Josefina za hr. Leopolda Thuna z Hohensteinu, bratra prvnějšího. Každé připadl jeden díl z panství. R. 1829 zemřela mladší hraběnka Josefina a manžel této Leopold vzal si za manželku třetí slečnu Mladotovou, sestru nebožky, Alžbětu, s níž za věno dostal třetí třetinu panství benátského. Stalo se v září 1829. Nyní měl Leopold Thun na panství dvě třetiny, a když i bratr jeho Bohumil zemřel, vyrovnal se Leopold se švagrovou Marií a stal se takto samostatným, vlastním pánem na Benátkách. Nyní nastaly zlé časy pro úředníky i poddané.

Leopold Thun z Hohensteinu hned při svém nastoupení propustil ředitele panství Málka a přijal nového pod titulem „vrchního“ Šindlera. Tento počal robotu znovu zaváděti a s poddanými špatně zacházeti. Který sedlák měl jeden potah koňský, musil opatřiti dva, buď koňské, nebo jeden volský ke koňskému a tři dny v týdnu ztratil na panské robotě. Vrchní nedbal ničeho, ať si pomohli sedláci jakkoli, kdyby i na mizinu přišli. Byla nouze o koupi koní, volných potahů i o píci. Šindler záhy se přesvědčil, že robotní práce jde hůř a hůře a vadí v tom robotní patent Marie Terezie z r. 1745. Rolníci vyjeli na robotu místo v 6. hodině ranní, třeba v 10. až 11. hodině předpolední a na polích se málo udělalo, byť poručníkům bylo sebevíce. Na podzim o svátku Všech svatých nebyly ještě zasety jařiny. Když vrchní Šindler seznal, že nedaří se podle jeho plánu práce robotní, což trvalo jen jeden rok, vyjednával se sedláky „úkoly a příminky“, k tomu peněžitě daně. Poddaní to rádi přijmuli, což trvalo do r. 1848.

Ve Zdětíně ze 16 obcí na panství měli poddaní daně největší, ale sedláci zůstali přece při robotě dva dny v týdnu, s párem koní jezdíce, neboť úřadům nevěřili, aby jim později nebylo přidáno. Sedlák zdětínský měl obvyčejně jeden pár koní a jeden pár volů, půsedlák měl jenom jeden pár koní a pracoval pouze jeden den v týdnu na robotě. Dobytek i čeledínové si při pracích robotních odpočinuli.

Kromě roboty panské měli sedláci ještě jedno břemeno. Byly to příprěže vojenské a hnanecké. Nebylo jednoho týdne, aby vojenská příprěž nebo hnanecká stanice z Mladé Boleslavě nebo z Jičína přes Ml. Boleslav do Brandýsa n. Lab. nebo Prahy transportem nepřicházela. Mimo to i trestanci a vězňové odtamtud byli převáženi. Když měl sedlák nejpilnější práci, bylo mu zanechat všeho a dáti potah do Brandýsa nebo do Ml. Boleslavě. Za vrchního Šindlera na panství záleželo také mnoho na obecním rychtáři. Vrchní nařídil pro obec Zdětín, že rolníci pouze s koňmi mohou robotu konat, ale ne s potahem volským. Byl-li rychtář zadobře s šafářem a lnul k občanům svým, mnohé mu bylo ulehčeno. Ve Zdětíně rychtářem byl t. č. sedlák Řehák v č. p. 3. Ten byl se šafářem Václavem Suchým na Dražicích, kam sedláci ze Zdětína na robotu dojížděli, velmi zadobře. Vrchní Šindler byl zlý a přísný, rychtář Řehák k sousedům svým vlídný a mírný, a ve shodě se šafářem Suchým značně ulehčil spoluobčanům svým, takže vrchní nepořídil. Po rychtáři Řehákově koupil statek č. p. 3 ve Zdětíně jmenovaný šafář Suchý z Dražického dvora. Nyní nastoupil na rychtu rolník Hradec z č. p. 18 ve Zdětíně. Ten nelnul k sousedům svým jako předchůdce jeho Řehák, ale k panským úřadům. V pondělí ráno v době letní a i o jiných polních pracích přicházel s novým šafářem od domu k domu s holí v ruce budili tlučením na okno, volaje: „kmotře, vstávejte, pojedete na robotu!“ Stalo se jednou o posvícení zdětínském před svátkem „Všech svatých“ v pondělí, že rychtář Hradec časně z rána přišel k sousedu svému Doušovi do č. 27 a volal: „kmotře, vstávejte, musíte na robotu!“ Douša nespál, měl mnoho hostí posvícenských ze Spikal a Pětikozel i z jiných obcí, samých přátel, a dělал právě pro hostinu jaternice z čerstvě zabytého vepře, a manželka jeho za pomoci příbuzných žen pekla nové koláče, poněvadž posvícení té doby, byť i za roboty, trvalo ve Zdětíně až do středy rána. Když měl hospodář Douša prase zabité, opárené a počal sekati maso do jaternic, slyší bouchání na okno a slovo roboty. Rozhorlil se, ale neulekl, dělaje jaternice dále, vymlouval se na hosty a řekl: „O posvícení se na robotu nejezdí a já nepojedu!“ Hradec napomínal Doušu, aby poslechl, ale on se stále vymlouval, že nemůže hosty opustiti, i míchal prejt na vále dále. Rychtář sice odešel, ale za hodinu byl tu pro Doušu zámecký dráb z Benátek i s pouty. Maso na jaternice zůstalo na vále a Douša musil všeho zanechat a s dvěma koláči v kapsách kráčel v průvodu drába do Benátek na zámek k úřadu. Hosté dodělali jaternice sami a čekali svého hostitele, až se k poledni vrátí. Douša přiveden k úředníku panskému, jenž mnoho nemluvil s obviněným, ale

kázal jej do vězení "Bošinky" vsaditi. Když počal Douša odpírati, bylo mu drábem vysázeno na lavici lískovkou a vsazen do žaláře, kde o dvou koláčích trávil zbytek posvícení do úterního večera. Vrátil se domů, ale nenašel již hostí, tito dodělavše jaternice, snědli, co bylo připraveno, a sami si vše upravili s ženskými, a nedočkavše hostitele ani v úterý odpoledne, vrátili se s výsluhami do svých domovů. Rychtář Hradec pozbyl důvěry u občanstva za svou loyaltitu k vrchnostenským úřadům navždy a v nenávisti byl u rodu Doušova po všechny časy.

Tím zakončena byla poddanost lidu selského ve Zdětíně krátce před rokem 1848, kdy nadešel čas osvobození z bídného otroctví panského.

Poznámka k předcházející kapitole o robotě:

Co je z kroniky Doušovy a co z kroniky Suldovskovy nedalo se již dnes zjistiti. Snad poslouží štěstí, že budou jednou nalezeny. Dle sdělení p. Douši a pí. Suldovské obsahovaly zápisy velmi zajímavé a cenné. První kronikář zjistil, že obě odnesl ze Zdětína p. generál. ředitel Hybš ze St. Benátek a půjčil je prof. Kazimourovi k sepsání díla: Dějiny selství v Čechách. Pan ředitel tvrdí, že je přinesl zpět do Zdětína a odevzdal v rodině Čančíkově, ale i tam byly marně hledány. Pan ředitel však připouští, že je možno, že se mílí a že zůstaly v pozůstalosti prof. Kazimoura. Zajímavé podrobnosti mohly by se zjistiti, až bude k dispozici: Pamětnice a urbáře panství benátského z r. 1700, odevzdané okres. soudem v Nových Benátkách zemskému archivu v Praze v r. 1937.

Z článků p. říd. učitele Kavky jest Znáti, že obě jmenované kroniky měl v rukou, nejzajímavější zápisy si opsal a tím alespoň částečně zůstaly zachovány, nebudou-li originály kronik nalezeny. Zajímavý, roboty ve Zdětíně se týkající, jest tento zápis:

Polosedláků bylo ve Zdětíně 7, domkářů 11. (pravděpodobně kolem r. 1830) Každý měl 13 dní pěší roboty, později 26 dní a i nájemníci museli robotovati. Jak se dovedli odškodnit robotníci za práci ve dvorech, je patrné t vyprávění robotníka Antonína Pařízka z č. p. 11: „Narodil jsem se r. 1800. Když jsem přišel r. 1832 z vojny a chtěl jsem se oženiti, nedostal jsem od vrchnostenského úřadu povolení, dokud neuvolil jsem se robotovati 13 dní pěší robotou. Byl jsem zaměstnán na Chrástě při mláčením. Každý den nosil jsem domů plné kapsy vymláčeného obilí a tak dělali všickni ostatní mlatci. Šafáři kradli, poklasní kradli a kde kdo byl. Když přišel pojezdny „ke zdviži“ (t. j. k přeměření výmlatu), bylo mnoho pytlů obilí to tam.“

Z roku 1843 zaslal Archiv země České výpis z abecedního seznamu majitelů stavebních parcel v orig. protokolu katastru stabilního ze dne 12. března 1843 pro obec Zdětín na býv. panství Benátky.

(Sign: Kraj boleslavský č. k. 593)

Podle tohoto výpisu seznáváme, že roku 1843 byli ve Zdětíně:

4 sedláci

11 půsedláků

3 dvoutřetinoví sedláci

9 domkářů

1 šenkýř

1 dvůr v Chrástu patřící vrch. benátské

2 domky obecní

Majitelé:

č. p. 12 Adášek Josef, domkář ve Zdětíně

č. p. 26 Beneš Josef, půsedlák ve Zdětíně

č. p. 3 Čančík Josef, sedlák ve Zdětíně

č. p. 4 Čvančar Jan, sedlák ve Zdětíně

č. p. 29 Čvančar Josef, polosedlák ve Zdětíně

č. p. 10 Dvořák Václav, domkář ve Zdětíně

č. p. 27 Douša František, polosedlák ve Zdětíně

č. p. 22 Heřman Václav, domkář ve Zdětíně

č. p. 24 Hradecký Josef, domkář ve Zdětíně

č. p. 19 Jandl Václav, domkář ve Zdětíně

č. p. 17 Kožich František, polosedlák ve Zdětíně

- č. p. 30 Krouský František, polosedlák ve Zdětíně
- č. p. 2 Měšťák Václav, polosedlák ve Zdětíně
- č. p. 16 Malý Josef, polosedlák ve Zdětíně
- č. p. 31 Malý Václav, polosedlák ve Zdětíně
- č. p. 1 Novotný Václav, sedlák ve zdětíně
- č. p. 23 Němeček Václav, domkář ve Zdětíně
- č. p. 11 Pařízek Antonín, domkář ve Zdětíně
- č. p. 21 Pícha Josef, domkář ve Zdětíně
- č. p. 15 Prášek Václav, polosedlák ve Zdětíně
- č. p. 18 Píchová Anna, dvoutřetinový sedlák ve Zdětíně
- č. p. 28 Píchová Kateřina, domkárka ve Zdětíně
- č. p. 5 Resl Jan, dvoutřetinový sedlák ve Zdětíně
- č. p. 6 Slánský Václav, dvoutřetinový sedlák ve Zdětíně
- č. p. 9 suldovský Václav, šenkýř ve Zdětíně
- č. p. 13 Svačina Erben, sedlák ve zdětíně
- č. p. 25 Svačina Václav, polosedlák ve Zdětíně
- č. p. 14 Šrámek Václav, polosedlák ve Zdětíně
- č. p. 20 Thun hrabě Leopold jako vrchnost Novobenátecká
- ø Thun hrabě Leopold jako patron kostela
- č. p. 7 Obec Zdětín
- č. p. 8 Obec Zdětín

Průběh roboty až do jejího zrušení

Až do války třicátileté, jako jinde, tak i ve Zdětíně nebyly poddanské poměry nejhorsí. Ale mnohem hůře bylo po ní. Lid byl válkou ožebračen, vysílen a přišly nové, většinou cizí vrchnosti. A ty viděli v českém člověku rebelanty a zatvrzelé kacíře. Nastalo pronásledování pro víru, robota utužena, každý přestupek krutě trestán a z českých lidí stávali se pouze otroci vrchnosti. Národ byl vyčerpáván po stránce tělesné i duševní. A proto nedivme se, že pověstný vídeňský kazatel Abraham a Sancta Clara, pravým jménem Jan Oldřich Megerle, pocházející ze selské a robotnické rodiny a žijící v l. 1644 – 1709 pravil v jednom svém kázání: „Robota, robota!“ Jaké jest to zvíře? Zeptejte se tam toho ubohého rolníka. Robota! Tím je řečeno, že v pondělí sedlák musí orati pole pánovo, v úterý pracovati na vinici pánově, ve středu dovážeti dříví do zámku, ve čtvrtek žítí obilí, nebo řezati slámu, v pátek lovití v rybníce nebo sháněti zvěř, v sobotu pracovati na stavbě, v neděli konati službu běhouna (běžeti před kočárem milostivé vrchnosti). Ze dní učíte týdny, z týdnů měsíce, z měsíců léta a porozumíte, jaké to velikonoce mají sedláci a jak často se stává, že na trh nosívají své kosti a svou kůži, protože opravdu nemají nic jiného.“

Lid se začal bouřit proti svým vrchnostem. Poměry stávaly se nesnesitelné. Proto nebál se ani nerovného boje s vrchností a vojskem, nebál se smrti. Ale selské rebelie, z nichž žádná neskončila vítězně, přinesla lidu ještě větší bídu, pokuty, muka a případně i popravy vůdců. Lid odvolával se k císaři, ale i tam se špatně pochodilo. Šlechta dovedla císaře vždycky včas přesvědčit o zatvrzelosti a lenosti selských rebelantů a robotu jen přitížila. Nastávaly nové vzpoury – bohužel krvavě potlačené.

A tak teprve 1680 vydán byl Leopoldem I. robotní patent, kterým bylo zakázáno robotovati v neděli a v dny sváteční. Tam, kde nebyla robota přesně ustanovena, měla trvati nadále pouze tři dny v týdnu. Ale v době žní, senoseče, strhání rybníků jakož i v jiných nepředvídaných případech (a toho šlechta znamenitě využívala) museli poddaní robotovati někdy ustavičně. Při dalekých fůrách t. j. byl-li poddaný poslán s obilím, dřívím nebo jiným nákladem za hranice panství, měla mu vrchnost dáti stravu, nahraditi výdaje a dny ztrávené na dalekých cestách, měla odpočítati od robotní povinnosti. Tento robotní patent byl by znamenal sice malé dobrodiní, ale šlechta vždy krutá k svým poddaným, našla „kličky a háčky“ a tak se stalo, že provádění patentu se vyhnula.

R. 1717 vydal Karel VI. nový robotní patent, ve kterém však byly pouhé dodatky k patentu prvému. Protože ani tento nebyl vrchností respektován, vydává 1738 opět nový robotní patent, který na papíře sice znamenal značné snížení robotních povinností, ale nebylo nikoho, kdo by byl přinutil šlechtu k přísnému provádění. Robota neměla trvati „od slunka do

slunka,“ nýbrž tažní robota pouze 10 hodin, ale zase tu byl pro šlechtu háček, „že o senách a žních nemá se však těchto 10 hodin počítati tak přesně.“ (Měla se totiž o dlouhých dnech jízda na pole a domů započítávati do těchto 10 hodin.) A že toho úředníci panští využívali je více než jasné. O ruční robotě nebyl počet hodin stanoven „protože při ruční robotě může člověk vydržeti trochu déle než dobytek s potahem.“ A to bylo přímo kruté ustanovení a znamenalo práci do úpadu. Roboty vyměřeno na tři dny v týdnu, celotýdenní robota přípustěna pouze v případech mimořádných, vrchnost měla dbáti, aby poddaní směli své pozemky obdělati, měla mu dávat na přilepšenou stranou, maso a máslo, ale úředníci na vše to zapomněli. při dalekých fůrách měly se odpočítati svátky a dny ztrávené na cestě od robotní povinnosti, poddaný měl dostati píci pro koně na cestu, stravné pro pacholka, peníze na nocleh, mytné – úředníci však šidili, kde se dalo. Ale je přirozeno, že každé příležitosti dovedli využít i sedláci a snažili se ulehčiti si při robotách, když dráb přímo nad nimi nestál. Bouře nespokojenosti ani po tomto třetím patentu neustávaly, vojsko je však potlačilo a vrchnost nadále si patent vykládala jak chtěla.

R. 1775 vydán byl Marií Terezií čtvrtý robotní patent, kterým byla robota snížena na polovinu a robotní povinnost byla přesně vymezena. Nejmenší robota byla 13 dní ročně (u podruha), největší tři dny týdně. Tažní robota byla určena podle velikosti statku a výše daně buď tři dny týdně s jedním, dvěma, třemi nebo čtyřmi kusy dobytka. Sedlák vedle této roboty konal i „robotu svatojánskou“ t. j. peší robotu od sv. Jana Křtitele do sv. Václava s jedním člověkem jeden až tři dny opět podle výše daně.

O patentu Marie Terezie šířily se nesprávné pověsti. Mezi lidem se tvrdilo, že císařovna robotu úplně zrušila, ale že vrchnost to tají. Výsledkem byly nové selské bouře. Sedláky již nikdo neudržel a ti se začali mstít. Pálili domy a vynucovali na šlechtě úplné zrušení roboty, ale šlechta ve Vídni podávala o všech těchto událostech zprávy přehnané a dokazovala nebezpečí, které by nastalo z osvobození sedláků.

Konečně přišel rok 1780 a nastoupení císaře Josefa II. Ten nedal se šlechtou oklamati a prodchnut osvícenskými snahami vydává osvobozující patent o zrušení nevolnictví z roku 1781 z 1. listopadu, který zní:

„Za zrušení nevolnictví se přimlouvá rozum a láska k lidu.“ Vrchnostem, úředníkům i poddaným předpisuje jako zákon k nejpřednějšímu plnění:

1. Každý poddaný jest oprávněn vstoupiti ve sňatek manželský, má to však dříve oznámiti vrchnosti, která mu bezplatně vyhotoví lístek, že se oznámení stalo.

2. Každému poddanému jest volno při zachování toho, co předpisuje zákon o odvodu, i s panství odejít, kdekoli v zemi se usadit a službu hledat. Jest pouze třeba, aby poddaní, kteří z panství odcházejí a jinde se míní usadit, u nových vrchností bezplatným listem propustným se vykážali a tak dosvědčili, že ze závazků k dřívější vrchnosti byli propuštěni.
3. Poddaní mohou po libosti se učiti řemeslům, uměním atd. a bez zhostných listů, jež docela přestávají, za výživou jíti.
4. Poddaní nejsou pro budoucnost vázáni k žádným službám při domech.
5. Ti kdož rodičů zbaveni jsou, povinni jsou za vrchní poručenství, bezplatně obstarané, obvyklá sirotčí léta, jež ale počtem tří převyšovati nemají, ale jen tam, odkud pocházejí, při dvoře sloužiti.
6. Všecky ostatní roboty, naturální a jiné platy, jež na poddanských gruntech váznou a k nimž poddaní i po zrušení nevolnictví zavázáni jsou, v českých zemích dědičných bez toho patenty urbarialními jsou určeny, nad to nemá nic býti ukládáno, tím méně ani nejsou nevolníky. „Toť naše nejvyšší vůle a rozkaz.“

(Částečně dochované patenty a to Marie Terezie i Josefa II. nalezeny byly ve starých listinách obecního archivu a uloženy jako vzácné památky pro věčnou paměť.)

Tereziánský pozemkový katastr byl přepracován, opraven a doplněn, aby mohly být daně spravedlivě předpisovány. Za tím účelem byly zřízeny zeměpanské berní úřady. A tak konečně drobný člověk a český sedlák vysvobozen byl z otroctví svých utlačovatelů – šlechty. Ta se sice snažila leckterá opatření císaře zrušiti, ale zrušení nevolnictví se jim již nepodařilo. Roboty trvala v neztenčené míře jako za Marie Terezie, ač Josef II. uvažoval o úplném jejím odstranění, ale náhlá smrt oddálila úplné zrušení roboty až do roku 1848.

Císař Josef II. byl ve Zdětíně a okolí velmi oblíben, k čemuž přispěl hlavně sedlák Bošina z č. p. 2 – Ten, jak již podrobně vypsáno na předchozích stránkách, vymohl si u císaře audienci, když bydlil v Hloubětíně u Prahy, aby mu císař pomohl ve věci věna, které mu nechtěl brandýský vrchní uvolnit a naopak, když přišel prositi podruhé, krvavě ho ztloukl.

Josef II. projevil smysl pro českého sedláka a jeho utrpení jako osvícený panovník a byl lidem za to zbožňován. Bohužel, snahou po úplném poněmčení říše, velmi českému národu uškodil. Po této stránce v lásce u lidu nebyl.

Již v listopadu r. 1781 byli zdětínští poddaní svoláni na Benátecký zámek k vrchnosti, kde jim přečten patent Josefa II. o zrušení osobního nevolnictví. Po tři sta let byl poddaný

otrokem. Po přečtení patentu měli mnozí slzy v očích a uvěřili, že přece jenom je na světě spravedlnost, která jim vrátí lidská práva. Leckterý poddaný zvolal: „Jsem opět člověkem.“

Císař Josef II. rozhodl r. 1789, že úplně robotu zruší. 1. Listopadu 1790 měla přestati a poddaní místo ní odváděti pouze roční plat. Josef II. osvobodil duši lidu z nelidského násilí protireformačního tolerančním patentem, zrušil nevolnictví a chystal se vyprostiti lid z otroctví těla – z roboty. Ale smrt jej náhle odvolala, když lid již měl úplnou svobodu na dosah ruky a skoro lidský věk uplynul, než na řečništi říšského sněmu r. 1848 rusínský sedlák se zařatými pěstmi hřměl v parlamentu: Na tři sta kroků od panského zámku musívati jsme ponížene čepici snímati a abychom něco vymohli na pánovi, bývalo nutno podplatiti žida, neboť žid měl právo mluvit s pánem, ale ne ubohý sedlák. Chtěl-li sedlák vstoupiti na schody zámecké, křičelo se naň, aby zůstal dole, že pán nesnese jeho zápachu. A za takové týrání máme platiti ještě náhrady? Pravím: nikoliv. Biče a knuty, jimiž mávali kolem našich umdlených těl, tím ať se spokojí, to budiž jich náhradou.

Zrušení roboty

Tato kronika byla založena v devadesátém výročí zrušení roboty. Bude proto jistě současné i budoucí pokolení zajímati znění patentu o jejím zrušení a veškeré podrobnosti o výkupu sedláků a domkářů zdětínských, pokud bylo lze z archivů a jiných písemných památek zjistiti.

Vždyť obec Zdětín, převážně obec selská, velmi robotou trpěla a všichni sedláci, chalupníci i domkáři pocítili častých jejích slastí při robotování na dvorech v Dražicích a v Chrasteckém Dvoře. Podrobnosti o tom byly již vypsány v předchozí kapitole o robotě ve Zdětíně.

Jako všude jinde i ve Zdětíně přijat byl zákon o zrušení roboty s velikou radostí a v družné sousedské zábavě oslavována tato událost ve výsadní hospodě u Suldovských v č. p. 9. O jídlo, pití a humor nebylo nouze a oslavování se často protáhlo až do ranních hodin. Nechyběla ani hudba s tancem. Slavné bylo hlavně posvícení v tomto roce a trvalo prý několik dní a nocí. Všeho bylo dostatek, a kdo přišel, měl se dobře. O tom vyprávěl p. Josef Suldovský, který si vše pamatoval z vyprávění svého dědy, tenkrát zdětínského rychtáře.

Brzy po 7. září 1848 došla do Zdětína zpráva, že téhož dne byl schválen na říšském sněmu patent o úplném zrušení poddanství a robotování o což největší zásluhu měl František Palacký, poslanec a dějepisec českého národa. Stalo se tak ovšem za jistou náhradu pánům. Vrchnosti v Čechách obdržely asi 55 milionů výkupu. Z toho počítáno bylo 7 milionů za osobní roboty a 48 milionů za roboty tažní. Za nájemné placen byl 1 milion. Teprve v r. 1884 byl úplně splacen dluh sedláků za zrušení roboty.

Znění patentu o zrušení roboty:

My, Ferdinand První, konstituční císař rakouský, král uherský a český, toho jména Pátý, král Lombardský a Benátský, Dalmatský, Hrvatský, Slavonský, Haličský, Lodoměřský a Illirský, arcikníže Rakouský, vévoda Lotrinský, Solnohradský, Štýrský, Korutanský, Krajinský, Horno i Dolnoslezský, velký kníže Sedmihradský, markrabí Moravský, oknížený hrabě Tirolský atd. atd.

Uzavřeli jsme a nařizujeme na návrh naší ministerní rady ve srovnalosti s ústavním sněmem říšským, jakož následuje:

- 1. Poddanost a vrchnostenská ochrana, jakož i všechny zákony, které z těchto závazků pocházejí, jsou zrušeny.*

2. *Grunt a půda zbaví se všeho břemena, všechen rozdíl mezi panskými a selskými (čili dominikálními a rustikálními) grunty docela přestane.*
3. *Pominou všechna břemena, práce a platy jakéhokoli jména, co pocházejí z poddanství, nebo co na poddané půdě leží, jakož i všechno odvádění přirozeného výtěžku (takřčené naturální povinnosti), všechny práce a daně, které se konají vrchnostem co vrchním majetníkům a pánům půdy, které pocházejí z desátkového, ochranného, vinohradního i horního práva a z vesnického vrchnostenství a které se až posud z majitelství gruntů nebo od osob (i obcí) požadovaly. Také platy, když se přepouští nebo postupuje majitelství mezi živými nebo v případě smrti, tak řečené laudemie, se od nynějška zrušují.*
4. *Za některá břemena, ježto od nynějška pominou, má se dáti náhrada, za jiná žádná.*
5. *Za všechna práva a příjmy, které pocházejí ze závazku poddanosti, z ochrany, z vrchnostenské pravomocnosti a z vesnického vrchnostenství, nemůže se žádná náhrada žádati – naproti tomu ale všechna z toho počítající břemena přestanou.*
6. *Za takové práce (za robotu) naturální a peněžité poplatky, které majitel gruntu, jakožto majitel svému gruntovnímu a desátky beroucímu pánu dáváti povinnen jest, má se co nejrychleji levná náhrada vyjednat.*
7. *Právo pastvy a odbírání dříví jakož i služebnosti mezi vrchnostěmi a posavadními poddanými čili tak řečeně servituty mají se zrušit za vejplatu, vesnickopanské právo k trhání kvítí (Blumensuchtrecht) a právo pastvy na ouhorech a strništětech bez vejplaty.*
8. *Z poslanců všech zemí má se udělati zvláštní komise, ta vypracuje návržení zákonů o těch věcech a předloží jej potom říšskému sněmu. Toto návržení má obsahovat následující ustanovení a sice:*
 - a) *o výplatním vyzdvižení oboustranných práv a povinností, které se na zákupních a emteutických neb jinak při dělení majetnosti uzavřených smlouvách zakládají;*
 - b) *o možném zrušení břemen gruntovních, které nejsou snad v § 3. vyjmenovány.*
 - c) *o způsobu, dle jakého se mají v § 6. uvedená práva vyzdvihnout nebo uspořádat.*
 - d) *o míře a velikosti náhrady, která se má dáti, pak o založení kapitálu čili fondu z důchodů každé země pro sebe, z kterého se pak prostředkováním veškeré zemské správy zas jenom náhrada za ty země platila, z které se kapitál složil;*
 - e) *o té otázce, má-li se dáti nějaká náhrada a jaká za daně čili poplatky a práce, které se mají podle § 2., 3., a 8. vyzdvihnout, v 5. a 6. § ale pojmenovány nejsou.*
9. *Vrchnostenské ouřady povedou zatím soudní a politickou správu na outraty státní čili zemské až do zřízení nových zemských ouřadů.*

10. Vyslovená v 6. článku zásada náhrady za práce, naturální i peněžité poplatky nemá však vylučovati všeliké pozdější návrhy komisi podle čl. 8. zřízené, jimiž by se zásada tato vysvětliti nebo obmeziti mohla.

11. Také vázanost k odbírání piva a kořalky se zaujatými v ní povinnostmi přestane.

Našim ministrům domácích záležitostí, justice a financí jest uloženo vykonání tohoto zákona.

Dáno v našem hlavním a sídelním městě Vídni, sedmého září tisícího osmistého čtyřicátého osmého a říší našich léta čtrnáctého.

Ferdinand.

*Wessenburg,
president ministerský
a min. vnitřních záležitostí.*

*Doblhof,
min. domácích
záležitostí*

*Bach,
ministr
Justice*

*Lautour,
min. vojenských
záležitostí*

*Kraus,
ministr financí*

*Hornbostl,
ministr obchodu*

*Schvarze,
ministr veřejných prací*

*Zákon ze dne 7. září 1848 byl vydán patentem ze dne 4. března 1849 (č. 152 říš. zák.)
V každé zemi byla zřízena vyvazovací komise. Za naturální dávky a různá břemena dle § 3.
a za roboty a desátky byla určena vrchnostem slušná náhrada. Za dávky ze smluv
emfiteutních platilo se plné výkupné, protože emfiteutum bylo a zůstávalo vždy majetkem
dominia. Poddaným z náhrady za dávky, desátky a roboty byla odpuštěna třetina v náhradu
za to, že vrchnosti zproštěny byly vzájemných povinností k poddaným. Ze zbylých dvou
třetin zaplatila země polovinu t.j. třetinu z úhrnu povinné náhrady a třetinu platil poddaný.
V roce 1850 zřízeny byly vyvazovací fondy, jež vydávaly dle cíš. patentu z r. 1851
vyvazovací úpisy. Zrušení roboty znamená počátek skutečného národního života.*

*Českému sedlákovi musí sloužiti ke cti, že on to byl, který odolal příboji germanisace. Vždyť
český sedlák byl jádrem národa a on to byl, který zachoval svému národu čisté srdce, doufající
v lepší příští našeho slavného národa. Z české vesničky odcházeli synkové do našich
poněmčených měst, aby tu silnou vůlí k životu burcovali a vnášeli češství do všech složek
národního života. Škoda jen, že robota nebyla zrušena dříve, již za Josefa II. V tom případě
neměli bychom kraje kolem Žatce, Litoměřic a České Lípy a vůbec všude kolem hranic
poněmčené.*

Píseň o robotě

Brzy po zrušení roboty vznikla na našem venkově „Píseň o robotě,“ která projevuje radost nad zrušením a staví sedláka opět do popředí. V této písni si český sedláček ulehčuje a zesměšňuje jak robotu, tak pány, šafáře a celé to panské zřízení. Zpívala se i ve Zdětíně, bohužel nepodařilo se kronikáři zjistiti nápěv. Slova této písně zní:

Sedláci, jonáci, ti jsou nynčko páni, nesmí jim poroučet na robotu žádný.

Sedláci, jonáci, ti mají svobodu, robota jim padla, milujou hospodu.

Robota jim padla, desátek nedají, budou se sedláci jmenovat zemani.

Ourok již nedají, víc žádné slepice, můžou dát sedláci na stranu čepice.

Císař pán Ferdinand dal nám konstituci, nadělal z sedláků napořád myslivci.

Páni v kanceláři musí mluvit česky, nebudou sedláky (!) prodávat německy.

Svoboda je zlatá, poddanost prokletá, radujem se z toho, scípla nám robota.

Óe scípla robota, což ono to mrzí, nejvíce šafáře, ti musí pást kozy.

Však jindá šafáři, ti bývali páni, na každé robotě sedláky týrali.

Nynčky jsou šafáři jako myši v dírách, není jich k spatření víc na panských dílách.

Že scípla robota, že již pominula, z toho se raduje i každá kobyla.

Z toho se radujou všechny selský volí, že se té proklaté roboty zbavili.

Z toho se radujou i všichni sedláci, nebudou jim roznášet již chleba pacholci.

Nejvíce od pánů, ach to bylo pláče, když je zakopával sedláček kopáčem.

Kterak jsou ti páni, kterak jsou plakali, když jí sedláčkové po hlavě šlapali.

Na staré hrabice, na kosy, radlice, hrany jí zvonili, už nevstane více.

Modli se, sedláčku, pobožně každý den, že nemusíš sjímat čepičku před pánem.

Modli se, sedláčku, pobožně den každý, že nemusíš čepici nosit podpaždí.

Ach počkejte, páni, pozbydete kočár, musíte utíkat, jako kočky do čár.

Přišel na vás ten čas za vaše chování, jak jste se sedláků dost naodírali.

Výkup sedláků a domkářů zdětínských z robotní povinnosti

Následují vyvazovací spisy a protokoly z let padesátých XIX. stol. a to vyvazovací katastr, odškodňovací katastr a vyrovnávací katastr c. k. zemské komise k vyvazení gruntů v Praze a c. k. komise pro vyvazení gruntů okresu Vodňanského pro okres Mělnický v Benátkách.

Spisy byly nalezeny v archivu ministerstva vnitra v Praze a podávají nám jasný a úplný přehled o tom, jak sedláci, chalupníci i domkáři zdětínští musili vykoupiti z roboty podle znění robotního patentu a jakými obnosy.

Dokumenty nad jiné zajímavé, které v budoucnu budou jistě se zájmem pročitány, neboť je přesně zpracován výkup každého v té době stávajícího gruntu a tak máme přesný obraz o posledních povinnostech ze zrušení roboty vyplývajících a obraz velikosti obce Zdětína v roce 1848.

Signatura: Vyvazovací odděl. E. K. 1131.

Protokol

zaveden při c. k. vyvazovací komisi okresu Mělnického v Benátkách dne 6. března 1851 u přítomnosti pana plnomocníka zprávněného pana hraběte z Thun - Hohensteinů, co držitel statku Benátského, pak pana představeného a důvěrníků katastrní obce Zdětína.

Předmět:

jest vyjednávání o mírnou náhradu za úhony urbární, ježto od pana správňence proti gruntovníkům Zdětínským ve výkazech B.a., Bb. 1., Bc. a D. opovězeny byly a o nichžto se po přiměřeném ponaučení předstoupilých ku c. k. komisi důvěrníkův jak následuje pojednalo:

A.

Dávky naturální.

Opovězené ve výkazu B. a. dávky naturální: pšenice, žita, ječmena a slepic, ježto vlastníci držebností gruntovních v obci Zdětínské ležících nadřecenému panu zprávněnci plniti povinni byli, mají v předloženém panem plnomocníkem seznání z r. 1749 jakož i v knihovních zápisech dotyčných povinnovanců, od c. k. komise zkoušených, právního základu a byly před 7. září 1848 – mimo slepic, v čase od roku 1824 do 1847 ve vyšetřené nejnižší ceně 20 kr. víd. čís. za jeden kus, do panského důchodu Benátského splácených, v natuře k rukám zprávněncovým v počtu opovězeném vykonávány neb odváděny.

Po uvedení opovězených obilních naturálií na dolnorakouskou míru byly tedy zákonitému vycenění ve výkazu B. a. obsažených dávek následující jednotné ceny za základ položeny, oboustranně přijaty, a sice:

- 1.) za 1dolnorakouskou měřici pšenice vyšetřena katasterní jednotná cena . . . 2 zl 4 kr stříbra,*
- 2.) za 1dolnorakouskou měřici žita vyšetřena katasterní jednotná cena . . . 1 zl 20 kr stříbra*
- 3.) za 1dolnorakouskou měřici ječmena vyšetřena katasterní jednotná cena . . . – zl 52 kr stříbra,
podle čl. 15 vys. min. nařízení od 27. června 1849,*
- 4.) za jednu slepici vyšetřena nejnižší v čase mezi lety 1824 až do 1847 skutečně stávající reluiční cena – zl 20 kr vídeň. čísla.*

Výsluhy nebývalo.

B.

Robota nevyměřená.

Nevyměřená dvouspřežní koňská robota gruntovníků Zdětínských, ve výkazu B.b./1., opovězená, má v robotním seznamu od r. 1777, od pana plnomocníka předloženém, pak v knihovních od c. k. komise řádně zkoušených zápisech dotyčných gruntů držitelů právních důvodů i byla důkazem předležících knih důchodenských, jakož i doznání přítomných důvěrníkův ode dávna a skutečně před 7. září 1848 v opovězeném počtu v natuře vykonávaná.

Zákonitému cenění této dvouspřežní roboty koňské, na důvodech právních spočívající, byla jest tedy jednotná katasterní cena za základ položena, jež dle vyšetřené žitní katasterní ceny 1 zl 20 kr stř. v srovnalosti čl. 31 až 34 vys. min. nař. od 27. června 1849. – zl 18³/₄ kr. stř. za jeden dvouspřežní koňský robotní den vynáší, přičemž opět výsluhy žádné odraženo nebylo, an takové nikdy nestávalo.

C.

Dávky peněžité.

Ve výkazu Bc. opovězené, zakládají se na dominikální fassi z roku 1749, na zkoušených zápisech povinnovanců a na faktickém placení těchto dávek pod jménem činží gruntovních k rukám zprávněncovým od času pradávných až do 7. září 1848 plněném.

Vypočtené mírné náhrady uskutečnilo se tedy podle zásad, vytknutých v čl. 39. vys. min. nař. pro vyceňování dávek peněžitých.

D.

Úkony zdarma zrušené.

Ze seznamu písm. D. byly na žádost páně plnomocníkovu omylně tam opovězené, tak nazvané „kopy“ Zdětínských domkářů vyloučeny a k vypočtení náležité mírné náhrady do tab. přehledu G vřaděny; činže z obecní kovárny č. 8 však podle čl. 5-10 vys. min. nařízení co zdarma odpadá uznána byla.

E.

Zadržalosti z roku 1848.

Po odrážce zákonného šestého dílu liquidovány od pana plnomocníka zadržalosti, byly od přítomných důvěrníkův doznány a ku vypočtení 10% srážky od c. k. komise přijaty.

Po přečtení byl tento protokol skončen a podepsán.

Actum ut supra.

Richter mp. ředitel.

Frech mp. Director, Mandator.

Rilke mp. účetní.

Václav Suldovský mp. představený.

Fr. Heyduk mp. aktuár.

Čvančar Josef mp. důvěrník.

Jan Hradec mp. důvěrník.

Jan Resl mp. náhradník.

Pres. 6. března 1851.

K čís. 23.

Signatura: Vyvazovací odděl. V. K. 108.

Protokol

zaveden při c. k. vyvazovací komisi okresu Mělnického v Benátkách dne 24. března 1851 u přítomnosti pana představeného a obecního výboru zprávněné obce Zdětínské, pak tamních emfitemních domkářů.

Předmět:

jest jednání o výkupu emfitemních úroků, které zprávněná obec Zdětínská proti tamním domkářům na obecní půdě usedlým opověděla.

Nežli se o výkupu emfitemních úroků jednati počalo, prohlásily se obě strany, a to sice jak zástupcové zprávněné obce, jakož i povinní domkáři, že se již o výkupu opovězených úkonů v cestě skutečné abolice v smyslu čl. 123 vys. min. nař. od 27. června 1849 způsobem ještě levnějším nežli jak v patentě od 4. března 1849 předepsán jest, mezi sebou usnesly, že usnešené aboliční částky od povinnovaných úplně zaplacený a těm samým pro výmaz opovězených úroků řádně kvitance doručeny byly.

Na základě předstojícího zákonitého usnešení se obě strany každého dalšího spolupůsobení c. k. instancí vyvazovacích při vyšetřování a jednání výkupném ohledně opovězených úroků výslovně odříkají.

Jelikož obecní jmění zdětínské žádného knihovního vložení nemá, z kterého by se přesvědčiti mohlo, zdali na tom samém nějakých dluhů vážne, tak byli zástupcové oprávněné obce tázáni, zdali by jim o nějakém dluhu něco povědomo bylo, když však jednohlasně tvrdili, že oprávněná obec žádných dluhů nemá a že vyjádření jejich v plné pravdě pozůstává, tedy uzavřena oboustranná smlouva od c. k. komise ve smyslu čl. 53 a 123 vys. min. nař. za úplně platnou přijata byla.

Načež se protokol skončil a podpisy obou stran opatřil.

Actum ut supra.

Richter mp. říditel.

Václav Suldovský mp. představený.

Rilke mp. účetní.

Josef Čvančar mp. radní

Fr. Heyduk mp. aktuár.

Václav Svačina mp. radní

Jan Hradec mp. výbor.

Václav Šrámek mp. výbor.

Václav Novotný mp. č. 1.

Josef Čančík mp. výbor.

Josef Beneš mp. výbor.

Václav Dvořák mp. č. 10.

Anton Pařízek mp. č. 11.

+++ Jan Adášek skrze mne podepsaný Václav Suldovský mp.

Josef Pícha mp. č. 22.

Václav Černý mp. č. 23.

Josef Hradecký mp. č. 24.

+++ Josef Pícha na žádost jeho č. 28 podepsaný skrze mne Václav Suldovský mp.

Praes. 24. März 1851.

Nr. 325.

Signatura: Vyvazovací odděl. A. K. 3233.

Dominium Benátek.

Protokol

sepsán před c. k. komisí Vodnianskou za Mělnickou v Benátkách dne 22. listopadu 1852.

Obec Zdětín a Dražic:

Přítomní:

Od strany komise: Ku konci podepsaní oudové.

Od strany oprávněného: Pan Ondřej Leitner, plnomocník Excel. hraběte pana Leopolda Thuna.

Od strany povinných: Povinní emfiteuti bývalého panství Benátek.

Zástoj:

jest na dnešní den ustanovené projednávání k vyšetření a vyučování náhrady za emfiteutní povinnosti.

Opověď p. oprávněného vykazuje 8 povinných emfiteutů a následovní povinnosti: (*jenom 1 ze Zdětína, 7 z Dražic. Ze Zdětína Václav Svačina.)*

Stálá emfiteutní činže 6 fr.32 kr. Cmze.

ruční robota 130 dní a právo vkročovati na trh.

Tato opověď se úplně srovnává s emfiteutními smlouvami a dosavadním skutečným konáním.

Stálá emfiteutní činže přijde k provedení jakožto nezměnitelná dávka, totiž po odrážce jedné třetiny přijdou k nahrazení dvě třetiny.

Od naturální roboty odpadá 91 dní beze vsí náhrady a do náhrady přijde k oučtování 39 dní, které výrokem c. k. okresní komise Mělnické od 21 března 1851 již reluované jsou podle katastrální ceny žita per 1 fr. 20 kr. Cmze.

Protidávka zde žádná nepozůstává.

Právo vkročovati v trh odpadá beze vsí náhrady.

Částka výroční vezme počátek od 1. května 1853.

Povinní žádají o vydání jedině ouhrnkového výkazu lit. C/2, který také ihned vydán byl.

Skončeno a podepsáno.

Actum ut supra.

Pensch mp. řídítel c. k. komise.

Jos. Fritsch mp.

Sieber mp. Actuar.

A. Leitner mp. in Vollmacht

Frant. Sallatsch mp.

Johann Lamberk

Gan Němeček mp.

Gosef Dik mp.

Filip Wolf mp.

Gosef Křepelka mp.

Gan Erban mp.

Wáclaw Swačina mp.

Signatura: Vyvazovací odděl. A. K. 3233.

Protokol

sepsán při c. k. komisi Vodňanské za Mělnickou v Benátkách pro vyvazení gruntů dne 6. pros. 1852.

Zástoj:

jest na dnešní den ustanovené vyjednávání se šenkýři bývalého panství Benáteckého ohledně odbírání kořalky od Markuse Pika, majetníka emfiteutně zakoupené dominikální vinopalny NC. 3 a 4 v Podolci.

Opověď tohoto oprávněného byla dodána Mělnické c. k. okresní komisi dekretem od 3. dubna 1851 M. E. 10438.

Ten samý žádal opovědi proti 18 šenkýřům, a sice:

NC. 9 v Zdětíně

NC. 1 v Sedlci,

NC. 12 v Slivinku,

Nr. 12 v Starý Lysé,

NC. 27 v Gířici,

NC. 3 v Dražici,

NC. 37 v Gbelých,

NC. 8 v Zbožíčku,

NC. 17 v Čilci,

NC. 7 v Dvorých,

NC. 19 v Obodří,

NC. 39 v Lipníku,

pak:

NC. 7 v Hironymerku, konečně

NC. 14 v Starých Benátkách,

NC. 47 v Shakách,

NC. 1 v Mladé,

NC. 18 ve Vruticích,

NC. 3 v Milovicích.

Podle emfiteutní smlouvy na zakoupenou vinopalnu dominikální Nr. 3 a 4 v Podolci jest Markus Pik oprávněn jen on sám do všech hospod panství Benáteckého mimo Podolecký kořalku vystavovat. Také jest určitá částka kořalky na 1 sud odebraného piva v určitý ceně ustanovena.

Prvnějších vykázaných 12 šenkýřů jsou rustikálisti a nepozůstávají mezi nimi a bývalou vrchností žádné smlouvy emfiteutní, mocí kterých by oni povinni byli k odbírání nápojů od vrchnosti, aniž nějaká jiná soukromá smlouva, nýbrž ti samí byli jakožto poddaní povinni od jejich vrchnosti, která právo propinační měla, apotažné také od Markuse Pika,

jakožto emfiteutního majitele práva propinačního na kořalku, veškeré nápoje odbírat, pročež jim podle § 1. vys. min. nařízení od 27. června 1849 povinnost odbírání kořalky od Markuse Pika beze vsí náhrady odpadá.

Nro. 14 v Starých Benátkách, Nr. 27 v Strakách, Nro. 1 v Mladý, Nro. 18 ve Vruticích a Nro. 3 v Milovicích jsou jediné skutečné dominikální hospody, zakládají se na emfiteutních smlouvách a tak vlastně jen těchto 5 hospod od výkupného projednání přináležejí a při těchto pěti hospodách, které vždy od propinační právo mající vrchnosti, potažně také od Markuse Pika, všechny k šenku potřebné nápoje vždy odebíraly, povinnost odebírat určité částky na 1 sud piva podle § 67. lit e. vys. min. nařízení od 27. června 1849 beze vsí náhrady odpadá, však ale podle toho samého lit. d. povinnost odebírání kořalky k šenku od Markuse Pika se ponechává očekávajícímu zákonu na uspořádání práv propinačních.

Když žádné jiné povinnosti neb práva aniž protidávky se zde nevynacházejí, tedy byl přítomný protokol skončen a podepsán s tím poznamenáním, že povinní šenkýřové, ačkoliv již před několika dny na devátou hodinu ráno sem obesláni, teprve v 11 hodin se dostavili, když opovědi již zkoumány byly a zástož věci vyšetřen byl.

Actum ut supra.

Pensch c. k. řídící komisař mp.

Markus Piek mp.

Josef Fritsch mp.

Sieber mp. Aktuar.

Pokračováno dne 17. ledna 1853.

Na dnešní den byli před komisi obesláni oprávněný vinopal Markus Pik a veškerí povinní šenkýři, a to sice prvnější k přijetí výroku lit. K/2, poslednější konečného výroku lit C/2, které jim také doručeny byly s tím doložením, že jedné i druhé straně svobodno stojí, když by se stíženy zdály, rekurs ve 3 dnech ohlásit a ve 14 dnech žádat, oprávněný ale obzvláště, že konečné výroky zde ve 3 dnech nahlédnouti může.

Pensch mp. říd. c. k. komisař.

Markus piek mp. v Podoletz.

Josef Fritsch mp.

Jan Nowák z Vrutic mp.

Frantisek Šimáček mp.

Wáclaw Hercok ze Dworu mp.

Josef Šulc z Jiřic mp.

Josef Pettruw mp.

Frant. Stastný z Mladý mp.

Frantisek Sallatsch z Dražic mp.

W. Suldowský z Zdětína mp.

Jan Kržický z Milovic mp.

Anton Bičjk z Kbele mp.

Joh. Borovička ze St. Benátek mp.

Frant. Petruw z Lipníku mp.

Jan Řehák mp. Sedlec.

Anton Trnka mp. Obodř.

Wenzel Nowottný mp. ze Slivínka.

Signatura: Vyvazovací oddělení.

Katastrální obec: Zdětín.

Místo: Zdětín

C. k. berniční úřad: Benátky.

Býv. dominium: Benátek.

Podkrajský úřad: Nymburg.

Starý kraj: Mlado – Boleslavský.

Krajský vláda: Jičín.

Jméno nemovitosti, která má k požitkům právo: Dominium Benátek.

Jméno oprávněného: Excellenc pán Leopold hrabě Thun a Hohenstein.

Tabela

o vyvazení gruntů jednotlivce.

Václav Svačina č. p. 13

domin. louka č. t. 487.

a) nezáplatně: právo vkročovati v trh.

b) záplatně: činže gruntovní 1 zl. 24 kr.

Jistina výkupná 18 zl. 40 kr.

C. k. komise pro vyvazení gruntů okresu Vodňanského pro okres Mělnický v Benátkách dne 22. listopadu 1852.

Pensch mp.

Jos. Fritch mp.

Sieber mp.

říd. o. k. komisař.

oekonom. kom.

aktuár.

Jméno nemovitosti, která má k požitkům právo: Vinopalna č. p. 3 a 4 v Podolci.

Jméno oprávněného: Markus Pick, vinopal.

Tabelární přehled veškerých výkupných prací a dávek v obci Zdětíně.

Václav Suldovský č. 9, rustikální hospoda.

a) nezáplatně: povinnost odebírání kořalky od Markusa Picka.

C. k. komise pro vyvazení gruntů okresu Vodňanského pro okres Mělnický v Benátkách dne 15. prosince 1852.

Jméno povinného	Jméno a) nezáplatně b) záplatně zrušených závad gruntálních. Cena za den, kus, míru a váhu	Cena peněží -tá ve stříbře		Zůstává čisté ceny		Z toho odpadá dle patentu od 4. března 1849				Z náhrady vyměřené platí povinný			
						§16 třetí díl za daně etc. Totiž		§17 dvě třetiny co náhrada zprávně- nci náležitá		částku výroční		jistinu výkupnou	
		zl	kr	zl	kr	zl	kr	zl	kr	zl	kr	zl	kr
E. K. 1131 Václav Novotný, sedlák č. 1	Zdětín:												
	b) záplatně:												
	pšenice 2 M 10 m	5	25½										
	žito 2 M 10 m.....	3	30										
	ječmen 2 M 10 m ...	2	16½										
	slepice 7 kusů.....	—	56										
	koň. robota dvouspř. 52 dní	16	10¾										
	plat za ruční robotu úrok.....	2	32¾										
dohromady.....	31	37¼	31	37¼	10	32¼	21	5	10	32½	210	50	
Jan Měšťák, sedlák č. 2	b) záplatně:												
	pšenice 2 M 10 m	5	25½										
	žito 2 M 10 m.....	3	30										
	ječmen 2 M 10 m ...	2	16½										
	slepice 9 kusů.....	1	12										
	koň. robota dvouspř. 104 dní	32	21¼										
	plat za ruční robotu.....	2	36										
	úrok.....	—	40½										
dohromady.....	48	1¾	48	1¾	16	—¾	32	1	16	—½	320	10	
Josef Čančík, sedlák č. 3	b) záplatně:												
	pšenice 3 M 12 m	7	45										
	žito 3 M 12 m.....	5	—										
	ječmen 3 M 12 m ...	3	15										
	slepice 12 kusů.....	1	36										
	koň. robota dvouspř. 104 dní	32	21¼										
	plat za ruční robotu	3	24										
	úrok.....	1	12¾										
dohromady.....	54	34	54	34	18	11½	36	22½	18	11¼	363	45	

Jan Čvančar, sedlák č. 4	b) záplatně: pšenice 3 M 6 m	6	58½										
	žito 3 M 6 m.....	4	30										
	ječmen 3 M 6 m...	2	55½										
	slepice 9 kusů.....	1	12										
	koň. robota dvouspř. 104 dní	32	21¼										
	plat za ruční robotu	3	17										
	úrok.....	1	3¼										
	dohromady.....	52	17½	52	17½	17	26	34	52½	17	25¾	348	35
Jan Resl, sedlák č. 5	b) záplatně: pšenice 4 M 2 m....	8	31½										
	žito 4m 2 m.....	5	30										
	ječmen 4 M 2 m...	3	34½										
	slepice 12 kusů.....	1	36										
	koňská robota Dvouspř. 104 dní	32	22¼										
	plat za ruční robotu	4	6										
	úrok.....	1	11¾										
	dohromady.....	56	51	56	51	18	57	37	54	18	57	379	—
Václav Slánský, sedlák č. 6	b) záplatně: pšenice 3 M 6 m	6	43										
	žito 3 M 6 m.....	4	20										
	ječmen 3 M 6 m...	2	49										
	slepice 4 kusy.....	—	32										
	koň. robota dvouspř. 69½ dne	21	34¼										
	plat za ruční robotu	3	4										
	úrok.....	1	4										
	dohromady.....	40	6¼	40	6¼	13	22¼	26	44	13	22	267	20
Václav Suldovský, sedlák č. 9	b) záplatně: pšenice 12m.....	1	33										
	žito 12 m.....	1	—										
	ječmen 12 m.....	—	39										
	plat za ruční robotu	—	49										
	úrok.....	—	15½										
	dohromady.....	4	16½	4	16½	1	25½	2	51	1	25½	28	30
Václav Dvořák, domkář č. 10	a) nezáplatně: ruční robota 13 dní	—	—										
	b) záplatně: úrok.....	—	28										

	dohromady.....	—	28	—	28	—	9½	—	18½	—	9¼	3	5
Antonín Pařízek, domkář č. 11	a) nezáplatně: ruční robotu 13 dní	—	—										
	b) záplatně: úrok.....	—	28										
	dohromady.....	—	28	—	28	—	9½	—	18½	—	9¼	3	5
Jan Adášek, domkář č. 12	a) nezáplatně: ruční robotu 13 dní	—	—										
	b) záplatně: úrok.....	—	28										
	dohromady.....	—	28	—	28	—	9½	—	18½	—	9¼	3	5
Václav Svačina, sedlák č. 13	b) záplatně: pšenice 4 M 3½ m	8	43¼										
	žito 4 M 3½ m.....	5	37½										
	ječmen 4 M 3½ m...	3	39¼										
	slepice 6¾ kusů...	—	54										
	koň. robotu dvouspř. 78 dní	24	16										
	plat za ruční robotu	4	4¾										
	úrok.....	1	22¾										
	dohromady.....	48	37½	48	37½	16	12½	32	25	16	12½	324	10
Václav Šrámek, sedlák č. 14	b) záplatně: pšenice 4 M 8 m	9	18										
	žito 4 M 8 m.....	6	—										
	ječmen 4 M 8 m...	3	54										
	slepice 12 kusů.....	1	36										
	koň. robotu dvouspř. 104 dní	32	21¼										
	plat za ruční robotu	3	40										
	úrok.....	1	15½										
	dohromady.....	58	4½	58	4½	19	21½	38	43	19	21½	387	10
Václav Prášek, sedlák č. 15	b) záplatně: pšenice 1 M 5 m	2	42¾										
	žito 1 M 5 m.....	1	45										
	ječmen 1 M 5 m...	1	8¼										
	slepice 6 kusů.....	—	48										
	koň. robotu dvouspř. 52 dní	16	10¾										
	plat za ruční robotu	1	18										

	úrok.....	—	20											
	dohromady.....	24	12 $\frac{3}{4}$	24	12 $\frac{3}{4}$	8	4 $\frac{1}{4}$	16	8 $\frac{1}{2}$	8	4 $\frac{1}{4}$	161	25	
Josef Malý, sedlák č. 16	Záplatně: pšenice 1 M 11 m....	3	29 $\frac{1}{4}$											
	žito 1 M 11 m.....	2	15											
	ječmen 1 M 11 m...	1	27 $\frac{3}{4}$											
	slepice 3 kusy.....	—	24											
	koň. robota dvouspř. 52 dní	16	10 $\frac{3}{4}$											
	úrok.....	—	34 $\frac{1}{4}$											
	dohromady.....	25	51	25	51	8	37	17	14	8	37	172	26	
František Kožich, sedlák č. 17	b) záplatně: pšenice 2 M 7 m....	5	2 $\frac{1}{4}$											
	žito 2 M 7 m.....	3	15											
	ječmen 2 M 7 m...	2	6 $\frac{3}{4}$											
	slepice 4 $\frac{1}{2}$ kusu...	—	36											
	koň. rob. dvouspřez. 52 dní	16	10 $\frac{3}{4}$											
	plat za ruční robotu	2	18											
	úrok.....	—	44 $\frac{3}{4}$											
dohromady.....	30	13 $\frac{1}{2}$	30	13 $\frac{1}{2}$	10	4 $\frac{1}{2}$	20	9	10	4 $\frac{1}{2}$	201	30		
Jan Hradec, sedlák č. 18	b) záplatně: pšenice 3 M 4 m....	6	43											
	žito 3 M 4 m.....	4	20											
	ječmen 3 M 4 m...	2	49											
	slepice 8 kusů.....	1	4											
	koň. rob. dvouspřez. 69 $\frac{1}{3}$ dne	21	34 $\frac{1}{4}$											
	plat za ruční robotu	3	12											
	úrok.....	—	34 $\frac{3}{4}$											
dohromady.....	40	37	40	37	13	32 $\frac{1}{2}$	27	4 $\frac{1}{2}$	13	32 $\frac{1}{4}$	270	45		
Josef Pícha, domkář č. 21	a) nezáplatně: ruční robotu 13 dní	—	—											
	b) záplatně: úrok.....	—	28											
	dohromady.....	—	28	—	28	—	9 $\frac{1}{2}$	—	18 $\frac{1}{2}$	—	9 $\frac{1}{4}$	3	5	
Václav Černý, domkář č. 23	a) nezáplatně: ruční robotu 13 dní	—	—											
	b) záplatně: úrok.....	—	28											
	dohromady.....	—	28	—	28	—	9 $\frac{1}{2}$	—	18 $\frac{1}{2}$	—	9 $\frac{1}{4}$	3	5	

Josef Hradecký, domkář č. 24	a) nezáplatně: ruční robotu 13 dní	—	—										
	b) záplatně: úrok.....	—	28										
	dohromady.....	—	28	—	28	—	9½	—	18½	—	9¼	3	5
Václav Svačina, sedlák č. 25	b) záplatně: pšenice 1 M 6½ m...	2	54½										
	žito 1 M 6½ m.....	1	52½										
	ječmen 1 M 6½ m...	1	13										
	slepice 2¼ kusu...	—	18										
	koň. rob.dvousedř. 26 dní	8	5¼										
	plat za ruční robotu	1	21										
	úrok.....	—	27¼										
	dohromady.....	16	12½	16	12½	5	24	10	48½	5	24¼	108	5
Josef Beneš, sedlák č. 26	b) záplatně: pšenice 1 M 10 m....	3	21½										
	žito 1 M 10 m.....	2	10										
	ječmen 1 M 10 m...	1	24½										
	slepice 2 kusy.....	—	16										
	dvousedř. koň. robotu 34⅔ dne	10	47¼										
	plat za ruční robotu	1	32										
	úrok.....	—	32¼										
	dohromady.....	20	3½	20	3½	6	41	13	22½	6	41¼	133	45
František Douša, sedlák č. 27	b) záplatně: pšenice 2 M 7 m....	5	2¼										
	žito 2 M 7 m.....	3	15										
	ječmen 2 M 7 m...	2	6¾										
	slepice 4½ kusu...	—	36										
	dvousedř. koň. robotu 52 dní	16	10¾										
	plat za ruční robotu	2	18										
	úrok.....	—	44¼										
	dohromady.....	30	13½	30	13½	10	4½	20	9	10	4½	201	30
Josef Pícha, domkář č. 28	a) nezáplatně: ruční robotu 13 dní	—	—										
	b) záplatně: úrok.....	—	28										
	dohromady.....	—	28	—	28	—	9½	—	18½	—	9¼	3	5

Josef Čvančar, sedlák č. 29	b) záplatně: pšenice 1 M 5 m....	2	42 $\frac{3}{4}$										
	žito 1 M 5 m.....	1	45										
	ječmen 1 M 5 m...	1	8 $\frac{1}{4}$										
	slepice 6 kusů.....	—	48										
	dvouspř. koň. robota 52 dní	16	10 $\frac{3}{4}$										
	plat za ruční robotu.....	1	18										
	úrok.....	—	20										
	dohromady.....	24	12 $\frac{3}{4}$	24	12 $\frac{3}{4}$	8	4 $\frac{1}{4}$	16	8 $\frac{1}{2}$	8	4 $\frac{1}{4}$	161	25
František Pšád, sedlák č. 30	b) záplatně: pšenice 1 M 10 m....	3	21 $\frac{1}{2}$										
	žito 1 M 10 m.....	2	10										
	ječmen 1 M 10 m...	1	24 $\frac{1}{2}$										
	slepice 4 kusy.....	—	32										
	dvouspř. koň. robota 34 $\frac{2}{3}$ dne	10	47 $\frac{1}{4}$										
	plat za ruční robotu	1	36										
	úrok.....	—	27 $\frac{1}{2}$										
	dohromady.....	20	18 $\frac{3}{4}$	20	18 $\frac{3}{4}$	6	46 $\frac{1}{2}$	13	32 $\frac{1}{2}$	6	46 $\frac{1}{4}$	135	25
Václav Malý, sedlák č. 31	b) záplatně: pšenice 1 M 11 m....	3	29 $\frac{1}{4}$										
	žito 1 M 11 m.....	2	15										
	ječmen 1 M 11 m...	1	27 $\frac{3}{4}$										
	slepice 3 kusy.....	—	24										
	dvouspř. koň. robota 52 dní	16	10 $\frac{3}{4}$										
	plat za ruční robotu	1	30										
	úrok.....	—	34 $\frac{1}{4}$										
	dohromady.....	25	51	25	51	8	37	17	14	8	37	172	20
František Novotný, sedlák č. 32	b) záplatně: pšenice 2 M 10 m....	5	25 $\frac{1}{2}$										
	žito 2 M 10 m.....	3	30										
	ječmen 2 M 10 m...	2	16 $\frac{1}{2}$										
	slepice 7 kusů.....	—	56										
	koň. rob. dvouspřěž. 52 dní	16	10 $\frac{3}{4}$										
	úrok.....	2	32 $\frac{3}{4}$										
	dohromady.....	31	37 $\frac{1}{4}$	31	37 $\frac{1}{4}$	10	32 $\frac{1}{4}$	21	5	10	32 $\frac{1}{2}$	210	50

	<i>Úhrnkem</i>	687	5¼	229	3¼	458	2½	229	1¼	4580	25
<i>Od cís. král. Richter mp.</i>	<i>vyvazovací komise okresu Mělnického v Benátkách dne 12. března 1851 ředitel Rilke mp. účetní. Fr. Heyduk mp. aktuár.</i>	<i>Čís. 4576 Stvrzuje se. Od c. k. zemské komise k vyvazení gruntů. V Praze dne 28. srpna 1851. L. S. Prorok mp., Schimandl mp.</i>									
<i>V. K. 108. Václav Suldovský, č. 9 hospodský - zahrada</i>	<i>Domky na obecních gruntech v obci Zdětín.</i>										
	<i>ourok emfiteutní.....</i>	—	28								
<i>Václav Dvořák, č. 10 nádeník - domek</i>	<i>ourok emfiteutní.....</i>	—	28								
<i>Antonín Pařízek, č. 11 nádeník - domek</i>	<i>ourok emfiteutní.....</i>	—	28								
<i>Jan Adášek, č. 12 nádeník - domek</i>	<i>ourok emfiteutní.....</i>	—	36								
<i>Josef Pícha, č. 21 nádeník - domek</i>	<i>ourok emfiteutní.....</i>	—	36								
<i>Václav Černý, č. 23 nádeník - domek</i>	<i>ourok emfiteutní.....</i>	—	28								
<i>Josef Hradecký, č. 24 krejčí - domek</i>	<i>ourok emfiteutní.....</i>	—	36								
<i>Josef Pícha, č. 28 nádeník - domek</i>	<i>ourok emfiteutní.....</i>	—	28								
<i>Václav Novotný č. 1 soused - louka</i>	<i>ourok emfiteutní.....</i>	—	28								
	<i>Summa</i>	4	36								

V obci Zdětín dne 10. dubna 1850.

Václav Šrámek mp. představený.

Václav Svačina mp. občan.

Čvančar Josef mp. občan.

Z paměti obce Zdětína.

Pamětní kniha obce Zdětína založena byla podle řídícího učitele Josefa Kavky r. 1850, ale kronikář Václav Resl, marně ji při založení kroniky v r. 1938 hledal. Ztratila se právě tak jako vzácné kroniky Suldovských a Doušova.

Říd. učitel, Josef Kavka píše ve svých záznamech: že nevykazovala kromě různých vydání a příjmů obecních za rozličné dávky, pokuty a výnosy pozemků i zábav zvláštních dějinných záznamů. Jedině zaznamenati sluší přijímání osob do obecní služby: pastýře, kováře, ponocného, hlídače polního a cizí osoby do obecního bytu.

Z důvodů sociálně – hospodářských jsou tyto smlouvy nesmírně zajímavé, a proto jsou na následujících stránkách doslovně opsány.

Přijímání obecního pastýře.

(Doslovně opsáno.)

Na jaký způsob je pastýř v obci Zdětín přijatý a jakou má službu.

Rok 1851. Na sv. Jakuba byl přijatý pastýř Pavel Zumr z obce Lipník, totiž: od sv. Martina r. 1851 až zase do sv. Martina r. 1852.

1. Pastýř Pavel Zumr je zavázaný věrně a spravedlivě službu zastávat, proti žádnému spurně nevystupovat, a ani žádnému spurně neodpovídat, když by ale jemu někdo nevině ubližoval, tak se představenstvo a výbor zavazuje, jej dle rozumného a spravedlivého uvážení zastávat.
2. Při pasení je zavázán, ve všechny sousedy bez rozdílu ohled brát, obzvláště strany uškozené na obilí, neb jetele pióní všelijaké rostliny, jest zavázán sám za svou čeládku odpovídat a kdyby se škoda stala, sám vynahradit.
3. Strany jetele je zavázán bez rozdílu sousedstva, až do určitého času od vypasení se zdržovat, a teprv až se pastýřovi povolí na podzim, tenkrát bude svobodně po jetelích pást, a zase jednomu každému sousedu stejně.
4. Služba se pastýřovi ustanovuje: totiž žita celoročně 2 strychů, za koledy od každého jednoho občana 2 čtvrtce pšenice, 2 čtvrtce hrachu a 1. čtvrtci ječmene, všechno to obilí v dobrém zrně.
5. O Štědrý den večer podle starého způsobu má právo po všech domech po koledě jít, kdež každý soused jemu jeden rohlík a jednu housku povinnen dáti jest.
6. Žito se jemu vždy na dvakrát obec zavazuje dávat totiž, do sv. Jiří jednu polovici, a na sv. Martina druhou. Koledu, co ječmen, hrách a pšenici vždy o sv. Martině najednou.

7. *Pastýř je zavázán dokonalého konce držet, a na to zase od každého souseda od každé březí svině jedno prase jednou v roce obdrží, kolik sviň březích hospodář má, od každé jemu prase náleží, od domkářů zase, kdyby svině dvakrát prasila (prasata měla), tak pokaždý jemu prase ten domkář dáti musí.*
8. *Těž se jemu obec zavazuje, že jeden každý ze sousedů pastýřovi jeden bochník chleba dát musí, a to, kdy jej v tom roce pastýř bude požadovat, a to větším dílem si jej po pořádku povinen brát jest.*
9. *Od roku 1851 až do roku 1852 se pastýřovi přidává k službě jedno pole u rokle k Benátkám a jedno pole v Loužkách, a jedna louka též v Loužkách, z kterých polí vždy k sv. Václavu 5 zl. k. m. a z louky též 5 zl. k. m. v celosti tehdy 10 zl. k. m. jest povinnen zaplatit.*
10. *Peněžité služby se pastýřovi na ten rok obec zavazuje 40 zl. pravím čtyřicet zlatých v šajnech dát.*

Nic víc k připamatování není, a se od výboru i od Představenstva stvrzuje s tou výminkou, že kdyby v budoucím roku ten samý pastýř zas zůstat měl a v něčem by přejinačení potřeba bylo, se přejinačit může.

V obci Zdětíně dne 25. července 1851.

*Václav Suldovský,
představený.*

Přijmutí obecního kováře.

(Doslovně opsáno.)

Rok 1852. Krejčík Josef z Čilče, tovaryš v Starých Benátkách u mistra kovářského Tichého přijatý do obce Zdětín za Kováře od sv. Havla r. 1852 do sv. Havla r. 1853.

Vejminky.

Dnes níže psaného dne a roku přejmut od nížepsaných sousedů za obecního kováře ve Zdětíně Josef Krejčík, rozený v Čilci na jeden rok, a sice: od sv. Havla roku 1852 do sv. Havla roku 1853 do čís. d. 8 pod následující výminky.

1. *Krejčík Josef se zavazuje věrně a svědomitě všem sousedům se vsí kovářskou prací sloužit, proti žádnému spurným a nezdvořilým nebýt, nýbrž každému spravedlivě a svědomitě sloužit, práci jednomu každému, kdy kdo s prací přijde dříve bez odkladu odbývat a vždy sousedům domácím proti cizím napřed posloužit, naproti tomu se jemu od sousedstva, když by se jemu od některého souseda ubližovalo, zastání slibuje.*

2. *Kovář se zavazuje, poněvadž se s ním na tento první rok žádný kontrakt strany co jak dělat má nedělá, proti kovářům, kteří vlastní kovárny mají, jednu každou práci laciněji dělají, načež se má před časem vlastních kovářů jak kterou práci dělají draho vyptat, a podle toho se níže, neb laciněji držet; načež sobě sousedstvo vyhrazuje se též jinde přesvědčit, jak jiní kováři draho dělají, a podle toho svědomitě se držet.*
3. *Sousedstvo se zavazuje, poněvadž kovář celý rok na vejdělek jeho neb peníze vydělané čekat musí, nejdéle do 14 dnů po sv. Havle hotově vyplatit.*
4. *Kovář je zavázán na tento první rok, poněvadž laciněji povinen dělat jest, vyjednaný peněžítý 12 zl. Cm pravivše dvanáct zlatých v stříbře v 14 dnech po sv. Havle r. 1852 to jest na rok napřed zcela hotově složit.*
5. *K tej kovárně se jemu ponechává jedno pole pod pěšinou k Benátkům 1 strych 2 čtvrtce, z kterého pole zase o sv. Havle 1853 2 zlaté 30 kr. činže a vypadající kontribuci hotově zaplatit povinnen bude.*
6. *Z dobytka, jako jest krav a prasat bude povinnen též o sv. Havle r. 1853 určitou peněžitou částku, která se vždy teprv v tom čase vyjedná, do obecní kasy hotově složit. Co se týče císařských daní a obecních povinností a poplatků bude kovář povinnen sám ze svého vždy zapravit.*
7. *Slouhovi je též kovář povinnen od každé svině když by po jeho kanci prasata měla, jedno prase jako každý jiný soused na 3. nedělích dát.*
8. *Poněvadž kovárna, obzvláště dílna se v chatrném stavu nachází, tak že se co nejdříve stavět musí, se kovář zavazuje, že tu celou činži bez vsí srážky zapravit povinnen bude, z té příčiny, poněvadž na tu chatrnost té kovárny se od kováře malý nájem požaduje.*
9. *Zahrádka, která ke kovárně vždy patřila, sobě obec vyhrazuje, poněvadž chlév kovářův a chlívky od bytu obecního odstraněny být musejí, že kováři odpadne, a ten chlév se všema těmi chlívkami se na tu zahrádku postavit musejí, kdež také hnůj svou prostrannost mít musí.*
10. *Kovář též zavázán jest obecní hodiny na věži každodenně dvakrát natahovat a ve velké opatrnosti držet, načež se jemu od obce potřebný olej na mazání těch hodin zaopatřit musí, od kterého natahování v r. 1853 o sv. Havle 1 strych žita od obce obdrží.*

Nic více k připamatování není, a obě strany jsou spokojeny a vlastnoručně se podepsaly.

Ve Zdětíně dne 10. července 1852

*Václav Suldovský,
představený.*

Při shledávání starého obecního archyvu našel kronikář takřka nepoškozený rukopis obsahující skutečně originální „Pořádek při hašení ohně pro obec Zdětín 1855.“

Tento rukopis sestavený představeným obce Václavem Suldovským a jejím krásným kurentem napsaný, ukazuje nám jasně, jak se naši předkové ohně báli, jak se snažili zabránit jeho vzniku a konečně jakým způsobem měl být uhašen a podobně.

Pro skutečnou originalitu je doslovně opsán.

Pořádek při hašení ohně pro obec Zdětín 1855.

Pořádek k hašení ohně pro obec Zdětín 1855.

Aby se truhlivým vždy daleka se vztahujícím a škodlivým následkům ohně dle možnosti zamezilo, potřeba jest pořádek k hašení ohně ustanoviti, kterážto:

- I. zamezení všeho vzniknutí*
- II. časné objevení a*
- III. rychlé uhašení ohně pak*
- IV. opatrnost proti následkům, jenž by se po uhašení ohně ještě udáti mohli, za hlavní zřetel míti má.*

V témž ohledu se tedy pro obec Zdětínskou ustanovuje:

Od. I.

- 1. Aby dle pořádku pro stavby od roku 1855 žádné nové stavení vyvedeno nebylo, kterému by ouplná jistota proti ohni chyběla a proto každý obyvatel, který by nové stavení neb znamenitější obnovu ve svém stavení podniknout obmyslel, vždy ouřední povolení k tomuto oučely požádati a sobě zaopatřiti musí.*
- 2. Kamna ve světnicích blízko dřevěných stěn postaveny ohnišťata, výheň a pece od dřevěných stěn vzdáleny a podlahy v kuchyních nikdy dřevěný nobrž buď stují vytlačeny neb kamenými dlažbami býti musejí.*
- 3. Při mlácení, řezání řezanky, hnětení lnu a v chlívech a na půdách nesmí se nespátrným světlem, uhlím zacházeti, anižto tabák kouřiti, nýbrž pakli to nevyhnutelná potřeba jest, jen s plechovou svítilnou do těchto míst přicházeti.*

4. *Při rozpouštění omastků největší opatrnost zachovati, a pakly by se zapálil nikoliv vodou, nýbrž suchým popelem jej hasiti potřeba jest.*
5. *Zapovídá se všechno ostře vypalování kuchyně, jiné jakékoli jednání, nímž by oheň lehce vzniknouti mohl, pročež i sušení draček, loučí a hlavně lnu na kamnech, ohništích a pecech, a pak při rovnáních píce a slámy ke kamnům se zakazuje.*
6. *Nemá žádný zneopatřeným světlem neb hořící pochodní a řezavým uhlím skrze ves jíti, a tím méně vnitř nebo blízko vesnice střílet, neb zručným prachem zacházeti, ouhlavně se ale pod nejužším trestem zapovídají všeliká vypalování kunstovních jakož i podnikání vůbec všech svatojánských ohňů.*
7. *Domácí hospodářové mají své děti a čeleď přidržovati, aby na oheň a světlo pozor daly, pak jsou povinni, v noci před ulehnutím sami dohlédnouti, by oheň a světlo dobře uhašeno bylo. Podobnou péči mají na horký popel vynaložiti, jej vždy ulíti a na prostrané místo bezpečně, nikoliv ale na půdu a do komor dávat.*
8. *Jeden každý hospodář má se o bedlivé vymetání komínů starati, a proto usty komínů nejméně v osmi dnech jednou opatrně vymítati a saze ostrým koštětem oškrabat nechati. Ostatně mají komíny v zimě nejméně v každých 6ti týdnech a v létě v každých třech měsících od komína (kominíka – pozn. kronikáře) náležitě vyčištěné býti.*
9. *Každý hospodář musí o to dbát, aby sirky na bezpečném místě uschované byly, kde k nim děti přístup nemají, by se neštěstí skrze děti, jež často hraním se sirkami způsobené, zamezilo.*

Od. II.

1. *Má se největší pozornost na časně vypátrání a oznámení vzniklého ohně obrátiti, a proto*
2. *Vlastný ponocný ponůcky držeti a tomu samému každou noc ještě jeden z osadníků přidati se musí. Takovéžto ponůcky se od sv. Michala až k velikonocím od 9ti hodin z večera a do 4. hodin zrána, a od velikonoc do sv. Michala od 10ti hodin z večera až do 3. hodin zrána držeti, při tom ponocný obce sem a tam procházeti má, pročež ten samý za čas ponůcky nikoliv v hospodách, nebo v příbytku zdržovati se smí – znamená li čuchem, dýmem a jiným koliv způsobem vznikající aneb již rozpuklý oheň, tak hned voláním, troubením na roh, tlučením na okna a dveře obyvatele budit, zvonem šturmovati u představeného rychle zprávu dáti musí, kteréžto opět hned c. k. okresnímu úřadu a nejbližším obcím jízdnými posly vypuknutí ohně ohlásiti má.*

3. Každému hospodáři a všem jeho přináležejícím se pod nejtuzším trestem ukládá by vznikající oheň netajily, nýbrž hned jak oheň znamenají, pokřik dělali a v pomoc volali.

Od. III.

1. Pro spěšnější uhašení ohně především hojnost vody zapotřebí jest a k tomu cíli jak obecní tak domácí kaly a obzvláště studnice častěji prohlíženy být musejí.
2. Aby při vypuknutí ohně na koních, ježto by vodu neb hasicí nádoby přivážeti aneb k jiným potřebným příhodám pohotově byli nescházelo, tedy na dané znamení a povolání, ne jenom sousedy, nýbrž i cizí ve vsi neb v hospodě se zdržující koně dostaviti musejí.
3. Obecního nářadí k hašení ohně má 2 kádě neb voznice, 10 košíků, 2 ruční plechový stříkačky, 3 háky, 2 žebříky, 2 plechový lucerny v dobrém pořádku a potřebném stavu pohotově býti a proto pakli by z těchto předmětů jedno neb druhé scházelo, z obecního důchodu hned obstarati se musí.
4. Každý soused dále jeden košík, jednu konev, jeden hák a jeden žebřík k ohni, pak každý jiný obyvatel jednu konev, jeden hák, jeden žebřík, k tomuž samému prospěchu zaopatřiti a vždy pohotově držeti musí, by v pádu rychlou pomoc prospívati mohly.
5. K zachování dobrého pořádku, jenž spěšnějšímu uhašení vzniklého ohně nevyhnutelně potřeby jest, musí jeden každý osadník tak, jak následuje na místo ohně k hašení se dostavit a vykázanou práci konat, totiž:

Číslo pop.	k vedení pořádku	stříkačky	vody	nářadí	k šturmování	košíky a konve	s ručními stříkačkami	k žebříkům	k hákům	k stříkačce	k borění a strhání stavení	k posilkám k hašení ohně	k opatrování věcí vynešených	k vyhnání dobytka	Poznamenání
		přivážení													
1.															
2.															
3.		—													
4.			—												
5.															
6.							—								
7.														—	

Jak brzo se pokřik o vypuknutí ohně povstane, má představený radnové (snad radní – pozn. kron.) prvně k ohni chvátati a co prospěšného hned podnikati, poněvadž na jejich příkladů přípravách a poručení, kterémuž osadníci bez vsí odmluvy a vejminky ochotnou poslušnost prokázat musejí, nejvíce záleží přitom může představený a radnové lidé k práci doháněti a k práci neschopné diváky, kteří jen překážejí odstranit, však má s každým mírně zacházeti, by žádný od hašení odstrašen nebyl.

- 6. Při hašení ohně se všeho nepotřebného křiku varovati a na dobrý pořádek hleděno býti má tak, aby střídavě někteří z hasičů vodu dodávali a jim opět pro ni pospíchali. Cesta k vodě musí pro vozy a lidi docela prázdná a svobodná ostati, aby při a odjíždějící vozy, pak lidé při přivážení a odnášení vody neobmezený a volný přístup měly a sobě nepřekážely.*
- 7. Mezitím co se mužstvo k hašení ohně odebralo, mají ženy a děvečky doma zůstati, by v čas potřeby dobytek v chlévech odvázati mohly, kterýžto slouha s pomocí některých k hašení nepotřebných lidí bez meškání na pole vyhnati a do bezpečnosti uvéstí má.*
- 8. Rozmáhá – li se nebezpečenství ohně, tedy musejí na půdě okna a vykýře vesměs zavřené, dveře a průdušné díry sklepů neb klenutí s kamením drnem, rumem aneb hnojem založené, obzvláště a všechny lehce se zapalující a chytlavé věci odstaveny býti.*
- 9. Blíž ohně stojící stavení má se jen tenkrát strhati, když se rozšiřování ohně žádným jiným prostředkem a způsobem zaraziti nemůže. Když tedy toho potřeba nastala, nesmí se žádný dům a stavení, ač by tomu vlastník i odpírati chtěl, šetřiti, noprž další dobré hned strháno býti, kterýmžto pádě týkající osadník za pohořelého pokládán, a stejného práva s onym oučasten bude.*
- 10. Ohni ještě zavřenému, jako v komorách, v klenutích, v chlívech atd. nemá se pak dlouho možná žádný průchod a ouvětří dopustiti, nýbrž litím vody, ucpáním každého otvoru a jiným možným způsobem ho udusiti hleděti.*

Kdyby ale oheň již skutečně vyrazil, aneb nějaké místo dostihl, kde sláma, obilí, seno atd. se nachází, a kde tedy lití vody více nespomáhá, musí okolo ležící dříví hned odstraněné býti, blízký ploty rozmetány, střecha strhnuta a i se stěnami a hořícími ostatky dovnitř zhozena, by oheň lépe přístupný udusiti a zhasiti se mohl.

Od. IV.

1. *Po uhašení ohně nemá předí (předem, pozn. kronikáře) žádný k hašení ustanovených lidí dříve odjítí, dokud představený neb přítomný ouředník toho nedalo.*
2. *Spáleništi mají se vlastní hlídače ustanoviti, který pozor dáti musejí, aby skrytými jiskrami oheň zase neobživl a znovu hořeti nepočalo, musí tedy vždy ještě zásoby vody a potřebné hasící nádoby při ruce ostati.*
3. *Když již obnovení ohně docela nemožno jest, má se všechno hasící nářadí schledati, na určité místo složiti, poruchané zlepšiti, a pakly by někomu z osadníka náleželo, jemu slušně navrátiti.*
4. *Kdyby na hasicích nádobách něco svévolně pokazil, aneb polámal, ten má mimo úplného uškození této zničené věci ještě zasloužely potrestán býti.*
5. *Ti ale, ježto by některé hasící nádoby odstranili, sobě přivlastnili, aneb dokonce odprodali se opovážili, mají dle hrdelných práv jakožto zlodějové souzeni a trestáni býti. Což se i vzlášť oných týká, který by tak nelidský byli a z těch časů ohně zachráněných věcí pohořelých něco ukradli.*

Konečně kdyby mimo obce v okolí a vzlášť v blízké vsi to jest obce Benátek, Sedlec, Řivno, Chotětov, Horka, Dražic oheň vzniknouti měl, tak tam představený lidi s hasicím nářadím na pomoc vyslati musí, předsatvený ostatně vždy okresnímu úřadu, nejen v oné osoby, který se při hašení ohně před jinými vyznamenaly, nobrž i oni, který se váhavě a proti své povinnosti zachovaly k tomu oučeli oznámiti má, by pro ni zasloužené pochvaly oučastny a tyto k zodpovídání potaženy býti mohli.

Těž se osadníci do jednoty na pojišťování škody ohněm způsobené pozbuzovati, a před ležící pořádek k hašení ohně se každého půl léta v obci veřejně ohlásiti musí.

V obci Zdětín dne 21. října 1855.

Václav Suldovský,

představený.

Přijímání polního hlídače a spolu ponocného

(Doslova opsáno.)

Polní hlídač a spolu ponocný ustanovený dne 14. listopadu 1860 Jan Pařízek čp. 34 ve Zdětíně.

- 1. Od 1. prosince 1860 nastoupí jako ponocný svou povinnost, a to sice: Ponocný Jan Vlk do posledního listopadu 1860 svou službu dokončí, a přistouplému Janu Pařízkovi to odevzdá.*
- 2. Nově ustanovený ponocný tehdy přijímá na sebe povinnost tuto pod následujícími závazky a sice: Od 1. září každého roku počne jeho noční hlídka večer od 9. hodiny do 3 hodin ráno, a od 1. dubna každého roku od 10 hodin večer též do 3 hodin ráno.*
- 3. Též se ustanovuje ponocný při jeho povinnosti na den jako policejní strážník, aby bděl nad pořádkem strany čeládky, aby čeládka od 1. dubna jak večer on na obec vyjde, hned každý do svého obydlí se odebral, a on se zavazuje nad tím bdít, že by se stalo, že by jeho některý rozpustilec neposlechl, má zavolat představeného, aneb k tomu jiného ustanoveného, který z výboru neb sousedů bude ustanoven ku pomoci, což se jemu na základ toho pomoc od obce na jeho požádání dát musí. Od 1. září zase při jeho večerním přijíti na obec.*
- 4. Že na sebe obě povinnosti jako ponocný a jako polní hlídač přijímá a že letního času snad přece potřeba v některém čase, obzvlášť v čase žní nějakou pomoc. Že se to nedá určitě ustanovit, tehdy se ta věc ponechá, jak potřeba ukáže, na občanské vyjednání. Jeho manželka se též v čase potřeby k jeho nějaké pomoci ustanovuje.*
- 5. Služba pro ponocného a polního hlídače se následovně ustanovuje, a sice:

Od sv. Jiří 1861 obdrží od každého souseda jako půlletní mzdu 3 čtvrtce vrchované žita, o sv. Martině druhou polovici též 3 čtvrtce a to všechno v dobrém zrně. Napotom obdrží od každého souseda jednu vrchovatou bečku bramborů, a to po čase sklizení na podzim. V čase žní od každého souseda také nejméně jeden snop pšenice, a od obce 35 zl. r. č. pravím třicet pět zlatých na rakouském čísle.*
- 6. Jestli by se některá strana o tomto ujednání pozdějc ukřivděna viděla, tak se to vyjednávání na jiný způsob obnoví.*
- 7. Též se jemu od obce jedno pole bezplatně k užívání odevzdává, za humny za Svačinovou zahradou. Z toho pole bude jeho povinnost obecní cesty a obecní silnice opravovat, kde a kdy potřeba bude, jemu se nařídí.*

Nic více k připamatování se nenachází a pro ten čas všechny se spokojeny prohlašují a vlastnoručně podepsali.

*Václav Suldovský,
představený,*

Josef Svačina radní, Václav Šrámek výbor, Frant. Pšád, Josef prášek, Jan Resl, Josef Kožich, Václav Svačina, Václav Čvančar, Jan Čančík, Václav Malý, Václav Beneš, Jan Měšťák, Václav Hradec, Frant. Novotný, Josef Slánský.

Polní hlídač Jan pařízek č. p. 34.

Pravidla pro polní hlídku, 18. červenec 1860.

- a) Polní hlídač jest ustanovený ve svém katastrálním okršleku všechno bez rozdílu opatrovat, on má všechny polní plodiny chránit, každou spáchanou škodu jest povinnen udat a škodující bude, je - li jmění, peněžitou pokutou trestán; nemající ale, jenž by trest u obecního představenstva přijmout nechtěl, se k cís. král. okr. úřadu odevzdá.*
- b) V čase žní dle obecního usnesení se jednohlasně uzavřelo, že jeden každý soused se zavazuje, na svém poli žádnými snopy dělníky odměňovat za mzdu, a to z té příčiny, poněvadž se tím způsobem činnost a působení polního hlídače obmezuje a přitěžuje, on by nápotom žádného v krádeži stíhat nemohl.
*Proto se za dobré uznalo, by každý, kdo by chtěl dělníkovi nějaký snop dát, jej doma dal ze stodoly, a přespolnímu aby mimo to dal od sebe písemné stvrzení, totiž mnoho - li a jaké snopy obdržel.**
- c) Pokuta za přestoupení této úmluvy se ustanovuje na 1. zl. r. č. a musí se hned po udání přestupku složit, a to za darování jednoho snopu.*

*Stalo se ve Zdětíně dne 18. července 1860.
Václav Suldovský, představený.*

Léta 1862 - 1864. Účast zdětiných občanů na vlasteneckém probuzení Mladoboleslavska a jeho persekuce v letech 1862 - 1864.

Ihned po roce 1848 začal se český venkov probouzet k národnímu uvědomění. Města, ve kterých měla vedení v rukou rakouská byrokracie, povětšinou ještě německá, měla úkol mnohem těžší. Proto se nedivme, že ještě v sedmdesátých letech XIX. stol. byl ve městech v opovržení každý český vlastenec a prostě vše, co bylo české. Němčina začala v době nastalé reakce po r. 1848 získávat ztracené půdy a podařilo se jí toho. Český mluvilo ve městě jen málo osob a tak zvaná lepší společnost hovořila jen německy. Protokoly o schůzích zastupitelstva i městské rady byly německé, dopisování obce s úřady dělo se po Německu. Českému jazyku zůstal věren náš venkov, tu byl odpor proti všemu německému největší. Naše, vesničky nezklamaly venkovský lid germanisaci nepodlehl, ale naopak zachránil náš krásný jazyk.

Obrat nastal na Mladoboleslavsku v říjnu 1860, kdy počal vycházeti třikrát za měsíc český časopis „Boleslavan,“ nákladem knihtiskaře Zwickla. Protokoly obecního zastupitelstva a městské rady počaly se psáti po česku a čeština razila si vůbec cestu, ovšem nikoliv bez odporu.

Již roku 1854 byla v Mladé Boleslavi otevřena reálná škola, dříve než reálka, bylo tu gymnasium. V roce 1786 přistěhovali se do Mladé Boleslavi Piaristé z Kosmonoského kláštera. Od r. 1861 - 62 vyučovalo se na gymnasiu sice v prvních dvou třídách některým předmětům jazykem českým, ale od r. 1866 byla na gymnasiu prohlášena čeština za řeč vyučovací a němčina se stala od r. 1868 předmětem nepovinným.

Příjemný ohlas pro celé Mladoboleslavsko měl příchod dr. Mattuše do Boleslavě. Prvním úkolem v boji národním bylo rozšíření programu místního časopisu „Boleslavan“ a nad jiné o proměnu jeho v list politický. Dosud jako list nepolitický nesměl sobě všímáti záležitostí veřejných, ruchu politického, který přece nejvíce zajímal.

Teprve nový zákon tiskový roku 1863 změnu učinil možnou. Od 1. dubna 1863 měl Boleslavan vycházeti jako list politický. Potřebnou kauci složil kníže dr. Rudolf Tacxis, skutečnou redakci převzal dr. Karel Mattuš. Jednalo se ještě o to, najíti odpovědného redaktora nominelního a za takového se nahodil dr. Mattušovi Jan Janda, povšechně vzdělaný a znatel jazyků. A tak se stal Boleslavan politickým týdeníkem s částí zábavnou,

pro niž na prosbu dr. Mattuše napsala pro první číslo povídku „Lesní panna“ Karolína Světlá. Tendence listu byla svobodomyšlná, demokratická a jak se samo sebou rozumělo s ohledem k tehdy vládnoucímu systému, ryze opoziční. Časopis „Boleslavan“ byl ve Zdětíně v mnohých rodinách odebírán a odtud půjčován do ostatních, které projevíly zájem o současné otázky hospodářské, kulturní a politické.

Dr. Rudolf Tacxis neobmezil svou činnost pouze na založení místního listu politického. Byl mužem neobyčejně činným a činností tou velmi populárním. Stal se doktorem práv, a co nejvíce mu zjednálo úcty, bylo to, že než kterýkoliv jiný mladý šlechtic cítil se Čechem. Po promoci ujal se správy statků po matce zděděných, Niměřic, Cetna a Skalska. Po cestě v cizině usadil se v Niměřicích, odkud často do Mladé Boleslavě, i do Prahy, zavítal. Brzy se kolem něho vytvořil široký kruh ctitelů a přívrženců, takže se mnoho o straně jeho, která se mohla státi vážnější, poněvadž zejména rolníci okresu mladoboleslavského a okresů sousedních k němu lnuli. Mezi jeho hostmi nebylo šlechticů, zato mladí politikové čeští, Zeithammer, Šimáček, Sladkovský, Tonner, předáci mladoboleslavští a mnozí rolníci z okolí se často v zámku scházeli.

Kníže Tacxis obrátil svou činnost v první řadě k hospodářským spolkům. Až do té doby byla v boleslavském kraji jen Krajská hospodářská jednota jako filiálka c. k. Vlastenecké hospodářské jednoty české. Ale členy byli výhradně hospodářští úředníci a jazyk jednací byl německý. Koncem let padesátých dostalo se do jednoty několik uvědomělých rolníků pod vedením Jana Krouského z Katusic. Ti pak mluvili jen česky, vynutili si vydávání českých překladů a tak čeština začala převládat. Asi od r. 1860 stál v čele Krajské jednoty nájemce zalužanského statku Walschan, který řídil záležitosti tak, jak rakouské úřady si přály. Ale nezamezil, aby se do jednoty dostal kníže Tacxis s četnými rolníky a přáteli zemědělství a pokroku vůbec. Ze všech stran voláno po zřízení odborů okresních a tak silnému nátlaku a všeobecnému přání nebylo však možno na dlouho odolati a tak tu dřív, tu později ustavily se okresní odbory v Mladé Boleslavi, Nových Benátkách, Nymburce atd. Kníže Tacxis zvolen předsedou odboru mladoboleslavského, a když Walschan byl donucen odstoupiti, stal se předsedou Krajské hospodářské jednoty.

Takové organisování rolnictva a zřejmé pasování demokratického knížete na vůdce lidu na Boleslavsku, zdálo se vládě povážlivým a brzo se objevila vládní opatření, která měla zastaviti proud nad očekávání stále rostoucí. Vyšlo nařízení, že členem hospodářského odboru může býti jen, kdo má v okrese své řádné bydliště neb zemědělský majetek. A poněvadž kníže Tcxis neměl v Nymburském okrese ani toho ani onoho, byla volba jeho za předsedu toho odboru prohlášena neplatnou. Po rozličných odkladech svolána hromada téhož

odboru, která za první neplatnou prohlášenou volbu schválila. Kníže Tacxis děkuje valné hromadě za tuto opětovnou volbu pravil, že jej volba tato těší tím více, že v okrese ani nebydlí ani majetku nemá a že se volba tato stala přes všechno obmezování vládní, pro které v domáhání práv si odbor překážeti nedá. Vláda tuto opětovnou volbu zrušila, zároveň pak i krajský soud mladoboleslavský zavedl proti knížeti trestní řízení pro přečin paragrafu 905 (schvalování skutků nezákonných), který shledán v tom, že kníže za volbu děkoval, ač byla provedena proti nařízení vládnímu a že ji jako chvalitebný čin velebil.

Dne 28 března 1863 konalo se za velkého účastenství hlavní přelíčení za osobní přítomnosti knížete, kterého hájil dr. Josef Práchenský. Řeč obhájce byla se stanoviska i retorického i právníckého výtečná a soud nemohl jinak, než prohlásiti knížete za nevinna. Avšak při tomto rozsudku nezůstalo, státní zástupce se z něho odvolal a vrchní soud našel knížete vinným paragrafem 305 a odsoudil jej k vězení na 14 dnů, kterýžto rozsudek na revisi i soudem nejvyšším schválen byl.

Dne 2. srpna 1863 kníže vězení své v Ml. Boleslavi nastoupil. Stravu knížeti dodávaly boleslavské vlastenky.

Odsouzení a uvěznění knížete vzbuzovalo zájem daleko přes hranice kraje a velké účastenství s uvězněným knížetem - rolníkem. Sotva se rozhlásilo, že kníže trest nastoupil, již počítáno, kterého dne opustí vězení a jak by se mu osvědčil soucit a podal důkaz, že náklonnost a důvěra k němu trestem v ničem neutrpěla. Krátce, probudilo se rebelantství ve všech česky cítících srdcích a chtělo se jim provést demonstraci proti německé vládě, padni oko nebo zub. Ze vzdálenějších vlastenců dostavili se do Boleslavě mnozí již den před propuštěním knížete a množství lidí čekalo na okamžik ten na Starém náměstí, které bylo lidem přeplněno.

Dne 16. srpna v 11 hodin objevil se kníže a byl uvítán nepřestávajícím voláním „sláva!“ Usedl do vozu a pomalu vyjížděl z města. Mezi doprovázejícími jej byl Karel Sladkovský, Josef Macháček, Ant. M. Zeithammert, Em. Tonner, Josef Horák, Frant. Kratochvíl, FR. Šimáček (Bělák), té doby vynikající politikové a žurnalisté z Prahy. U Pražské brány sypáno mu na cestu kvítí a podány kytice. Před městem čekali rolníci na koních a ve vozech a připojili se k průvodu, jenž se stále množil. V Bezděčíně očekávala průvod hudba. V Záměstí, před Niměřicemi a v Niměřicích byly postaveny slavobrány a v této obci očekávali knížete zastupitelstvo, družičky a veliké množství lidí, vítající jej oslovováním, podáním kytic, střelbou z hmoždířů a hudbou. Kníže promluvil s balkonu. Mladoboleslavský Sokol se svým starostou dr. Mattušem, použil dřívějšího pozvání knížete a

jeho propuštění z vězení tak, že na dny 15. a 16. stanovil veliký výlet do Kokořína a Mšena a zpět přes Niměřice, kde byla zastávka a Sokolové v zámecké zahradě byli pohoštěni.

Toto uvítání knížete bylo však ihned předmětem soudního vyšetřování a všechny osoby, které se vítání a doprovázení knížete zúčastnily, byly dány v obžalobu pro přečin paragrafu 305 tr. zák., totiž „schvalování skutku nezákonného.“ Bylo obžalováno 73 osob. Obžalovací spis byl doručen všem obžalovaným a byl zachován v originále.

Ze Zdětína byli obžalováni:

František Novotný č. p. 32

Václav Beneš č. p. 18

Josef Svačina č. p. 13

Václav Suldovský č. p. 9

Jan Měšťák č. p. 2

Josef Kožich č. p. 17

Antonín Novotný č. p. 1

Pro přečin proti veřejnému pokoji a řádu v čl. 305 tr. z. naznačený a podle téhož článku trestný v obžalovatelnost dáni a na svobodě ponechání.

Jmenovaní přiznali, že buď na vlastních buď na najmutých vozích dílem do Mladé Boleslavě přišli a zde propuštění knížete z vězení očekávali, dílem knížecímu průtahu na cestě do Niměřic se připojili a takto knížete Tacxise z Mladé Boleslavi do Niměřic jedoucího na vozích doprovázeli.

Vyšetřování vedl a výslechy prováděl c. k. okresní Jelen. Byli to muži, hlavně mladí, kteří byli odsouzeni a velmi se z toho radovali. Proces se protahoval odvoláními a trval až do roku 1868.

Nepodařilo se však už zjistit, k jakým trestům byli zdětínští občané odsouzeni, ale proces potvrdil, že občané zdětínští byli již národnostně a vlastenecky uvědomělí a že se plně vlasteneckého probuzení Novobenátecka a Mladoboleslavska činně zúčastnili.

(Zpracováno podle podrobného vyličení v „Boleslavanu“ vlastivědném sborníku Mladoboleslavsko a Benátecko roč. IV. str. 16 - 41).

Přijetí cizince (Nemce) do obecního bytu.

(Doslovně opsáno).

Antonín Majzl z Merzdorfu u Mimoně, jest dne 14. března 1864 přijmut od obecního výboru obce Zdětínské do obecního bytu s následujícími výminkami:

Když se občanům zalíbí, každou chvíli jest Anton Majzl hotov z tohoto bytu vystoupit, zvláště tu, kdyby se nějaká špatnost, neb neposlušnost vyskytla, a Anton Majzl se též zavázal, vše co se jemu od zastupitelstva obce rozkáže, ihned ochotně vždy vykonat a přijmout, tentýž se přijal do dne 30. prosince 1864 s těmito výše uvedenými výminkami.

V obci Zdětíně dne 15. března 1864

Václav Beneš,

představený.

Rok 1866.

Zdětín za války prusko - rakouské r. 1866

V posledních dnech měsíce září 1938, v roce založení této kroniky, kdy válka naší republiky s říší Německou zdála se býti takřka neodvratnou, vzpomínali a vyprávěli staří pamětníci o poměrech za války prusko - rakouské v r. 1866. Ve Zdětíně žijí dosud občané, kteří všechny události z této války pamatují. V naší obci ani v okolí se sice žádná bitva nestrhla, ale rekvisice rakouských úřadů a hlavně pruských důstojníků ochudily citelně sedláky, chalupníky i baráčníky.

Již 14. června r. 1866 doručen byl představenému obce Václavu Suldovskému přípis c. k. okresního úřadu v Nových Benátkách, že je obec povinna ubytovati 7 důstojníků, 298 mužů, 1 lékaře a 2 koně od slavného c. k. pluku 45. pěšího a 11. jeden den a nocležné stanoveny od 1½ krejcaru r. č. dolů.

27. června přišel rozkaz, aby byly ihned poslány přípreže do válečného území a to řádně vypravené vozy s párem koní. Obec Zdětín musila toho dne vypraviti 11 vozů s potahy. ze všech usedlostí vyjeli čeledínové, pouze z č. p. 15 jel sám hospodář Josef Prášek, který také jediný se nevrátil, neboť byl zasažen pruskou kulkou na lukách u Smiřic. Tvrdilo se však, že řekl něco proti rakouské vládě a že byl za to zastřelen (Tvrdí to dosud žijící Josef Malý ve svých pamětech.)Ostatní se šťastně vrátili i s povozy.

Dne 30. června bylo nařízeno, aby se z obce ihned odvedlo představenému do Starých Benátek pro vojsko 217 bochníků chleba, každý o váze 3 libry a 7 lotů.

A to už občané věděli, že se strhla krvavá bitva při Jizeře v Podolí (při státní silnici mezi Mnichovým Hradištěm a Turnovem - tamní vojenský hřbitov je dodnes pietně udržován) a že pro rakouské vojsko skončila porážkou. Někteří běženci pak přinesli poplašné zprávy, že Prusáci se už hrnou do našeho kraje a zprávy ty způsobily ve Zdětíně zděšení. Občané myslili, že Prusáci budou s nimi zle nakládati a proto ve strachu očekávali co přinesou příští dny a snad i hodiny. Mnozí ze strachu, pokud tak již neučinili, ukryvali nebo zakopávali cenné věci, šatstvo, peřiny i potraviny. Obávali se drancování, které každá válka s sebou přináší. Nevěděli, jak se k nim vítězní Prusáci budou chovat. Dne 1. července r. 1866 bylo krásné nedělní odpoledne. Občané se sešli na návsi, rokovali o válce a o tom, co přinesou dni příští. V tom někdo vzkřikl: „Prusáci jdou!“ a skutečně. Do vsi vjíždělo 13 červených husarů.

a za nimi 42 pěších, celkem 55 mužů. Přední 2 husaři měli natažené bambitky proti občanstvu, které je zdravilo. Mnozí však leknutím nemohli promluvit ani slova. Ale když zůstali uprostřed obce stáli a s občany zdvořile mluvili, bylo po strachu. Jeden z nich došel k hospodě (k č. p. 9 patřící představenému obce Václavu Suldovskému) a poručil si žejdlík kořalky, za niž poděkoval podáním ruky hostinskému. Pak se vyptávali, není - li tu rakouského vojska a zda je občané neviděli. Ale ve směru od hranic ku Praze vojska rakouského už nebylo. Velicí husar dal poté rozkaz k pochodu do Nových Benátek, ale tam se dlouho nezdrželi a brzy se vrátili. Šli všichni do hostince, kde si poručili 5 bochníků chleba a co bylo másla k tomu, 2 žejdlíky kořalky a z č. p. 6 (Václav Slánský – dnes Jaroslav Štelovský) krajáč mléka a máslo. Tu jim selka ještě půl bochníku chleba a máslo přidala, aby měli dost a nezačali drancovat. Neplatili však ničím, jen podáním ruky. Když se do syta najedli, oznámili, že druhý den 2. července přijde jich ještě více a odtáhli. Druhého dne však již nepřišli.

Během července a srpna přetáhli však Zdětínem ještě mnohokrát, ale k občanům se chovali vždy slušně, zvláště když bez jakéhokoli smlouvání byla splněna všechna jejich přání. Většinou žádali potraviny, seno a oves pro koně a příprěže. Bylo - li jich někdy několik setnin, musili občané dát všechno do posledního, co měli. Rekvisicemi byli tedy občané zdětínští během 2 měsíců skoro vyčerpáni.

30. července odvážel sedlák Josef Resl (z č. p. 37) pruského generála Falkensteina do Brandýsa, dne 15. srpna vezli sedláci Čvančar (z č. p. 16) a Pšád (z č. p. 30) Prušáky do Prahy, Josef Kožich (z č. p. 17) a František Novotný (z č. p. 32) do Bezna. 16. a 18. srpna odváželi rekvirované seno a oves sedláci Josef Svačina (z č. p. 25) a Josef Resl (z č. p. 5) až do Mnichova Hradiště.

Z těchto dochovaných zpráv je patrné, že rekvisicemi za války prusko - rakouské Zdětín velmi trpěl a v mnoha chalupách nezůstalo žádné krmení pro dobytek a oves pro koně. A jak uvedli staří pamětníci, bylo zrekvírováno i mnoho dobytka hovězího, vepřového i ovcí.

Dne 24. srpna r. 1866 přijel do zdětína pruský důstojník, zavolal si představeného obce Václava Suldovského, aby udal, kolik je tu domů, duší, hovězího a skopového dobytka.

Zdětín měl v té době 38 domů, osada Dražice 12 domů, celkem 50 domů s 300 obyvateli. Celkem bylo v obci 40 koní, 170 kusů hovězího dobytka a 600 kusů ovcí.

A to bylo snad naposled, kdy Zdětínští viděli v obci pruského vojáka.

Ve staré bedně, kde býval uložen obecní archiv, nalezen byl také seznam domů a obyvatel ve Zdětině z r. 1870. Tento seznam nám udává přesný počet domů, jejich obyvatel s daty jejich narození, takže máme přesný obraz velikosti obce, počtu obyvatel, jména rodin již vymřelých, počet dětí a p.

Opsáno přesně podle originálu:

Tato Základní kronika lidnatosti domácích příslušných k obci Zdětínské založena za obecního starosty Antonína Novotného v roce 1870.

<i>Číslo domu</i>	<i>Číslo popisné</i>	<i>Jméno a příjmení</i>	<i>Stáří</i>	<i>Poznámání</i>
		<u><i>Obec Zdětín</i></u>		
<u>1</u>	1.	<i>Novotný Antonín</i>	1834	
		<i>manželka Marie</i>	1833	
		<i>dcera Anna</i>	1859	
		<i>dcera Marie</i>	1863	
		<i>syn Josef</i>	1867	
		<i>syn Karel</i>	1869	
		<i>dcera Alžběta</i>	1865	
	2.	<u><i>Novotná Magdalena</i></u>	1790	
		<i>syn Václav</i>	1823	
	3.	<i>dcera Pavlina Anna</i>	1862	
<u>2</u>	1.	<u><i>Měšťák Jan</i></u>	1820	
		<i>manželka Veronika</i>	1819	
		<i>dcera Anna</i>	1859	
<u>3</u>	1.	<u><i>Čančík Jan</i></u>	1833	
		<i>manželka Kateřina</i>	1835	
		<i>Anna</i>	1857	
		<i>syn Václav</i>	1864	
	2.	<u><i>Čančík Josef</i></u>	1806	
		<i>manželka Marie</i>	1810	

		<i>syn Václav</i>	<i>1836</i>	
<u>4</u>		<i>Obyvatelé neuvedeni. Snad v té době neobydlen.</i>		
<u>5</u>		<i>Obyvatelé neuvedeni. Snad v té době neobydlen.</i>		
<u>6</u>	1.	<i>Čančík Josef</i>	<i>1831</i>	
		<i>manželka Anna</i>	<i>1835</i>	
		<i>syn Václav</i>	<i>13.1.1851</i>	
		<i>dcera Anna</i>	<i>20.3.1855</i>	
		<i>syn Slánský Antonín</i>	<i>30.3.1858</i>	
		<i>dcera Slánská Marie</i>	<i>1857</i>	
	2.	<i>Slánský Václav</i>	<i>1810</i>	<i>výměnkář</i>
		<i>dcera Alžběta</i>	<i>1830</i>	
		<i>dcera Barbora</i>	<i>1841</i>	
<u>7</u>	1.	<i>Svačina Václav</i>	<i>1834</i>	<i>jest ve Slaném co mistr sedlářský</i>
	2.	<i>Pýcha Václav</i>	<i>1844</i>	<i>vysloužilý vojín</i>
	3.	<i>Vágner Václav</i>	<i>1834</i>	<i>obecník</i>
	4.	<i>Pokorný Josef</i>	<i>14.3.1853</i>	
	5.	<i>Němeček Antonín</i>	<i>1837</i>	
	6.	<i>Vágner Václav</i>	<i>1837</i>	
	7.	<i>Hradecký Václav</i>	<i>1837</i>	<i>ženatý ve Vídni</i>
	8.	<i>Vlk Jan</i>	<i>1809</i>	<i>vysloužilý vojín ženatý v Ben. Vrutici</i>
<u>8</u>	1.	<i>Vágnerová Anna</i>	<i>1841</i>	
		<i>dcera Kateřina</i>	<i>1847</i>	
		<i>syn Václav</i>	<i>23.1.1850</i>	
		<i>syn František</i>	<i>29.8.1852</i>	
		<i>syn Jan</i>	<i>17.6.1857</i>	

	2.	<u>Pýcha Václav</u>	1820	ve světě co nádeník
		manželka Marie	1821	
		dcera Marie	1858	
		dcera Anna	1864	
<u>9</u>	1.	<u>Suldovský Václav</u>	1839	
		manželka Rosalie	1845	
		syn Josef	30.8.1868	
	2.	<u>Suldovský Václav (otec)</u>	1810	
		manželka Marie	1812	
	3.	<u>Pýchová Anna</u>	1810	
<u>10</u>	1.	<u>Dvořák Václav</u>	1807	
		manželka Anna	1820	
		dcera Anna	1838	
		dcera Alžběta	1841	
		syn Václav (vojín)	1842	
		syn Josef (vojín)	15.1.1853	a bandí
		dcera Marie	1850	
<u>11</u>	1.	<u>Šulc Jan</u>	1837	
	2.	manželka Barbora	1841	
	3.	dcera Marie	1867	
	1.	<u>Pařízek Antonín</u>	1801	
	2.	manželka Alžběta	1801	
<u>12</u>	1.	<u>Adášek Václav</u>	1829	
		manželka Marie	1838	
		syn Josef	1861	
		syn Václav	1864	
		syn František	1868	
		dcera Marie	1869	
	2.	<u>Adášek František</u>	1838	
		manželka Anna	1837	
		syn Josef	1861	

<u>13</u>	1.	<i>dcera Anna</i>	1869	
		<i><u>Svačina Václav</u></i>	1826	
		<i>manželka Marie</i>	1826	
		<i>dcera Anna</i>	1850	
		<i>syn Josef</i>	6.9.1852	
		<i>syn Václav</i>	29.1.1856	
<u>14</u>	2.	<i><u>Svačinová Anna</u></i>	1803	
		1.	<i><u>Fachner František</u></i>	1838
		<i>manželka Anna</i>	1830	
		<i>syn Karel</i>	19.8.1855	
		<i>syn Václav</i>	1848	
		<i>dcera Marie</i>	1850	
		<i>syn Josef</i>	1865	
		<i>dcera Alžběta</i>	1867	
	<u>15</u>	2.	<i><u>Novotná Anna, výmink.</u></i>	1790
			1.	<i><u>Prášková Kateřina</u></i>
		<i>dcera Anna</i>	1855	
		<i>dcera Marie</i>	1857	
		<i>dcera Kateřina</i>	1863	
2.		<i><u>Prášek Václav</u></i>	1797	
		<i>manželka Kateřina</i>	1815	
<u>16</u>		1.	<i><u>Stejskal Josef</u></i>	1847
	<i>manželka Kateřina</i>		1845	
<u>17</u>	1.	<i><u>Kožich Josef</u></i>	1830	
		<i>manželka Kateřina</i>	1828	
		<i>dcera Marie</i>	1861	
		<i>syn Josef</i>	1862	
		<i>syn Václav</i>	1867	
		<i>dcera Kateřina</i>	1869	
		2.	<i><u>Kožich František</u></i>	1798
			<i>manželka Anna</i>	1792
<u>18</u>	1.	<i><u>Hradec Václav</u></i>	1832	

		<i>manželka Anna</i>	1832	
		<i>syn František</i>	8.9.1835	
		<i>syn Václav</i>	7.1.1857	
		<i>syn Josef</i>	1867	
	2.	<i>Hradec Jan</i>	1801	
		<i>manželka Rozálie</i>	1797	
		<i>syn Josef</i>	1841	<i>vysloužilý vojín</i>
<u>19</u>	1.	<i>Jandl Václav</i>	1807	
		<i>manželka Barbora</i>	1822	
		<i>syn Václav</i>	1824	
		<i>syn František</i>	1842	
		<i>syn Karel</i>	10.10.1850	
		<i>syn Vojtěch</i>	12.2.1853	
		<i>dcera Alžběta</i>	1856	
		<i>dcera Anna</i>	1859	
<u>20</u>	1.	<i>Hrabě Thun - Hohenstein</i>		
	2.	<i>Kořínek Václav</i>	1830	
<u>21</u>	1.	<i>Bartoníček Josef</i>	1843	<i>vlastník domku náleží do obce M. Oujezd. * snad Bím</i>
<u>23</u>	1.	<i>Bín * František</i>	1833	
		<i>manželka Kateřina</i>	1831	
		<i>syn Jan</i>	1865	
		<i>syn Josef</i>	1869	
	2.	<i>Černý Václav</i>	109	
		<i>manželka Anna</i>	1812	
<u>24</u>		<i>Majitel a obyvatelé neuvezení.</i>		
<u>25</u>	1.	<i>Svačina Josef</i>	1834	
		<i>manželka Anna</i>	1833	
	2.	<i>Svačinová Alžběta</i>	1814	
		<i>dcera Alžběta</i>	1848	

<u>26</u>		<i>Majitel a obyvatelé neuvedeni.</i>		
<u>27</u>	1.	<u>Řepa Jan</u> manželka <i>Kateřina</i> dcera <i>Anna</i> dcera <i>Kateřina</i>	1824 1820 1848 1850	
<u>28</u>	1.	<u>Pýcha Josef</u> manželka <i>Anna</i> syn <i>Václav</i> syn <i>Josef</i> syn <i>František</i> dcera <i>Alžběta</i> dcera <i>Anna</i>	1813 1823 1846 20.3.1852 21.1.1859 1855 1869	<i>vojín</i>
<u>29</u>		<i>Majitel a obyvatelé neuvedeni.</i>		
<u>30</u>	1.	<u>Pšád František</u> manželka <i>Anna</i> dcera <i>Anna</i> syn <i>Václav</i> syn <i>František</i> dcera <i>Marie</i> dcera <i>Roza</i> dcera <i>Kateřina</i> dcera <i>Aloisie</i>	1798 1820 1846 1847 10.2.1851 1850 1856 1864 1869	<i>vojín</i> <i>dtto</i>
	2.	<u>Pšádová Anna</u> <i>Pšád Josef</i>	1869 1869	<i>vnučka</i> <i>vnuk</i>
<u>31</u>	1.	<u>Malý Václav</u> manželka <i>Marie</i> syn <i>Josef</i> dcera <i>Anna</i> dcera <i>Marie</i> dcera <i>Kateřina</i>	1813 1819 1844 1848 1850 1855	<i>vojín</i>

	2.	<i>Malý Václav</i>	1846	četník
		<i>manželka Anna</i>		
<u>32</u>	1.	<i>Novotný František</i>	1824	
		<i>manželka Marie</i>	1823	
		<i>dcera Alžběta</i>	1851	
<u>33</u>	1.	<i>Douša František</i>	1823	
		<i>manželka Alžběta</i>	1835	
		<i>dcera Anna</i>	1851	
		<i>syn Václav</i>	21.5.1854	
		<i>syn Josef</i>	6.3.1856	
		<i>syn František</i>	18.10.1859	
		<i>dcera Marie</i>	1857	
		<i>syn Karel</i>	1861	
		<i>syn Antonín</i>	1863	
		<i>dcera Kateřina</i>	1865	
<u>34</u>		<i>Majitel a obyvatelé neuvedeni.</i>		
<u>35</u>	1.	<i>Jandl Antonín</i>	1843	
		<i>manželka Marie</i>	1843	
		<i>syn Josef</i>	1868	
<u>36</u>	1.	<i>Adášek Jiří</i>	1814	
		<i>manželka Alžběta</i>	1830	
		<i>dcera Anna</i>	1842	
		<i>dcera Alžběta</i>	1857	
		<i>dcera Marie</i>	1859	
<u>37</u>	1.	<i>Resl Josef</i>	1840	
		<i>manželka Anna</i>	1840	
		<i>dcera Marie</i>	10.5.1865	
		<i>syn Václav</i>	30.12.1866	
		<i>dcera Anna</i>	30.12.1869	
<u>38</u>		<i>Majitel a obyvatelé neuvedeni.</i>		

Důležité události ve Zdětině v letech 1870 - 1900.

V letech 1868 - 1875 byl místním představeným Antonín Novotný, rolník z č. p. 1. Z této doby nenalezl kronikář nikde žádných záznamů o událostech v obci. Některé zajímavosti z této doby budou však uvedeny v „Pamětech“ nejstarších občanů, zvláště Josefa Malého a Kateřiny Bártové, na které odkazují.

V letech 1876 - 1879 starostoval v obci Josef Svačina, rolník z č. p. 25. Ve školní kronice je zaznamenáno, že za něho dne 24. prosince 1877 konala se první slavnost „vánočního stromku“, při které bylo poděleno 6 chudých a 20 jiných dětí obuví, šatstvem a jinými potřebami. Rok na to 24. prosince 1878 konala se druhá slavnost „vánočního stromku“ a to bylo již poděleno 15 chudých a 78 jiných dětí.

V letech 1880 - 1882 byl představeným obce Josef Beneš z č. p. 18.

Rok 1880.

Zásluhou starosty obce Josefa Beneše byla konečně zřízena školní zahrada, dávné přání učitelů.

14. března 1880 zemřel ve věku 72 let bývalý dlouholetý starosta obce Zdětina, rolník Václav Suldovský. Je právem považován za zakladatele zdětínské školy, která r. 1863 byla jeho zásluhou zřízena, a tím zbaveny děti školou povinné návštěvy školy v Nových Benátkách. Ve školní kronice je zapsáno, že za všechnu tu práci, kterou vykonal pro obec a spoluobčany, bylo mu snášeti rozličná protivenství a činěny mu v práci veliké obtíže.

Rok 1881.

Z tohoto roku jsou jenom zápisy o různých oslavách jmenin a narozenin panujícího rodu, jeho rodiny a celého příbuzenstva.

Rok 1882.

Starosta obce Josef Beneš přestěhoval se do Benátecké Vrutice.

31. prosince bylo sehráno divadelními ochotníky zdětínsko - sedleckými školní představení ve prospěch školní knihovny a čistý výnos činil 31 zl.

To je také první zpráva o činnosti Kroužku divadelních ochotníků ve Zdětině.

Toho večera byla provedena sbírka na Ústřední matici školskou a vynesla 10 zl. Celkem za rok 1882 bylo na ÚMŠ věnováno 32 zl. To je zpráva velmi radostná, neboť svědčí o národním a vlasteneckém uvědomění zdětínských občanů, kteří rádi pomohli plniti těžký úkol ÚMŠ při budování matičních českých škol v našem zněmčeném pohraničí.

Rok 1883.

20. května 1883 zvolen byl starostou obce Václav Suldovský, rolník z č. p. 9., který pak vedl obec až do roku 1896.

Rok 1884.

Dne 15. března bylo vysázeno jako obecní sad stromořadí a stráž „Na dlouhém běhu“ a „U skály“ třešněmi a višněmi. Štěpy byly vypěstovány ve školní školce. Vysázení sadu se činně zúčastnil starosta obce Václav Suldovský, Václav Špitálský, rolník, Josef Kavka, učitel a Jan Kern, mladší učitel. Hodně práce udělali žáci 1. a 2. třídy.

Dne 20. března byly vysázeny jabloně „v Loužkách“, štěpy byly také ze školní školky.

V tomto roce stěžují si učitelé školy na nedbalou školní docházku, kterážto otázka plně objasňuje bídné sociální poměry deputátníků, ostatních zemědělských dělníků i nádeníků. Z těchto rodin, které mají v této době 75% školou povinných dětí, chodí mnoho do školy jen v měsících prosinci, lednu a únoru, aby již žádaly od března za osvobození. Na základě malých platů byly tyto děti školou povinné dávány do služeb u hospodářů a to v místě i okolních obcích.

Školnímu úřadu hlásily se tyto důvody:

1. V zimě špatná a neschůdná cesta ze Sedlce a Chrástu a nedostatek obuvi v početných, ale chudých rodinách deputátníků i ostatních.
2. Chudoba rodičů, kteří nejstarší své děti nechávají doma proto, aby hlídaly a opatrovaly své mladší sourozence.
3. Někdy to byla ziskuchtivost některých nesevdomitých rodičů, kteří se nestyděli za to, dát často již desetileté děti do služeb rolníkům, jen aby je již nemuseli sami živit.
4. Byla to však i nešetrnost a špatné sociální citění některých hospodářů, kteří lákali děti školou povinné do práce (byly to nejlacinější pracovní síly) již od března a to

mimo jiné práce alespoň k pasení hus, kteroužto službu konaly často děti od šesti let.

A tak tyto děti nechodily do školy, válely se po mezích za vsí a zvykaly zahálce. Místní školní rada tento stav obyčejně mlčky trpěla a nesnažila se o zjednání nápravy. Návrhy na potrestání se úmyslně nedávaly, případné tresty se promíjely.

Když učitelé se snažili tento neblahý jev odstraniti, upadli v nemilost. Stalo se, že ve školním roce 1884/1885 podařilo se učitelům zdejší školy přesvědčiti školní úřady o neblahých následcích tohoto zjevu, takže 20 školních dítek muselo býti ze služeb od hospodářů propuštěno. Ovšem řídící učitel Josef Kavka uvalil na sebe nenávist a nepřízeň u občanstva a to jak sám píše u hospodářů i u nádeníků. Spor se tak přiostržil, že říd. učitel zažádal o přeložení ze Zdětína a teprve po půl roce uznali rozumní občané, že učitelé jednali správně a spravedlivě, jen aby nebyly české děti připraveny o výchovu a vzdělání.

Uvádím tuto zprávu jako obrázek sociálních poměrů v této době na bohaté české vesnici. A že takové poměry se stále a stále opakovaly je více než jisté.

Koncem srpna došla do Zdětína zpráva, že 24. srpna 1884 zahynul v řece Aáše, v údolí Oetzu v Tyrolsku předčasně zakladatel Sokola Dr. Miroslav Tyrš, náčelník sokola Pražského, nově jmenovaný profesor na české univerzitě v Praze, profesor dějin výtvarných na vysokých školách. Celý národ český želel odchodu tohoto neohroženého syna českého národa.

Rok 1885.

V tomto roce 5. července 1885 připomíná se první slavné procesí na pouť do Staré Boleslavě, kde měl být vyprošen déšť k svlažení úrody. Až do tohoto dne již přes dva měsíce ani nekáplo, ale naopak byla hrozná vedra zvláště v červnu. Země byla naprosto vyprahlá, krmení nebylo a hrozila hrozná neúroda.

Od tohoto roku konalo se pak procesí do Staré Boleslavě pravidelně v den 5. července a tento zvyk se udržel až do dnešních časů.

Rok 1886.

Nebylo zvláštních událostí v obci.

Rok 1887.

V roce 1887 byla provedena přístavba patra na školní budovu a přízemní budova znovu upravena. Nástavbu provedl zednický mistr Václav Tregl z Doubravice u Mšena za 2.785 zl. Při přestavbě byla škola ozdobena poprsím Jana Amose Komenského, učitele národů.

Dne 1. listopadu na den Všech svatých konala se veliká slavnost svěcení školy.

Aby v budoucnosti měli občané obraz jak takové slavnosti za nesvobody a v otroctví Habsburků za Rakouska vypadaly a jak církevní kruhy měly v našem školství důležitou úlohu, uvádím zprávu z novin, kde byla zpráva o této slavnosti.

Časopis „Jizeran“ vycházející v Mladé Boleslavi, přinesl o slavnosti svěcení školy dne 12. listopadu 1887 tento článek:

Den „Všech svatých“ letos, zůstane pro obec naší dnem památním. Odbývána byla dvojí slavnost: posvěcení zdejšího chrámu Páně „Všech svatých“ a přitom zasvěcení přístavby školy.

Již v předvečer 31. října o šesté hodině večer vztyčeny na školní budově prapory zemských a říšských barev; ve dvaceti oknech školních vzplanula světla, při čemž hudební sbor vojenských vysloužilců Arcivévody Albrechta, zahrál před školou „císařskou hymnu,“ pak následovalo čepobití.

Když průvod hudební vracel se zpět ke škole, ozářena školní budova světlem bengálským, načež zastavil se hudební sbor před domem p. předsedy místní rady školní a zahrál píseň „Kde domov můj.“ Ráno 1. listopadu o čtvrté hodině zahrál týž sbor hudební před školou opět rakouskou hymnu a před domem p. předsedy m. š. r. Václava Suldovského „Kde domov můj“, potom následoval budíček.

K sedmé hodině přijel pan cís. kr. okresní školní inspektor p. Jan Houdek z Mladé Boleslavě, co zástupce cís. král. okresní školní rady.

O deváté hodině dostavili se členové místní rady školní a zastupitelstva obecního ze Zdětína a Sedlce; učitelský sbor z Nových Benátek a z Chotětova, a pěvecký sbor z Benátek.

O 9½ hodině přijeli důstojný pan děkan, kníž. arc. notář, P. Václav Srb a velebný pan P. Karel Čermák z nových Benátek.

Průvod školních dětí v čele s družičkami, za nímž kráčel velectěný pan cís. kr. okresní školní inspektor a místní rada školní, pak zástupcové obcí, ubíral se do kostela.

Zde měl pan děkan přiměřené kázání, ve kterémž úkol a důležitost školy líčil, načež následovalo „Zvívání Ducha Svatého“ a slavná mše svatá.

Na kůru provozována fig. mše od Schöpfa, s 2. vokálními vložkami v mužském čtverozpěvu.

Po mši svaté slavné „Te Deum“ a požehnání.

O 11. hodině ubíral se průvod v čele s korouhvemi, školní mládež s družičkami, velebné duchovenstvo se zpěváky, pan c. k. okr. školní inspektor se zbory učitelskými a s místní radou školní k budově školní.

Pana děkana uvítal v kostele žák Antonín Kern, prose jej za výkon církevní.

Pana c. k. okres. inspektora na prahu budovy školní uvítal žák Václav Špitálský děkuje mu za poctu, návštěvou svojí prokázanou. Ve dveřích školní světnice uvítala družička Anna Kuklová veškeré hosty. Nastaly církevní obřady posvěcení. Po ukončení poděkovala družička Božena Ludikarová důstojnému panu děkanu za výkon, všem přítomným za účastenství a občanům za oběť přinesenou přestavěním školy.

Nyní předstoupil p. c. k. okresní školní inspektor, aby promluvil k obecenstvu a k shromážděným v polokruhu žákům. Vzletnými slovy s nadšením líčil potřebu vzdělání lidstva, počav zásadami slovutného a nezapomenutelného arcipedagoga Jana Amosa Komenského, kladl rodičům na srdce, aby dbalí byli posílání dítek svých do školy, že jen ze školy vycházejí řádní a vzdělaní mužové ku cti obce a k slávě vlasti, věrní synové církve (!) a poslušní poddaní nejjasnějšího zeměpána. Rozohňoval lásku ku škole a k učitelstvu, povzbuzoval shromážděné dítky k pilné návštěvě školní.

Dále podotkl, jak na první pohled zalíbila se mu ta jednoduchá sice, ale vkusně upravena budova školní. Poděkovav důstojnému p. děkanu za výkon posvěcení, občanům za účastenství, ukončil velmi krásnou, dojemnou řeč za hlubokého ticha, při níž mnohé oko zaroseno viděti bylo, vyzváním, aby shromáždění Nejjasnějšímu panovníkovi jeho Veličenství císaři Pánu Františku Josefovi „Slávu“ provolali.

Po řeči té, která dozajista nemine se účelu, a v níž slova v úrodnou půdu zapadla, poděkoval řídící učitel p. Josef Kavka jménem shromážděných dítek školních místní radě školní za horlivou snahu a zásluhy o přestavbu školy, občanům za náklad vedený na stavbu a všem, kdož jakýmkoliv způsobem přispěli na zbudování, žádaje rodiče, aby dítky pilně do školy posílali, by heslo, které při počátku školy si zvolili, že „vzděláním mládeže vzchází blaho obci i vlasti“ nezůstalo jen mrtvou literou nade dveřmi, ale aby vešlo v skutek. Na konec žádal shromáždění, aby slavné c. k. okresní školní radě, která o rozkvět školství okresu zdejšího zvláště pečuje, s ním třikrát „Slávu“ provolalo.

Na to poděkoval předseda místní rady školní pan Václav Suldovský, panu děkanu za posvěcení, panu c. k. inspektoru za dojemnou řeč, všem pp. učitelům okolním a zpěvákům za přednesy zpěvné a všem přítomným hostům za hojné účastenství. Poté odebral se průvod dítek a družiček s korouhvemi do chrámu Páně, doprovázejíce velebné duchovenstvo. Tím

slavnost jednoduchá a tichá, avšak důstojná, která dlouho v paměti zůstane lidu našemu, byla skončena. Č.

Pod značkou Č. uveřejněno.

Rok 1888.

Čím dovedly rakouské úřady český národ sužovati, to byly veřejné oslavy. Každé narozeniny, jmeniny, sňatky, úmrtí a výročí panování kteréhokoliv člena habsburského rodu musily se okázale oslavovat. Rakouské úřady oslavy nařídily, trvali na povinné účasti nejen školní mládeže, ale členů obecní rady, obecního zastupitelstva, zástupců všech úřadů, místních spolků i obyvatelstva.

„Špiclové“, kteří se našli jako vždycky, podávali tajně úřadům zprávy o těch, kteří nebyli dost loyální k „císařskému domu“ a p. Byrokrati, kterých bylo všude dost, přišli si pak na své. A tak to byly samé slavné služby boží, černožluté prapory vlály vedle praporů v zemských barvách a císařská hymna „Zachovej nám Hospodine“ zněla při každé příležitosti ze škol a z kostelů. Bohudík, že český národ byl již tak uvědomělý, že toto vše nenáviděl a účastnil se těchto „komedií“ jen z donucení. V nitru však cítil docela něco jiného a ke všemu co čpělo rakušáctvím, měl odpor, který dovedl často slovy i skutky projevit.

A tak 1. prosince 1888 musela být uspořádána oslava 40^{ti} letého jubilea, panování císaře Františka Josefa I.

Kronikáři nepodařilo se již zjistiti, na čí popud byly k tomuto jubileu založeny ve Zdětíně sady, které měly nésti jméno „Sady císaře Františka Josefa I.“ Byly to sady - třešňovka - od Zdětína k Benátkům v „Mršníku“ a na „Dlouhém běhu“. Z čistého výtěžku měly býti každoročně o Štědrém večeru poděleny chudé pilné dítky Zdětínské školy oděvem a školními potřebami. K tomuto pojmenování těchto sadů ráčil císař milostivě dáti své svolení. Bohudík, že v době založení kroniky už o tomto pojmenování nikdo skoro nevěděl.

1. prosince večer konala se pak společná hostina občanů, učitelů a hasičského sboru se zpěvy a deklamacemi, při níž několikrát na zdraví Jeho Veličenstva přípitek učiněn a „Sláva Jeho Veličenstvu“ se provolávala. (Tak zní zápis ve školní kronice.)

Rok 1889.

30. ledna 1889 přišla zpráva, že nepřírozenou smrtí dokončil svůj život ve věku 30^{ti} let nepřítel českého národa, následník rakouského trůnu korunní princ Rudolf. A zase nařízen hluboký smutek, smuteční bohoslužby, posmrtné projevy a naši čeští občané měli lkát nad tím, že odešel ten, který jistě v duchu dělal plány, jak český národ porobí, potupí a bude germanisovat. Ale český národ se v duchu radoval z této události, neboť zase o jednoho Habsburka méně. A jak opačně se musilo o takové události psát, svědčí zápis ve školní kronice, kde je zapsáno:

Nejkrásnější hvězda rodu Habsburků zhasla, na níž těšili se tisíce, že zářiti bude Evropanům učeností, vzdělaností, rozumem a moudrostí.

V měsíci květnu konala se Světová výstava v Paříži, které se i ze Zdětína účastnil jeden občan a to Antonín Slánský, rolník z č. p. 6, který rád po návratu z Paříže svým spoluobčanům vyprávěl, co všechno na výstavě viděl.

V tomto roce nebylo živelních pohrom, úroda obilí i ostatních plodin velmi dobrá, pastvy dostatek a tak chovu ovcí se dařilo. I chmel byl toho roku pěkný a proto dobře platil.

Rok 1890.

Hned měsíc leden byl pro zdejší obec kritický. Jako celá Česká země, i naše obec byla zachváčena epidemickou nemocí „chřipkou“ (ifuleza) zvaná. Zuřila všude a někde si vyžádala mnoho lidských obětí. K nám se dostala z východu. Ve Zdětíně nebylo domu, kde by neležel v měsíci lednu nemocný ve vysokých horečkách se silnou rýmou. Oběti na životech si však nevyžádala. Postiženy byly i děti a tak se několik dní ve škole nevyučovalo.

V měsíci květnu nastaly silné bouřky, takřka denně hrozné hromobití, jakého mnozí občané nepamatují. Mnoho životů lidských skoro každodenně vyžádal si blesk i v našem okolí. Ohňů bylo také mnoho, takže sta rodin přišlo tohoto roku o přístřeší.

Bouřky byly provázeny průtržemi mračen, lijáky, takže vznikaly živelní katastrofy, jakých není pamětníka. Přes Zdětín přehnal se hrozné bouřky s lijavci mnoho a mnohokrát. Několikrát i krupobití, ale přišlo vždy s lijáky, takže úplná katastrofa nenastala. Horší bylo, že stálými dešti a lijáky vzrostlo osení i obilí. Ovocné stromy byly napadeny hmyzem takovou měrou, že o tom také není pamětníka. Hmyzem byly napadeny i lesy a celé komplexy lesní zničeny.

V naší obci katastrofa nedostoupila vrcholu, ale v okolních obcích i krajích byla úroda krupobitím, průtržemi mračen a přívaly úplně zničena. Byl to rok pro naši českou zemi opravdu kritický.

Živelní pohromy vyvrcholily v měsíci srpnu, kdy byly průtrže mračen, krupobití a blyškavice nejsilnější.

A tyto pohromy trvaly až do počátku září, kdy následkem hrozných průtrží mračen nastaly strašné povodně zvláště v jižních a západních Čechách. Celé kraje byly pod vodou. Některé řeky jako Vltava, Lužnice, Berounka, Labe vystoupily několik metrů nad svůj normál. Veliké rybníky Třeboňské a rybník Nový Svět se protrhly. Vltava zatopila Zbraslavsko, Prahu, Kralupsko a mnoho obcí na Mělnicku bylo úplně pod vodou. V Praze se zbořily dva podezleté oblouky starobylého mostu Karlova a i s cennými sochami zřítily se část mostu do Vltavy. Katastrofy vyžádaly si i mnoho lidských životů. Toho roku se začalo na školách vyučovat až 1. října, neboť školní budovy sloužily k ubytování těch, kteří povodněmi a ostatními pohromami přišli o přístřeší.

Na postižené těmito živelními pohromami konaly se v obci Zdětíně sbírky a každý podle svých možností rád přispěl, takže výsledek sbírek byl úspěšný.

Rok 1891.

Rok 1891 byl nazýván rokem jubilejním. Bylo vzpomínáno mnohých významných událostí před 100 léty. V tomto roce vzpomínáno stého výročí pořádání první průmyslové výstavy českého království. Významnou událostí pro český národ bylo slavnostní otevření české akademie věd a umění, slavnostní otevření nové musejní budovy v Praze a založení mnohých vědeckých a dobročinných ústavů, nadací a. p.

Nejvýznamnějším podnikem tohoto roku bylo však uspořádání Zemské jubilejní výstavy v Praze v Královské oboře. Úkolem výstavy bylo ukázat ostatním národům rakouské říše i národům evropským na jaké výši je český národ a jakého úžasného pokroku docílil svou pracovitostí, pílí, přičinlivostí a podnikavostí na poli hospodářském a průmyslovém, ve vědě, umění a školství. Výstava byla otevřena 15. května a trvala do 15. října. Navštívilo ji přes 1 a půl milionu lidí.

Naše obec Zdětín zúčastnila se výstavy aktivně. Místní školní rada spolu se správou školy vystavovala v paláci pro školství model školní budovy, který zhotovil ve velikosti 120 cm X 80 cm X 60 cm ze dřeva Antonín Šulc, kolářský pomocník z čp. 29 a kovářský mistr Josef Hampták. Mimo to škola vystavovala plány školy a písemné a ruční práce žákovské.

Sbor dobrovolných hasičů vystavil v oddělení pro hasičství různé písemnosti, pamětní spis, stanovy, spolkové knihy a 4 mapy (obvod požární a statistika vodní.)

Celkem obec věnovala na výstavu 20 zl., místní školní rada 80 zl. a sbor dobrovolných hasičů 26 zl. Celkem ze Zdětína 126 zl.

Zdětínští občané i mládež navštívili výstavu až na malé výjimky skoro všichni, někteří i několikrát a to jak mladí, tak staří, hospodáři, čeleď bez rozdílu pohlaví a majetku. Každý uvědomělý Čech považoval to za samozřejmou povinnost.

15. července byl uspořádán zájezd školních dětí na Jubilejní výstavu do Prahy, jehož se zúčastnilo 61 dětí. Aby se mohly zúčastniti všechny děti i ty nejchudší, byla mezi občanstvem provedena sbírka, která ve Zdětíně vynesla 11 zl., v Sedlci 7 zl. 85 kr., místní školní rada přidala 20 zl. a obecní pokladna Zdětínská rovněž 20 zl. Děti si prohlédly výstavu, význačné Pražské památky a odnesly si dojmy, na které se nezapomíná. Však mnozí občané dodnes na tento zájezd vzpomínají.

V měsících únoru, březnu a dubnu byl Zdětín postižen epidemií nakažlivých chorob dětských jako nikdy před tím. Řádila spála, záškrť a boule (Černý Petr). Dvě třetiny dětí bylo nemocno a žák Josef Kavka, syn říd. uč. zemřel na spálu.

Hrozná živelní pohroma zažil Zdětín dne 22. května, dne 1. června a 1. července, kdy obec byla postižena strašlivým krupobitím, že ani nejstarší pamětníci něčeho podobného nepamatovali. Nejohrovnější bylo 1. července, kdy padaly kroupy, vlastně kusy ledu ve váze až čtvrt kg. Po krupobití nalezené kroupy vážily ještě 23 dkg. Nejhůře byla postižena „Hačka“, kde úroda byla zničena tak, že na polích nezůstalo nic. V obci byla rozbita skoro všechna okna a hrozná škody způsobeny na taškových střeších, nemluvě o zničení ovocného stromoví v sadech a domácích zahradách.

Vůbec rok 1891 byl právě tak jako rok předcházející neúrodný následkem stálých dešťů a krupobití, takže koncem roku nastala hrozná drahota, ceny potravin nesmírně stouply, čehož důsledek byly bída, hlad a v některých zemích i mor. Nejhůře bylo v Rusku, Polsku, v Uhrách, ale i ve Vídni a v Čechách na Kolínsku a Kutnohorsku.

Den 1. října čtvrtek byl z nařízení rakouských úřadů prohlášen dnem svátečním, školy měly volno. Toho dne jel rakouský císař a král František Josef I. (Čechové mu všeobecně přezdívali starý Franc Josef Procházka) se podívat na své milé „skopčáky“ do Liberce a Jablonce n. Nis., když dlel týden na návštěvě v Praze při příležitosti Zemské jubilejní výstavy.

Přirozeně že úřady nařídily slavnostní výzdobu obcí podél trati severní dráhy a slavné vítání ve stanici Chotětov, kudy dvorní vlak ráno 1. října 1891 projížděl.

Uvádím úmyslně podrobnosti této vynucené slavnosti, aby budoucí pokolení vědělo co proti své vůli musel český lid dělat z nařízení úřadů pro osobu panovníka, kterého vlastně z duše nenáviděl a proklínal jako svého úhlavního nepřítele, který národ český utlačoval ve všech jeho snahách. Z této „komedie“ plyne, jak máme si vážit své svobody a samostatnosti, kterou dnes máme, ale při tom nezapomínat doby poroby a ponížení, kdy žili jsme pode jhem slabomyslných a Slovanstvo nenávidějících Habsburků.

Dvůr Chrást byl okázale okrášlen prapory v říšských a zemských barvách. V poli proti stanici stály 2 slavnostní brány z chvojí, látek, praporů, věnců s obrovskými stožáry. Obce Zdětín a Sedlec nezůstaly pozadu. S věže Zdětínské plál prapor v zemských barvách.

Ráno 1. října v půl šesté vyšel průvod 82 dítek ze Zdětína i Sedlce, mezi nimi 16 družiček a učitelský sbor. K tomuto průvodu se připojil šestičlenný obecní výbor a 16^{ti} členná deputace zdejšího sboru dobrovolných hasičů. Objednaná kapela však přišla pozdě! Na nádraží v Chotětově se shromáždilo mimo žactva všech okolních škol velebné duchovenstvo, c. k. státní úřednictvo, zeměpanské úřady a úřednictvo okolních panství. Příjezd císaře, který projel nádražím o sedmé hodině, oznamovaly rány z hmoždířů na Chrástě a hudební kapely před stanicí. Při projíždění dvorního vlaku zapělo žactvo „Zachovej nám Hospodine císaře a naši zem.“

Při jeho večerním návratu se celá ceremonie opakovala. Družičky šly s voskovými svícemi a 16 hochů s lampiony. Na všech stranách po kopcích vzplanuly ohně. Na severní straně k Chotětovu za vsí vzplanul oheň, který připravili pp. Bohuslav, Špitálský a Lebeda. Oheň sestával ze 16^{ti} smolných sudů a jiných látek hořlavých. Kostel ozářen bengálským ohněm a školní budova byla na západní straně ozdobena světelným transparentem na ploše 9 m² s písmeny F. J. I. (Zhotovil Josef Kavka, říd. uč.)

Bylo však mnoho občanů, kteří toto uvítání úplně ignorovali a nezúčastnili se ničeho.

Rok 1892.

Nadešel rok 1892, který bychom mohli nazvat rokem Komenského. 28. března 1892 uplynulo 300 let od narození Jana Amose Komenského, učitele národů. Všecky vrstvy národa připravili se k důstojným oslavám našeho velikána, zakladatele moderní školy. Celá vzdělaná Evropa přichystala hold velikému Čechu ke dni jeho narozenin. V zemích českých nebylo města, městečka ani vesnice, kde by slavnostním způsobem nebyla uctěna památka našeho arcibučitele.

V předvečer 28. března konaly se všude průvody s hudbou, lampiony a pochodněmi. Okna byla zdobena transparenty a slavnostně osvětlena. Kolem Sedlce a Mečeříže vzplanuly na návrších slavnostní ohně a odevšad se ozývaly rány z hmoždířů, které doprovázely průvody.

Zdětín oslavil památku 300 letých narozenin J. A. Komenského v neděli 3. dubna. O půl osmé hodině večerní konal se lampionový průvod hasičského sboru, ke kterému se přidružili před školní budovou členové obecního zastupitelstva s hudbou. Zde před popsím Komenského zahrála hudba „Zachovej nám Hospodine“ a „Kde domov můj.“ Člen obecního výboru František Bohuslav provolal památce Komenského třikrát „sláva.“

Večer o půl deváté konal se k uctění památky Komenského v sále hostince obecního starosty Václava Suldovského slavnostní večer s tímto programem:

- I.
 1. *Ouvertura od Suppého „Básník a sedlák.“*
 2. *Zahájení slavnostního večera. (Václav Suldovský, obecní starosta.)*
 3. *Proslov o Komenském. (Josef Kavka, říd. učitel.)*
 4. *Přednáška Komenský, veliký dobrodinec člověčenstva a spisy K. (P. J. Kodat, ml. uč.)*
 5. *Směs z národních písní. (Hudba v sextetu.)*
 6. *Báseň „Legenda Brandýsská“ od Fr. Procházky. (Václav Čančík.)*
 7. *Báseň „Genius vlasti a český lid.“ (Památce Komenského od R. Strakla.) Přednesli pp. J Kodat a Václav Čančík.*
 8. *Rozdávání spisku „Vypravování o Komenském od V. Budovce.“ Částka 1 zl. 96 kr. za prodané výtisky věnovány Ústř. matici školské.*
- II. *Následovaly přednesy obsahu vážného i žertovného členy divadelní společnosti paní Terezie Postlové z Bakova při doprovázení smyčcového sexteta.*

Slavnostního večera účastnila se většina místního obcenstva obého pohlaví, kromě dětí, ale bylo i mnoho hostů přespolních z Nových i Starých Benátek. Slavnost ukončena až o půlnoci.

V měsíci květnu zvolen byl obecní starosta p. Václav Suldovský, předseda místní školní rady členem cí. král. okresní školní rady mladoboleslavské.

Po mokřých letech 1890 a 1891 byl rok 1892 velmi suchý, o čemž mezi nejstaršími není pamětníka. Od 14. července do 4. září nezapršelo a 4. září jen nepatrně stříklo. V červenci a v srpnu srpnu byla příšerná vedra a teploměr ukazoval na slunci stále 35° - 43° podle reomíra. Vedro podporovaly žhavé a suché východní větry, takže polní plodiny byly úplně spáleny. Nastal katastrofální nedostatek píce a krmení. Ovoce všechno suchem spadlo a listí se stromů opadalo v měsíci srpnu úplně usušené. Noci byly velmi teplé a občané smutně pohlíželi vstříc budoucnosti z obavy před bídou.

V roce 1892 bylo následující složení místní školní rady ve Zdětíně:

1. *Václav Suldovský, obecní starosta - člen okr. škol. rady v Mladé Boleslavi - předseda.*
2. *Václav Srb, kníž. arcibisk. notář a děkan z Nových Benátek, zástupce duch.*
3. *Alexander Polák, vrch. insp. panství Benáteckého z Nov. Benátek - zastup. velkostatku.*

4. Václav Svačina, místní dozorce školní.
5. Josef Řehák, obecní starosta ze Sedlce, zástupce tamní obce.
6. Josef Svačina, Rolník ze Zdětína, zástupce zdejší obce.
7. Josef Kavka, říd. učitel - zástupce školy.
8. František Bohuslav, rolník - náhradník.
9. Jan Lebeda, rolník - náhradník.

29. září 1892 prohlédl obec a hlavně školní místnosti a zařízení krajský fysik Dr Aron Fuchs z Mladé Boleslavi, aby se přesvědčil o řádném provádění opatření v příčině zdravotní proti blížící se choleře, která se velmi v té době rozšířila v Uhrách.

Každoročně 14. října a 19. listopadu musily býti veřejné budovy ozdobeny v říšských a v zemských barvách, neboť byly jmeniny Jeho Veličenství císaře Frant. Josefa I. a Jejího Veličenství císařovny Alžběty. Vždy v těchto dnech konány slavné bohoslužby v Nových Benátkách a představenstvo obce, školní děti s učitelským sborem musily se zúčastnit. Že to nebylo nikomu příjemné, dovedeme si představit.

24. prosince o Štědrém dnu konala se ve škole již 14tá slavnost „vánočního stromku“. Byla to každoroční oblíbená slavnost, které se mimo členů místní školní rady zúčastnili nejenom rodiče dětí, ale i ostatní občanstvo. Učitelský sbor připravil vždy pěkný program a po slavnosti byly všechny děti i malé obdarovány vším možným.

Rok 1893.

Jako každoročně konal se v masopustě ples Sboru dobrovolných hasičů, kterého se vždy zúčastnili všichni občané zdětínští a mnoho hostů z okolních obcí.

Masopustní úterek byl v tomto roce zvlášť veselý a průvod maškar početný. Rozloučení s masopustem končilo vždy taneční zábavou, která trvala až do ranních hodin na Popeleční středu.

18. února bylo 40ti leté výročí útoku na císaře Františka Josefa. Na památku jeho záchránění byly konány slavné služby boží v Nových Benátkách, kterých se musily povinně zúčastnit jako vždy školní děti se svými učiteli a všichni, kdož zastávali veřejné úřady.

V Praze konala se dne 1. a 2. června poprvé národní slavnost po způsobu Paříže, tak zvané „květinové korso“ s alegorickými vozy a průvodem do Stromovky v Královské oboře a odbývána v místnostech jubilejní výstavy v průmyslovém paláci, ve prospěch „Ústřední matice školské“. Této slavnosti se zúčastnilo i několik občanů ze Zdětína.

10. července byl pořádán slavnostní výlet školní, který vyzněl v národní slavnost. Konal se průvod návsí od školní zahrady k čp. 19 (Josef Němeček) a zpět do zahrady č. 26 (Josef Suldovský), kde se konala vlastní slavnost. Mládež, chlapci i dívky byly v národních krojích. Účast občanů byla veliká a to nejen ze Zdětína a Sedlce, ale i z Nových Benátek, Horek, Chotětova, Mečeříže a Chrástu. Na programu byly recitace, deklamace a národní i vlastenecké písně. Děti byly bohatě pohoštěny.

14. července byla obcí Sedleckou ve zdejším chrámu obětována ranní mše svatá na prosbu „aby dobrotivý Bůh udělil potřebného deště za tak přílišného sucha a popřál úrody zemské“.

Roku 1893 bylo hrozné sucho, déšť nepřicházel, všecko schlo, krmení pro dobytek nebylo, ovoce suchem se stromu spadalo a úroda toho roku byla bídná. Bramborů bylo málo, krmné řepy i cukrovky špatná sklizeň. Nastala drahota.

Starosta obce byl úřady upozorněn, že při honech nesmí býti k nadhánění školní mládeže, jak tu bylo zvykem. Nařízení se však nedbalo, neboť zdětínští chlapci se na hony přímo těšili. Mimo zábavu byla to příležitost získati několik kr.

V prosinci řádila opět v obci epidemie spalniček, ale i spály záškrtu a boulí. Nejvíce byl postižen Sedlec a Chrást. Obvodní lékaři MUDr. K. Šípek z Horek a MUDr. Antonín Řehák z Nov. Benátek se řádně o nemocné děti starali. Tentokrát nezemřel nikdo.

Rok 1894.

Po prosincové epidemii spalniček 1893 rozšířila se tato znovu silně v březnu a dubnu r. 1894. Onemocnělo 52 % všech dětí. Chrastecský Dvůr byl zamořen úplně, a proto celá samota byla uzavřena na dobu 8 týdnů. 2 malé děti zemřely.

Zajímavé je rozvrstvení dětí podle zaměstnání rodičů v té době:

31 % kočovných dětí nádenických - deputátníků,

21 % stálých dětí nádenických,

31 % dětí domkářů a řemeslníků,

17 % dětí rolnických.

A znovu zjištěna příčina častých epidemií, které Zdětín do této doby tak často zachvacovaly. Byly to bídné sociální poměry hlavně v některých početných rodinách deputátníků. Tu nestačil výdělek na řádné ošacení, mnozí špatně bydleli, často v bytech nezdravých, nebylo dbáno čistoty a nejhorší, že mnozí rodiče byli oddáni pití kořalky, děti byly ponechány samy sobě a výsledky se pak dostavily.

Pohyb obyvatelstva se projevoval v častém, skoro měsíčním, zřídka čtvrtletním stěhování se deputátnických rodin a to hlavně do dvora Chrástu a Sedlce.

Ve dnech 22. - 29. července 1894 se konala krajská národopisná výstava v Mladé Boleslavi, jakožto předprava k velké československé národopisné výstavě v Praze, která se bude konati v r. 1895.

24. července konala se společná výprava zdětínských občanů na tuto krajskou národopisnou výstavu a zúčastnila se jí většina občanstva i mládeže.

Rozpočet místní školní rady na rok 1894 činil 261 zl. 32 kr. 38 žáků 29ti chudých rodičů bylo osvobozeno od platu školního.

Rok 1895.

Hned od Nového roku trvala tuhá zima a napadly takové spousty sněhu, že spojení s okolními obcemi bylo nadobro přerušeno. K Sedlci, ke Chrástu, k Horkám, Chotětovu a k Benátkám byly cesty úplně zaváty a závěje dosahovaly místy několik metrů. Muselo - li se do sousední obce, bylo to možno jenom po polích. Děti ze Sedlce a Chrástu nemohly po mnoho dní do školy a pro silné mrazy nechodily ani ze Zdětína. Mnoho ptactva a zvěře ten rok pomrzlo.

Mrazy dosahovaly přes 30°C a mnohý den bylo ve škole jen kolem 20ti žáků ze 131. Příčinou byla nejen neschůdná cesta hlavně pro malé školáky, ale naprostý nedostatek teplé obuvi v početných rodinách deputátníků, dělníků i domkářů.

Ale přesto, že ještě v únoru trvaly silné mrazy, musely se školní děti 26. února účastniti slavných služeb božích v Benátkách, sloužených za arciknížete, polního maršálka Albrechta, vojevůdce a vítěze od Gustosy, který zemřel 18. února.

Na jaře r. 1895 byly zdravotní poměry v obci zcela uspokojivé. Nevyskytly se žádné epidemické choroby ani u mládeže, ani u dospělých. Povinné očkování proti neštovicím, každoročně v obci pořádané, mělo kladné výsledky. Černé neštovice se již skoro nevyskytly. Naši občané, stále poučovaní, dbali čím dále tím více čistoty osobní, čistoty prádla, domácnosti, bytu a p., což bylo nejlepší zbraní proti nakažlivým chorobám. Nevyřešena zůstávala stále otázka bydlení. Po této stránce byly poměry ubohé. Deputátní rodiny povětšinou mnohočlenné tísnily se většinou v jedné místnosti a přirozeně že tu byly hygienické poměry velmi špatné. V některých bytech byla ještě podlaha hliněná, byty měly málo světla, byly vlhké a p. A tyto rodiny bývaly nejčastěji postiženy nakažlivými chorobami. Tato malá péče o řádné ubytování deputátníků byla často sedlákům vytykána, ale náprava se stejně nestala.

Některé rodiny byly pořádné, některé nepořádné, jak už to bývá. V mnohých rodinách pracujících bývala často bída a nedostatek, ale z vlastní viny. Mnozí otcové oddali se totiž nemírnému pití alkoholu. Stávalo se, že mnohý, když dostal výplatu, propil všecko a rodině nepřinesl ani krejcaru na živobytí. To byly dosti časté a smutné zjevy v mnohých rodinách. Děti takových otců pak z hladu šly žebrotou anebo dokonce kradly. Proto musel se provádět boj proti tomuto neblahému zjevu, ale často s malými výsledky.

Obvodním lékařem pro Zdětín byl MUDr. Šípek z Horek n. Jiz.

13. července byla pořádána společná výprava do Prahy k návštěvě Československé národopisné výstavy. Zájezd pořádala místní školní rada, ale mimo školních dětí zúčastnilo se zájezdu mnoho občanů a to nejen ze Zdětína, ale i ze Sedlce. Místní školní rada věnovala, aby se mohly zájezdu zúčastniti, 25 zl.

Pro zajímavost uvádím služné učitelů zdejší školy v roce 1895 upravené, které činilo: řídící učitel Josef Kavka 950 zl. ročně a podučitel Josef Erb 360 zl. ročně. K tomu jim místní školní rada přispěla na palivo: podučiteli 8 zl. a říd. učiteli 34 zl.

Protože od r. 1892, kdy konal se proces s „Omladináři“, stále více a více se probouzelo mezi českým lidem vlastenecko - politické uvědomění a vzrůstal odpor českého národa proti Rakousku, počaly rakouské úřady hned v zárodku jakéhokoliv pokusu o demonstrace dusiti.

Proto v roce 1895 vyšlo nařízení, že se při jakýchkoliv slavnostech nesmí užívat slovanské trikolory, ale zastoupen musí býti všude prapor říšské barvy černo - žluté.

Žactvo a studentstvo všech škol nesměli nositi národní neb spolkové odznaky, ale naopak zesílit se má, hlavně mezi mládeží oddanost jeho veličenstvu a vždy a všude se má zpívat hymna „Zachovej nám Hospodine,“ jejíž 4 sloky musí každý umět. Poněvadž se již v této době snažili čeští vlastenci a vůdcové politického odboje prohlásiti 1. květen svátkem, kde by dělnictvo manifestovalo za své požadavky, přišlo nařízení, že ze žádné příčiny nesmí báti tento den dnem feriálním.

V měsíci říjnu a listopadu řádil mezi dětmi silně „zádechový kašel.“ Krajský fysik MUDr. Abraham Fuchs nařídil proto v obci různá zdravotní opatření.

Rok 1896.

Zima byla toho roku mírná, sněhu nenapadlo jako v letech minulých.

Dne 1. března 1896 odstoupil dosavadní obecní starosta a předseda místní školní rady Václav Suldovský a starostou obce zvolen Václav Špitálský, rolník z čp. 15. Současně se stal i předsedou místní školní rady.

Žně se odbyly za pěkného počasí a úroda byla toho roku pěkná.

12. září oslavil říd. učitel zdejší školy Josef Kavka 25. výročí nastoupení učitelské služby.

V měsíci říjnu rozšířilo se opět epidemické onemocnění „spálou“ takže musilo být učiněno zdravotní opatření lékařské. Úmrtí nebylo.

Žádných veřejných slavností, mimo obvyklých císařských oslav, v tomto roce nebylo.

Přirozeně, že by se každoročně v kronice objevily slavnosti místních zvyků a obyčejů, o kterých bude psána zvláštní kapitola „Zvyky a obyčeje ve Zdětíně.“

Byla to rozpustilá slavnost při loučení s masopustem o „Masopustním úterku“, páni kluci měli velké řehtání o velikonocích, slavila se pouť, bývaly veselé a často slavné dožínky a to nejdříve v jednotlivých statcích a potom společně s taneční zábavou. Posvícení se slavilo po tři dny a bývalo vždy veselé, jídla a pití vždycky dost.

Rok 1897.

Zima byla toho roku velmi tuhá. V lednu a únoru napadlo množství sněhu a byly velké vánice. Množství sněhu způsobilo neschůdnost cest, silnice vedoucí ze Zdětína byly vysoko zaváty, nejvíce do Horek, Sedlce a Chrastu. Často mnoho dní, než byly prošlapány cesty, nemohly děti z Chrastu a ze Sedlce do školy.

Teprve v měsíci dubnu byla založena a zřízena před školní budovou okrasná zahrada a to Václavem Čančíkem (čp. 3) a Václavem Špitálským (čp. 15).

1. května podali zdětínští občané žádost o zřízení fary neb expositury ve Zdětíně, což jim bylo arcibiskupskou konsistoří v Praze slíbeno.

18. července konán školní výlet spojený s pořádáním národní slavnosti, do Sedlce. Průvod vyšel ze Zdětína za velké účasti občanů nejen místních a sedleckých, ale i z okolních obcí. Slavnost se konala na zahradě pana Gregora. Všecky dívky byly v národním staročeském kroji a mnozí chlapci v kroji staročeském a slováckém. Slavnost měla krásný program: hry, národní a vlastenecké zpěvy, tance a tělocvičnou hru „Venkovská domácnost“. Jídla a pití bylo mnoho. Děti byly pohoštěny uzenkami, rohlíky, koláči, pletenci a pivem! (Pivo daroval p. Antonín Sládeček, sládek z Horek n. Jiz.)

V tomto roce opět řádily dětské nemoci: spalničky a spála. Úmrtí nebylo. Počasí bylo v tomto roce příznivé, rok úrodný, všeho dostatek.

Rok 1898.

V tomto roce konáno ve Zdětíně dne 13. června v předvečer stého výročí narozenin velikého vlastence a slavného dějepisce Františka Palackého slavnost. V pondělí v 7 hod. večer ozvaly se rány z hmoždířů, kterým na základě programu sestaveného obecním starostou Václavem Špitálským, dáno znamení, že slavnost začíná. Pozvání bylo zasláno všem občanům a majitelům domů, aby ozdobily domy prapory. V 9 hodin večer dáno střelbou z hmoždířů znamení k osvětlení všech domů na návsi velké i kostelní, jakož i v ulicích. Následovalo shromáždění občanstva u slavnostního ohně za vsí k Chotětovu a odtud se odešlo do sálu hostince p. Suldovského, kde konána vlastní oslava.

Smíšený pěvecký sbor sestávající hlavně z dívek škole odrostlých zazpíval 5 vlasteneckých písní a projevy o životě a díle velikého učence a otce národa měli řídit učitel Josef Kavka a učitel Karel Syrový. Místní školní rada v dohodě s obecním zastupitelstvem se rozhodly, že pro malé děti ve stáří do 5ti let zřídí opatrovnu na „Drážkách“ proti číslu pop. 38 (dnes kovárna Františka Záruby), v níž by zjednaná stará žena opatrovala děti rodičů chodících na polní práce, aby starší sourozenci nemusili je doma hlídat a tím zanedbávat vyučování.

V neděli 11. září došla do Zdětína novinami zpráva, že v sobotu 10. září ve 3 hod. 40 min. odpoledne byla v Ženevě zavražděna císařovna Alžběta italským anarchistou Lucchenim. Po celé říši hned vyhlášen smutek, nařízeny smuteční bohoslužby, vztyčení smutečních praporů a p. Smuteční slavnosti konány 20. září s povinnou účastí zástupců úřadů, aby vyslechly „zásluhy Jejího Veličenství a přední její ctnosti.“

Na základě smutku odpadly půl roku předem připravované oslavy na 2. prosince 1898 (pátek), kdy mělo se oslavovati „jubileum padesátileté vlády Jeho Císařského Veličenství, Císaře a krále Františka Josefa I.“ Odbylo se pouze prapory, večerním osvětlením domů a slavnými službami božími v kostele zdětínském. Účastnit se musili členové obecního zastupitelstva, místní školní rada a sbor dobrovolných hasičů.

Rok 1899.

V tomto roce není nijakých záznamů o důležitých událostech, byl to rok zcela normální.

Pouze je podrobná zpráva o tom, jak musila obec Zdětín jíti dne 30. srpna 1899 jako 1. října 1891 opět vítati do Chotětova císaře Františka Josefa I., který jel na vojenské manévry k České Lípě a 5 dní pobyl na zámku v Zákupech. Ta samá paráda

jako r. 1891 se opakovala a je zbytečno to znovu líčiti, neboť lásky českého lidu si tento panovník jako všichni ostatní nikdy nezískal.

Učitelé zdejší školy pořádali v tomto roce rozhovory s občany o věcech rolnických na př. „Čeho vyžaduje racionelní hospodářství,“ „O stoupání a klesání cen obilních“ a p.

V měsíci prosinci vznikla epidemie spalniček v takové míře, že vyučování musilo býti na škole týden zastaveno.

V roce 1899 zaznamenána je stížnost na stále stoupající pití lihovin a to u oběho pohlaví. V některých rodinách, hlavně deputátníků dochází opilstvím k úplným rozvratům. Takoví rodiče si výchovy svých dětí naprosto nevšímají a nevěnují jim naprosto žádné péče. Naopak v některých rodinách propadlých pití kořalky jsou jim děti dokonce příteží. Co z takových ubohých dětí bude? Kdo má vinu na poměrech?

Samospráva obce Zdětína v letech 1883 - 1896.

Zajímavosti, hospodářské, sociální a kulturní poměry obce podle jednání ve schůzích obecního zastupitelstva a obecního výboru v letech 1883 - 1896, podle staré knihy zápisů, kterou kronikář polo zničenou, bez desek, objevil při shledávání obecního archivu v zahrabané bedně v obecní kůlně, mezi zbytky od myší rozšrotovaných spisů, vyhlášek, účetních dokladů a p., ze kterých bohužel nelze již ničeho zjistit a vyčísti. Pouze málo starých a zajímavých památek zůstalo ušetřeno a po náležité úpravě budou pro budoucnost zachovány.

Všechny protokoly jsou psány úhledně starostou obce Václavem Suldovským, dobrým slohem. Kronikář ponechává úmyslně doslovného znění zápisů i výrazů. Záznamy obsahují však jen zprávy nejzajímavější a nejdůležitější, které podávají jasný obraz života v obci jak po stránce hospodářské tak i sociální na konci XIX. století.

Nejstarší protokol o schůzi obecního zastupitelstva je z 10. května 1883. Přítomni byli pp.: Suldovský Václav starosta obce, Svačina Josef a Špitálský Václav co obecní starší a členové výboru: Heřman Brábek (zástupce velkostatku), Resl Václav, Resl Josef, Pařízek Václav, Heřman Václav, a Svačina Václav.

Na programu bylo:

Odevzdání úředních věcí předešlým starostou Josefem Benešem a jich převzetí novým starostou Václavem Suldovským.

Volba obecního pokladníka, kterým zvolen Josef Svačina.

Návrh, aby se zbytky pozemků pozůstalé po stavbě dráhy Chrastec - Benátské a kalovina v obecních kálech prodaly ve veřejné dražbě.

Pojednání ohledně obecních pastvin, které v měsíci září t. r. budou z pronájmu vypověděny a jak naložit s pozemky, kterých pro mokrost nebylo možno užívat.

Jednáno dále o úpravě obecních silnic a cest.

Václav Adášek, vlastně jeho manželka Marie žádají, by jim dlužná pachtovní činže 113 zl, pro kteréž proti ní žaloba podána byla a stání odbýváno, aby jim na dluhopis zapůjčena byla, se vyhovuje. Platiti budou 6% úrok. Obecnímu zastupitelstvu by však bylo milejší, kdyby se obnos jinde vypůjčili a obci hotově zaplatili.

Schůze obecního zastupitelstva 3. června 1883.

Obecním hlídačem ustanoven Soukal, hlídač zdejší hraběcí honitby za měsíční plat 10 zl. a podíl 1/3 z pokut, které následkem jeho udání vyměřeny budou.

Jan Pařízek podává žádost, aby mu stromy (štěpy) na „Dražkách“ do konce roku byly dány k užívání. Vyhověno mu, když, jak sám navrhuje, bude ošetřovati postavenou a ve stavbě se nacházející silnici k Horkům od Křížku až ke struze Antonína Pospíšila.

Usneseno, aby bylo zakázáno pod pokutou 50 kr. až 1. zl. za každý vůz vyvážeti zemi z obecních pozemků mimo rumu ze skály.

Schůze obecní rady 15. července 1883.

Usneseno, aby se ještě jednou zkusilo pronajmouti „Loužka“ ve veřejné dražbě na 5 a v pádu, že by nebylo na tuto dobu nájemců tedy až na 11 let, t. j. od r. 1883 a konče r. 1888 případně 1894.

Poněvadž je nutna oprava věžních hodin, vyzve se stavitel Josef Prošek ze Sobotky, aby s opravou ihned započal.

Vyzvou se občané, aby se přihlásili, kdo by si chtěl vzít za odměnu z obecní pokladny na vychování, opatrování, ošetřování, čištění a držení v kázni sirotka Salačového.

Opraví se a spraví obecní cesty na „Zelnici“, k Chrástu, do Haček, k Horkům a k „Dálce.“ Práce se provedou podle gruntovní daně a to potažní práce sedláci a ruční práce všichni domkáři, kteří mají nějaké pole.

Vyzve se bývalý obecní starosta Josef Beneš, aby účet chudých do 8 dnů a peníze přijaté za obecní pozemky od správy dráhy Benátecko – Chrastocké do té samé lhůty obci zpět vyplatil.

Schůze obecního zastupitelstva 28. července 1883.

Ještě jednou se vyzve býv. starosta Josef Beneš, aby peníze přijaté za obecní pozemky ke dráze postoupené zaplatil, jinak bude obecní výbor přinucen použití donucovacích prostředků. Na návrh starosty dána mu lhůta 8 dnů.

Kovář Josef Melichar přijímá se pro rok 1883 - 84 za obvyklých podmínek ročního nájemného 70 zl, ale s doložením, že musí sám osobně práce si hledět a ne vše nechati dělati tovaryšovi. Zvláště musí při kování koní bedlivě dohlížet, když toto svému chasníku svěří.

Schůze obecního zastupitelstva 20. září 1883.

Bývalý starosta Josef Beneš slíbil starostovi, že k urovnání záležitosti k němu přijde. Usneseno, aby se přijal na dlužný obnos dluhopis při dostatečné jistotě knihovní. Když však nepřijde a hotově dlužný obnos nevyrovná, má se ihned u příslušného úřadu proti němu zakročiti.

Jedná se o přípisu okresního hejtmanství, týkající se přeložení hřbitova z místa obce. Obec přeložení uznává a navrhuje se ke zřízení nového hřbitova buďto obecní pole na „Drážkách“, nebo zádušní za humny č. p. 95.

Z obecní školky se někam vysází třešňové stromky. Místo se určí při obchůzce obecních polí.

Schůze obecního zastupitelstva 29. pros. 1883.

Návrh na pronajmutí povozu pro duchovního ve veřejné dražbě se schvaluje.

Upraví se cesta ku „Skále“, kterou je nutno následkem vysázení stromořadí o několik m dále do rokel posunouti. Upravení se provede veřejnou dražbou.

Pan Špitálský podává návrh, aby se Janu Čančíkovi za „strubkování“ „Lpoužek“ poskytla náhrada. Usneseno poskytnouti náhradu polovičky ceny potřebných trubek bez dovozu a to z Dobrovické cihelny.

Schůze obecního zastupitelstva 23. března 1884.

Na programu byla volba dvou členů do místní školní rady Zdětínské a jednoho do místní školní rady Benátecké a dokončení sestavení rozpočtu obecního na rok 1884.

Poněvadž se dostatečný počet úřů výborových nesešel, nemohla se schůze odbývati.

Schůze obecního zastupitelstva 25. března 1884.

Obecní rozpočty vykazují v příjmech 3.573 zl 22 kr s vynecháním běžné pohledanosti pachtovního z pozemku a činže z obecní kovárny která teprve dne 15. října t. r. k placení dospěje.

Na vydáních se vyazuje 5.135 zl 85 kr takže se jeví schodek 1566 zl 63 kr na jehož uhrazení se vypíše 10% přírážka, která přinese při veškeré přímé dani 5723 zl 47 kr - 572 zl 30 kr.

Tím zůstane neuhrazený schodek 994 zl 33 kr. Protože se předpokládá, že všechny výdaje nedospějí v tomto roce k placení, proto zůstane neuhrazen. V případě úhrady musela by se vypsati nejméně 30% přírážka, k tomu je potřebí svolení zemského sněmu a na to je pozdě.

Pan Špitálský navrhuje, aby se veškeré pastviny k ukrytí schodku ve veřejné dražbě pronajaly a zbytek, aby se kryl přírážkou. Proti 10% přírážce má námitky. Návrh tento nedošel podpory.

Usneseno, aby se do 10. dubna vyhlásilo obsazení místa polního hlídače a cestáře.

Ihned po setí se postaví 110 sáhů silnice směrem k Chrastu pode vsí.

Přijat návrh Jos. Čančíka, aby ponocný Vágner na nedbalé vykonávání povinnosti ponocenské upozorněn byl obecním starostou.

Schůze obecního zastupitelstva 18. dubna 1884.

Za polního hlídače zvolen Jan Krupička ze Zdětína s denním platem 50 kr, kterýž se jemu však v prvním měsíci celý vypláceti nebude, nýbrž jen 30 kr a zbytek z měsíce tohoto vypadající vyplatí se až po skončení hlídky, avšak jen tenkrát, když hlídku po celý čas ku spokojenosti zastáváti bude. Mimo to obdrží z pokut 1/3. Nastoupí 21. dubna.

Starosta sděluje, že p. Ant. Pospíšil byl by ochotný vystavení směnky p. Jos. Benešem vyplatiti tím způsobem, že by na půl roku vystavil směnku a po uplynutí doby té, že směnku zaplatí hotovými. Žádosti se vyhovělo.

Schůze obecního zastupitelstva 4. května 1884.

Václavu Špitálskému se odprodá 12° sáhů obecního pozemku k postavení domovního stavení v ceně za 1° sáh 1 zl r. č.

Jednáno jak se má dokončit planírka silnice pod kopcem k Chrastu. Usneseno, aby se zjednal potřebný počet povozů a to s denním platem: volský potah 3 zl a koňský 4 zl. Obec dodá kámen. Jinak se stavba ve veřejné dražbě pronajme.

Schůze obecního zastupitelstva 15. května 1884.

Vyhovuje se žádosti Marie Pokorné ze Sedlce o zaplacení dlužného školného z obecní pokladny v částce 29 zl 12 kr.

12. července se schůze obecního výboru nekonala, poněvadž se nesešel dostatečný počet údu výborových.

Schůze obecního zastupitelstva 24. srpna 1884.

Obstarají se nabídky o dodání nové hasičské stříkačky pro Sbor dobrovolných hasičů a to v době nejkratší má se zakoupiti.

Protože předvolaní hospodáři projevili nespokojenost s nynějším kovářem, usneseno dáti Josefu Melicharovi výpověď a vypsati konkurs v Jizeranu na další období s následujícími podmínkami: Dosavadní roční činže 70 zl se snižuje na 45 zl za tím účelem, aby v levnějších cenách mimo již stanovených cen a některých prací než v okolních dílnách vykonával.

Schůze obecního zastupitelstva 30. pros. 1884.

Okresní hejtmanství naléhá na přeložení hřbitova. Uznáno, že věc nesnese již dlouhého odkladu, protože počet obyvatelstva se stále rozmnožuje a hřbitov nebude brzy postačujícím. Poněvadž však potřeba dnes ještě tak nutna není, odloží se záležitost na kratší dobu.

Vyhovuje se žádosti Václava Píchy a jeho almužna se zvyšuje z dosavadních 3 zl na 5 zl ročně z pokladny chudých.

Obecní kovárna se od 1. ledna 1885 až do 15. října 1885 pronajímá prozatímně Josefu Řípkovi ze Selčanek za ročních 45 zl.

Na naléhání okresního výboru v Benátkách objedná se hasičská stříkačka od fy. Fr. Smekal syn na Smíchově za cenu 500 zl při hotovém placení se 6 - 10% srážky. Nebude li potřebný obnos v pokladně, může starosta uzavřítí zápůjčku.

Obecní silnice se dostaví až na hranice katastru Horky v délce 500 sáhů v tom případě, když obec obdrží subvenci z okresního fondu.

Rozpočet na rok 1885 vykazuje:

příjem 5685 zl 38 kr

vydání 7418 zl 67 kr

jeví se schodek 1733 zl 29 kr, který se uhradí 15% přírážkou k veškerým přímým daním a zbytek se přenese na rok příští.

Josef Svačina žádá zaplacení pozemku ke stavbě silnice k Horkám potřebný. Kupní cena se zaplatí tím způsobem, že se mu na příslušný obnos vystaví dluhopis a smlouva se u notáře sepsati nechá.

Protože Josef Řípa ze Selčánek chtěl v poslední chvíli vynutit na občanech pronájem obecní kovárny na tři léta, propustí se ze závazku a kovárna se ponechá až do sv. Havla r. 1885 dosavadnímu kováři Josefu Melicharovi.

Schůze obecního zastupitelstva 6. dubna 1885.

Vyhověno ústní žádosti Anny Černé a uděluje se jí almužna z chudé pokladny ve výši ročních 3 zl.

Schůze obecního zastupitelstva 12. května 1885.

Za velkostatek byl schůzi přítomen Jindřich Zechner.

Josef Svačina nechce odprodati pozemek na další část silnice k Horkám, dokud nedostane peníze za pozemek v „Loužkách.“

Anně Novotné se odprodá 7° 4´ sáhu obecního pozemku, když odstoupí část svého pozemku.

Obsadí se místo polního hlídače a husopasa od 1. června až do 31. října s platem denním a to v měsíci červnu a červenci 50 kr a v ostatních měsících denně 80 kr. Vypíše se konkurz v časopisu Jizeran třikrát.

Schůze obecního zastupitelstva 22. července 1885.

Neuznává se potřeba místní a obyvatelstva, aby Ant. Matunovi bylo povoleno otevření výčepu kořalky ve Zdětíně v čp. 51, neboť místní oba hostince výčep kořalky provozují.

Obecní kovář Josef Melichar se za dřívějších podmínek přijímá za obecního kováře od Havla r. 1885 do Havla 1886.

Schůze obecního zastupitelstva 13. ledna 1886.

Sestaven rozpočet obecních příjmů a vydání na rok 1886, který vykazuje:

Příjem 7303 zl 48½ kr

Vydání 7965 zl 25 kr

takže se jeví schodek 653 zl 76½ kr.

K uhrazení bude vybírána při veškeré v obci zdejší předepsané přímé dani 5674 zl 11% přírážka.

Poněvadž v účtech obecních příjmů se vykazují některé pohledávky, jejichž dobytost jest velice pochybná, rozhodnuto škrtnouti tyto pohledávky:

<i>Josef Čvančar, nájemné z pole</i>	<i>16 zl 76 kr</i>
<i>Václav Adášek, nájemné z pole</i>	<i>83 zl 50 kr</i>
<i>Václav Jandl čp. 35</i>	<i>17 zl 40 kr</i>
<i>Jiří Adášek</i>	<i>27 zl 60 kr</i>
<i>Václav Jandl čp. 19</i>	<i>50 zl 55 kr</i>
<i>Úhrnem</i>	<i>195 zl 91 kr</i>

Vyhovuje se žádosti Kateřiny Seifertové z Dražic a poskytne se jí roční podpora z kasy chudých ve výši 4 zl ročně k vyplácení ve čtvrtletních lhůtách. Podpora počíná počátkem roku 1886.

Povozy pro přivážení a odvážení duchovního ke službám božím v chrámu Páně zdejším pro rok 1886 se mají ve veřejné dražbě na nejméně podávajícího pronajmouti.

Vyhovuje se písemné žádosti obecního pastýře ve Zdětíně Josefu Kuchařovi, podporovaná podpisy většiny gruntovníků zdejších za propuštění Františka Vágnera ze služby ponocného a obecního posíláka a propůjčení služeb těchto Josefu Kuchařovi pod stejnými výminkami služebními a platebními. Františku Vágnerovi má se dáti jednoměsíční výpověď.

Václavu Reslovi, Václavu Malému a Josefu Tučkovi se odprodají zbytky obecních pozemků zbylé po stavbě dráhy Chrást - Benátky a silnice do Horek a to za jeden □ sáh 40 kr a za vysázené stromky za 1 kus 60 kr.

Na návrh Josefa Čančíka se odkoupí od Jana Holuba, zednického tovaryše chlívký pro prase pro Josefa Kuchaře, obecního ponocného, když je dá za 10 zl.

Schůze obecního zastupitelstva 26. března 1886.

Za volitele pro volbu okresního zastupitelstva zvolen 7 hlasy Josef Svačina.

Dítě Anna Salačová ponechá se v ošetřování Františku Vágnerovi za dosavadní plat 40 zl ročně.

V letošním roce se vysází ovocnými stromy prostora mezi „U křížku“ a mezi silnicí k Chotětovu a k Horkám.

Schůze obecního zastupitelstva 15. května 1886.

Obecnímu cestáři Josefu Novotnému co odměna za řádné obstarávání cestářství dá se v užívání po čas zastávání služby cestářské pozemek mezi stromky pod vrchem k Chrástu. Jednohlasně přijato.

Schůze obecního zastupitelstva 30. května 1886.

Za polního hlídače ustanoven Josef Dovolil z Dolního Slivna se služným 100 zl až do 31. prosince t. r., které se jemu následovně vypláceti bude. I. čtvrtletí obdrží 40% a zbytek doby služební 60% služného. Kromě toho obdrží z pokut, které následkem jeho oznámení vyměřeny budou polovičku celého obnosu. Oboustranná výpověď čtrnáctidenní.

Josef Malý a Jan Tuček nesouhlasí s cenou za odprodej obec. pozemků zbylých při stavbě dráhy a silnice k Horkám. Nabízejí 20 kr za 1° sáh. Václav Špitálský navrhuje, proto že bude na pozemcích mnoho práce než z nich budou role, schopné osívání, aby zaplatili 25 kr za 1° sáh. Jmenovaní souhlasí.

Schůze obecního zastupitelstva dne 28. června 1886.

V této schůzi ustaveno nové obecní zastupitelstvo. Z minulého odešli Václav Heřman a Josef Resl a nově zvoleni František Bohuslav a František Hradec.

Obecním pokladníkem zvolen Václav Špitálský 4 hlasy a za „policejní“ revisory František Hradec 5 hlasy a František Bohuslav 4 hlasy.

Dělníkům na obecní silnici k Horkám na jejich žádost o příspěvek za více práce se vyplatí 3 zlaté.

Ustanovený polní hlídač Josef Dovolil dostane 14 denní výpověď ze služby protože službu svou velmi nedbale zastává.

Cestář Josef Novotný se ustanovuje k ošetřování obecních ovocných sadů. Bude stromky trním obkládat, vápnem omazovat, prořezávat, housenky obírat a za to nebude platit činži z obecního domu (bytu).

Pro novou stříkačku se postaví nová kolna, plechem pokryta, buď u Čančíkova domovního stavení, nebo u obecní pastoušky.

Schůze obecního zastupitelstva dne 10. října 1886.

Anně Černé, vdově po Václavu Černým se uděluje roční podpora 4 zl z kasy chudých.

Václavu Špitálskému se uhradí výlohy 4 zl, které měl s průvodem církevním do Staré Boleslavě.

Žádosti Antonína Matuny za podporu žádosti o udělení povolení k prodeji kořalky se zamítá.

Schůze obecního zastupitelstva dne 1. března 1887.

Rozpočet na rok 1887:

Příjmy 6449 zl 27 kr

Vydání 7024 zl 25 kr

schodek 574 zl 98 kr

Schodek bude kryt 12% přírůžkou k přímým daním v obci předepsaných.

Jiřímu Adáškoví bude udělena roční podpora 4 zl, když důvody v žádosti uvedené se potvrdí a na pravdě se zakládati budou.

Josefu Stezkovi se posečká zaplacení činže 24 zl a Alžbětě Chramostové 23 zl 5 kr do 30. května 1887.

Josefu Kořínkovi ze Sedlce se nepovoluje stavba domku na místě stavebním od p. Pospíšila koupeném, ani lámání kamene z obecního lomu u Benátek.

Vincenc Hon z N. Benátek, dosavadní nájemce celoročních povozů pro přivážení duchovního do obce se nabízí, že by v roce 1887 za tu samou cenu jako loni duchovního dovážel. Nabídka se přijímá a propachtuje se mu dovážení i na r. 1888 a 1889, pokud bude mít obec povinnost duchovního přivážet, za tu samou cenu (cena neudána - pozn. kronikáře.)

Schůze obecního zastupitelstva dne 14. května 1887.

Za obecního hlídače ustanoven František Šejnoha 5 hlasy. Nastoupí 15. května a skončí 31. října t. r. Plat 100 zl se mu vyplatí na dvakrát. V I. čtvrtletí 40% a II. čtvrtletí 60%. Kromě toho obdrží z pokut, ze škod jím oznámených polovičku.

Země z obecních pozemků se vyváží bez svolení. Je to přímo nešvár. Dovolí se proto vyvážení pouze k účelům stavebním, jinak se bude stíhat a za každý nepovolený vůz hlíny se zaplatí 1. zl pokuty.

Schůze obecního zastupitelstva dne 26. června 1887.

Na přístavbu školy na zdejší obec připadá 2639 zl 32 kr. Poněvadž poplatnictvo je již 12% přírůžkou dosti zatíženo, uzavře se výpůjčka 2700 zl u Hypoteční banky království Českého.

Žádosti Jana Měšťáka za přenechání obecní stodoly se vyhoví, když ze stodoly zaplatí hotově 20 zl roční činže a ponechá po složení obilí celý mlat volný pro obecní stříkačku vozovou i ruční. Musí se zavázat, že stodolu v případě potřeby ve 2 obdobích 3 denních vyklidí a klíč od stodoly jeden u starosty po případě u velitele hasičského sboru zůstane.

Přijat návrh Jana Čančíka, aby se poutníkům do Staré Boleslavě přispělo 10 zl.

Přijímá se návrh, aby se obec domáhala nutných oprav u zdejšího chrámu. Provede se přehlídka a podá se žádost patronátnímu úřadu.

Schůze obecního zastupitelstva dne 31. července 1887.

Usnešeno, aby se kováři Melicharovi dala čtvrtletní výpověď a aby se obecní kovárna na jiného kováře za předešlé nájemné a předešlých podmínek zadala.

Schůze obecního zastupitelstva dne 7. září 1887.

O nájem obecní kovárny žádají Václav Stinka z Vrutice Josef Carda ze Strenic, o nichž se bližší poptávky učiní a pak teprve o přijetí rozhodne.

Starosta sděluje, že sirotku Josefu Salačovi z Dražic bude v listopadu 14 roků a že bude nutno nějakému řemeslu ho nechat vyučiti.

Po došlých zprávách ohledně kovářů, přijat za kováře do obecní kovárny na čas od 15. října 1887 až do 15. října 1888 Václav Stinka z Vrutice za předešlých podmínek.

Schůze obecního zastupitelstva dne 6. listopadu 1887.

K došlému výměru okr. hejtmanství v Mladé Boleslavi usnešeno ohledně zřízení nového hřbitova ve Zdětíně, že obec Zdětín nemíní zříditi obecní hřbitov na útraty obce, poněvadž by k tomu vedle obce Zdětínské, také k zdejšímu kostelu přidělená obec Sedlecká poměrným podílem příspěvti musila, což očekávati se nedá a pak k zřízení hřbitova obec

vhodného pozemku nemá a že tudíž netrvá na svém dřívějším usnesení, podle kterého navrženo pole zádušní za zahradou pana Malého a na náklad pokladny zádušní, aby se zřídil hřbitov náboženský.

Protože Václav Pauser si dovolil zbytek pozemku u Chrástu zbylý po stavbě silnice rozorati a k svému pozemku přidělavati, usneseno vyrozuměti Václava Pausra, aby si pozemek buď odkoupil a za tím účelem podal si k obecnímu výboru žádost, jinak se proti němu podá žaloba pro rušení držby.

Poněvadž sirotek Josef Salač je již škole odrostlý, vybídne se kovář Václav Stinka, zda by nebyl ochotným jej do učení řemeslu kovářskému bezplatně rok za rok vzíti.

Schůze obecního zastupitelstva dne 25. března 1888.

Žádosti Josefa Pausera se vyhová a obecní pozemek se mu odprodá a to 1° sáh za 25 kr.

Žádosti Václava Čvančara za udělení podpory z obecní pokladny se vzhledem k jeho ještě mladému stáří nevyhovuje.

Žádosti Václava Jandla zdejšího příslušníka se přihlížeje k jeho vysokému stáří vyhovuje a roční podpora z kasy chudých počínaje rokem letošním 4 zl uděluje.

Sdělení výsledku žaloby proti Václavu Pausrovi vzato k vědomosti a usneseno vyzvati Marii Benešovou z Vrutice Benátské, aby obnos c. k. daní a ouroky školních přírážek, jejím zemřelým manželem vybrány, c. k. bernímu úřadu však neodvedeny, obnos 221 zl do 14 dnů obci zdejší pod následkem žaloby zaplatila.

Usnešeno, aby se započalo se stavbou silnice k Chrástu a to od hranic Řjvenských až k České severní dráze obvyklým způsobem.

Starosta Václav Suldovský předkládá soudní výpověď na kapitál 100 zl, kterýž pokladně chudých manželé Pospíšilovi dluhují a který již dne 17. září m. r. k zaplacení dospěl. Vyzvou se, aby kapitál do 14^{ti} dnů zaplatili, jinak se proti nim zakročí exekučně.

Nevyhovuje se žádosti Josefa Adáška, zdejšího příslušníka za zvýšení almužny z kasy chudých.

Sbor dobrovolných hasičů ve Zdětíně žádá, aby se mu zakoupené stříkačky a ostatní hasičské náčiní odevzdalo do úplného užívání pod tou podmínkou, že v případě rozejití se sboru, všechno hasičské náčiní obci Zdětínské zpět připadne. Vyhovuje se.

Žádosti dělníka Jana Horčíka, který koupil stavební pozemek od Václava Malého, na kterém chce vystavět nový domek se nevyhovuje, protože někteří občané činí proti tomu námitky.

Schůze obecního zastupitelstva dne 29. června 1888.

Sestaven obecní rozpočet na rok 1888. Vykazuje příjem 3644 zl 37 kr

Vydání 3827 zl 29 kr

Jeví se nekrytý schodek 182 zl 92 kr.

Vzhledem k tomu, že příjem běžící z obecních pozemků velmi špatně, ba docela ani obecní pokladně zaplacen nebývá, navrhuje se k ukrytí schodku toho 12% přírůžka.

Učitelství sbor zdejší školy podal písemně žádost za udělení odměny za ošetřování šlechtěnců v obecní školce a za práci v částce 6 zl. Žádosti se vyhová a částka z obecní pokladny vyplatí.

Ohledně sirotka Václava Salače předvolán mistr kovářský Václav Stinka, aby se s ním projednalo ohledně podmínek, pod jakými by jej řemeslu kovářskému vyučiti mohl. Mistr prohlašuje, že jest svolným Josefa Salače do učení přijmouti, když jemu chlapec ten po 4 roky v učení se ponechá a když jemu vedle potřebného šatstva ještě 2 deky obec k líhání zaopatří. Nabídnutí se přijímá a starostovi uloženo, aby o tomto smlouvu sepsal s tím dodatkem, že Josefa Salače ponechá jemu obecní zastupitelstvo v učení až do konce roku 1891.

Schůze obecního zastupitelstva dne 8. září 1888.

Starosta předkládá účet koláře zdejšího Jana Šulce za zhotovení 2 sloupů k lucernám znějící na 8 zl. Účet tento se upravil na 6 zl a poukazuje se k výplatě.

Žádosti výboru Ústřední matice školské se uděluje příspěvek 3 zl.

Sirotek Anna Saločová se vezme od Frant. Vágnera a dá se Josefu Čančíkovi, když jeho manželka s tím souhlasiti bude a když jednou pro vždy se na útraty obce ošatí.

Návrh p. Bohuslava, aby ještě jedna větší lucerna na náves se pořídila se přijímá.

Schůze obecního zastupitelstva dne 25. listop. 1888.

Do místní školní rady zvoleni Josef Svačina 5 hlasy a Václav Svačina též 5 hlasy.

Žádosti p. děkana z Benátek na udělení ročního příspěvku na vydržování druhého pana kaplana se vyhovuje. Udělí se příspěvek roční 80 zl proti tomu, když mimo služeb božích, které při zdejším chrámu Páně se vykonávati musí, ostatní neděle a svátky služby boží by vykonával.

Na oslavu 40^{ti} letého jubilea J. V. císaře Pána má se na „Dlouhém běhu“ u Benátek dosaditi třešňový sad a pojmenovati sadem Františka Josefa, když se k tomu svolení dostane.

Pan Bohuslav činí návrh, aby se obecní kovárna, jejíž dílna je poněkud malá, přeložila do obecní pastušky, a aby za získané místo posavadní besídka vedlejší soused Suldovský upravil jak vnitřek dílny, tak i obytného stavení. Projedná se v příští schůzi s návrhem rozpočtu této opravy.

Schůze obecního zastupitelstva dne 22. dubna 1889.

Rozpočet na rok 1889 vykazuje:

Příjem 4956 zl 82½ kr

Vydání 5556 zl 25½ kr

Objevivší se schodek 599 zl 43½ kr

Schválen tou opravou, by v příjmech uváděná pohledávka Marie Benešové z Vrutice per 221 zl 59 kr, kteráž se soudně vymáhá avšak vydobytnost její není zajištěna se připočetla k schodku, který takto vykazuje v celku obnos 821 zl 02½ kr, k jehož ukrytí se navrhuje a schvaluje předepsanou daní 5700 zl 15% přírážka.

Janu Pařízkovi se uděluje almužna z kasy chudých ročně 3 zl počínaje dnem 1. července 1889.

Žádosti Václava Jandla za zvýšení almužny se jemu tato ze 4 zl na 6 zl ročních dnem 1. července t. r. zvyšuje.

Usneseno, aby kolna na vozovou stříkačku, jakož i domek a vozová váha vystavěly se na zahrádce proti kovárně a vedle obecní pastoušky a potřebný náklad v rozpočtu obec. povolen.

Schůze obecního zastupitelstva dne 16. června 1889.

Poněvadž posavadní kovář Václav Stinka najal od 1. července t. r. obecní kovárnu v Chotětově, prohlásil se, že jest volný na zbývající dobu svého nájmu, totiž k 15. říjnu t. r. od nájmu tohoto ustoupiti. Prohlášení toto se přijímá a za obecního kováře za platu a podmínek předešlých s připomenutím, aby práce kovářské levněji účtoval a účty podrobně vypisoval přijal prozatímne na čas od 1. července až do 31. prosince 1889 jeho pomocník kovářský Josef Hamták.

V této schůzi zasedali poprvé noví členové obecního výboru a to Jan Lebeda a Antonín Matuna a odešel Josef Čančík.

Schůze obecního zastupitelstva dne 25. srpna 1889.

Za volitele k volbě do okresního zastupitelstva zvolen Josef Svačina.

Na pastvině v „Roklích“ podle pole pana Měšťáka založí se v příštím roce prutník.

Schůze obecního zastupitelstva dne 16. února 1890.

Rozpočet pro rok 1890 vykazuje:

Příjem	4.262 zl 22½ kr
Vydání	<u>4.403 zl 8½ kr</u>
Vykázaný schodek	130 zl 86 kr

Byl schválen a vzhledem k tomu, že příjem z pozemků teprv k 15 říjnu k placení připadá a že by do té doby jiným způsobem nahrazen býti musel, navrhuje se ku krytí schodku 15% obecní přírážka na všechny přímé daně.

Kovář Josef Hamták přijímá se na novo od 1. ledna až do 31 prosince 1890 za stejných podmínek roku minulého.

Pokladníkem zvolen aklamací V. Špitálský.

Do okrašlovacího spolku zvoleni pp. Frant. Bohuslav, Frant. Lebeda a Václav Svačina a za náhradníka Václav Resl.

Postaví se silnice na „Zelnici“.

Schůze obecního zastupitelstva dne 26. dubna 1890.

Veřejně se vyhlásí, že se obsadí místo polního hlídače na čas od 1. května až do 31. října t. r. s platem denním 60 kr a poloviční podíl pokut. Když se z domácího nikdo nepřihlásí, má se obsazení místa veřejnými listy prohlásiti.

Stejná vyhláška má se uveřejniti ohledně ustanovení „husopasa“, za podmínek a platu jaký někdejší husopasové měli a sice jen v obci. Ustanovuje se zároveň, že nesmí nikdo svým zvláštním pasákem své husy na vykázaných obecních pastvinách pásti a obecních cestách vyjímaje v ohražených svých pozemcích anebo zahradách, ve kterémžto případě není povinnen husy obecnímu husopasovi do pastvy dáti.

Schůze obecního zastupitelstva dne 13. května 1890.

Za polního hlídače ustanoven Karel Korotvička z Lukdolu na Moravě proti tomu, jestliže pravdou jest, že po čas 5 a půl roku co hajný lesní na panství hořovickém řádně zastával. Ve příčině té uloženo obecnímu starostovi, aby na panství toto polesenskému úřadu ihned dopsal. Nedojde - li vysvědčení takové, jaké Korotvička udává, má se nová schůze svolati a jiný hlídač ze zde ponechaných žádostí ustanoviti.

Za obecního husopasa se přihlásil pouze Jan Krupička, kterýž za nedostatečného se uznává, usnešeno vyzvati vdovu Alžbětu Loudilovou, jestli by nechtěla službu tuto přijmouti. Uloženo starostovi, aby ji předvolal a s ní vyjednával.

Schůze obecního zastupitelstva dne 25. května 1890.

Polesenský úřad v Hořovicích sděluje ohledně polního hlídače Karla Korotvičky, podle kterého nezakládá se udání jeho na pravdě, an tam jen na výpomoci po několik roků ku jarním kulturám co dozorce bráván a mimo toho nemůže onen nic chvalného sdělití.

Na základě tom usnešeno Karla Korotvičku dnem 31. května ze služby propustit a místo toto v poslední době se přihlásivšímu Josefu Hradcovi zde pod stejnými podmínkami a služném dnem 1. června propůjčiti.

Vyzvaná Alžběta Loudilová přijala nabídku obecního husopasa ode dne 1. června proti platu z každé pasené husy až do 31. října 10 kr.

Schůze obecního zastupitelstva dne 3. srpna 1890.

Antonínu Pařízkovi povoluje se ročních 5 zl podpory z pokladny chudých dnem 1. 7. 1890.

Marii Šubrtové slevuje se veškerý úrok ze zažalovaného obnosu proti tomu, že proti rozhodnutí nejvyššího soudu ničeho dále podnikati nebude a pak jestliže účet u p. Dr. Katze za obec Zdětín v celém obnose vyrovná. Lhůta k zaplacení povoluje se ve čtyřech čtvrtletních lhůtách kupředu. Vynechá - li lhůtu, musí celý obnos zaplatiti najednou.

Žádosti Josefa Šrámka za udělení podpory se nevyhovuje a odkazuje se na ředitelství Buštěhradské dráhy, která jest povinna o zaopatření jeho se postarati.

Schůze obecního zastupitelstva dne 13. října 1890.

Luka v „Loužkách“ má se, jestli tomu počasí dovolí, srovnati a trubky položiti.

Kovář Hamták se pro rok 1891 za předešlých podmínek a platu přijímá.

Za cestáře na silnici k Chrástu přijímá se počínaje dnem 15. listopadu t. r. s ročním platem 40 zl Josef Adášek.

Pan Bohuslav činí návrh, aby k posavadním lucernám na návsi ještě 1. se přikoupila a aby se pak stejnoměrněji rozdělily.

Schůze obecního zastupitelstva dne 30. března 1891.

Přítomen byl zástupce velkostatku Al. Polák vrch. inspektor.

Projednán obecní rozpočet na rok 1891.

Příjem 4709 zl 89 kr

Vydání 5017 zl 89 kr

Schválen s tím dodatkem, že jevících se 608 zl schodku má se uhraditi 11% obecní přírážkou na veškeré v obci předepsané daně.

Žádosti pozůstalých dětí Dvořákových se vyhovuje a povoluje se jim příspěvek 6 zl z pokladny kasy chudých.

Schůze obecního zastupitelstva dne 7. května 1891.

Má se vypsati veřejný konkurs v Jizeranu a České Politice na obsazení místa obecního strážníka se služným ročním 200 zl, svobodným bytem v obec. domku, s jedním šatstvem a výzbrojí, nastoupení dne 1. června t. r. proti tomu, že musí zastávati službu polního hlídače, ošetřování ovocných sadů, posla obecního a poštovního, každodenní zvonění klekání a natahování hodin.

Zvoníkovi, poslu obecnímu a poštovnímu, jakož i Novotnému cestáři, má se z jejich posavadní služby, poslednějšímu i také z bytu obecního dáti výpověď do 30 června.

Žádosti Marie Adáškové za příspěvek na pohřeb zemřelého jejího muže se uděluje příspěvek 6 zl z pokladny chudých.

Schůze obecního zastupitelstva dne 28. května 1891.

O místo obecního strážníka došly žádosti a ústní sděleny a po jich uvážení usnešeno ponechati zde žádosti Jos. Zelníka z Prahy, Jos. Vonka z Pečeň a Hrušky Karla ze Starých Benátek, kterýmž se má dopsat, jaké služby s místem tím jsou spojené a jestli po tomto vyrozumění reflektují na místo toto, aby se na den 2. června t. r. odpoledne dostavili ke schůzi obecního výboru.

Usnešeno, vyjmouti z předešlého usnešení ze služby strážnické zastávání místa zvoníka a natahování hodin.

Protokol podepsali: Václav Suldovský, starosta.

Josef Svačina, Jan Lebeda, František Bohuslav, Antonín Matuna, Václav Resl, Václav Špitálský, Jan Čančík.

Schůze obecního zastupitelstva dne 2. června 1891.

(V místnosti obecní váhy)

Za obecního strážníka zvolen většinou 5ti hlasů Antonín Hruška za St. Benátek, jemuž mimo ustanoveného služného, mají se poříditi dvoje šaty a jedny boty.

Za členy do klasifikační komise ku prohlídce koní stran způsobilosti k vojenské potřebě zvoleni pp.: Josef Svačina a Jan Lebeda.

Schůze obecního zastupitelstva dne 16. srpna 1891.

(V místnosti obecního starosty)

Za cestáře ustanoven Josef Dvořák, hudebník se služným 40 zl ročních, počínaje dnem 1. září t. r.

Anně Černé zvyšuje se almužna na ročních 6 zl. počínaje 1. červencem roku běžícího.

Pan Bohuslav navrhuje upravení kovářské dílny v pastušině a z posavadní dílny, aby se zřídily byty k obývání. Vzhledem k nutnosti upravení bytu pro obecního strážníka, se přeměna tato odkládá do příštího roku.

Pan Lebeda činí návrh, aby k dozoru nad ošetřováním obecních sadů byl některý člen obecního výboru ustanoven. Za dozorce ustanoven jednohlasně člen výboru Václav Resl.

Schůze obecního zastupitelstva dne 11. února 1892.

(Na obecní váze)

Žádosti Marie Píchové za udělení almužny z kasy chudých vzhledem k jejímu dřívějšímu chování naproti občanstvu zdejšímu vůbec se nevyhovuje.

Žádost sboru hasičského za zakoupení nějakého kmenu na ležiště se ponechává sboru samotnému, an jest on jedině oprávněn penězi obdrženy a přijaty hospodařiti a účet z nich klást.

Druhá žádost za udělení příspěvku na palivo a svítivo ke cvičením sborovým se povoluje pro rok 1892 částka 3 zl 40 kr.

Starosta činí návrh, aby podána byla žádost knížecí arcibiskupské konsistoři za zřízení fary při zdejším chrámu Páně, po případě expositury. Návrh tento se přijímá s dodatkem, aby žádost tato, jejíž sepsání se obecnímu starostovi ukládá, i také obci Sedlecké k přijetí a k spolupodepsání se předložila, s tím vyhrazením obci Sedlecké, že v případě odporu, obec zdejší veškeré výlohy se zřízením fary způsobené sama na sebe bere.

Schůze obecního zastupitelstva dne 21. února 1892.

Starosta předkládá žádost knížecí arcibiskupské konsistoři v Praze ohledně zřízení fary při zdejším chrámu, po případě za odbývání služeb božích ve zdejším kostele každé neděle. Usnešeno, aby žádost se podepsala a podepsanou, aby pp. Bohuslav František a Lebeda Jan odebrali se do Sedlce ke schůzi obecního výboru, kde se věc objasní a tamní výbor o podepsání požádá.

Schůze obecního zastupitelstva dne 25. března 1892.

Rozpočet na rok 1892 byl sestaven a schválen takto:

<i>Příjem</i>	<i>5.304 zl 47½ kr</i>
<i>Vydání</i>	<i>6.397 zl 82½ kr</i>
<i>Schodek</i>	<i>1.093 zl 35 kr</i>

Schodek se uhradí 15% obecní přírážkou na všechny přímé daně, což vynese 869 zl 24 kr a nedostávající zbytek 124 zl 11 kr se uhradí půjčkou, aby se nemusela zavádět 17% obecní přírážka, k jejímuž vybírání by bylo zapotřebí vyššího schválení.

Schůze obecního zastupitelstva dne 16. května 1892.

Ke stížnosti proti Kateřině Pařízkové v příčině rušení držby při obecní cestě pod Bílkou usnešeno, aby Kateřině Pařízkové bylo nařízeno, by cestu zrytou ladem ležet nechala až po hranice dřívější.

Navržena a současně předložena petice proti nařízení ministra spravedlnosti ze dne 22. dubna t. r. v celém obsahu se přijala a zároveň podepsala, která zaslána má báti vysokému výboru království Českého.

Strážník Hruška podal ústní žádost, aby jemu za vykonanou práci při planírce silnice k Sedlci udělena byla nějaká odměna. Usnešeno vyplatiti jemu 4 zl.

Schůze obecního zastupitelstva dne 24. června 1892.

Marii Píchové povoluje se byt v obecní pastušině, kde bydlela dříve rodina Krupičkových.

Pan Beitler hostinský žádá za povolení, aby na zahrádce u obecní pastoušky mohl sobě postaviti kuželník proti mírnému ročnímu platu. Žádosti se vyhovuje a vyměřuje se jemu 1 zl ročního nájmu.

Pan Bohuslav navrhuje, aby se polnímu hlídači vymohlo u c. k. okr. hejtmanství nošení poboční zbraně pro případ ohrožení při vykonávání služby.

Schůze obecního zastupitelstva dne 15. srpna 1892.

Vyhovuje se žádosti Josefa Šrámka za propůjčení jemu nějakého bytu a za podporu na výživu v tom smyslu, že se jemu společný byt v obecní pastušině s Marií Pýchovou vykazuje, který se má opravit a podpora na výživu se jemu ustanovuje 1 zl týdně.

Schůze obecního zastupitelstva dne 5. prosince 1892.

Přítomni byli:

Václav Suldovský starosta, pp. Václav Špitálský a Václav svačina obecní starší a členové výboru pp. Josef Svačina, Frant. Koula, Jan Lebeda, Karel Miškovský, Václav Resl a František Bohuslav.

Žádosti Frant. Horčice se vyhovuje a uděluje se jemu částka 6 zl na pohřeb jeho tchýně Anny Kučerové.

Marii Píchové uděluje se roční almužna 5 zl počínaje dnem 1. ledna 1893.

Usneseno přijetí kováře Hamtáka pro r. 1893, však vzhledem k tomu, že platí malou činži, aby na tuto vypadající činžovní daň sám zapravil a aby dával domácím pracím přednost před cizí.

Schůze obecního zastupitelstva dne 3. dubna 1893.

Usnešeno požádati cukrovar Benátecký, aby na opravu silnice k Řivnu, vzhledem k tomu, za příčinou dovážky řepy ze skladu u Sušna na stanici Chrást silnice tato v nejhorské době užívána, velmi trpí, polovici nákladu na opravu tuto potřebného, obci zdejší přispěl.

Schůze obecního zastupitelstva dne 9. dubna 1893.

Za pokladníka zvolen většinou 6 hlasů Václav Špitálský.

Za volitele pro volbu okres. zastupitelstva Novobenáteckého ve skupině venkovských obcí zvolen většinou 6 hlasy Josef Svačina.

Schůze obecního zastupitelstva dne 29. června 1893.

Žádosti Františka Adáška ml. zde za odprodej pozemku obecního č. parc. 525 pastvina podle domku čp. 44 Františka Adáška st. ku vystavení nového domku se vyhovuje. Odprodá se mu 30 sáhů za cenu 1 zl sáh a za každý zničený strom taktéž 1 zl.

Žádost Františka Vágnera zde za udělení příspěvku z pokladny chudých na pohřeb jeho zemřelé matky Anny Vágnerové se povoluje 6 zl.

Sdělení odpovědi cukrovaru ve St. Benátkách, kterouž se cukrovar zavazuje na opravu silnice od dráhy severní až na hranici obce Řivenské přispěti 150 zl se přijímá, však podmínka platební cukrovarem stanovená, že příspěvek tento zaplatí až po přijmutí silnice do okresního vydržování se nemůže přijmouti.

Schůze obecního zastupitelstva dne 2. září 1893.

Rozpočty příjmu a vydání obecních pro běžící rok 1893 se schvalují, podle kterých činí:

příjem 3.847 zl 92 kr

vydání 4282 zl 41 kr

schodek činí tudíž 444 zl 49 kr,

k jehož krytí se povoluje vybírat 8% obecní přírážky.

Poněvadž příjem z obecních pozemků obnášející 893 zl 80 kr připadá k placení až ku 15. říjnu t. r. a skutečně nájemci placen bývá až za rok, takže obnos tento do pokladny během roku toho ani nepřijde a tudíž na příjem těchto počítati nelze, usnešeno vybírat pro tento rok

k uhrazení schodku vzhledem k špatnější sklizni roku letošního 8% obecní přírážku z veškerých předepsaných přímých daní.

Starosta obce předkládá žádost ústřední matice školské za dar svatováclavský. Usnešeno darovati matici školské částku 5 zl.

Schůze obecního zastupitelstva dne 27. února 1894.

Rozpočty obecních příjmů a vydání pro rok 1894 sestaveny, které vykazují:

na příjmech 5157 zl 79 kr

ba vydáních 5257 zl 98 kr

jeví se tudíž schodek 100 zl 19 kr

Poněvadž příjem z pachtovní činže obecních pozemků 893 zl 80 kr připadá teprv k placení až ku 15. říjnu tohoto roku, na kterýžto příjem počítati nelze, objevuje se nedostatek hotovosti pro běžný rok 993 zl 99 kr. K ukrytí tohoto nedostatku usnáší se vybírati v roce tomto 15% obecní přírážka z veškerých v obci zdejší předepsaných přímých daní.

Přijímá se zvýšený plat za dovážení duchovního ke službám Božím v chrámu Páně zdejším, jaký p. Čeněk Hon z N. Benátek požaduje a ustanovuje se jemu na další 3 roky plat za dovážení duchovního 1 zl 50 kr za každé jedno přivezení a odvezení.

P. Bohuslav činí návrh, aby Josefu Šrámkovi podporovanému z pokladny chudých přidělena byla služba ponocného obecního, ku které podle jeho náhledu jest dosti způsobilým a ušetřena tím bude pokladna chudých značného výdaje udílením jemu podpory k výživě.

dále má strážník Hruška býti přidržen k tomu, aby každé odpoledne na silnici Chrástecké jakož i Sedlecké potřebné práce vykonával.

Poněvadž docházejí stále stížnosti, že kovář Josef Hamták účty za práci kovářskou velice přehání, vzdor tomu, že z obecní kovárny velmi nízkou činží platí a že stává na jednotlivé práce písemní smlouva mezi obcí a kovářem Stinkou, na kterou kovář Hamták také přistoupil ukládá se starostovi, aby kováři Hamtákovi tuto smlouvu přečetl a podepsati nechal, aby dle toho příště práce účtoval.

Schůze obecního zastupitelstva dne 1. dubna 1894.

K návrhu p. Bohuslava, že když nelze s bezpečí službu ponocného Josefu Šrámkovi svěřiti, aby se jemu posavadní podpora z kasy chudých ročních 52 zl odepřela a pro příště jemu 12 zl ročně z kasy chudých jako podpora udělena s právem, aby jako jiní chudí jednou v týdnu po domech žebrať směl, byl návrh po delší době přijat.

Starosta činí návrh, aby ohledně p. Pauzra, který vyzvání jeho, aby dluhující činži 188 zl 92 kr z pastvin zaplatil se učinil ještě pokus smíru v tom směru, že bývalí jeho společníci, dosud naživu zde jsoucí povinným dílem na dlužnou částku jemu přispěli a zbytek pak aby na něm vymáhán byl se přijímá.

Schůze obecního zastupitelstva dne 29. dubna 1894.

Nabídka stavitele Karla Černého ze Starých Benátek na postavení nové umrlčí komory na nově zřizujícím se hřbitově zdejším zdá se býti příliš vysokou a poněvadž tak velký výdaj nevzat do rozpočtu pro r. 1894 objevil by se tím nekrytý schodek, který by nebylo čím uhraditi a proto usnešeno, aby se s p. stavitelem Černým, jestliže obec Sedlec s tím souhlasiti bude pro tento rok projednalo zesílení zdi ku stavbě umrlčí komory potřebných a stavba sama, aby se provedla až příštího roku.

K žádosti Kateřiny Kožichové usneseno, že obec zdejší jest ochotná u výživě podporovati na způsob v zdejší obvyklý, že však musí do zdejší obce se přestěhovati.

Schůze obecního zastupitelstva dne 7. února 1895.

Rozpočet příjmu a vydání obecních byl podle navrženého obecním starostou s některými změnami najisto postaven, který vykazuje

v příjmech	3327 zl 7½ kr
ve vydáních	<u>4872 zl 40 kr</u>
a jeví se tudíž schodek	1545 zl 32½ kr,

k jehož uhrazení se povoluje vybírati z veškerých v obci zdejší předepsaných přímých daní 15% obec. přírážku a zbytek 655 zl 84 kr vzhledem k tomu, že okresní přírážka jest pro letošní rok zvýšena o 7% má se zaopatřiti půjčkou.

Starosta předkládá došlou žádost Josefa Došlého, zahradníka v Niměřicích za upravení nového hřbitova. Usnešeno, poněvadž hřbitov nenáleží obci, nýbrž záduší kostela zdejšího, aby se svou žádostí se obrátil k poslednějšimu úřadu.

Schůze obecního zastupitelstva dne 14. července 1895.

Dobrovolnému hasičskému sboru zdejšímu se uděluje podpora na pracovní oblek z utrženého obnosu z prodaných polních mezí roku letošního částka 24 zl.

Nabídku p. Frant. Kouly ml. na rozvezení veškerého šterku došlého do stanice Chrástecký Dvůr z Předboje na silnici od Chrástu až do Zdětína 1 vagon za 4 zl 50 kr se přijímá.

Později došla žádost zdejšího příslušníka Jiřího Slánského bytem v Obodří, aby jemu nějaká podpora pokud jest churavý udělena byla, usnešeno udělit jemu 3 zl z pokladny kasy chudých, jestliže skutečně churavý jest a práce vykonávat nemůže.

Schůze obecního zastupitelstva dne 12. února 1896

Rozpočty příjmu a vydání byly podle navrženého obecním starostou přijaty se změnou, aby ve vydání se položka dluh p. Josefu Svačinovi per 420 zl byla vyjmuta.

Podle toho vykazuje příjem 3947 zl 53 kr

vydání 5044 zl 89 kr

jeví se schodek 1097 zl 36 kr,

k jehož uhrazení má se vybírat 15% přírážka.

Žádosti okres. výboru pro Annu Novotnou, vdovu z Dražic má se vyhověti v tom směru, by se do zdejší obce, když docela chudou a k práci neschopnou osobou jest, se přestěhovala, kde se jí dostane zaopatření, jakým toho druhu chudým se poskytuje. Tím obec ušetří placení nájemného v Praze an má svůj chudinský byt, který nikým nyní neobýván jest.

Schůze obecního zastupitelstva dne 7. března 1896.

Schůzi řídil nový starosta obce Václav Špitálský a obecní zastupitelstvo tvoří tyto členové:

Václav Svačina a František Bohuslav, obecní radní a členové výboru: Václav Suldovský, Václav Čančík, Josef Svačina, Josef Sus, Antonín Jandl, František Obrázek a velkostatek zastupuje lesní kontrolor J. Živnůstka.

Za obecního pokladníka zvolen 6^{ti} hlasy František Bohuslav.

Usnešeno všemi hlasy Karlu Hruškovi, obecnímu strážníkovi zde dáti výpověď na propuštění ze služby.

Ošetřování obecních sadů má na starosti za Václava Resla - Václav Čančík.

Schůze obecního zastupitelstva dne 29. března 1896.

Usnešeno po vysvětlení podaném starostou Václavem Špitálským dáti Karlu Hruškovi, obec. strážníkovi zde úřední výpověď ze služby a z bytu na jeden měsíc ode dne doručení výpovědi.

Dále navrhuje p. František Bohuslav by po odstoupení strážníka Karla Hrušky vypsán byl konkurs na nového strážníka k nastoupení od 15. května 1896.

Proti najmutí strážníka namítá starosta, a uvádí, by místo něho byl najmut polní hlídač a po uplynutí hlídky by ošetřoval stromořadí a jiné práce, které dnes obec požadovati musí od jiných lidí, a ne strážníka uniformovaného, kterýž pak práci konati nechce. Návrh starosty se přijímá a usnešeno vypsati konkurs na polního hlídače k nastoupení od 1. června 1896.

Na konec schůze činí Frant. Bohuslav návrh, že by bylo dobře pokusiti se znova, podati knížecí arcibiskupské konsistoři v Praze na zřízení fary při zdejším chrámu Páně žádost. Po jednání s obcí sedleckou, která má žádost podepsati a v případě odporu jí sděliti, že obec zdejší veškeré výlohy se zřízením fary způsobené sama na sebe beře, mjí tuto žádost kníž. arcib. konsistoři v Praze osobně doručiti starosta obce Václav Špitálský a Václav Suldovský.

Usnešeno na návrh p. Václava Čančíka vyplatiti za práci sázení stromů letošního roku Karlu Hruškovi, obec. ponocnému 4 zl.

Schůze obecního zastupitelstva dne 21. května 1896.

Za místo obecního sluhy došlo od stran 12 žádostí. Po přečtení těchto a jich uvážení, usnešeno voliti ze dvou přihlášených Václava Novotného z Kounic a Josefem Švancarem z Horek. Načež zvolen Josef Švancar 4 hlasy proti 1 hlasu a 3 členové se zdrželi hlasování.

Schůze obecního zastupitelstva dne 14. června 1896.

Žádosti obce Sedlec za postavení silnice od Sedleckých hranic k nádraží Chrástu se vyhovuje a usnešeno obecním výborem stavbu tuto příštím jarem provéstí.

P. Bohuslav navrhuje, aby se obec. zastupitelstvu v Sedlci sdělilo, že se stavbou silnice se nepočne, dokud obec Sedlecká nepodepíše žádost arcibisk. konsistoři v Praze na postavení fary ve Zdětíně. Návrh tento zmírněn a obec. zastupitelstvo Sedlecké se požádá o odpověď na naši žádost ze dne 14. dubna t. r.

Za obecního sluhu zvolen za souhlasu obec. výboru Jan Jeník z Kaut, okres Poděbrady a sice prozatímně do 1. dubna a 1897. Služné se vypláceti jemu má, dle celoroční služby 200 zl, měsíčně dle rozvrhů. Z udaných škod obdrží polovinu.

To je poslední úplný protokol z částečně zachovalé knihy nejstarších zápisů o schůzích obecního zastupitelstva a obecní rady ve Zdětíně v letech 1883 - 96.

Požáry ve Zdětíně do r. 1900.

Že i ve Zdětíně často vypukl požár ať úderem blesku, nebo nešťastnou náhodou či založením, o tom není pochyb. Jisto je také, že občané snažili se ohni a jeho vzniku již v dávných letech zabrániti. O tom máme ve Zdětíně jasný doklad v tzv. „Pořádku“ při hašení ohně pro obec Zdětín 1855, sestavený 21. října r. 1855 představeným obce Václavem Suldovským a přesný opis originálu je uveden na předchozích stranách této kroniky.

Všechny požáry ve Zdětíně lze sledovat od roku 1888, kdy byl v obci založen „Sbor dobrovolných hasičů“ a založen požární deník.

Při prvním požáru připomíná se 16^{ti} členný sbor, který se celý hašení zúčastnil.

Byli to: Velitel: Václav Špitálský

Místovelitel: Václav Čančík

Jednatel: Josef Kavka

Sbormistr: Václav Svačina

Cvičitel: František Hradec

I. lezec: Josef Sus

I. stříkač: Josef Němeček

Lezci: Josef Douša

Josef Dvořák

Václav Resl

Frant. Horčic

Frant. Bárta

Jan Novotný

Stříkač: Rudolf Beitler

Frant. Beitler

Antonín Lukavec.

28. června 1888 o 3/4 6 odpoledne udeřil blesk do stodoly Václava Suldovského čp. 9 tč. obecního starosty a zapálil. Shořely dvě stodoly postavené dohromady. Bylo zničeno 200 g slámy, 2 kopy smrkových tyčí, 1 řezačka, 1 síto, 2 mlýnky čili „fofry“ na obilí, 3 žebříky a pila cirkulárka. Zjištěná škoda činila 2.400 zl a pojistka uzavřená u První české privileg. společnosti v Praze zněla na 1500 zl, kterýžto obnos celý p. Václav Suldovský obdržel.

3. ledna 1881 ve 3/4 8 shořel z neznámé příčiny 20 m za vsí severně k Chotětovu stoh asi 200g staré slámy a hrachoviny patřící předsedovi sboru Václavu Suldovskému. Způsobená škoda 200 zl nebyla kryta pojistkou. Sbor musil hájiti stodolu u čp. 29, která byla ohrožena a kryta došky.

27. dubna 1889 v 10 hod. 15. min. v noci vypukl z nejištěné příčiny, ale mělo se za to, že založením, oheň v čp. 26 u Antonína Pospíšila. shořela stáj a kůlna se zásobou slámy a píce pro dobytek. Způsobená škoda 800 - 1000 zl. Pojištěno u Vídeňské pojišťovny, ale protože majitel opomenul zaplatiti pojistku, náhrady neobdržel.

11 listopadu 1889 zapálil neznámý pachatel veliký stoh (vlastně 2 stohy vedle sebe) asi 20 m za vsí směrem k Chotětovu obsahující 300 g nové slámy. Způsobená škoda 400 zl byla plně uhrazena pojistkou u První české privileg. spol. v Praze.

19. listopadu 1889 v 9 hod. 15 min. večer úmyslně založen neznámým pachatelem oheň ve stodůlce čp. 42 u J. Pařízka a odtud se přenesl do čp. 34, patřící Jos. Votrubcovi, kde shořelo domovní stavení, stodůlka a chlév. V době, kdy hasiči zachraňovali, vypukl náhle požár na opačné straně v čp. 28 u Farntiška Kozáka, kde shořelo rovněž celé stavení se stodůlkou, stájí a stodůlkou. Uhořel vepř, slepice, hospodářské náradí, vozy a p. Zjištěná škoda 1.595 zl, pojišťovny Dunaj, slavie, Uherská uhradily: u čp. 28 - 1230 zl a u čp. 21 - 5 zl.

15. srpna 1890 ve 4 hod. 30 min. odpoledne vznikl požár při skládání obilí bud' neopatrností s dýmkou nebo založením ve veliké stodole u statku čp. 2 Jana Měšťáka. požár byl hašen 4 dny. Způsobená škoda odhadnuta na 4.000 zl, majitel si čítal 4.800 zl a Vídeňská pojišťovna a První česká uhradily 4.375 zl.

28. listopadu 1892 v 7 hod. 45 min. večer vypukl požár ve stavení pí. Reslové čp. 5 na návsi a shořel i se sýpkou. Příčina požáru zůstala neznáma, ale oheň byl pravděpodobně založen. Způsobená škoda 2.000 zl. byla uhrazena pojišťovnami Vídeňskou a Slávií do výše 1.509 zl.

22. října 1895 v 6 hod. odpoledne vypukl požár ve stodole čp. 9 Václava Suldovského, která byla po zapálení bleskem před sedmi roky nově postavena. Požár založen ze msty a žhář ihned zatčen a uvězněn u okr. soudu v Nových Benátkách. Shořely hospodářské stroje, sláma, jetel, obrok. Způsobená škoda 2900 zl. uhrazena První českou pojišťovnou a Vídeňskou ve výši 2.100 zl.

12. prosince 1897 v 1 hod. 36 min. v noci shořel v poli u Horek stoh slámy p. Matuny. Škoda 60 zl. Pojištěno na 100 zl. u Plaňanské, která uhradila 96 zl.

23. června 1899 v 10 hod. večer vyhořela stodola u čp. 1 p. Václava Pauzra. Shořela mlatička, secí stroj, řezačka, brány a sláma. O způsobené škodě a náhradě není záznamů.

Významné události ve Zdětině od roku 1900 až do roku 1914, kdy vypukla první světová válka.

Rok 1900.

Hned v prvních měsících nového století v lednu, únoru a březnu rozšířila se epidemie planých neštovic takovou měrou, že přiškolená osada Chrást byla po 2 měsíce uzavřena. Ve školní kronice je zaznamenáno, že několik malých dětí této nemoci podlehlo.

Obvodní lékař MUDr. Jaroslav Prokůpek z Horek rázně zakročil a nařídil, že musí býti zřízeny ve škole nové záchody, které by vyhovovaly požadavkům moderní školy a z důvodů zdravotních byly nezávadné.

4. října konána slavnost k oslavě 70tých narozenin císaře Františka Josefa I.

V roce 1900 se v obci narodilo 19 dětí:

22.1. Blektová Marie	čp. 13
22.1. Kovářová Anna	čp. 55
28.4. Šnajdr Josef	čp. 21 - otec neznám.
22.5. Dvořák František	čp. 48
14.5. Štěpánek Miroslav	Chrást čp. 50 - přednosta stanice.
7.6. Vtelenská Marie Alžběta	Chrást čp. 20
17.6. Bártová Anna Aloisie	čp. 24
21.6. Soukalová Aloisie Marie	čp. 18
27.6. Lebedová Marie Anna	čp. 30
17.7. Heřman Jaroslav	čp. 49
21.8. Vojtíšková Marie	čp. 46

9.9. Dvořáková Marie Antonie	čp. 10
4.10. Nemezci František	Chrást čp. 20
13.10. Bašus Václav Josef	čp. 41
11.11. Syrový Karel	čp. 40
23.11. Urban Václav	čp. 2
10.12. Plachý Jaroslav Boh.	čp. 66
14.12. Nováková Anna Marie	čp. 8
31.12. Kolář antonín	čp. 47

Při porodech asistovala Františka Tomová, porodní bába ze Zdětína.

V roce 1900 zemřelo v obci 16. osob:

14.1. Bruktorová Alžběta	Chrást čp. 20 - * 17.11. 1899 stáří 1 $\frac{3}{4}$ m. - psotník.
15.1. Goloviczová Františka	Chrást čp. 20 - * 13.6. 1899 stáří 7 m. - psotník.
22.1. Neuman Josef	Chrást čp. 20 - * 18.12. 1899 stáří 1 m. - katar střev a žal.
2.2. Jindra Karel	čp. 13 - * 3.11. 1899 stáří 2 m. - ochrnutí střev.
4.3. Galoviczová Kateřina	Chrást čp. 20 stáří 38 let - zánět pobříš.
5.4. dražil Jan	Chrást čp. 39 stáří 73 let - sešlost věkem.
7.4. Bým Václav	čp. 85 - * 5.3. 1900

- 25.4. *Býmová Zdenka* stáří 1 m. - psotník
 čp. 85 - * 10.1. 1898
 stáří 2 r. 3 m. - zánět plic. tub.
- 28.4. *Švejdar Josef* čp. 21 - * 28.4. 1900
 několik min. - předč. porod.
- 6.7. *Bartová Anna* čp. 24 - * 17.6. 1900
 stáří 19 d. - katar střev.
- 21.7. *Douša Karel,* čp. 33 - * 17.12. 1862
 stáří 37 let - tbc. plic.
- 25.7. *Soukalová Aloisie* čp. 18 - * 21.6. 1900
 stáří 1 m. - katar střev.
- 26.7. *Flajšnerová Alžběta* čp. 49 - * 16.8. 1851
 49 let - rakovina dělohy.
- 3.8. *Žáková Anežka* Chrást čp. 20 - * 11.7. 1896
 4 r. - epilepsie.
- 5.8. *Urbanová Božena* čp. 2 - *19.9. 1898
 1 r. 10 m. - psotník, katar střev.

Zaráží nás veliká úmrtnost kojenců!

Svateb bylo v r. 1900 ve Zdětíně 10:

30.1. Jandlová Marie čp. 43. - dcera Antonína, obuvníka s Rouskem Josefem, obchodníkem z Velkých Všelís. Z.

7.2. Verner Josef, zedník čp. 53 - syn Jana, dělníka ve Kbele s Pařízkovou Annou, dcerou Václava, domkáře z Milovic čp. 70 N. B.

20.2. Novotná Anna čp. 10 - dcera Josefa, dělníka s Dytrychem Václavem, domkář z mladé čp. 55 N. B.

26.2. Kos František, kočí čp. 1 - syn Václava, dělníka z Dražic s Opolskou Antonií čp. 25 - dcerou Antonína, dělníka z Lysé č. 134. N. B.

12.6. Roďan Josef, dělník - syn Josefa, podruha z Jeseníku č. 87 se Šimkovou Marií - dcerou Václava, dělníka ve Vtelně č. 75. N. B.

9.7. Malá Anna čp. 31. dcera Josefa, rolníka s Liskou Josefem, rolníkem v Chotětově čp. 40 Z.

20.8. Plachý František, kočí ve Zdětíně čp. 68 s Otčenáškovou Annou ze Zdětína č. 68. N. B.

2.9. Dražilová Františka z Chrástu č. 89, dcera žel. strážníka se Skálou Josefem, žel. dělníkem Jizerní Vtelno č. 86. N. B.

8.10. Šejnohová Anna čp. 30, dcera Františka, dělníka čp. 9 s Matyaskou Františkem, zedníkem z Horek čp. 106. N. B.

14.11. Štelovská Aloisie ze Zdětína č. 6, dcera Antonína, kupce a měšťana s Gregorem Františkem, hospodář. správcem z Hrušova č. 29. Praha

Písmeno Z pod datem svatby znamená, že se svatba konala v chrámu Páně ve Zdětíně, N. B. v Nových Benátkách.

Rok 1901.

V září a říjnu vyskytla se ve strážním domku čp. spála, odtud přenesla se do dvora Chrástu, kde zemřela 10^{ti} letá Anna Najmanová. Odtud se rozšířila i do Zdětína čp. 18 a i do Sedlce, kde bylo také úmrtí. K tomu se přidružily spalničky a záškrť - Od 22. října do 2. listopadu bylo vyučování na škole zastaveno.

Onemocnění spálou mělo u dětí těžké následky, které se projeví ledvinovými chorobami, huhňáním, křečovitostí svalstva lícního, výtokem z uší, hluchotou a posunčinou (tanec sv. Víta.) To vše je důkazem, že lékařská věda neznala v té době ještě pravý způsob léčby této zákeřné choroby.

14. října byl založen ve Zdětíně spolek „Čtenářsko - hospodářská besídka,“ jejímž účelem bylo vzdělání venkovského lidu hlavně po stránce hospodářské, sledovati pokrok v zemědělství, nakupovati hospodářské stroje pro potřebu členů, šířiti kulturu půjčováním knih zábavných i poučných, pořádati přednášky a p. Prvním předsedou byl zvolen Bohumil Bohuslav a prvním jednatelem byl Josef Kavka, řídicí učitel, který také založil spolkovou knihovnu o 200 svazcích, k níž dal základ darováním 30^{ti} knih obsahu hospodářského (rolnictví, ovocnictví, lesnictví, lukařství.)

Zakládajícími členy byli: adášek Josef čp. 36, Bohuslav František čp. 27, Kavka Josef, říd. učitel, Šulc Antonín čp. 29, Kovář Jan čp. 94, Heřman Josef čp. 83, Miler Václav čp. 32, Koula František čp. 14, Miškovský Karel čp. 16, Štych Václav čp. 17, Douša Josef čp. 33, Němeček Josef čp. 19, Beitler Rudolf čp. 4, Suldovský Josef čp. 9, Čančík Václav čp. 3 a Svačina Jaroslav čp. 13.

V té době vzniklo také „Družstvo pro parní mláčení ve Zdětíně“, jehož zakladatelem byl Bohuslav František. Podílníky byli: Malý Josef čp. 31, Lebeda Jan čp. 30, Štych Václav čp. 17, Miškovský Karel čp. 16, Resl Václav čp. 37, Miler Václav čp. 32.

Družstvo mělo parní mlátičku bez lisu a mlátili každému, kdo si přál. Podíly měli jen Jmenovaní rolníci a uložena byla u Bohuslavů. Předsedou byl Miškovský Karel a pokladníkem Bohuslav František. Koupili ji na dluh a zaplatili ji z poplatků za mláčení u nečlenů. Když ve Zdětíně vymlátili, jeli do jiných obcí až za Bezno do Katusic, Spikal, Cetna, a j. Garnituru obsluhoval strojník Václav Král.

Rok 1901 byl normální, nebylo živelních pohrom a úroda byla dobrá.

V roce 1901 se v obci narodilo 18 dětí:

1.1. Votrubec Václav	čp. 34
7.3. Doležal Bedřich	Chrást čp. 81
7.3. Jindrová Aloisie František	čp. 25
1.6. Heřman Václav	čp. 83
12.6. Miškovský Josef Antonín	Chrást čp. 81
15.7. Verner Václav Antonín	čp. 53
13.8. Adášková Marie	čp. 84

18.8. Špitálský Václav	čp. 81
26.8. Durdis Václav	čp. 13
9.9. Heřman Alois	čp. 10
12.9. Melichová Ludmila	čp. 29
15.9. Kolenáčová Josefa	čp. 18
20.9. Bergerová Františka	čp. 13
3.10. Václavíková Marie	čp. 6
12.11. Štumpová Marie Barbora	čp. 56
15.11. Soukal Josef František	čp. 6
16.11. Kadlečková Marie	Chrást čp. 20
4.12. Nováková Marie Rosalie	čp. 78

V roce 1901 zemřelo v obci 23 osob:

1.2. Vtelenská Marta	Chrást čp. 20 - * 7.6. 1900 stáří 7 m 23 d. - zánět mozk. blan.
13.2. Kovářová Anna	čp. 44 60 let - zápal žil pr. berc.
20.2. Kolář Antonín	čp. 47 - * 13.12. 1900 1. m 20 d. - lues
20.3. Vaňhat	čp. 35 - mrtvě narozen
23.3. Ječná Anna	čp. 46 - * 24.5. 1873 27 r. - tbc. plic
11.4. Krupička Josef	čp. 13 - * 4.7. 1900 9 m. - psotník
15.4. Golovič Josef	Chrást čp. 20

- 24.4. Adášek 5 let - zápal mozku. blan
 čp. 75 - mrtvě narozen
- 14.5. Jahelková Josefa 47 let - rakovina žaludku
 čp. 40 - * 15.7. 1854
- 18.6. Dvořák František 1 rok - psotník
 čp. 88 - * 22.5. 1900
- 20.6. Pauser Václav 55 r. 6 m. úplavice cukrová
 čp. 1 - * 10.12. 1845
- 10.7. Adášek František 62 r. - rakovina žaludku
 čp. 44 - * 4.11. 1838
- 3.8. Vtelenská Kateřina 36 r. sebevražda utopením
 Chrást čp. 20 - * 16.4. 1865
- 6.9. Durdis Václav 11 d. - psotník
 čp. 13 - * 26.8. 1901
- 20.9. Kolenáčová Josefa 5 d. - spalničky
 čp. 18 - * 15.9. 1901
- 4.10. Kolenáčová Františka 4 r. - spalničky
 čp. 18 - * ?
- 10.10. Neumanová Marie 9 r. - spála
 Chrást čp. 20 - * 5.8. 1892
- 14.10. Horčic Alois 5 r. 8 m. - srdeční vada
 čp. 60 - * 2.2. 1896
 syn domkáře
- 25.11. Novotný Václav 66 let - sebevražda oběšením
 čp. 54

- 11.12. Heřman František čp. 22 - * 2.12. 1899
2 r. - zánět plic
- 18.12. Vojtíšková Božena čp. 46 - * 26.7. 1897
4 r. 5 m. - srdeční vada
- 29.12. Knobloch Josef čp. 54 - * 28.2. 1900
1 r. 10 m. - spála
- 29.12. Štěpánek Jiří čp. 6 - * 23.4. 1898
3 r. 8 m. - utopení.

Svateb bylo v r. 1901 ve Zdětíně 6:

6.2. Novotný Václav, čeledín čp. 25, syn Josefa, dělníka čp. 10 s Holanovou Alžbětou čp. 25
N. B.

16.4. Votrubcová Marie, dcera Josefa, dělníka čp. 34 - s Lhotským Janem, mistrem
truhlářským z Chotětova č. 32. Z.

27.5. Krouský Josef, čeledín v čp. 13 Krupičková Františka v čp. v čp. 13 z Rejšic čp. 32.
N. B.

2.7. Dvorská Marie čp. 45 - dcera Václava, dělníka s Bláhou Josefem, čeledínem z čp. 15.
N. B.

15.8. Kuchařová Kateřina, čp. 26 - dcera Josefa, pastýře s Ditrichem Václavem, kočím
z Horek. N. B.

27.11. Langer Antonín, dělník ze Zdětína čp. 21 s Malou Antonií ze Zdětína čp. 21. Z.

Rok 1902.

zima v tomto roce byla velmi mírná.

V měsíci dubnu konala se volba místní školní rady a zvolení:

1. Předsedou Václav Špitálský, starosta obce čp. 15.

2. Školdozorcem Václav Čančík, rolník čp. 3.

3. Děkan P. Čermák z Nových Benátek za duchovní správu.

4. Nadlesní František Živnůstka z Benátek za Velkostatek.

5. Josef Pospíšil ze Sedlce - zástupce obce Sedlec.

Václav Svačina ze Zdětína - zástupce Zdětín.

6. Josef Kavka za učitelstvo

7. Náhradníky Josef Němeček a Václav Resl ze Zdětína.

V měsíci červnu nastala veliká a úmorná vedra. Zvláště ve dnech 2., 3., 4., 6., 28., a 30. června, kdy již ráno byla teplota 19° R.

V měsíci červenci 1. 2. 8. a 9. ukazoval teploměr 20° R. Nejparnějším dnem byl 1. červenec, kdy již ráno v 8 hod. ukazoval teploměr 21° R a po osmé hodině strhla se prudká bouře s krupobitím po celých Čechách, provázená průtrží mračen, ale okolí Zdětína zůstalo v tomto roce všech živelních pohrom ušetřeno.

Byly vysázeny obecní sady a použito štěpů ze školní zahrady, kde ovocná školka měla v tomto roce 700 pláňat a 100 štěpů.

Poněvadž se stále opakovaly případy, že školní mládež se zúčastňovala tanečních zábav, byla pořízena do hostince ke vchodu tabulka „Vstup školním dětem zakázán“ a obecní strážník po celou dobu trvání zábavy stál u vchodu a hlídal, aby tam školní mládež nemohla.

O prázdninách v roce 1902 podnikl Josef Kavka, říd. učitel cestu do Rumunska a Bulharska. Po návratu pořádal o této cestě pěkné přednášky a to 9. a 16. prosince v Hospodářské besídce.

V roce 1902 se v obci narodilo 22 dětí.

6.1. Slánská Božena Kateřina čp. 9

22.2. Plevka Jaroslav čp. 12

18.3. Pařízková Marie Terezie čp. 48

18.3. Bašusová Anna Josefa čp. 41

24.3. Šubrta Josef Chrást čp. 20

28.4. Flajšner Josef čp. 57

8.5. Urbanová Anastazie	čp. 2
20.4. Suldovská Aloisie Rosalie	čp. 9
24.6. Dvořák Josef Antonín	čp. 10
17.8. Čepička Jaroslav	Chrást čp. 20
26.8. Lamberg Václav	čp. 18 otec neznám
27.8. Červíčková Anna	Chrást čp. 31
10.9. Knoblochová Anna Alžběta	čp. 54
18.9. Kotrisz Antonín	Chrást čp. 20
27.10. Vernerová Marie Anna	čp. 53
5.11. Votrubec Karel	čp. 34
4.11. Šulcová Anna Alžběta	čp. 90
8.11. Bým Josef Václav	čp. 85
12.11. Pařízková Růžena Karolina	čp. 42
27.11. Kolář Antonín	čp. 47
23.11. Vtelenská Anna	Chrást čp. 20
3.12. Lebeda František	čp. 30

V roce 1902 zemřelo v obci 11 osob.

24.1. Bašusová Josefa	čp. 41 - * 3.5. 1899 stáří 2 r. 7 m. - zánět ledvin
6.2. Skála	Chrást čp. 52 - mrtvě narozený
16.3. Suldovská Rosalie manželka rolníka	čp. 26 55 r. - rozšíř. průdušek
19.4. Bašusová Anna	čp. 41 - * 18.3. 1902 1 m. psotník

- 12.5. Bláha Bohumil čp. 45 - * 1.1. 1889
3 r. - zánět ledvin
- 25.5. Bláha Josef čp. 45 - * 12.2. 1902
3 m. - psotník
- 9.6. Heřmanová čp. 83 - mrtvě narozená
- 3.8. Dvořák Josef čp. 10 - * 24.6. 1902
1 m. 9 d. - střevní katar
- 13.8. Bláhová Alžběta čp. 36 - 73 r. - sešlost věkem
- 10.10. Kolenáčová Barbora čp. 18 - 55 r. - zánět plic
- 27.11. Kolář Antonín čp. 47 - * 27.11. 1902
10 hodin - předč. naroz.

Svateb bylo v r. 1902 ve Zdětíně 6.

10.2. Kovář František, dělník čp. 9 syn Františka, kováře z Mladé s Havelkovou Annou čp. 9. N. B.

21.4. Šubrtová Alžběta z Chrástu č. 20 dcera Josefa, poklasného se Zárubou Josefem ze Sedlce č. 33. N. B.

22.4. Flajšner Václav, domkář čp. 49, syn Josefa, zedníka z Mladé s Čechovou Annou, vdovou ze Kbel. N. B.

14.7. Malík Antonín, čeledín ze Zdětína čp. 15 s Roubíčkovou Marií, ze Zdětína čp. 31. N.B.

22.7. Reslová Kateřina čp. 32, dcera † Františka R., rolníka ze Slivna D. čp. 13 s Novým Josefem, rolníkem ze Skalska. Praha.

13.10. Dvořáková Marie čp. 2 - dcera Josefa, hudebníka čp. 24 s Veselým Václavem ze Řívna čp. 5. N. B.

Rok 1903.

Již od Jara řádila epidemie spalniček. Nejvíce v měsíci květnu a opět nejdříve v čp. 18, kde onemocnělo všech 12 školních dětí. Tento dům byl uznán obvodním lékařem dr. Prokápkem z Horek za semenišťe bacilů epidemických nemocí dětských.

Dne 10. února zemřel člen místní školní rady Václav Svačina, rolník ze Zdětína čp. 13.

3. března přinesly noviny smutnou zprávu, že zemřel „otec a vůdce“ českého národa, neohrožený politik, nadšený stoupenec sjednocení Slovanů, JUDr. František Ladislav Rieger. Jeho protirakouská činnost bude zlatým písmem zapsána v dějinách našeho národa.

Po 4 dny byl vyhlášen smutek po všech českých městech a dědinách. Pohřeb se konal 7. března z národního zemského musea na královský Vyšehrad. Od r. 1875, kdy měl pohřeb „otec národa“ František Palacký - jeho tchán - neviděla Praha tak velkolepého pohřbu, kterého se zúčastnilo i několik občanů zdětínských. Smuteční průvod trval od 2 hod. do 7 hod. večer. Slavný průvod ukončil ThDr. Karlach slovy: „Spi blaze, milovaný vůdče a otče náš - světlá památka tvá nezahyne nikdy.“

11. května měl pohřeb občan Jan Tuček, rolník čp. 16.

13. května udílel v Nových Benátkách sám kardinál kníže arcibiskup pražský svobodný pán Lev Skrbenský svátost biřmování. Ze Zdětína bylo biřmováno 18 chlapců a 26 dívek, z Chrástu 4 chlapci a 2 dívky.

Na druhý den 14. května jel arcibiskup přes Zdětín do Chotětova. Ve Zdětíně připravili mu občané slavné přivítání. Před kostelem byla slavobrána z chvojí a nápisy přes okresní silnici. Všecky domy byly ozdobeny prapory, věnci a mnohé ověšeny draperiemi.

Již ráno o sedmé hodině očekávali arcibiskupa před slavobránou školní mládež v plném počtu 138, místní sbor dobrovolných hasičů v novém slavnostním stejnokroji, členové čtenářsko - hospodářské besídky a celé místní obecní zastupitelstvo.

Střelbou z hmoždířů a zvoněním oznámen příjezd kardinála do Zdětína. mládež i občané poklekli, očekávaje arcibiskupské požehnání. Kočár zastavil u slavobrány a pana arcibiskupa uvítal jménem obce starosta Václav Špitálský a jménem místní školní rady a za školu říd. učitel Josef Kavka.

Pan kardinál projevil radost z připraveného uvítání a odešel do filiálního chrámu, aby jej prohlédl. v kostele totiž pracovali právě řemeslníci na vnitřní i vnější úpravě. Prováděla se

důkladná oprava hlavně malby, odkrývaly se staré fresky, opravovaly se oltáře, kazatelna, dlažba, kruchta, lavice a p. Vzácná stavba již úpravy potřebovala.

Když p. arcibiskup odjížděl z obce, zanechal pro místní chudé 16,- K na podporu.

Poněvadž počet dětí ve Zdětině povinných školní docházkou vzrostl přes 200, žádáno, aby místní dvojtřídní obecná škola byla rozšířena na trojtřídní.

Příčinou vzrůstu počtu dětí bylo přibývání rodin deputátnických a pak přibývalo i dětí domkářů, kteří zakládali nové části vesnice Zdětína a to v části na „Drážkách“ a v nynějších ulicích vedoucích k Horkám.

Při zdejší škole byl v činnosti tzv. „polévkový ústav.“ Vyvařovala Anna Kavková, industriální učitelka v době od 1. října do 1. dubna polévku a kávu. Předešlá léta vždy na vlastní náklad. 1. října 1902 založen „samostatný polévkový ústav“ příspěvím dárců ze Sedlce a to na pokyn tamního příznivce chudých dětí Františka Gregora, obchodníka a hostinského. Ve Zdětině nebylo u občanů pro tuto věc pochopení, ač děti ze Zdětína, které se přihlásily, byly stravovány také. Tento ústav trval pak po mnoho let.

3. června zvolen byl pan Václav Čančík, rolník ze Zdětína čp. 3 okresním starostou správního okresu novobenateckého. Tuto funkci zastával pak až do r. 1919.

V roce 1903 se v obci narodilo 20 dítek:

<i>10.1. Bláhová Anna</i>	<i>čp. 36</i>
<i>10.2. Kovář Josef</i>	<i>čp. 18</i>
<i>27.2. Heřman Josef</i>	<i>čp. 49</i>
<i>1.3. Novotná Anežka</i>	<i>čp. 89</i>
<i>29.3. Miškovská Anna Aloisie Terezie</i>	<i>čp. 16</i>
<i>3.5. Kolenáčová Františka</i>	<i>čp. 18</i>
<i>21.5. Heřmanová Anna</i>	<i>čp. 83</i>
<i>21.6. Kvapil Alois</i>	<i>čp. 6</i>
<i>21.6. Machová Aloisie Anna Alžběta</i>	<i>čp. 28</i>
<i>4.7. Flajšner Antonín</i>	<i>čp. 12</i>

7.8. Šimonková Božena	čp. 25
12.8. Prskavec Josef	Chrást čp. 76
13.9. Pařízek Václav	čp. 48
1.11. Heřmanová Anna Marie	čp. 22
10.11. Štumpová Božena	čp. 52 (56)
21.11. Verner Josef	čp. 48
27.11. Naucová marie	Chrást čp. 20
14.11. Štěpánková Albína marie	Chrást čp. 50 nádraží
7.12. Bašusová Anna Marie	čp. 95
24.12. Adášek Václav	čp. 82

V roce 1903 zemřelo v obci 12 osob.

7.1. Douša Josef	čp. 33 - * 6.3. 1856
hostinský	stáří 46 r. - zánět jater
2.2. Votrubec karel	čp. 34 - * 5.11. 1902
	2 m. 26 d. - psotník
1.2. Čančíková Kateřina	čp. 63
manželka výměnkáře	71 r. - rakovina prsu
8.2. Svačina Václav	čp. 13 - * 29.1. 1856
	47 r. - zánět nervů
8.2. Havlík Bedřich	Chrást čp. 20 - * 6.4. 1883
	19 r. 10 m. - souchotě
23.2. Urban Václav	čp. 2 - * 23.11. 1900
	2 r. 3 m. - zánět mozku. blan

1.3. *Vtelenská Anna* Chrást čp. 20 - 23.11. 1902

3 m. - katar střev

3.3. *Šubrtová Kateřina* Chrást čp. 20 - * 24.4. 1839

manželka poklasného 64 r. - revmatis. kloubový

9.4. *Herman Josef* čp. 6 - * 28.5. 1902

10 m. - psotník

10.4. *Špitálská Anna* čp. 15

vdova po rolníku 91 r. - sešlost věkem

8.5. *Tuček Jan* čp. 16

výměnkář 79 r. - rozedma plic

12.6. *Malá Alžběta* čp. 22

vdova po nádeníku 64 r. srdeční vada

Svatby byly v roce 1903 ve Zdětíně 4:

4.7. Doušová Marie čp. 33 - dcera Františka, hostinského s Trnkou Františkem, rolník z Kochánku. N. B.

7.1. Pařízek Antonín, domkář čp. 35 syn Václava, domkáře se Štěpánkovou Františkou z čp. 6. N B.

11.11. Lukavcová Anna čp. 86, dcera Antonína, domkáře s Růžičkou Václavem, rolníkem z Brodců n. Jiz. č. 30. N. B.

24.11. Nemečková Rosalie čp. 19 - dcera Josefa N., krejčího se Šubrtem Josefem, rolníkem z Brodců čp. 14. N. B.

Rok 1904.

24. března došlo povolení Zemské školní rady, aby zdejší dvojtřídní škola byla rozšířena na trojtřídní. Pro technické překážky byla však třetí třída otevřena až od 1. září 1904.

10. dubna pořádala čtenářsko - hospodářská besídka přednášku o Janu Amosu Komenském. Přednášel říd. učitel Josef Kavka.

10. července konala se velká školní slavnost na Drážkách, při které působila hlavně čtenářsko - hospodářská besídka se svým předsedou Františkem Bohuslavem. Po obvyklém programu byla mládež pohostěna a to limonádou, pečivem a třešněmi.

V roce 1904 bylo kritické sucho. ve Zdětíně nepršelo od 17. dubna do 15. května vůbec, 15. května málo a od toho dne nekápllo do konce srpna. V obci nebylo pamětníka takového sucha ve zdětíně ani v okolí. Byl to neúrodný rok, o všechno veliká bída.

následkem stálého sucha a vyschnutím pramenů nastala ve Zdětíně bída o vodu. I obecní studna „Dálka“ nedávala potřebné množství vody pro občanstvo. Vydávalo se po jedné putně denně pro rodinu. I škola se musila spokojiti jednou putnou na celý den. Ostatní studny a kaly vyschly a nouze o vodu byla všeobecná.

Voda pro dobytek se dovážela až z Jizery.

V říjnu i v listopadu rozšířila se ve Zdětíně epidemie záškrtu.

V prosinci nastala tuhá zima.

V tomto roce byl sledován pohyb obyvatelstva v obci a zjištěno, že 47% - 56% sotva čtvrt roku v obci vydrží. Stěhují se do jiných obcí a vracejí se zpět zase po čtvrt roce, někdy i dvakrát v roce. Jedná se hlavně o zemědělské dělníky - deputátníky.

Učitel zdejší školy Karel Syrový, který působil ve Zdětíně v r. 1904 již 8 roků, věnoval všechen volný čas pěstování ovocných stromů, učil mládež štěpařství a jako nadšený pěstitel králíků, zavedl do Zdětína ušlechtilá plemena a jeho přičiněním se chov králíků velice rozšířil.

V roce 1904 se v obci narodilo 21 dětí:

6.1. Vojtíšek Václav	čp. 46
9.1. Kořínek františek	čp. 20
17.1. Novák Václav	čp. 78
31.1. Štruplová Marie	Chrást čp. 76
22.2. Černíková Anna Josefa	čp. 13

26.2. Novák Josef	čp. 73
6.3. Skála Václav Josef	Chrást čp. 39
29.2. Soukal František Matěj Václav	čp. 18
18.3. Ortová Anna	čp. 13
26.4. Plevková Aloisie	čp. 12
21.5. Štolovská bohumila Marie	čp. 9
31.5. Klímová Anna	čp. 18
2.6. Šubrta František	Chrást čp. 76
12.6. Hanka Václav	čp. 6
15.8. Navrátil Karel Václav	čp. 91 syn obuvníka
17.8. Kovář František	čp. 18
24.8. Verner Josef František	čp. 53
12.11. Měkotová Růžena	čp. 23
8.12. Knobloch Josef	čp. 55
7.12. Pařízková Anna	čp. 96
25.12. Bašus Josef	čp. 95
<u>V roce 1904 zemřelo v obci 8 osob.</u>	
28.4. Tučková Terezie	čp. 69
vdova po výměnkáři	stáří 77 r. - rozedma plic
3.7. Beneš Antonín	* 15.2. 1903
	1 r. - katar střevní
28.7. Koula František	čp. 14
výměnkář	60 r. - zánět jater
4.9. Kovář František	čp. 18 - * 17.8. 1904

	<i>18 d. - psotník</i>
<i>18.9. Lukavcová Kateřina</i>	<i>čp. 86 - * 1833</i>
	<i>71 r. - sešlost věkem</i>
<i>30.10. Krejčíková Růžena</i>	<i>čp. 6 - * 29.11. 1903</i>
	<i>11 m. - zánět plic</i>
<i>2.11. Bašusová Anna</i>	<i>čp. 95 - * 7. 12. 1903</i>
	<i>11 m. - spalničky</i>
<i>29.11. Měkotová Růžena</i>	<i>čp. 23 - * 19.11. 1904</i>
	<i>17 d. - růže</i>

Svatby byly v roce 1904 ve zdětíně 2.

9.2. Šnejdarová Anna z čp. 48 s Vernerem Josefem, hospod. dělníkem z Horek N. B

11.4. Štrupl Josef, čeledín z Chrástu čp. 76 s Prokopovou Kateřinou z Chrástu čp. 76. N. B.

Rok 1905.

V lednu trvala tuhá zima po celý měsíc.

V měsíci červnu a červenci byla hrozná vedra. Nejvyšší teplota byla dne 4.6. a 8. července a to 30° R.

Dne 1. listopadu měl slavný pohřeb občan Václav Resl, rolník z čp. 32, který byl 14 roků místním školdozorcem a věnoval se pilně a nezištně životu spolkovému.

Dne 24 prosince uspořádala Čtenářsko - hospodářská besídka ve Zdětíně spolu s besídkou v Sedlci slavnost vánočního stromku s nadílkou štědrovečerní a všecka mládež, hlavně chudá byla bohatě podarována. Při nadílce účinkoval smyčcový orchestr

Výbor Čtenářsko - hospodářské besídky sestával v roce 1905 z předsedy Františka Bohuslava, Jednatele Karla Miškovského a pokladníka Václava Resla.

Obecní zastupitelstvo zapůjčilo v obecním domku čp. 8 zdarma byty pro zdejší učitele.

v roce 1905 se v obci narodilo 16 dětí:

<i>22.1. Heřman Josef</i>	<i>čp. 83</i>
<i>5.3. Urban Josef</i>	<i>čp. 8 otec neznámý</i>
<i>6.3. Horčicová Božena Marie</i>	<i>čp. 60</i>
<i>14.3. Suldovský Václav Frant.</i>	<i>čp. 9</i>
<i>27.5. Urbanová Ružena</i>	<i>čp. 2</i>
<i>26.5. Havlík František</i>	<i>čp. 94</i>
<i>13.6. Býmová Zdenka</i>	<i>čp. 85</i>
<i>23.6. Bláhová Anna</i>	<i>čp. 72</i>
<i>9.7. Koželuh Josef</i>	<i>čp. 14</i>
<i>15.7. Kolářová Emilie</i>	<i>čp. 47</i>
<i>26.7. Lukavec Jaroslav Václav</i>	<i>čp. 86</i>
<i>28.9. Auředník Václav</i>	<i>čp. Chrást čp. 76</i>
<i>4.10. Veselý František</i>	<i>čp. 88</i>
<i>12.10. Dvořák Antonín Josef</i>	<i>čp. 10</i>
<i>20.11. Hejduková Božena</i>	<i>čp. 57</i>
<i>13.12. Miškovská Věnceslava</i>	<i>čp. 16</i>

Porodní bába od r. 1904 Marie Caldová.

V roce 1905 zemřelo v obci 13 osob:

<i>20.1. Soukal František</i>	<i>čp. 18 - * 29.2. 1904</i> <i>11 m. - střevní katar</i>
<i>21.1. Benešová Alžběta</i>	<i>čp. 1.</i>

<i>vdova po rolníku</i>	<i>79 let - sešlost věkem</i>
11.2. <i>Navrátil Karel</i>	<i>čp. 91 - * 15.8. 1904</i>
<i>syn obuvníka</i>	<i>5 m. - střevní katar</i>
9.3. <i>Heřman František</i>	<i>čp. 50</i>
	<i>66 r. - tbc. plic</i>
8.5. <i>Suchá Barbora</i>	<i>čp. 49</i>
	<i>61 r. - sešlost věkem</i>
17.5. <i>Prachař Josef</i>	<i>čp. 7 - * 13.11. 1896</i>
<i>syn mistra kovářského</i>	<i>8 r. chorea</i>
21.7. <i>Bímová Marie</i>	<i>čp. 77 - * 16.2. 1831</i>
	<i>74 r. - sešlost</i>
9.10 <i>Ouředník Václav</i>	<i>Chrást čp. 20 - * 28.9. 1905</i>
	<i>10 d. - střevní katar</i>
18.10. <i>Hejlová Marie</i>	<i>čp. 6 - * 25.3. 1844</i>
	<i>61 r. - náhlé krvácení</i>
28.10. <i>Resl Václav</i>	<i>čp. 74 - * 5.5. 1829</i>
	<i>76 r. - revmatis. kloubní</i>
31.10. <i>Mitassik Josef</i>	<i>čp. 29 - * 1836</i>
	<i>69 r. - sešlost</i>
22.12. <i>Svačinová Anna</i>	<i>čp. 25 - * 12.8. 1833</i>
<i>manželka rolníka</i>	<i>72 r. zánět plic</i>
25.12. <i>Heřman Josef</i>	<i>čp. 83 - * 22.1. 1905</i>
<i>syn domkáře</i>	<i>11 m. psotník</i>

Svatba byla v roce 1905 ve Zdětíně 1:

6.3. Nedělka Augustin, kovář ve Zdětíně čp. 92 s Peškovou Marií ze Zdětína čp. 92.

Rok 1906.

Hned v lednu vypukla epidemie spály a spalniček.

Rozmohlo se nemírné pití lihovin, takže na základě stížností musil v některých rodinách zakročiti starosta obce za pomoci četnictva a hostinským nařízeno, že některým občanům nesměli nalévatí.

Rozpočet místní školní rady na rok 1906 činil 1041 k 70 h a byl kryt 9% přírážkou na obě obce Zdětín a Sedlec.

Václav Čančík, rolník a okresní starosta byl v měsíci březnu 1906 na léčení v Lázních Opatí v Dalmacii u moře a přivezl odtud a z Istrie a Kraňska mnohé věci (krápníky, mušle, hvězdice, hrozen palmový a p.), které daroval místní škole.

V roce 1906 vypukla znovu ve velké míře epidemie „spalniček“ a „černého kašle“.

Obvodní lékař MUDr. Jaroslav Prokůpek zjistil po vyšetření sociálních poměrů v jednotlivých rodinách, že nakažlivé nemoci přinášejí do obce stále se stěhující rodiny deputátníků, kteří přinášejí nemoci z jiných obcí do Zdětína.

Sociální poměry těchto rodin byly skutečně někde hrozné. Zjištěno, že v některé světnici zemědělských deputátníků obývaly 3- 4 rodiny s několika dětmi, kde byl nedostatek a čistoty naprosto nebylo dbáno. Děti strádaly na oděvu, obuvi a i jídla bylo málo. Matky neměly času, aby upravily prádlo, šatstvo, aby dbaly o čistotu a hlavně výchovu. Děti chodily proto otrhané, špinavé a z podvýživy se dostavila tuberkulóza. Úmrtnost kojenců stále vzrůstala. a hrozné bylo, když ještě otec holdoval kořalce. V takové rodině byly strašné poměry.

V roce 1906 se v obci narodilo 21 dětí:

1.1. Vernerová Růžena čp. 98

2.4. Votrubcová Anna čp. 34

9.5. Heřmanová Antonie čp. 65

15.5. Štumpa Jaroslav	čp. 56
16.5. Tvrzník Jaroslav Jan	čp. 50
22.5. Plevková Bohumila Marie	čp. 13
7.6. Horčicová Marie	čp. 60
27.6. Procházková Anna	čp. 37
28.6. Bašusová Marie	čp. 95
25.6. Šubrta Jaroslav	Chrást 76
29.7. Pecháček Josef	čp. 42 otec neznámý
28.7. Navrátilová Zdeňka	čp. 91
22.8. Šulc Josef	čp. 90
24.10. Křápková Aloisie Anna	čp. 49
1.11. Vinklát František	Chrást 20
30.10. Horáková Božena	čp. 15
2.11. Tymešová Růžena	čp. 18
17.11. Kos Josef	čp. 12 otec neznámý
20.11. Pařízek Josef	čp. 96
19.11. Kovářová Božena	čp. 18
30.12. Svoboda Václav	čp. 14

V roce 1906 zemřelo v obci 10 osob:

22.1. Vitiska Petr	čp. 9
	65 let - sešlost věkem
3.4. Křepelka Jan	čp. 8 - * 23.8. 1825

80 let - sešlost

- 14.4. *Votrubcová Anna* čp. 34 - * 1.4. 1906
10 dní - střevní katar
- 14.10. *Šulc Josef* čp. 98 - * 22.8. 1906
1 m. 2 d. - růže hlavy
- 16.10. *Pecháčková Františka* čp. 42 - * 27.4. 1866
40 r. - záducha
- 25.10. *Koulová Anna* čp. 14 - * 28.3. 1873
manželka rolníka 33 r. - souchotě
- 21.11. *Pecháček Josef* čp. 42 - * 29.7. 1906
3 m. 22 d. - zánět plic
- 23.11. *Tymešová Růžena* čp. 18 - * 2.11. 1906
21 d. - lues
- 27.11. *Kos Josef* čp. 8 - * 17.11. 1906
10 d. - střevní katar
- 17.12. *Bašusová Marie* čp. 95 - * 28.6. 1906
5 m. - kašel zajímavý

Svateb bylo v roce 1906 ve Zdětíně 6:

13.2. Dvořáková Anna čp. 45, dcera Václava D., čp. 48 a Tymeš Václav, hospod. dělník dražic. dvora. N. B.

15.8. Svoboda Václav, kočí ze Zdětína čp. 14 a Nováková Marie čp. 14. N. B.

21.8. Dvorská Františka čp. 52, dcera Václava D., domkáře čp. 45 a Svoboda Frant., kovář z Dražic. N. B.

29.9. Svačinová Bohumila čp. 13, dcera Václava, rolníka čp. 13 a Dr. Urban Oldřich v Rokytnici. Praha.

13.10. Pařízková Rosalie z čp. 38, dcera Václava P. domkáře a Pelc Václav, zedník Nemyslovice č. 14. N. B.

12.11. Heřmanová Karolina čp. 50, dcera † Františka H., domkáře čp. 50 a Davídek František, tesař. mistr z Obodře čp. 12. N. B.

Rok 1907.

Hned z jara přišla nová epidemie „příušnic“. Nebylo takřka roku, aby některá epidemie nakažlivých chorob nezachvátila obec. A příčina? Bídne sociální poměry v rodinách zemědělských dělníků a naprosté zanedbávání základních pravidel hygieny.

Svěcení kostela

Zdětínský kostel Všech svatých, který se připomíná již r. 1260 jako farní s plebánem (farářem) Lupusem r. 1392.

Tato vzácná gotická památka ze XIV. století byla opravována uvnitř i vně již od roku 1903 a to od generální visitace, kterou vykonal 11. května 1903 kníže kardinál Lev Skrbenský. Oprava trvala až do r. 1906.

Byly opraveny vzácné freskové malby z konce 14. století na zdech u presbitáře, strop, kazatelna a jiné. Opravena kruchta pro zpěváky, dlažba a malby.

Restaurování vzácných památek prováděli nejpřednější umělci - odborníci z Prahy a to Gustav Miksch, malíř a restaurátor, Christon - freskař, Janša Jan, malíř a restaurátor, sochaři a truhláři - opravdoví odborníci.

Náklad oprav činil 14.000 K a byl uhrazen ze zádušní pokladny.

Dne 6. ledna r. 1907 byl znovu kostel, v němž posledně byla sloužena mše 11. května 1903 o pohřbu občana Jana Tučka, slavným způsobem vysvěcen.

Svěcení vykonal arc. vikář a farář Šimon Bejvl z Víně u Prahy za asistence děkana Karla Čermáka z Benátek, kaplanů J. Ptáčka, Václava Levory z Nov. Benátek, faráře Jandy z Chotětova a kněží z Předměřic.

Slavnosti se zúčastnilo celé obecní zastupitelstvo ze Zdětína a Sedlce, místní sbor dobrovolných hasičů, čtenářsko - hospodářská besídka, učitelský sbor s mládeží a snad všechno občanstvo ze Zdětína.

Mrazy přes 30°

V roce 1907 trvala od ledna až do velikonočních svátků tuhá zima a silné mrazy. Napadly spousty sněhu, doprava byla přerušena skoro všude, na silnicích se utvořili několikametrové závěje. Často se přehnalý větrné smršti a vánice podobné orkánům.

Všeobecné volební hlasovací právo

Rok 1907 má důležitý význam pro český národ, neboť toho roku bylo konečně uznáno pro všecky země na říšské radě zastoupené „všeobecné volební právo“, základní právo občanské, o které bylo mnoho roků dělnickými organisacemi tolik bojováno při různých bouřích a manifestacích padlo i několik lidských životů. Konečně bylo splněno, aby nejen ti, jimž dopřáno hmotného bohatství, ale i ti, kteří jim k majetku svou prací pomáhali a jichž byla většina, mohli rozhodovati ve volbách, kdo má hájiti jejich zájmy a požadavky.

A tak podle nového platného volebního řádu konaly se první volby v Čechách a jiných zemích rakouské - uherské říše a po všech obcích do říšské rady. První volby se konaly 14. května, druhé užší 23. května.

Volby říšského poslance.

Ve Zdětíně se konaly volby v úterý dne 14. května od 10 hodin do 2 hodin odpoledne v první třídě obecné školy a v čekárně druhé třídy. V obou třídách nebylo toho dne vyučováno. Zeměpanským komisařem byl Václav Suldovský, předsedou Václav Čančík a zapisovatelem říd. učitel Josef Kavka. Za poslance byl zvolen agrární poslanec Karel Prášek ze Hřívna, zemský a dřívější říšský poslanec a to 123 hlasy ze 140 hlasů oprávněných ve Zdětíně. Bylo tedy 17 hlasů proti.

Zdětín patřil do volebního okresu č. 47. Byl zvolen týž poslanec do říšské rady za venkovské obce Nové Benátky, Nymburk a Brandýs n. L.

Dne 2. června 1907 konala se opět po 4 letech ve zdětínském kostele slavnost Božího Těla s početným průvodem po návsi za účasti místních spolků, korporací a velkého počtu občanstva.

Ve dnech 28. - 30. června konán byl v Praze V. všesokolský slet, kterého se zúčastnili i mnozí občané z dětínští, nadšení pro myšlenku sokolskou. Sletu se zúčastnilo mnoho zahraničních krajanů ze všech zemí, hlavně z Francie, Ruska, Bulharska, Černé Hory, Berlína, Anglie, Ameriky i afrického Alžíru. Slet byl velkolepý a zanechal naší vlasti i národu slavnou památku za hranicemi.

14. prosince měl říd. učitel Josef Kavka ve Zdětíně přednášku „Cestování po Slovensku“ za velké účasti občanů.

Živelné pohromy

Rok 1907 byl bohatým na živelné pohromy. Již od jara trvaly časté lijavce, časté bouřky s vichřicemi a krupobitím. Mnohokrát se přihnaly průtrže mračen. Na úrodě byly způsobeny značné škody. Pole byla často zaplavena vodou, se strání smetena úroda, zahradníci a sadaři utrpěli hrozně škody. Hlavně zahrady utrpěly.

Sena na polích a lukách většinou tohoto roku shnila, jen málo se jich dostalo domů. Z luk při Jizeře bylo seno většinou odplaveno, neboť řeka se několikrát vylila. Řepka ponejvíce shnila, v nížinách odplavala. Žně se opozdily o 10 dní a obilí se stěží dostávalo do stodol, mnoho obilí toho roku na poli vzrostlo. Škody byly nedozírné. Nastala bída, nedostatek.

Občané přičítali tyto živelní pohromy planetě Marsu a také letošní zimě.

V roce 1907 se v obci narodilo 20 dítek:

<i>5.1. Ledvinková Marie</i>	<i>čp. 6</i>
<i>11.3. Šádek Jaroslav</i>	<i>čp. 28</i>
<i>26.3. Lukavec Václav Antonín</i>	<i>čp. 86</i>
<i>24.4. Prouza Bohumil</i>	<i>čp. 8</i>
<i>20.4. Verner Ladislav</i>	<i>čp. 98</i>
<i>6.5. Pešková Antonie Marie</i>	<i>čp. 38</i>
<i>17.5. Novosadová Josefa</i>	<i>Chrást čp. 80 otec neznám</i>
<i>22.6. Urbanová Aloisie</i>	<i>čp. 2</i>

7.7. Sedláček Václav	čp. 53
11.7. Šrámek František	čp. 3
18.7. Novotný Václav	čp. 28
19.8. Obrázková Božena	čp. 11.
7.9. Šubrt Josef	čp. 100
11.9. Heřmanová Ludmila Marie	čp. 83
27.9. Kuzmír Josef	Chrást čp. 25
16.10. Beranová Božena	čp. 54
23.10. Maštalíř Václav	čp. 12
2.11. Štumpová Bohumila	čp. 56
17.11. Tymeš Josef	čp. 37
19.12. Klíma Josef František	čp. 53

V tomto roce se připomíná nová porodní bába Kubková Marie ml. z Nových Benátek.

V roce 1907 zemřely v obci 4 osoby:

27.2. Dlasková Barbora	čp. 12 - * 21.5.1872 33 r. - krvácení
29.10. Zachoval František	čp. 33 - * 1852 55 r. - <u>smrt oběšením</u>
30.11. Dytrychová Kateřina	čp. 88 63 r. - sešlost věkem
30.11. Maštalíř Václav	čp. 12 - * 23.11. 1907 1 m. 9 d. - střevní katar

Svateb bylo v r. 1907 ve Zdětíně 7:

29.1. Legner Josef, kovář ve Zdětíně čp. 8 a Kosová Kateřina ze Zdětína čp. 8.
N. B.

16.4. Pařízková Anna čp. 38, dcera Václava P., domkáře čp. 36ma Peška František, dělník
čp. 92. N. B.

20.5. Novák Ladislav, kočí ve zdětíně čp. 6 a Zvěřinová Barbora Zdětín čp. 6.
N. B.

13.7. Špitálská Marie čp. 15, dcera Václava Š., rolník a Salač František, rolník ve Hřivně čp.
17. Z.

1.10. Šubrtová Anna z čp. 102 a Vojáček Emanuel, dělník Chotětov čp. 6.
N. B.

18.11. Dvorská Alžběta z čp. 45, dcera Václava D., domkáře a Manda Václav, děl.
Lážovice. Z.

26.11. Matuna František, zednický polů z čp. 51, syn Antonína M., listonoše a kupce a
Janatová Marie ze Zdětína čp. 105. Z.

Rok 1908.

v lednu řádila epidemie „spalniček“ a trvala až do 25. března. Přes měsíc až do 17. února byla
zdejší škola uzavřena. Úmrtí nebylo.

V březnu konal říd. uč. Josef Kavka přednášku „O výchově rodinné,“ v červnu „O o
robotě a robotním patentu z roku 1848“.

Mnoho zdětínských občanů zúčastnilo se Jubilejní zemské výstavy umělecké v Praze
v Královské oboře, která se pořádala od 16. května a to na oslavu 60tí letého panování císaře
a krále Františka Josefa I. Český národ ukázal svou vysokou kulturní vyspělost ostatním
národům nejen v říši rakouské, ale i za hranicemi.

V říjnu řádila epidemie záškrtu a trvala až do konce prosince 1908.

1. prosince slaveno 60^{ti} leté panování císaře Františka Josefa I., kteréžto oslavy se jako vždy musili povinně zúčastniti zástupci úřadů a korporací, aby vyslechli chvalozpěvy o starém a neschopném císaři. Většina občanstva však oslavu ignorovala a mimo školy nebylo viděti praporů ani v říšských ani zemských barvách.

Rok 1908 byl zcela normální. Nebylo živelních pohrom a úroda toho roku byla velmi pěkná jak na polích, tak v ovocných sadech.

V roce 1908 se v obci narodilo 22 dětí:

1.1. Urban Alois Josef	čp. 9
4.1. Svoboda Jaroslav	čp. 14
12.1. Kubísko Antonín	Chrást čp. 20.
4.2. Novák Václav	čp. 6
14.2. Bým Josef	čp. 85
16.2. Pařízek Bohumil	čp. 96
25.3. Heřman František	čp. 65
30.3. Hloucalová Božena	čp. 15
15.4. Bašusová Marie	čp. 95
16.4. Bašus Bedřich	čp. 95
19.4. Chudomel Jaroslav Karel	Chrást 20
19.4. Jánská Paulina	čp. 2
21.4. Koulová Milada Anna	čp. 14
26.5. Deriková Anna	Chrást čp. 20
23.5. Lukavec Josef	čp. 86
5.7. Šubrtová Božena	Chrást čp. 76

10.7. Plevka Václav čp. 47

1.8. Nováková Miloslava Marie čp. 78

7.9. Matunová Marie čp. 105

15.10. Kvapilová Marie Anna čp. 101

3.11. Prskavec Václav František čp. 13

30.12. Legnerová Anna Kateřina čp. 73

V roce 1908 zemřelo v obci 9 osob:

12.1. Pekař Alois Chrástčp. čp. 20 - * 7.11. 1907

2 m. 7 d. - psotník

30.1. Říha Václav čp. 53 - * 5.6. 1830

77 r. - sešlost věkem

9.3. Klíma Josef čp. 53 - * 19.12. 1907

2. m. 21 d. - záduš. kašel

15.4. Šrámek František čp. 3 - * 11.9. 1907

9 m. - střevní katar

19.4. Davídková Alžběta čp. 3 - * 28.3. 1857

51 r. - TBC.

25.4. Kubisko Josef Chrást čp. 20 - * 12.1. 1908

3 m. - katar střev

10.8. Doležalová Veronika čp. 18

77 let - sešlost

15.12. Pšádová Anna čp. 61 - * 1825

vdova po výminkáři 83 let - rakovina nad okem

21.12. Vágnerová Františka

čp. 21 - * 11.12. 1854

54 let - neprůchodnost střev

V roce 1908 byly ve Zdětíně 4 svatby:

4.2. Beran František, kočí ve Zdětíně č. 54 a Hloucalová Rosalie ze Zdětína č. 54, dcera Jana H., nádeníka z čp. 57. N. B.

15.2. Malý Josef, rolník čp. 31, syn Josefa M., rolníka a Štychová Anna - Ludmila, dcera Josefa Š. - rolníka čp. 17. Z.

24.8. Hloucalová Marie čp. 57, dcera Jana H., dělníka čp. 55 a Hejduk František, čeledín Zdětín čp. 2. N. B.

16.11. Kuchařová Marie čp. 57, dcera Josefa K., ovčáka a Krejčík František, dělník St. Benátky č. 34. Z.

Rok 1909.

Zima byla v tomto roce mírná.

V březnu a dubnu řádily opět v obci plané neštovice.

V březnu vykonány volby do místní školní rady a zvolení:

1) Předsedou: Václav Špitálský, starosta obce čp. 15.

2) Virilisté: Karel Čermák, děkan z N. Benátek za duchovní správu.

Josef Mrázek, ředitel panství ze St. Benátek za velkostatek.

Josef Kavka, řídící učitel.

Členové: Karel Miškovský, rolník čp. 16 místní dozorce školy.

Jan Lebeda, zástupce obce Zdětín.

Josef Suldovský, náhradník.

Václav Plicka a Václav Fabián, zástupci obce Sedlec.

Josef Chramosta, náhradník.

Do okresní školní rady byl opět zvolen Václav Čančík, rolník ze Zdětína čp. 3.

V září vypukla epidemie spály a od té doby až do konce roku se vlekly infekční choroby.

Rok 1909 byl úrodný - živelních pohrom nebylo, ani jiných pro obec význačných událostí.

V roce 1909 se v obci narodilo 17 dětí:

<i>27.1. Maštalířová Božena Kateřina</i>	<i>čp. 13</i>
<i>3.2. Chorvátová Zdeňka Alžběta</i>	<i>čp. 13</i>
<i>3.4. Tymeš Václav Bohumil</i>	<i>čp. 45</i>
<i>26.4. Malý Stanislav Josef</i>	<i>čp. 31</i>
<i>15.5. Křupalová Marie</i>	<i>Chrást čp. 20 otec neznám</i>
<i>17.6. Votrubcová Zdeňka</i>	<i>čp. 34</i>
<i>17.6. Hurych Jaroslav</i>	<i>čp. 16</i>
<i>20.6. Bašus Alois</i>	<i>čp. 95</i>
<i>23.6. Švimberská Anna Marie</i>	<i>čp. 89</i>
<i>11.8. Kazmířová Anna</i>	<i>Chrást čp. 80</i>
<i>30.9. Kovářová Anna</i>	<i>čp. 12</i>
<i>8.10. Kovář František</i>	<i>čp. 19</i>
<i>7.10. Šubrt Václav</i>	<i>Chrást čp. 76</i>
<i>7.11. Novák Jaroslav</i>	<i>čp. 79</i>
<i>26.11. Štumpa Bohuslav</i>	<i>čp. 56</i>
<i>19.12. Plevková Marie Štěpánka</i>	<i>čp. 47</i>

30.12. Vojtěchová Marie Anna čp. 104

V roce 1909 zemřelo v obci 12 osob:

15.1. Pecháčková Marie čp. 91 - * 11.11. 1821

88 let - sešlost věkem

18.1. Pauzrová Rosalie čp. 1 - * 1.9. 1837

72 let - zánět ledvin

19.2. Kovář Josef čp. 12 - * 21.12. 1903

5 r. 11 m. 28 d. - zánět ledvin

16.3. Bašusová Marie čp. 95 - * 15.4. 1908

11 m. 5 d. - střevní katar

30.3. Dvořák Josef čp. 88 - * 15.1. 1853

56 r. 2 m. - zánět ledvin

1.5. Davídková Karolina čp. 103 - * 10.12. 1879

29 r. - TBC plic

18.5. Pekařová Anna - * 1865

44 r. náhle na poli

12.9. Koula Václav čp. 14 - * 19.9. 1893

15 r. 11 m. - TBC plic

5.10. Šulcová Anna čp. 29 - * 17.5. 1898

11 r. TBC mozk. blan

9.10. Reslová Ludmila čp. 74 - * 7.1. 1832

77 r. - zánět

25.10. Kovářová Anna čp. 13 - * 30.9. 1909

27 d. - katar střev

28.11. Štěpánek Josef

čp. 77

59 let - mrtvice

13.9. převezena z Kochánek do Zdětína Doušová Alžběta, vdova po Frant. Doušovi, hostinském a rolníku dříve ve Zdětíně čp. 33. * 8.1. 1826 - zemřela ve stáří 83 let. rozená Kožichová z Malých Všelís.

Svateb bylo v roce 1909 ve Zdětíně 6:

22.2. Sus Josef, čp. 41, syn Josefa S., obuvníka čp. 41 a Jaklová Josefa ze Zdětína čp. 31, vdova ze Zruče. N. B.

20.4. Šubrta Karel, kočí Chrást čp. 20 a Fryntová Františka Chrást čp. 20
N. B.

20.6. Kuchařová Anastazie čp. 3, dcera Josefa K., dělníka čp. 7 a Vojtěch Karel, zedník Kbel
čp. 15 N. B.

10.8. Šubrtová Anna čp. 21, vdova po hostinském a Christ Jan, dělník z Horních Podčaplí č.
134. N. B.

27.9. Splavec Václav, kočí čp. 14 a Pecháčková Marie čp. 15
N. B.

1.11. Davídek František, domkář čp. 103 a Urbanová Alžběta ze Zdětína čp. 19.
N. B.

Rok 1910.

V tomto roce nebylo téměř žádné zimy a špatná zimní povětrnost podporovala epidemie nakažlivých chorob, které se u dětí velmi rozšířily.

Polní práce začaly v tomto roce již počátkem března.

Rok 1910 byl bohatý na oslavy různých výročí panujícího rodu habsburského a to 4. října 80 narozeniny Františka Josefa I. 19. listopadu jmeniny zemřelé císařovny Alžběty a 2. prosince jubileum 62 výročí nastoupení vlády císaře Františka Josefa I. A jako obvykle školní slavnosti, slavné služby boží, černo - žluté prapory, oslavné řeči a p. Většina občanstva však slavnosti ignorovala. Účastnili se jen ti, kteří musili a kteří by pro neúčast byli pronásledováni.

V říjnu bylo nutno ze zdejší školy vyloučiti 2 dívky z důvodů nemravného chování, jehož se dopustily během úlevy v letní docházce školy a byly příčinou sebevraždy zdejšího váženého občana.

2. prosince přednášel v hostinci u Beitlerů učitel Bedřich Kaiser na thema: „Kterak jest u nás postaráno o výchovu dětí nešťastných“ a Josef Kavka, říd. uč. „O zemích jihoslovanských a tamních národech.“ Přednesl ze svého cestopisu.

11. prosince a 26. prosince sehrána byla divadelní hra „láska k vlasti“ s předehtrou „Na bojišti.“

Výtěžek 40 K , - zaslán české zemské komisi pro děti zanedbané v Praze. 31. prosince 1910 bylo provedeno sčítání lidu.

Království české mělo 6,770.000 obyvatel.

Soudní okres Mladá Boleslav 48.464 obyvatel.

Soudní okres Nové Benátky 27.299 obyvatel.

Obec Zdětín s osadou Dražice 879 obyvatel celkem 145 domů s 202 rodinami.

V roce 1910 se v obci narodilo 22 dítek:

<i>16.1. Heřman Josef</i>	<i>čp. 83</i>
<i>25.1. Obrázek Václav František</i>	<i>čp. 11.</i>
<i>29.1. Heřman Bohuslav</i>	<i>čp. 65</i>
<i>19.2. Soukalová Anna</i>	<i>čp. 97</i>
<i>21.3. Pařízková Zdeňka</i>	<i>čp. 96</i>
<i>15.3. Batala Josef Václav Leopold</i>	<i>Chrást čp. 37</i>
<i>23.3. Orság Josef</i>	<i>Chrást čp. 76</i>
<i>19.4. Pokorná Marie Anna</i>	<i>čp. 46</i>
<i>28.4. Maštaliřová Ružena Antonie</i>	<i>čp. 13</i>
<i>1.5. Splavec Václav</i>	<i>čp. 9</i>
<i>16.5. Navrátilová Kristina Božena</i>	<i>čp. 91</i>

19.5. Menčík Vilém	čp. 26
29.5. Lukavcová Ludmila Anna	čp. 86
2.6. Koula Frant. Jaroslav Josef	čp. 14
8.6. Davídek Václav Josef	čp. 103
20.6. Prkno - ová Růžena	čp. 39
10.7. Vernerová Božena	čp. 19
1.8. Hejduková Růžena	čp. 18
11.8. Zlámaná Božena	čp. 14
18.8. Legnerová Božena Marie	čp. 73
21.8. Zdobinská Marie	čp. 15
17.9. Doležalová Anna Antonie	čp. 39
12.11. Došlá Marie Anna	čp. 45
<u>V roce 1910 zemřelo v obci 13 osob:</u>	
5.2. Bernard Josef	čp. 100 - * 23.7. 1909 6 m. - katar střev
9.4. Heřmanová Marie	čp. 13 - * 3.8. 1874 35 r. - TBC plic
1.6. Kovář František	čp. 94 - * 12.3. 1838 72 r. - sešlost věkem
10. 7. Votrubcová Marie	čp. 34 - *20.10. 1847 62 r. - zkor. cév. břiš.
16.7. Prkno - ová Růžena	čp. 41 - * 28.6. 1910 18 d. katar střevní
1.8. Orság Josef	Chrást čp. 76 - * 23.3. 1910

	<i>4 m. 9 d. - svor</i>
<i>5.8. Heřman Josef</i>	<i>čp. 83 - * 16.1. 1910</i>
<i>syn domkáře</i>	<i>7 m. 26 d. - cholera dětská</i>
<i>7.9. Maštaliřová Ružena</i>	<i>čp. 13 - * 28.4. 1910</i>
	<i>4 m. 9 d. - psotník)</i>
<i>16.9 Šubrt Václav</i>	<i>Chrást čp. 76 - * 16.9. 1909</i>
	<i>11 m. - zánět trubic</i>
<i>11.9. Čančík Jan</i>	<i>čp. 63 - v 21.8. 1833</i>
<i>výměnkář</i>	<i>77 r. - výlev krve do mozku</i>
<i>12.10. Jandl Antonín</i>	<i>čp. 37 - * 30.6. 1843</i>
<i>býv. obuvník</i>	<i>67 r. <u>sebevražda oběšením</u></i>
<i>29.10. Obrázková Anna</i>	<i>čp. 11 - * 24.8. 1870</i>
	<i>40 r. - TBC plic</i>
<i>7.12. Šimková Anna</i>	<i>čp. 31 - * 16.2. 1842</i>
	<i>67 r. rozedma plic</i>

Svateb bylo v roce 1910 ve Zdětíně 5:

*11.4. Prskavec Václav, kočí Chrást čp. 20 a Ulrichová Kateřina Chrást čp. 20
N. B.*

*16.5. Kavková Anna čp. 40, dcera Josefa K., říd. uč. a Vocetka Viktor, strojník Ml. Boleslav
162. Z.*

*13.9. Heřmanová Anna čp. 50, dcera Frant. H., domkáře a Krojidlo Jan, domkář z Vápenska
čp. 19. N. B.*

*25.9. Chramostová Marie čp. 99, dcera Antonína Ch., tesaře čp. 58 a Sedláček Antonín,
lakýrník Hracholusky čp. 289. Z.*

*26.9. Horčicová Anna čp. 84, dcera Františka H., domkáře čp. 84 a Abraham Václav, mistr
sedlářský z Horek čp. 57. N. B.*

Rok 1911.

Zima byla v tomto roce mírná.

V lednu a únoru řádil v obci opět „černý kašel.“

Z tohoto roku není nikde zaznamenáno zvláštních událostí.

Úroda toho roku byla po všech stránkách vesměs velmi dobrá - počasí příznivé, živelné pohromy žádné.

Stav zvěře velmi dobrý a hlavní hon v prosinci pořádaný byl v tomto roce zvláště slavný.

V roce 1911 se v obci narodilo 19 dětí:

<i>19.1. Prskavec Josef</i>	<i>Chrást čp. 80</i>
<i>20.3. Šubrt Václav</i>	<i>čp. 76</i>
<i>3.4. Jelínková Božena</i>	<i>čp. 100</i>
<i>29.4. Ivanicki Marie</i>	<i>Chrást čp. 20</i>
<i>19.5. Prachařová Božena Marie</i>	<i>čp. 7</i>
<i>1.6. Novák Jaroslav</i>	<i>čp. 53</i>
<i>20.6. Šála Alois</i>	<i>čp. 12</i>
<i>26.6. Pabiška František</i>	<i>čp. 42 otec neznám</i>
<i>2.7. Heřman Josef</i>	<i>čp. 83</i>
<i>23.7. Batala Miloslav Josef</i>	<i>Chrást čp. 47</i>
<i>23.7. Malá Ludmila Anna</i>	<i>čp. 31</i>
<i>5.8. Pokorný František Tomáš</i>	<i>čp. 46</i>
<i>12.9. Splavec Miloslav František</i>	<i>čp. 14</i>
<i>15.9. Soukal Václav</i>	<i>čp. 97</i>
<i>25.9. Plevka František Václav</i>	<i>čp. 47 syn krejčího</i>

28.9. Rakušan Václav	čp. 45
10.12. Vojtíšek Stanislav	čp. 110 otec neznám
12.12. Bareš František	čp. 9
14.12. Šesták Karel	čp. 92

od konce roku 1911 koná službu porodní báby Anna Donátová ve Zdětíně čp. 21 - zkoušená.

V roce 1911 zemřelo v obci 21 osob:

5.1. Kálecká Terezie	čp. 92 - * 12.6. 1840 70 let - sešlost věkem
18.1. Zdobinská Marie	čp. 31 - * 21.10. 1910 5 m. - psotník
17.3. Komůrka Bohumil	čp. 16. - * 12.10. 1910 6 m. - psotník
21.3. Čančíková Anna vdova po rolníku - ovd. Slánská, roz. Vozábová z Milčic.	čp. 6 - * 5.2. 1835 76 r. - zkor. cév
23.3. Prskavec Josef	Chrást čp. 80 - * 19.1. 1911 2 m. - psotník
21.4. Bašus Jan	čp. 95 - * 18.12. 1841 69 r. - mozk. mrtvice
24.4. Šubrta Václav	Chrást čp. 76 - * 20.3. 1911 1 m. - katar střev
19.5. Pařízek Antonín	čp. 96 - * 16.7. 1908 3 r. 2 m. - křeč hlasivky
12.6. Šlamborová Anna	čp. 31 - * 16.5. 1843

	68 r. - kurděje
27.6. Ivonická Marie	Chrást čp. 20 - * 29.4. 1911
	1 m. 27 d. - střev. katar
1.7. Jelínková Božena	čp. 100 - * 3.4. 1911
	3 m. - střev. katar
14.7. Šimunková Marie	čp. 29 - * 24.2. 1857
manželka domkáře	54 r. - rakovina dělohy
14.7. Hejduk Václav	? - * 5.5. 1911
	2 m. 9 d. - střev. katar
24.7. Sus Václav	čp. 41 - * 4.2. 1891
syn obuvníka	<u>utopil se v Poděbradech</u>
19.8. Lukavcová Ludmila	čp. 86 - * 1883
manželka rolníka	28 r. - TBC plic
12.10. Heřman Václav	čp. 65 - * 11.1é 1866
domkář	44 r. - rak. jater
14.10. Malá Lidmila	čp. 31 - * 23.7. 1911
dcera rolníka	2 m. 21 d. - střev. katar
17.10. Splavec Miloslav	čp. 14 - * 13.9. 1911
	1 m. psotník
12.11. Novotná Alžběta	čp. 77 - * 14.6. 1865
manž. dělníka	46 r. - rak. jícnu
13.11. Lukavec Václav	čp. 86 - v 20.3. 1907
syn domkáře	4 r. 7 m. - záškrť

27.11. Šubrtová Antonie

Chrást čp. 76 - * 21.2. 1883

28 r. 9 m. - TBC plic

Překvapuje velká úmrtnost kojenců.

Svateb bylo v roce 1911 ve Zdětíně 5.

8.2. Čechová Anna čp. 92, dcera Josefa Č. poklasného z Dražic a Josef Šesták, sedlář z D. Slivna 16. Z.

25.2. Miškovská Aloisie čp. 16, dcera Karla M., rolníka a Král Rudolf, rolník ve Spomyšli čp. 26. Praha.

8.5. Dvořák Josef, čp. 88, syn Josefa D., domkáře a Fibikarová Josefa z čp. 88 z Horek čp. 19. N. B.

9.5. Došlý Josef, kočí čp. 15 a Dvorská Kristina čp. 45, dcera Václava D., hlídače trati z čp. 45. N. B.

17.9. Kolářová Kateřina čp. 47, dcera Josefa K., domkáře a Slavík Stanislav, obuvník z D. Bousova č. 289. Z.

Rok 1912.

Starostou obce byl Václav Špitálský, rolník z čp. 15.

Ponocný v obci byl Josef Kuchař, který bydlil v obecním domku čp. 8 a jeho manželka zastávala místo školnice.

V roce 1912 působili na škole tito učitelé.

Josef Kavka, řídící učitel, Josef Volf, učitel, Bedřich Kaiser, učitel a Anna Kavková, industriální učitelka.

Václav Čančík, rolník čp. 3, t.č. okresní starosta okresu novobenáteckého, zvolen byl na další šestileté období členem okresní školní rady.

Ve Zdětíně byla zvolena na nové tříletí místní školní rada:

- 1) Václav Špitálský, starosta obce - předseda,*
- 2) Karel Miškovský, místní školní dozorce,*
- 3) Jan Lebeda, zástupce obce Zdětína,*

4) Václav Fabián, zástupce obce Sedlec,

5) Josef Pospíšil, zástupce obce Sedlec,

virilisté.

P. Stanislav Kovář, děkan z Nov. Benátek za duchovní správu,

Josef Mrázek, vrchní ředitel panství, za velkostatek,

Josef Kavka, říd. učitel za správu školy.

Ve škole měla být provedena úprava učebny, poněvadž po stránce zdravotní nevyhovovala. K úpravě však nedošlo, neboť jeden z učitelů v budově školní bydlící, musil by se vystěhovati, nebylo však možno sehnati pro něho v celé obci bytu.

V dubnu až v červnu řádila v obci epidemie „spalniček“ a mnoho rodin bylo úplně zamořeno.

VI. všesokolský slet

odhalení pomníku Palackého v Praze.

ve dnech 28. června až 1. července zúčastnilo se mnoho občanů ze Zdětína VI. všesokolského sletu v Praze, kde byl současně odhalen pomník otce národa - velikého našeho dějepisce Františka Palackého.

21. června byla otevřena Krajinská severočeská výstava v Mladé Boleslavi, které se ze Zdětína zúčastnili snad všichni občané bez rozdílu, mladí i staří a někteří i několikrát, neboť bohatými expozicemi každého zaujala.

velikému zájmu se těšila sekce zemědělská a průmyslová, kde mnoho novinek a vynálezů návštěvníky překvapilo.

V měsíci listopadu řádl opět v obci „černý kašel“.

4. prosince zemřel rolník Jan Lebeda, čp. 30, zasloužilý člen místní školní rady, člen výboru Občanské záložny v Benátkách a člen místních spolků.

V neděli dne 22. prosince konala se slavnost „Dětského dne“ ve prospěch České zemské komise pro dítky opuštěné a zanedbané a to v sále hostince Josefa Beitlera. Program obstaral učitelský sbor se žactvem obecné školy a hlavním číslem programu byla vánoční zpěvohra s ouverturou o 3 jednáních „Budečské jesličky“ od Dr. Amerlinga. Čistý zisk činil 66 K 80 h,

kterýžto obnos byl zaslán přímo České zemské komisi. Poněvadž o divadelní představení byl nesmírný zájem, bylo opakováno v neděli 5. ledna 1913 a čistý zisk 20,- K věnován na žákovské pomůcky.

V roce 1912 nebylo živelních pohrom, úroda velmi dobrá, všeho dostatek.

V roce 1912 se v obci narodilo 23 dětí:

<i>5.1. Došlá Anna Marie</i>	<i>čp. 13</i>
<i>6.1. Honzík Václav Jan</i>	<i>Chrást čp. 20</i>
<i>24.1. Orságová Božena</i>	<i>Chrást čp. 20</i>
<i>10.2. Králová Vlasta</i>	<i>čp. 114</i>
<i>6.4. Prskavec František</i>	<i>Chrást čp. 20</i>
<i>14.4. Bahník Václav Bohumil</i>	<i>čp. 54</i>
<i>29.4. Šubrta Václav</i>	<i>Chrást čp. 20</i>
<i>19.6. Pařízek František</i>	<i>čp. 96</i>
<i>16.7. Verner Jaroslav</i>	<i>čp. 98</i>
<i>21.7. Štumpová Františka</i>	<i>čp. 56</i>
	<i>} dvojčata</i>
<i>21.7. Štumpová Anežka</i>	<i>čp. 56</i>
<i>27.7. Měkotová Anna</i>	<i>čp. 119 - otec neznámý</i>
<i>27.7. Pařízek Jaroslav Jan</i>	<i>čp. 109</i>
<i>9.8. Hurychová Marie</i>	<i>čp. 16</i>
<i>13.8. Bitnerová Marie</i>	<i>čp. 107 - otec neznámý</i>
<i>29.8. Bašusová Josefa</i>	<i>čp. 95</i>
<i>1.9. Bohuslavová Božena</i>	<i>čp. 27</i>
<i>13.9. Bernard Josef</i>	<i>čp. 100</i>
<i>20.9. Heřman Bohumil</i>	<i>čp. 83</i>

19.9. Batalová Ludmila Chrást čp. 37

5.10. Orságová Božena Chrást čp. 20

29.10. Drbohlav Bohumil Josef čp. 15

30.10. Lisková Marie Antonie čp. 8

Porodní bába: Anna Donátová ze Zdětína čp. 21 - zkoušená.

V roce 1912 zemřelo v obci 12 osob:

15.3. Bareš František čp. ? - * 12.2. 1911

3 m. - katar střev

5.4. Hadrboľcová Marie čp. 100 - * 26.2 1862

50 r. - rak. matky

10.5. Jandlová Marie čp. 37 - *27.8. 1843

vdova po obuvníku 68 r. - bronchitis

25.7. Štumpová Františka * 21.3. 1912 - 4 dni

} čp. 56

26.7. Štumpová Anežka * 21.3. 1912 - 5 dní

atelektosa plic, vrozená slabost

28.7. Pařízková Pavlína čp. 96 - * 19.6. 1912

1 m. 9 d. - katar střev

10.10. Benešová Marie stanice Chrást - * 9.1. 1901

11 r. - zánět mozk. blan

24.10. Adášek František čp. 75 - * 17.1. 1866

rolník 46 r. sebevražda oběšením.

12.11. Měkotová Anna čp. 119 - * 27.7. 1912

3 m. - katar střev

26.11. Orság - ová Božena Chrást 80 - * 5.10. 1912

1 m. psotník

4.12. Lebeda Jan čp. 30 - * 2.7. 1851

rolník 61 r. - rak. krku

31.12. Soukal Václav čp. 97 - * 15.9. 1911

1 r. 2 m. křeč hlas.

V roce 1912 byly ve Zdětíně 4 svatby:

3.2. Dvorská Ružena čp. 45, dcera Václava, domkáře a Rakušan Václav, krejčí v Litoměřicích čp. 8. N. B.

6.2. Bohuslavová Anna čp. 27, dcera Františka, rolníka a Svoboda Václav, rolník Obodř č. 1. Z.

13.7. Jandl Karel, rolník čp. 37, syn Antonína, obuvníka a Obrázková Marie čp. 11, dcera Františka, obuvníka. Z.

17.11. Honzík Josef, Zdětín čp. 107 z Karciny č. 47 a Brzáková Anna Zdětín čp. 107 z Ledců č. 6. N. B.

Rok 1913.

Od 4. ledna do 21. března vyvařovala z ochoty paní Anna Kavková, industriální učitelka, pro přespolní chudé žáky ze Sedlce a z Chrástu 45 porcí chutné polévky a to úplně zdarma. Rozdáno bylo 1.406 porcí po 4 h i s chlebem, což si vyžádalo nákladu 56 K 24 h. Náklad byl uhrazen darem 20,- od místních hostinských místo obvyklých sylvestrovských darů, 20,- K darovala okresní školní rada a zbytek 16 K 24 h uhradila místní školní rada.

Vařilo se čtyřikrát v týdnu a pro přespolní děti to mělo veliký význam, protože měli v zimních měsících v poledne něco teplého. To se opakovalo každou zimu.

Čestné občanství Josefa Kavky, říd. učitele.

Ve schůzi obecního výboru, konané dne 23. února 1913 bylo jednomyslně usneseno jmenovati řídícího učitele Josefa Kavku „čestným občanem“ obce Zdětína za zásluhy o školu a obec Zdětín za dobu 36^{tí} roků působení v obci. Jmenovaný jako dobrý člověk, výborný učitel a vychovatel, neúnavný osvětový pracovník a rádce všech občanů věnoval se s opravdovou láskou výchově svěřených žáků a veškeré práci směřující k povznesení obce Zdětína a jejího občanstva.

Pohřeb Mikuláše Alše.

13. července zúčastnilo se několik zdětínských občanů pohřbu nejslavnějšího českého malíře Mikuláše Alše, který svým dílem stal se miláčkem nejširších vrstev národa, což se projevilo účastí lidu na pohřbu a vystiženo bylo v řeči spisovatele K. V. Raise.

Rok 1913 možno nazvati rokem kritickým jak po stránce národohospodářské a politické, ale i povětrnostní.

Od října r. 1912, kdy vypukla válka na Balkáně, kde Černá Hora, Srbsko, Bulharsko a Řecko vyhlásili válku Turecku, nezůstalo bez vlivu na poměry v Rakousku. Armáda rakousko - uherská obsadila totiž z bezpečnostních důvodů částečně východní a jižní hranice, což si vyžádalo velikých nákladů finančních. Již koncem roku 1912 jevil se nedostatek peněz a bankovní úroková sazba zvýšena na více než 7%. To postihlo nejen mnohé jednotlivce a podniky, ale celý stát, neboť nebylo kde si vypůjčiti a mnohé peněžní ústavy byly bez peněz. Mnozí lidé rychle si své úspory vybírali a nechávali je doma.

Nejvíce utrpěl obchod a průmysl. Zvláště v Čechách byly poměry velmi nepříznivé. Jeden úpadek stíhal druhý, peněžní ústavy neposkytovaly úvěru a půjček, protože případné hotovosti si ponechávaly v rezervě pro případ finančního poplachu, který by vyvolal ještě větší vybírání vkladů.

Drahota v Čechách.

V Čechách vzrůstala drahota a to skoro u všeho zboží. Peněz byl stále větší a větší nedostatek, projevovala se nouze a bída.

Zemský rozpočet České země vykazoval 95 milionů potřeby a 61 milionů K úhrady, takže se jevil schodek, 34 milionů K. České zemi nebyly zvýšeny příjmy. Sněm zemský se nescházel, smířovací jednání s Němci nevedly k cíli pro zpupné a drzé jednání a požadavky

Němců a proto 26. července 1913 byl zemský sněm rozpuštěn a správa České země byla dána do rukou zemské finanční komise, jejíž předsedou byl hrabě Vojtěch Schönborn, když nejvyšší maršálek království Českého princ Lobkovic se vzdal svého úřadu vzhledem k tomu, že země se ocitla před úplnou finanční krizí.

Válka na Balkáně.

Celý Český národ sledoval s napjetím průběh války na Balkáně a měl nesmírnou radost z úspěchů Bulharů, Srbů a Černohorců. Vždyť to byli naši bratři - Slované. Mnoho českých dobrovolníků - zvláště lékařů - účastnilo se této války. Vítězství bylo oslavováno dokonce veřejně zapalováním ohňů a ohňostrojí. Největší radost byla z dobytí Drinopole Bulhary, Skadaru Černohorci, neboť bylo jasné, že Slované v Evropě sílí a že budou snad brzy hrát hlavní roli v Evropě. Vzrostla naděje, že přece jednou podaří se zničit Rakousko - Uhersko a že i Čechové budou mít opět svou svobodu a samostatnost.

Živelní pohromy.

Ke katastrofám národohospodářským, politickým a finančním přidružily se v roce 1913 i pohromy živelní. Již od května trvaly časté lijavce, v severovýchodních Čechách zničilo krupobití obilniny, a nejhůře bylo o žních. Neustálé deště spojené s chladným počasím zabránily sklizni obilí, které z velké části vzrostlo na poli. Ve Zdětíně, kde úroda byla krásná, byla také stálými lijavci zničena a velmi těžko se sklídila. Výnos byl nepatrný. Nastal nedostatek, drahota a leckde i bída.

Vídeňská vláda povolila správní komisi právo vybírat ode dne 6. srpna 1913 4 korunovou dávku z piva a zvýšila zemskou přírážku z 55% na 65%.

Bídne poměry byly mezi státními zaměstnanci a učitelstvem, kteří marně žádali alespoň vyplacení drahotního přídavku. Rovněž marně žádalo zvýšení svých mezd dělnictvo v průmyslu a v zemědělství.

20. října stěžuje si Vladimír Jeřábek, kaplan z Nových Benátek u c.k. okresní školní rady na rodiče kteří z důvodu ziskuchtivosti neposílají své děti na náboženství ve škole.

V roce 1913 se v obci narodilo 30 dětí:

1.1. Pokorná Karolina Marie	čp. 46
13.1. Trč Václav Josef	Chrást čp. 50
18.2. Jandl Karel	čp. 37 otec rolník
15.2. Prskavec František	Chrást čp. 20
21.3. Dvořáková Marie	čp. 3
22.3. Jandl Josef	čp. 37 otec rolník
31.3. Lukavec Václav	čp. 86
5.4. Splavcová Anna	čp. 14
20.4. Bláha Václav	čp. 36 otec truhlář
5.5. Novák Stanislav	čp. 3
12.6. Loudilová Božena	čp. 107
20.6. Orság Bohumil Václav	Chrást čp. 20
23.7. Pánek Václav	čp. 100
	} dvojčata
23.7. Pánek František	čp. 100
16.7. Svačina Václav	čp. 13
27.7. Šubrt Václav	čp. 102 otec truhlář
1.8. Králová Bohumila	čp. 114
12.8. Šulcová Marie	čp. 117
26.8. Weisheitel Jaroslav	čp. 34
11.9. Pabišková Milada	čp. 12 otec neznám
15.9. Šubrtová Anna	Chrást čp. 76
18.9. Menčíková Frant. Marie	čp. 115

21.9. Boháček Bohumil	čp. 29
28.9. Krajíček Karel Václav	čp. 100
17.10. Došlá Milada	čp. 16
23.10. Urbanová Antonie	čp. 106
	} dvojčata
23.10. Urbanová Božena	čp. 106
28.10. Procházka Josef	čp. 3
12.12. Flajšnerová Marie	čp. 23
13.12. Dvořák Josef	čp. 88

V roce 1913 zemřelo v obci 13. osob:

11.1. Horčicová Alžběta	čp. 84 - * 17.6. 1857
manželka domkáře	55 r. - TBC
1.2. Jandlová Alžběta	čp. 24 - * 6.4. 1833
výměnkářka	79 r. - dyseuterie
18.2. Jandl Karel	čp. 37 - * 18.2. 1913
	3 min. - vrozená slabost
19.2. Býmová Anna	čp. 14 - * 2.5. 1852
	60 r. - zván. cév
20.2. Vojtíšek Stanislav	čp. 110 - * 10.2. 1911
	1 r. 2 m. - střevní katar
20.4. Heřman Bohumil	čp. 83 - * 20.9. 1912
	7 m. - katar střev

7.5. Šejnohová Anna	čp. 108 - * 14.4. 1854
vdova po hostinském	59 r. - zánět ledvin
12.6. Loudilová Božena	čp. 107 - * 12.6. 1913
	- Asfyxia
20.6. Šrámek Čeněk	? - * 3.9. 1866
dělník	46 r. - srdeční vada
10.7. Krupičková Marie	čp. ý - * 22.3. 1913
	3 m. 18 d. - katar střev
6.8. Pelant Josef	čp. 79 - * 22.3. 1848
výměnkář	65 r. - zánět moč. měchýře
22.9. Matyáško František	čp. 108 - * 7.9. 1867
zedník	46 r. - cukrovka
28.12. Urbanová Božena	čp. 106 - * 23.10. 1913
dcera cestáře	2 m. 5 d. - katar střev

V roce 1913 bylo ve Zdětíně 5 svateb:

7.1. Hloucalová Alžběta, čp. 15, dcera Jana, dělníka čp. 57

a Tomášek Antonín, dělník z Brodců čp. 147. N. B.

28.1. Kovářová Marie, čp. 44, dcera Josefa, dělníka čp. 44 a Boháček František, kočí čp. 30 z Konojed čp. 28. N. B.

30.1. Šulcová Anna, čp 58, dcera Václava S., z Křemene a Pařízek František, ze St. Benátek, roz. Zdětín čp. 38. Z.

31.3. Horčic František, zedník ve Zdětíně čp. 84 a Hotovcová Alžběta ze Zdětína čp. 116. N. B.

25.5. Petr Václav, dělník ve Zdětíně čp. 17 a Hauptmanová Božena ve Zdětíně čp. 17.

Zdětín za Světové války 1914 - 1918.

Již od roku 1912, kdy vypukla na Balkáně válka mezi Tureckem na jedné straně a Bulharskem, Srbskem, Černou Horou a Řeckem na straně druhé, byly politické poměry v Evropě stále napjaté a dalo se tušit, že se schyluje k bouři, která dříve či později vypukne. Neustálá rozpínavost Německa, řinčení zbraní v Berlíně a panovačné choutky Germánů („Drang nach Osten“) byly příčinou zbrojení nejen v Evropě, ale takřka v celém světě. V Rakousku a Německu se začalo horečně zbrojit, ale i ostatní státy nezůstávaly pozadu. Militarismus vyžadoval si obrovské náklady, což nezůstalo bez vlivu na hospodářskou situaci států.

Nejhůře na tom byly země Koruny české jako nejvyspělejší a nejbohatší země Rakouska - Uherska. Daňové zatížení bylo od roku 1913 nesnesitelné a k tomu se družil útlak národnostní i hospodářský, který byl proti Čechům plánovitě prováděn. Hrozný poměr byl v pohraničí, kde troufalost Němců neznala mezí a kde Češi často s opravdovou obětavostí a hrdinně odolávali útlaku a pokoření Německo - Habsburskému. Bylo jasné, že jednoho dne vyšlehne blesk z těžkých mračen, která se nakupila nad Evropou. Se strachem a hrůzou byl tento den očekáván. Tušilo se, že nelze zabránit hroznému zápasu mezi Germány a Slovany, mezi ideou demokracie a krutým imperialismem. Čekalo se jen na první výstřel, který bude znamenat počátek tohoto strašlivého zápasu. Bylo to hrozný očekávání, ale český národ dobře tušil, že se tomuto zápasu nedá zabránit. Kdy nastane tento okamžik? Nervozita v českém národě stále vzrůstala.

Napjaté poměry byly hlavně na Balkáně, kde Rakousko již po několik let dráždilo z návodu Německa Srby a snažilo se je vyprovokovat k nějaké nerozvážené akci, aby potom mělo důvod proti nim vojensky zakročit. Nemohli jim totiž od r. 1913 zapomenouti, že ve válce balkánské tolik rozšířili své území a hledali příležitost, aby Slovany srazili k zemi. Německo počítalo s tím, že vyhlášením války získá nadvládu nad Evropou, že pokoří nenáviděnou Francii a pomstí ztrátu Elzas - Lothrinska a konečným výsledkem že bude oslabení Anglie i Ruska. Rakousko zase že rozšíří své území své říše na Balkáně.

Německo, které bylo silně vyzbrojeno, počítalo na převahu svých nových zemí a Rakousko musilo udělati to, co si Německo přálo, neboť bylo v jeho naprostém područí. Cesty německého císaře Viléma na Konopiště nevěstily nic dobrého a tušilo se, že Vilém a následník trůnu Ferdinand Este připravují válku proti Slovanstvu.

Atentát na následníka trůnu.

V červnu r. 1914 odhodlalo se Rakousko a Německo k provokačnímu činu. Uspořádalo hlavní císařské manévry na samých hranicích Srbska. Bylo to ve dnech, kdy Srbové vzpomínali smutného výročí bitvy na Kosově poli. Hřměním děl byli Srbové vydrážděni a tuto urážku nemohli snést vlastenečtí srbští studenti a rozhodli se k rozhodnému činu. Student Princip byl určen k provedení atentátu, který byl uskutečněn v neděli dne 28. června. Téhož dne projížděl městem Sarajevem následník trůnu rak. - uherského, arcivévoda František Ferdinand d'Este a jeho choť vévodkyně Žofie z Hohenburgu (rodilá Češka!). Princip přiskočil z chodníku k autu, v němž manželé projížděli a dobře mířenými ranami zasáhl Ferdinanda i jeho manželku. Rány byly smrtelné.

A tento sarajevský atentát byl příčinou k vypovězení války, k jejíž vypuknutí nebylo daleko. Rakousko podalo Srbsku ultimátum.

Zpráva o atentátu způsobila sice ve Zdětině rozruch, ale mnozí stále ještě nevěřili ve vážnost situace. Považovali ultimátum za pouhý strašák a doufali, že se bude vyjednávat a celá záležitost, že se urovná. Byli to jen jednotlivci, kteří věděli, že se k válce schyluje. Zprávu tu prozradil František Hybš Václavu Čančíkovi a ten svým známým, že se něco chystá. Svátek sv. Anny přinesl však překvapení, které nikdo neočekával. Bylo to v neděli 26. července 1914. Byl krásný den a čekalo se na sklizeň pěkné úrody. Žně započaly. Zdětinští občané přispěchali toho dne z novobenáteckého kostela a celí ustrašení přinesli zprávu, že je vyhlášena mobilizace.

Všeobecná mobilizace

Hned nato byl zpraven o věci hejtmanství obecní úřad, starosta Václav Špitálský, který nechal strážníkem Josefem Kuchařem vybubnovat všeobecnou mobilizaci. Povolává se první záloha do 39 let.

Po vybubnování přijeli ve vojenském autu úředníci a vylepili na obecní tabuli černožluté vyhlášky, kde se občané dočetli o podrobnostech hrozící skutečnosti. Pražský armádní sbor byl celý mobilizován, a všichni záložníci do 39 let měli nastoupiti do 24 hodin činnou vojenskou službu u svých pluků.

Slovo „válka“ letělo od úst k ústům. V obou hostincích u Beitlerů a Doušů se živě debatovalo, po obci se tvořily hloučky, ozýval se nářek žen a dětí, nastalo loučení sousedů a každý již tušil, že vyhlášením mobilizace přicházejí hlavní události.

Marně zatínali muži své pěsti, musilo se uposlechnout.

V noci z 26. července na 27. července skoro nikdo z dospělých nespal. Snad děti, které ještě nechápaly, co se stalo. Mnozí sepisovali poslední vůli, jiní dávali svým manželkám a dospělým dětem pokyny pro nastávající žně a o tom, co mají zařídit v hospodářství, někteří běželi se rozloučiti s příbuznými a známými.

Nástup záložníků

Smutné a bolestné bylo pondělní ráno 27. července. Vypsati se nedá zděšení, pláč a nářek, srdcervoucí scéna za scénou. Všichni záložníci, mladí, zdraví čeští chlapci a muži odcházeli s kufry na ramenou na nádraží v Chrástu, aby odjeli vlakem k svým plukům, povolání obětovati své životy za cizí zájmy nám vždy nepřátelského Rakouska. Ženy a děti je až na nádraží vyprovázely a po smutném, dojemném a bolestném loučení zaznělo ještě „s Bohem“, když přijel vlak. Obrazy a scény, které se tu odehrávaly, dají se těžko vypsát. To se musí prožít. A pláč, nářek, ozývaly se v obci i v dalších dnech. Ženám se stýskalo po manželích, dětem po tatíncovi, rodičům po synovi. Vráti se nám? Uvidíme je kdy ještě? to byly otázky, které si všichni denně kladli.

Ze Zdětína většina záložníků rukovalo k 10. zeměbraneckému pluku nebo k 36. pěšímu pluku do Mladé Boleslavě, k 26. dělostřeleckému pluku do Terezína a i jiných posádkových míst.

Po odchodu záložníků

v prvních dnech po odchodu záložníků nastalo ve Zdětíně smutno a prázdno. Lidé chodili jako tělo bez ducha, v myšlenkách dleli u svých drahých, kteří je opustili. Předtucha blížících se událostí každého děsila. Chuť do práce každého opustila.

Teprve neodkladné žňové práce způsobily, že bylo nutno se vzmužiti a chopiti práce. Byli to v první řadě starší hospodáři - výměnkáři, ženy i děti, kteří si uvědomili, co by se stalo, kdyby nebylo sklizeny obilí. Proto s opravdovým elánem pustili se do práce, aby tak nahradili odešlé hospodáře, syny i čeledíny a ostatní zemědělské dělníky. Brzy došel výnos, který nařizoval, aby žactvu, pokud pomáhají při polních pracích a zastávají povolání muže při hospodářství, bylo zameškané vyučování omluveno. Nutno zaznamenati, že se toho nijak nezneužívalo.

A povolání záložníci odjížděli zatím se svými pluky na fronty, kde po boku našich zavilých nepřátel Němců, měli bojovati proti našim slovanským bratřím Srbům a Rusům. Proklínaly ty, kteří válku zavinili a v duši přísahali, že proti nim nevystřelí, že budou střílet „Pánbíčkoví do oken“, mnozí pak se rozhodli, že se dají dobrovolně zajmout nebo přeběhnou při vhodné příležitosti k nepříteli. Taková byla nálada mezi českými vojáky.

Žně

Žně se s vypjetím všech sil šťastně skončily. Úroda byla velmi dobrá. Sokolstvo a skauti zorganizovali na žně výpomocnou akci rolníkům.

Hospodářské poměry na počátku války

Hospodářské účinky války se ihned dostavily. Peněžní ústavy v Benátkách. Jiz. byly některý den přímo obléhány lidmi, kteří přicházeli vyzvednouti si své úspory buď celé, buď

z části. V občanstvu se udržovaly poplašné zvěsti, o státním bankrotu, které již ostatně trvají od války balkánské. Nastal pravý poplach po zlatých, a když jich nebylo, tak alespoň po stříbrných penězích. Vyplácely se obmezené obnosy 100 - 200 korun.

Velká poptávka byla po mouce, soli a ostatních poživatinách neboť lidé se počali zásobovat. Věřilo se, a zcela oprávněně v nedostatek a drahotu. Ta se také ihned dostavila, neboť našli se mezi obchodníky chamtiví jednotlivci, kteří využívali situace a začali hned zdražovat např. mouku o 20 - 30 h na kilogramu. Ale zdražování se začalo projevovat i u ostatních potravin. Když rozčilené ženy v některých městech několik krámů vytloukly, vydalo místodržitelství ceník poživatin, jenž nesměl býti překročen.

Ceny obilí a některých potravin v roce 1914:

<i>1 g žita v měsíci lednu 1914</i>	<i>15 K</i>
<i>1 g žita v měsíci únoru 1914</i>	<i>17 K</i>
<i>1 g žita v měsíci květnu 1914</i>	<i>19 K</i>
<i>1 g žita v měsíci prosinci 1914</i>	<i>34 K</i>
<i>1 g pšenice v měsíci lednu 1914</i>	<i>18 K</i>
<i>1 g pšenice v měsíci březnu 1914</i>	<i>22 K</i>
<i>1 g pšenice v měsíci květnu 1914</i>	<i>26 K</i>
<i>1 g pšenice v měsíci srpnu 1914</i>	<i>28 K</i>
<i>1 g pšenice v měsíci září 1914</i>	<i>32 K</i>
<i>1 g pšenice v měsíci prosinci 1914</i>	<i>40 K</i>
<i>1 g ječmene v měsíci lednu 1914</i>	<i>14 K</i>
<i>1 g ječmene v měsíci srpnunu 1914</i>	<i>16 K</i>
<i>1 g ječmene v měsíci září 1914</i>	<i>17 K</i>
<i>1 g ječmene v měsíci říjnu 1914</i>	<i>22 K</i>
<i>1 g ječmene v měsíci prosinci 1914</i>	<i>25 K</i>
<i>1 g ovsa v měsíci lednu 1914</i>	<i>12 K</i>
<i>1 g ovsa v měsíci dubnu 1914</i>	<i>13 K</i>
<i>1 g ovsa v měsíci srpnu 1914</i>	<i>18 K</i>
<i>1 g ovsa v měsíci prosinci 1914</i>	<i>20 K</i>

<i>1 g brambor v roce 1914</i>	
<i>1 g cukrovky v roce 1914</i>	<i>1 K 70 h - 1 K 90 h</i>
<i>1 g másla v roce 1914</i>	<i>3 K - 3 K 20 h</i>
<i>1 g tvarohu v roce 1914</i>	<i>16 h - 20 h</i>
<i>1 g vejce v roce 1914</i>	<i>4 h -5 h</i>
<i>1 g houska v roce 1914</i>	<i>2 h</i>
<i>1 g bochník chleba (4 kg)</i>	<i>90 h</i>
<i>1 kg cukru</i>	
<i>pivo 1 l</i>	<i>14 h Plzeňské 20 h.</i>

První zprávy z bojiště

Začátkem srpna začaly docházeti první zprávy zdětínských vojáků z fronty. Byly všeobecně psány na úředních lístcích „feldpostkartách“ od porta osvobozených, ale udáno jenom číslo polní pošty, takže jsme nevěděli, na které frontě bojují. Někdy došel lístek s udáním místa pobytu, ale to bylo přeškrtnáno nebo začerněno, aby bylo nečitelné, když vůbec takový lístek byl doručen. Vojenská cenzura začala řídit hned od počátku války a zabavila všechny zprávy, které pravdivě líčily poměry. Ani poznámka „máme vši“ nebyla propuštěna. Prošla však zmínka „živého písku tu je dostatek“. Brzy se však naučili naši lidé čísti mezi řádky, nebo pochopili náznakové poznámky. Přes všechno toto opatření, dověděli jsme se přece brzy, na kterých frontách jednotlivé pluky bojují, kde utrpěly rakouské armády porážky, které české pluky se vzdaly, nebo přeběhli k nepříteli.

Poměry v obci na poč. války

V těžkých dobách dovede se vždycky český národ sjednotit a žít v naprosté svornosti a projevit lásku k bližnímu. Jednu rodinu vytvořili hned při vypuknutí války občané zdětínští. Zapomnělo se na všechny osobní a sousedské sváry, jeden s druhým cítil, soused sousedovi ochotně a rád vypomáhal, upřímně poradil, jeden s druhým cítil. Sousedskou vzájemnou pomocí byly zdolány všechny zemědělské práce. Projevovala se vzájemná láska, největší obětavost k potřebným raněným, zajatcům a jiným nešťastníkům. To nutno ke cti všeho občanstva ve Zdětíně zaznamenati.

Nedostatek drobných mincí

Vláda oznámila vydání 300 milionů korun pokladničních poukázek a vytištění nových dvou korunových bankovek v náhradu za stažené drobné mince, kterých byl naprostý nedostatek. Vyhlášeno Moratorium do 15. srpna. Do té doby měli jsme býti se Srbskem hotovi.

Další nástupy záložníku - odvody

Občané v obci nenabýlí od vypuknutí válečného požáru klidu. Sotva se vzpamatovali z jedné události, následovala druhá. Po nastoupení první zálohy byli voláni záložníci 40ti letí, jedenačtyřicetiletí a dvačtyřicetiletí, po nich byli povoláni ti, kteří byli odvedeni na jaře 1914 a nově povoláni k odvodům všichni dosud neodvedení ve stáří od 21 roku do 38 roku, později potom i další ročníky a to dokonce od 18 let do 50 let.

Rakousko potřebovalo nové armády, neboť válka se Srbskem nebyla jediná. Rozpoutala se válka mezi Rakouskem, a Ruskem, Německem a Ruskem, Německem, Francií a Anglií - celkem bylo vypovězeno v roce 1914 - 20 válek a do konce války v roce 1918 - 31 válek. Do této války se později vmísilo i Japonsko, některé státy americké a na konci i Spojené státy severoamerické, takže celý svět stál ve válečném ohni a prožíval všechny hrůzy. Válka plným oprávněním nazvána „světovou.“

Vypovězení válek

Byly vypovězeny následující války:

1. Rakousko Srbsku 28. července 1914
2. Německo Rusku 2. srpna 1914
3. Německo Francii 3. srpna 1914
4. Německo Belgii 3. srpna 1914
5. Anglie Německu 4. srpna 1914
6. Rakousko Rusku 5. srpna 1914
7. Srbsko Německu 5. srpna 1914
8. Černá Hora Německu 7. srpna 1914
9. Francie Rakousku 12. srpna 1914
10. Anglie Rakousku 13. srpna 1914
11. Černá Hora Německu 13. srpna 1914
12. Japonsko Německu 23. srpna 1914
13. Rakousko Japonsku 25. srpna 1914
14. Rakousko Belgii 27. srpna 1914

15. Rusko Turecku 30. října 1914
16. Anglie Turecku 5. listopadu 1914
17. Francie Turecku 6. listopadu 1914
18. Belgie Turecku 7. listopadu 1914
19. Afganistan Rusku 25. listopadu 1914
20. Afganistan Anglii 25. listopadu 1914

Složení obecního zastupitelstva, obecní a žňové komise. Rozdělení práce
po čas války

Obecní zastupitelstvo:

Václav Špitálský, obecní starosta,

Karel Miškovský, I. radní,

František Koula, II. radní,

Josef Horák, III. radní,

Václav Čančík, člen výboru,

Václav Miler, člen výboru,

Josef Suldovský, člen výboru,

František Štumpa, člen výboru,

Josef Kavka, náhradník za mobilizovaného Jaroslava Svačinu,

Josef Štych, náhradník za mobilizovaného Josefa Malého.

Obecní a žňová komise

Obecní a žňová komise byla zvolena v srpnu r. 1914 a měla toto složení:

Václav Špitálský, předseda.

Josef Kavka, říd. učitel - jednatel a zapisovatel,

a členové: Václav Čančík, František Hásek (správce dvora Dražic), Karel Miškovský, Václav Miler, František Koula, Josef Suldovský, a František Štumpa.

Komise se scházela každou středu v týdnu, v případě potřeby i v jiný den od 7 - 8 hodiny večerní v zadní místnosti hostince Rudolfa Beitlera. Komise řídila a měla na starosti záležitosti hospodářské, dodávky obilí, stavy dobytka a dodávky k válečným úkonům, příprave k vojsku, zásobování nemajetného obyvatelstva chlebem a p., polní práce, osev, mzdy dělníků, opatřování pracovních sil, opatření veřejného zdravotnictví a bezpečnosti, opatření tato se vztahovala i na osadu dražice.

Přidělení práce členům obecního výboru:

Václav Špitálský, starosta obce:

uveřejňuje úřední vyhlášky v obci a vyhlášky z usnesení obecního výboru, vede obecní agendu s administrativními pracemi, obstarává povozy a potahy, příprave k účelům válečným i veřejným, sepisuje brance k odvodům a doprovází je, jsa přítomen v odvodní komisi, provází koně ke klasifikaci a vydává chlebové i moučné lístky pro nemajetné, vydává mlecí výkazy a dobytčí pasy, vede v evidenci hovězí dobytek pro odkup k válečným potřebám, podpisuje všechny úřední spisy ostatními referenty vypracované, jest přítomen při soupisu obilních zásob a mlýnských výrobků, při soupisech osevních ploch a dobytka vůbec, při soustavném výkupu obilí a odnětí všech přebytečných zásob.

Vydává předpisy a vyhlášky o ochraně majetku a veřejného zdravotnictví i veřejné bezpečnosti v obci.

I. radní:

Zastupuje starostu v jeho nepřítomnosti, jest v obecní aprovizaci (název pro vyživovací komisi - poznámka kronikáře), přijímá kovy a kovové nádoby odprodané nebo odňaté k válečným účelům a doprovází válečné příprave na místo určení.

II. radní

Zastupuje v nepřítomnosti I. radního a má na starosti vydávání chleba a mlýnských výrobků, cukřenek a kávenek pro nemajetné a opatřování těchto životních potřeb s III. radním, jenž rozdává potraviny v Dražicích.

Řídícímu učiteli Josefu Kavkovi byly přiděleny tyto práce:

1) Přihlášky o vyživovací příspěvky k okresní a zemské komisi vyživovací,

2) vyhotovování žádostí k vojenským úřadům ohledně dovolené pro vojíny, o zproštění vojenské služby domobranecké, dopisování a dotazy po zemřelých, nezvěstných a zajatých vojínech.

Při těchto pracích pomáhal říd. učitel Josef Holub, učitel, který byl cvičitelem mládeže ve věku 16 - 18 let a prováděl soupisy zásob obilných, kovů a látek.

Bezpečnostní služba ve Zdětíně za války

Dnem 1. srpna 1914 byla v obci zavedena sborem dobrovol. hasičů pod vedením župního jednatele říd. uč. Josefa Kavky, po dobu války, bezpečnostní služba proti špiónům a k ochraně majetku občanů a možným požárům za doby noční od 9. hodiny večerní do 2. hodiny ranní od jara do podzimu a v zimě od 8. hodiny do 4 hodiny ranní.

Dle obecního pořádku vykonávali hlídku každodenně 2 hasiči s ponocným, obcházejíce obec uvnitř ve všech ulicích, jakož i okolo obce, hlídající současně obilní stohy i slámy v polích. Kdo nemohl, mohl si za sebe zjednat jiného hasiče, kterému zaplatil 1 - 2 K za noc.

Od listopadu r. 1914 když mnoho hasičů bylo na vojně, převzali hlídku noční ve Zdětíně i v Dražicích občané mužského pohlaví, kteří zbyli doma. Chodilo se po dvou, podle domovních čísel. Kdo se nemohl určeného dne dostaviti, zjednal si za sebe souseda buď za plat, nebo výměnou. Hlídky se konaly pravidelně, často za dozoru četnictva až do prosince 1915.

Vojenské příprěže dne 15. srpna 1914 dodali:

Josef Malý čp. 31 - 1 pár koní s vozem, postrojem, plachtou a čeledínem Záhorským.

Marie Lebedová čp. 30 - 1 koně, čeledín Josef Němeček s druhým koněm Boh. Bohuslava.

Josef Verner čp. 98 - 1 pár koní s postroji, výpravou a čeledínem.

Marie Svačinová čp. 3 - 1 koně a František Koula 1 koně s postroji, vozem i příslušenstvím a čeledínem Hencychem.

Josef Suldovský čp. 9 - 1 pár koní s vozem, plachtou, postroji a čeledínem Splavcem.

Josef Svačina čp. 25 - 1 koně a Marie Štelovská čp. 6 1 koně s vozem a příslušenstvím a čeledínem Hendrchem z čp. 118.

Václav Čančík čp. 3 - 1 pár koní s vozem, příslušenstvím i čeledínem Roďanem.

Dvůr Dražice 1 pár koní s vozem a příslušenstvím i čeledínem.

Mnozí čeledínové vrátili se brzy, když jim byly zničeny vozy a koně buď padli nebo byli vzati k dělům, případně k jiným válečným účelům.

Za vozy, postroje a koně byla vyplacena odhadní cena při převzetí na shromaždišti v Mladé Boleslavi u zeměbraneckých kasáren za doprovodu obecních radních Karla Miškovského a Františka Kouly.

Čeledínové, kteří měli ve válečném území v Haliči 3 K denního pltukromě stravného a od hospodáře na cestu 6 K a kteří se šťastně živi a zdraví vrátili, vypravovali ze svých cest prožité příhody a líčili hrůz válečné.

Učitelstvo a škola za války

Ihned po vypuknutí války musilo se učitelstvo i žactvo zapojiti také do všech válečných akcí, aby pomohli k vítězství Rakouska. Vyučování bylo neustále přerušováno a práce učitelstva byla velmi těžká, zodpovědná a vyžadovala opravdového vypětí sil, když nechtěli, aby žactvo válkou trpělo ve výchově.

Docházka byla hlavně v době podzimních prací velmi špatná, neboť školní děti musily pilně pomáhati při všech polních pracích, aby nahradily otce, kteří odešli na bojiště. Pomáhaly hlavně při mlácení, přípravě polí, setí, dobývání brambor a řepy.

Učitelstvo bylo nuceno prokazovat svou loyálnost činností při všech „vlasteneckých akcích“. Pomáhali a řídili sbírky kovů, soupisy zásob a obilí, sbírky na Červený kříž, sbírky teplého prádla pro vojíny, agitovali pro válečné půjčky atd. atd. Ti, kdož odepřeli, byli okamžitě považováni za „politisch verdächtling“.

Činnost žactva za války

V podzimních a zimních měsících od r. 1914 musilo se žactvo ve škole věnovati „práci vlastenecké“. Dívky vedené chotí říd. učitele industriální učitelkou Annou Kavkovou zhotovoval v době vyučovací i mimo vyučovací zimní teplé prádlo vojínům v poli a to: rukavice, nátepníčky, svetry, kukly na hlavu, ponožky, papírové vložky do bot ap.

Mimo to dělala se ve škole z bílých látek „cupanina“ pro polní lazarety, kteréžto akce se účastnili často i dospělí.

Ve Zdětíně bylo těchto uvedených věcí zhotoveno veliké množství, za což zaslalo ministerstvo vojenství děkovný přípis žactvu i paní řídící.

Žáci za spolupráce učitelů konali „Vlastenecké sbírky kovů“ a to mědi, mosazi, zinku, cínu a hliníku. Při první sbírce sebráno ve Zdětíně 30 kg různého kovu.

V měsíci listopadu sbíraly děti a ve škole sušili ostružinové listí na čaj pro vojsko v poli.

Odvody koní

Odvody koní se konaly od počátku války v Chotětově, kam byl i Zdětín přidělen. Nejlepší koně byli vždy odvedeni. Odhadní cena byla celkem úměrná, spíše nižší.

Co se má sítí?

Ministerstvo orby vyzývá rolníky, aby seli letos právě to, čeho v letošním roce budeme nejvíce potřebovat, totiž plodiny, jež jsou k lidské denní výživě nejnütnější. Rolníci mají sítí především pšenici, žito, luštěniny a sázeli brambory, aby lidové potraviny se doplnily. Kde podnebí dovolí, má se sítí i kukuřice.

Šetření potravinami

Občanstvo bylo nabádáno, aby se šetřilo všemi potravinami, aby byl zmařen úmysl nepřátel - říší vyhladověti.

Hospodářské poměry

Nutno podotknouti, že potraviny, oděv i obuv v celku při vypuknutí války byly jen málo zdraženy. Dobytko se vodilo po celý rok 1914 celkem dostatek a byla po něm malá poptávka. I drůbeže bylo na trzích v Benátkách a husy byly docela nabízeny po 2 K - 2 K 50 h. Obchodníci obilím vykoupili obilí ze sklizně r. 1914 za ceny málo vyšší než před válkou.

Ochrana před infekčními chorobami

Rakouská vláda neměla starosti o živobytí a mužstvo. Největší strach však měla z nakažlivých nemocí a z nastávající zimy. Občanstvo bylo ihned po vypuknutí světové války poučováno, jak se chrániti před infekčními nemocemi, zejména skvrnitým tyfem, cholerou a neštovicemi a doporučováno očkování proti těmto chorobám. Očkování prováděl MUDr. Jaroslav Prokůpek, obvodní lékař z Horek.

Cholera v Milovicích

Největší strach vzbudila zpráva o vypuknutí cholery a jiných chorob nakažlivých ve vojenském a zajateckém táboře v blízkých Milovicích. Obavy byly tím větší, že Zdětinem projížděly často kolony vojáků za účelem cvičení a tím hrozilo nebezpečí zavlečení chorob i do obce.

Šetření potravinami

Občanstvo bylo nabádáno, aby se šetřilo všemi potravinami, aby byl zmařen úmysl nepřátel - říší vyhladověti.

I. válečná půjčka

Již v listopadu byla vypsána I. válečná půjčka. Ve Zdětině na ni upsal říd. uč. Josef Kavka 20,- K. Kolik upsali ostatní občané, nepodařilo se zjistit. Zdá se však, že tato půjčka neměla valného úspěchu.

Sbírky pro vojíny

V listopadu vybízela vláda obecní úřady a správy škol, aby hlavně školní děti sbíraly ostružinové a jahodové listí k vaření čaje pro vojíny v náhradu za léky k léčení vojínů onemocnělých úplavicí. Ze zdtína bylo odesláno v pytli asi 5 kg.

Před vánoci žebřaly děti o teplé svrchní i spodní prádlo pro vojíny v poli, hlavně v Karpatech. Vláda se bála blížící se zimy - Sebrané prádlo bylo v bedně odesláno do příslušné úřadovny.

Současně byly vojínům do pole odesílány přímo balíčky obsahující kuřivo, čokoládu, ponožky, nátepníčky, rukavice, kukly, kapesníky, plátěné látky, utěrky, zákusky ap.

Vánoce 1914

První válečné vánoce byly tentokráte smutné hlavně v těch rodinách, ve kterých o Štědrém večeru chyběli otcové nebo synové, jsoucí ve frontě. Na ty se vzpomínalo, jaký as mají Štědrý večer v zákopech a oni vzpomínali zase na své domovy a své drahé. Mnoho slz bylo viděti v tomto dni a hlavně v těch rodinách, které již dlouho neměly o svých drahých zpráv. Žijí ještě? Vráť se?

A proto ani Silvestr nebyl toho roku slaven, nebylo nálady. Veselost zmizela.

Konečně zábavy se povolovaly jen v tom případě, když čistý zisk byl věnován na Červený kříž, válečnou nadílku nebo jiné válečné účele.

19. prosince zemřel Václav Suldovský, bývalý dlouholetý starosta obce a předseda místní školní rady, jenž mnoho dobrého pro obec a své spoluobčany vykonal. O jeho oblíbě svědčila veliká účast všeho občanstva, učitelů a školní mládeže na pohřbu. Zemřel ve věku 74 let.

V roce 1914 se v obci narodilo 27 dítek:

<i>26.1. Mojžíš Václav</i>	<i>čp. 6</i>
<i>5.3. Horčicová Božena - Anna</i>	<i>čp. 84</i>
<i>20.3. Štumpa Ladislav Ant.</i>	<i>čp. 56</i>
<i>28.3. Trč Jaroslav</i>	<i>Chrást čp. 76</i>
<i>11.4. Pokorná Anna Karolina</i>	<i>čp. 46</i>
<i>15.4. Navrátilová Růžena</i>	<i>čp. 91</i>
<i>27.4. Srbová marie Vilemína</i>	<i>čp. 107</i>
<i>16.5. Loudilová Milada</i>	<i>čp. 3</i>

20.5. Krejčík František	čp. 20
21.5. Jandl Vilém	čp. 9 otec řezník
27.5. Neuman Václav Jan	čp. 34
16.6. Urbanová Marie	čp. 3
17.7. Sládek Josef	čp. 66
19.7. Borecká Anna Kateřina	čp. 119
23.7. Adámek Alois	Chrást čp. 80
20.8. Jandlová Marie	čp. 37
26.8. Váňa Josef Václav	čp. 117
2.10. Hrdlík Josef	čp. 113
11.10. Hryzi - ová Marie	Chrást čp. 81
30.10. Tomášek Václav	čp. 57
2.11. Bošinová Ludmila	čp. 21
30.11. Stránský Josef	čp. 18
4.12. Zlámaná Anna	čp. 3
18.12. Weisheitelová Marie	čp. 107
24.12. Šubrtová Růžena	čp. 20

V roce 1914 zemřelo v obci 15 osob:

29.1. Pánek František	čp. 100 - * 23.7. 1913 6 m. 6 d. - psotník
10.2. Krejčík František	Chrást - * 9.6. 1909 4 r. 8 m. - otrava kyslič. uhel.
12.3. Hradec Josef domkář	čp. 61 - * 20.12. 1841 73 r. 2 m. - sešlost
3.4. Štumpa Ladislav	čp. 56 - * 20.3. 1914 14 d. - katar střev

8.4. Svachinová Alžběta	čp. 25 - * 18.11. 1846 67 r. - převezena z Mělníka
17.4. Bláha Jan	čp. 35 - * 13.12. 1860 54 r. - srdeční vada
12.5. Roďan Josef	čp. 33 - * 20.10. 1907 6 r. - epilepsie
12.5. Šulcová Barbora manželka koláře	čp. 29 - * 9.1. 1841 73 r. - rak. žaludku
14.6. Bohuslav František rolník	čp. 27 - * 6.8. 1851 62 r. - srdeční vada
7.7. Krejčík František	čp. 20 - * 20.5. 1914 1 m. 18 d. - katar střev
18.9. Beitlerová Marie manž. hostinského	čp. 40 - * ? 46 r. - rak. dělohy
23.9. Urbanová Marie	čp. 3 - * 16.6. 1914 3 m. 7 d. - katar střev
12.11. Procházka Josef	čp. 53 - * 20.10. 1913 1 r. 15 d. katar střev
18.11. Zbudilová Marie	čp. 34 - * 29.10. 1861 53 r. - rak. žaludku
19.12. Suldovský Václav rolník	čp. 9 - * 28.4. 1839 74 r. - srd. vada

v roce 1914 bylo ve zdětíně 6 svateb:

2.2. Václav Borecký, dělník N. Benátky č. 255 Marie Měkotová, dcera Václava, dělníka čp. 119. N. B.

9.5. Marie Adášková, čp. 75, dcera Františka, dělníka Novák Václav, klempíř Nové Benátky čp. 80. N. B.

23.5. Poddaný Václav, kovář z Přerova n. L. č. 86 Prachařová Marie, dcera Antonína kováře čp. 7. Z.

29.6. Bláhová Marie, dcera Jana, rolníka čp. 35 Adášek František, obuvník z Peček čp. 336 Z

21.7. Davídek Antonín, dělník čp. 103 z Obodře Heřmanová Marie, čp. 65, dcera Václava čp. 22. N. B.

25.10. Maršálek Josef, kočí Zdětín čp. 17 Sochová Marie, Zdětín čp. 17 z Krop. Vrutice. N. B.

Rok 1915.

Nový rok

I Nový rok byl smutný. Občané zdětínští přáli si navzájem, aby hlavně v Novém roce skončila hrozná válka, netušíce že skutečné hrůzy válečné teprve přijdou.

Očkování

nakažlivé choroby začali se hned počátkem roku 1915 šířit. Vláda z nich měla strach, a proto nařídila všeobecné očkování osob do 50 let, které musilo být provedeno ve všech obcích. Ve Zdětíně očkoval MUDr. Jaroslav Prokůpek.

Mrazy a sbírka pro vojíny

V lednu nastaly kruté mrazy. Vojáci v Karpatech mrzli. Vláda znovu vybízela obyvatelstvo, aby na ně pamatovalo teplým prádlem. Byla to opět školní mládež, která provedla znovu po domech sbírku a bedna s teplými oděvy byla zaslána do mladé Boleslavě.

Bída začíná, nouze o sůl

Počátkem roku 1915 nastala jako v celých Čechách i ve Zdětíně nouze o sůl. Jako hlavní důvody se uváděly: Válkou byly zničeny solné doly u Věličky, špatná doprava z nedostatku železničních vozů do Čech a i tím, že mnozí jednotlivci i ve Zdětíně hned na počátku války v červenci r. 1914 udělali si velkou zásobu a to na úkor ostatních spotřebitelů, kteří hlavně z důvodů finančních nemohli se zásobit. Ještě v měsíci srpnu 1914 si někteří občané ve Zdětíně nakoupili u místních obchodníků Beitlera, Matuny a Bahníka sůl po mnoha kg, na pytle, dokonce i na g. Kromě toho chodili mnozí kupovat sůl do N. Benátek,

do Sedlce i do Řívna ke kupci Rumpálovi. Mnozí zdětínští občané, kteří neměli zásob, musili pak z nedostatku bílé soli používat k solení soli šedé a dobytčí. Tato nouze však netrvalo dlouho. Největší nedostatek se projevil začátkem a koncem roku 1915.

Ale největší starost nastala vládě v r. 1915 o živobytí. Hned v lednu byly stanoveny tyto maximální ceny:

1 kg pšenice za 42 haléřů.

1 kg žita za 34 hal.

1 kg ječmene za 29 hal.

1 kg pšeničné mouky za 72 hal. - 52 hal.

1 kg žitné mouky za 79 hal.

1 kg ječné mouky za 46 hal.

1 kg kukuřičné mouky za 40 hal.

První nedostatek chleba a mouky

V horských krajích severních a severozápadních Čech nastal nedostatek chleba, mouky a i ostatních potravin již počátkem roku 1915, již před tím, než byly zavedeny lístky na chléb a mouku.

Ve Zdětíně, obci výlučně zemědělské, bylo však ještě všeho dostatek. Proto přijížděli obyvatelé z postižených krajů, aby u příbuzných a známých buď koupili, nebo vyprosili mouku, chleba, ale i brambory. Ale začal již také obchod výměnný. Z německých měst Liberce, Jablonce n. Nisou, České Lípy, Ústí n. Labem, Děčína a jiných měst přijížděli muži i ženy s baňohy, pytli na zádech, často i s vozíky a z nádraží v Chrástu nebo v Chotětově spěchali do okolních vesnic, mlýna v Dražicích, v Horkách, aby nakoupili mouku, případně chléb. Někdy se stalo, že se na všecky nedostalo a výsledkem byly hádky mezi koupěchtivými a to hlavně ženami. Sobectví se začalo plnou měrou uplatňovat.

Tyto nákupy u místních obchodníků a okolních mlynářů způsobily, že nastal nedostatek u mnohých místních chudých občanů, kteří byli odkázáni rovněž na nákup. Tito naši lidé nechtěli si nechat líbit vykupování zásob od cizích, žádali, aby jim nebylo prodáváno a výsledkem byly hádky, nadávky, ba i rvačky a jiné nepřijemnosti v obcích a ve mlýnech, takže musili často zakročovatí strážníci a četníci. Následkem tak cíle poptávky ceny úžasně stoupaly, neboť nastala lichva u nesvědomitých obchodníků a některých rolníků. Naši chudí musili draze platit potraviny, bez nichž nemohli být.

Z těchto důvodů musily úřady vyhlásiti na některé zboží a hlavně životní potřeby „maximální ceny“.

Trhy v Benátkách, dražota

Trhy v Benátkách přestali venkovští dodavatelé zásobovat. Lidé z města, chtěli - li mítí máslo, vejce, tvaroh, drůbež, musili si jíti do vesnic na koupi. Důvod, že čtvrtěční trh Benátkách nebyl zásobován spočíval v tom, že měšťtí lidé zdráhali se dávatí na trhu za potraviny a drůbež nepoměrně zvýšené ceny a dovolávali se u četnictva a úřadů zakročení. Proto dodavatelky z vesnic zůstaly raději doma vědouce, že měšťtáci přijdou za nimi na vesnici a musí zaplatiti tolik, kolik budou žádati.

Přirozený důsledek války, chamtivost a mamonářství začaly se u mnoha našich lidí projevovat. Kdo neměli dost peněz, začali trpěti bídu. Až z Prahy přijížděli sem aby nakoupili máslo, tvaroh, vejce, drůbež a jiné, neboť ve městech začala už počátkem r. 1915 býti zásobovací situace špatná.

Ceny bramborů stouply ze 2 K na 9 K, máslo z 1 K na 4 - 5 K, vejce ze 4 h na 14 - 18 h, tvaroh z 8 h na 40 h, husa ze 3 K na 10 - 20 K, slepice ze 2 K na 8 K, holubi z 50 h na 2 K. Takové ceny byly ve Zdětíně počátkem roku 1915.

Perzekuce, Česká akce

Od počátku roku 1915 začíná se u nás pociťovati c. k. rakouská perzekuce, která má žně. Její vykonavatelé od místodržitele dolů předhání se přímo v horlivosti. Zavírají se jednotlivci pro pouhé anonymní udání, podezřelí velezrádci se věší, statky se konfiskují, celé stavy, jako sokolstvo a učitelstvo posílá se šmahem na vojnu a do fronty, že nejsou dost černožluté. Stačilo, aby někdo neopatrně vyslovil nějakou narážku na císaře, nebo nevstal při hraní rakouské hymny, nebo učinil nějaký vtíp na říši neb armádu a byl - li udán, bylo zle. Těžký žalář se dával na roky. Nastala konfiskace knih, novin, zpěvníků, dokonce i modliteb. Nesměla se zpívat píseň „Hej Slované“ a sokolské písně a byly dokonce zakázány i některé české národní. Nošení vlasteneckých odznaků, slovanské trikolory a p. bylo přísně zakázáno. Ani na krabičkách zápalek nesměly se objevit nálepky v národních a slovanských barvách.

Udavačství z osobní msty bujelo. Zakřiknutý národ mlčí, zatíná pěstě, ale nezoufá. Zatím není zpráv o lepší situaci, ale český národ má pevnou víru v dějinnou spravedlnost, která nedá zahynouti.

Český národ provádí v odvetu pasivní resistenci proti utlačovatelům, odmítá válečné půjčky a všecky ty žebroty, kterými jsme zaplaveni. Potají kolportuje přítel příteli „zaručené“ zprávy, jak to s námi Rakušany stojí a že to musíme prohrát. Opisuje se manifest cara Mikuláše, shazovaný prý na Moravě s letadel a slibující nám Čechům samostatnost.

Václav Čančík, rolník a starosta okresu novobenateckého z čp. 3 přinášel pravidelně různé povzbuzující zprávy z Prahy, které jemu zase sdělil František Hybš.

A tak brzy mnozí jednotlivci věděli, že v Čechách pracuje „Mafie“, dále „Legie“ a za hranicemi že pro rozbití Rakouska vede odboj profesor Masaryk. Také přišly zprávy o tom, že se Češi v zahraničí i váleční zajatci dobrovolně hlásí do české legie proti Rakousku.

To byly zprávy, které v utrpení války dovedly povzbudit, dodat odvahy a pevné víry ve šťastný konec války.

Drahota

Párky a uzenky, které se dosud prodávaly po 12 h, byly zdraženy a prodávají se za 20 h. Cena brambor stoupla z 9,60 K za g na 12 K.

Zajatecký tábor v Milovicích

V blízkých Milovicích je rozsáhlý zajatecký tábor, ve kterém je 20.000 zajatých Rusů a Srbů. Mají hlad a řadí mezi nimi epidemické nemoci: tyfus, úplavice, ale vyskytly se i případy cholery.

Zajatci ve Zdětině

Při každé příležitosti prchali proto tito zajatci z tábora a chodili žebrať po okolních vesnicích. Zdětín byl jimi zaplaven. Prodávali se sebe všechno, co měli, hlavně boty a šaty a vyměňovali za jídlo, kteří nic neměli, žebrali.

Rusové a později hlavně Italové chodili do vsi zahradami za humny. Zdětínští občané hodně a rádi jim dávali, co sami měli. Hodně jich chodilo ke Koulovům do čp. 14. Pan koula jim opatroval a prodával šišku chleba za 32 krejcarů (64 hal.). Bylo mu jich líto, jak bývali od hladu a zimy zbědovaní.

Ze Zdětína se také vozila cukrovka do Milovic. Jakmile zajatci uviděli vůz se řepou, vrhali se přes drátěné překážky, kradli řepu a přesto, že byli od stráží tlučeni přes ruce, nenechali se odehnat. Takový byl v táboře hlad.

Odvody koní

V březnu konány nové odvody koní v Chotětově, při kterých všichni pěkní, mladí i starší koně byli odvedeni, takže ve Zdětině zbyla už jen polovina koní proti stavu předválečnému a koňské potahy nahrazovány volskými.

Ruští zajatci

V březnu 1915 byli přiděleni do dvora v Dražicích ruští váleční zajatci k polním i ostatním pracím v počtu 30 mužů se stráží dvou vojáků Maďarů. Dozor nad zemědělskými pracemi obstarával tu Josef Horák z čp. 18 v Dražicích - III. radní obce Zdětína.

Ceny potravin

Koncem března jevíly se ceny potravin ve Zdětíně takto:

1 kg hovězího masa předního	2,64 K
1 kg hovězího masa zadního	3,- K
1 kg telecího masa předního	2,80 - 3,- K
1 kg telecího masa zadního	5 - 6,- K
1 kg vepřového masa	3,20 - 4,- K
kůzle	6 - 9 K
1 kg tlačanky	3 - 4 K
1 kg šunky	6 - 7 K
kachna	4 - 5 K
husa	10 - 16 K
krůta	8 - 10 K
slepice	3 - 5 K
kohout	3 - 4 K
holoubata - párek	1,80 - 2,40 K
1 l mléka	32 - 36 h
1 l smetany	0,80 - 1,20 K
1 kg másla	3,80 - K
1 kg margarínu	2,96 - 3,40 K
1 kg tvarohu	0,80 - 1 K
1 kg loje hovězího	2,28 - 2,56 K

<i>1 kg vepř. sádla syr.</i>	<i>3,80 - 4,12 K</i>
<i>1 kg sádla škvařeného</i>	<i>4,40 - 4,80 K</i>
<i>1 vejce</i>	<i>12 - 16 hal.</i>
<i>1 kg brambor</i>	<i>16 - 20 hal.</i>
<i>1 kg jablek</i>	<i>0,60 - 1,20 K</i>
<i>1 citron</i>	<i>4 - 8 hal.</i>
<i>1 pomeranč</i>	<i>5 - 12 hal.</i>

Drahota

Tyto ceny se však rychle měnily, totiž stoupaly každý měsíc, ba každý týden, podle toho, jak se kterého zboží projevila nedostatek. Drahota od března 1915 nesmírně stoupla.

Dezerce

V dubnu jsme se ve Zdětíně dozvěděli, že Pražský český pluk č. 28 přešel, aniž by sám vystřelil, s hudbou a zpěvem k Rusům. Tam pak tvořil dobrovolnické družiny proti černožlutému Rakousku. Za to byl pluk rozpuštěn a vojáci rozděleni do různých formací.

žňová komise

Pro nové Žně ustanovena žňová komise. Do 15. dubna mělo se hlásiti, zda je tu vše zaseto. Bylo nařízeno, pokud možno vše zasít obilím a nic nenechat ležeti ladem.

Obilní ústav

Nová sklizeň v roce 1915, jakmile se poseče, je majetkem státu a musí se prodati jedině válečnému obilnímu ústavu ve Vídni. Tento ústav měl tu své komisionáře, kteří vykupovali obilí za stanovené maximální ceny, které pro r. 1915 byly tyto:

<i>1 g pšenice za</i>	<i>38 - 34 K,</i>
<i>1 g žita za</i>	<i>30 - 28 K,</i>
<i>1 g ječmene za</i>	<i>28 - 26 K,</i>
<i>1 g ovsa za</i>	<i>27 - 26 K,</i>

Chov králíků, soupis zásob

Objevily se vyhlášky, kde vláda doporučovala chovati králíky.

Soupis obilních zásob a mlýnských výrobků (mouky, krupice, krup a hrachu) ve Zdětině vykonali dne 25. května učitelé: říd. učitel Josef Kavka, učitel Josef Holub a učitelka Marie Bayerová. Vedoucím důvěrníkem, ustanoveným okres. hejtmanstvím byl Josef Kavka. Soupis se konal dům od domu a zásoby se zapisovaly do vykázaných tiskopisů. Přirozeně, že každý udal (výhrůžky trestního stíhání byly každému známy) menší zásoby a na nikoho nebyl činěn nátlak, aby zatajené zásoby přesně přiznal. Množství sepsaných zásob nepodařilo se už zjistiti.

Soupis kovů

V měsíci květnu konal se také soupis předmětů z mědi, mosazi, cínu, zinku a p. Provedli jej učitelé: Josef Kavka a Josef Holub. Chodili dům od domu ve Zdětině, Dražicích a Chrástu a sepisovali hlavně hmoždíře, kliky u dveří, měděné kotle a jiné předměty. Mosazné hmoždíře, sběračky a p. rázem však zmizely a každý je dobře uschoval, než by je hlásil a potom dal na „oltář vlasti“.

Špatný chléb

Občané si stěžují na špatný chléb, do kterého je míchána ztuhlá kukuřičná mouka. Nesměle se žehrá na to, že obilí, mouka, vejce, máslo i drůbež se tajně odváží do Německa, zatímco u nás je o vše bída.

Rakousko - Uhersko zavádí válečnou povinnost pro všechny zbraně schopné muže od 18 - 50 let věku.

II. válečná půjčka

V českých časopisech jsou provolání:

Čechové, vlast volá! - láska k vlasti zachránila dědictví svatého Václava - upisujte válečnou půjčku, jak nebezpečí naší vlasti vyžaduje, jak svatou povinností jest každého, kdo zachrániti chce v tomto velkém a historickém okamžiku dědictví sv. Václava! (O svatováclavské koruně mluvití bylo před léty velezradou).

Jiné provolání: V hodinu dvanáctou- položte na oltář své vlasti peněz - . Ministr financí apeluje na rolnictvo, které prý válka podporuje, aby upisovalo více. Upisovací lhůta prodloužena do 7. června, protože upsáno zatím asi 400 milionů, potřebí jest 4 miliardy (10 krát tolik).

Kolik bylo na tuto půjčku upsáno ve Zdětině není známo, jen říd. uč. Kavka zapsal, že upsal za učitelstvo 200,- K.

Nové odvody

Byly vypsány nové odvody 18 letých na 16. června až 1. července. V odvodech starších ročníků bere se ohromné procento (až 80%) mužů.

Uprchlíci váleční ve Zdětíně

V měsíci květnu přibyli do Zdětína první váleční uprchlíci a to z jižních Tyrol, národnosti Italské. Byly to 3 rodiny o 18 členech a tato kolonie byla ubytována v čp. 8 až čp. 113. Pocházeli z Nossely - Folgaria, politický okres Rovereto. Dozor nad nimi vykonával říd. uč. Josef Kavka. Rodiny byly slušné a čisté, takže nebylo obavy, že by mezi nimi vypukla nějaká nakažlivá choroba.

Ve škol. roce 1915 - 1916 chodily 4 děti této kolonie do zdejší školy a velmi brzy se s našimi českými dětmi sprátelily.

V létě přibyly další 4 rodiny o 19 členech a zase italské národnosti z jižních Tyrol. Přidělen jim byl ještě domek čp. 12.

Úhrnem tu bylo 7 rodin s 37 osobami (14 mužského a 23 ženského pohlaví).

Všichni byli římsko - katol. vyznání, velmi zbožní a pilně chodili do kostela. Vcelku se chovali velmi slušně a nebylo proti nim stížností. Vrchní dozor nad nimi vykonával P. Don Giacinto Barbonari z Dobrovice, který několikrát vyslovil poděkování říd. učiteli Josefu Kavkovi za péči, kterou uprchlíkům věnoval.

Oslavy vítězství

28. června konala se slavnost, v níž poděkováno za vítězství získané dobitím Přemyšlu a Lvova a osvobození Haliče i Bukoviny od nepřitele.

Odvody

Během roku 1915 bylo několik domobraneckých prohlídek v Mladé Boleslavi, kam byli povoláni ze zdejší obce všichni muži (ze Zdětína, Chrástu a Dražic) ve věku 18 - 50 let v počtu asi 100 a více než polovina jich bylo odvedeno a mnozí nastoupili velmi brzy vojenskou službu.

Volba školní rady

18. července 1915 provedena byla volba do místní školní rady, a zvoleni:

Václav Špitálský, starosta obce - předseda

Václav Miler čp. 32 člen

František Koula čp. 14 člen

Náhradníky: Karel Miškovský (dosavadní školdozorce),

Josef Štych čp. 17

Za Sedlec: Václav Fabián, starosta

Josef Pospíšil.

Pasivní rezistence Čechů

Zajímavý je rozkaz vojenský čís. op. 130106 z 19. července 1915, který se týká rozpouštění pěšího pluku č. 36, u kterého sloužilo mnoho zdětínských občanů. Byl to pluk mladoboleslavský a rozkaz zněl:

C. k. pěší pluk čís. 36. neučinil v posledních měsících zadost svým povinnostem jakožto bitevní oddíl (Kampftuppe). Stále houfněji přecházeli jednotlivci a celé hlídky k Rusům, takže pluk konečně musil býti z výzvědné služby vyřazen. Při útoku dne 6. května byl jeden celý prapor zajat. V noci ze 26. na 27. května měly 2 prapory pěšího pluku číslo 36 držeti díl severní fronty předmostí u Sieniawy. K ránu podařilo se silnějším nepřátelským silám prorazit v překvapující krátké době téměř bez střeleckého boje po mnoho dní všemi prostředky polního opevnění zřízenou pozici jmenovaných praporů, při čemž těchto 31 důstojníků a 1534 mužů zajato. Následkem toho byly okolní oddíly přesilou vedenými útoky z křídel a ze zad přinuceny k ústupu na západní břeh Sanu, při čemž bylo mnoho ztrát. Na prosbu nejvyššího armádního velitelství ráčilo Jeho c. a k. Apoštol. Veličenstvo nejvyšším rozhodnutím ze dne 16. července 1915 naříditi: „Nařizuji prozatímní rozpouštění pěšího pluku číslo 36 (Ml. Boleslav).“

Censura

Oblíbené noviny týdeník „Jizeran“ vycházející v Mladé Boleslavi byl úředně zastaven a mnoho vlasteneckých a sokolských písní bylo zakázáno zpívat.

Chlebové lístky

V roce 1915 byly zavedeny první lístky na mouku a chléb, tzv. „chlebové lístky“ neboli krátce „chlebenky“ a to místodržitelským výn. král. českého ze dne 10. srpna 1915.

Dnem 22. srpna t. r. směly býti chleba, mouka a krupice ve všech obcích v Čechách vydávány jen na úřední výkazní lístky. Vydávaly je aprovizční komise zřízené při obecních úřadech. Ve Zdětíně je vydával II. radní František Koula v čp. 14, administrativně mu pomáhal učitel Josef Holub a dalším členem komise byl Karel miškovský z čp. 16. Výkazy byly dvojího druhu: plný a zmenšený a platily pouze pro kalendářní den na lístku uvedený.

Plný týdenní výkaz zněl na 1400 g mouky, nebo 1960 g chleba, zmenšený týdenní výkaz na 1050 g mouky, nebo 1470 g chleba. Plný výkaz obsahoval 56, zmenšený 42 ústřížků, z nichž každý zněl na 35 g chleba, nebo 1 housku, nebo 25 g mouky za 4 h.

Kromě toho měly lístky tento text: Prodej povolen jen dle váhy, předloží - li se výkaz a oddělí - li se přiměřený ústřížek. Nepřevodno! (?) Pečlivě uschovat! Patisk zakázán. Pro přestupky trestán bude jak prodávající, tak kupující peněžitou pokutou až do 5000,- K nebo vězením až do 6 měsíců. V případě odsouzení může „se nalézt na ztrátu živnostenského oprávnění“.

Lístky byly vydány pro české obce v jazyku českém, pro německé v německém a pro smíšené obce oboujazyčně, což byl prvý případ nové rovnoprávnosti v království českém, zároveň pokrok.

Při prvním vydávání lístků ve Zdětíně dne 22. srpna 1915 obdržel každý pouze zmenšený výkaz. S tím výkazem doručil přednosta domácnosti úřední předtisk a potvrdil příjem výkazu pro sebe a členy domácnosti a udal počet osob, jakož i zásob mouky a obilí ve svém domě. Ve Zdětíně s osadou Dražice bylo vydáno výkazů pro 413 osob.

Osoby, v jejichž domácnostech bylo více než 2 - 7 kg mouky nebo obilí na jednu hlavu, obdržely výkazní lístek teprve po spotřebě svého množství a směli spotřebovati ve svých domácnostech pro každou osobu pouze 350 g mouky.

Kde v domácnostech bylo více než 7 kg mouky nebo obilí na hlavu, nedostali žádného výkazního lístku dotud, dokud nekleslo množství na 7 kg.

Osoby, které vůbec neobdržely výkazní lístek, mohli si opatřiti zcizovací povolení okres. hejtmanství a své zásoby zmenšiti tím, že svůj přebytek obilí a mouky nad 7 kg neb 2 kg na osobu odvedly určenému výkupci. Zásoby, které byly v prohlášení přednosta domácnosti zatajeny, propadly ve prospěch státu a majitel ještě trestán peněžitou pokutou nebo vězením.

Pro zemědělské dělníky (deputátníky a p.) smělo se spotřebovati 400 g obilí, nebo 320 g mlýnských výrobků denně (2 kg 80 dkg obilí, nebo 2 kg 14 dkg mlýnských výrobků týdně). Tito, nedostali chlebové lístky, pokud měli více než 7 kg mouky neb obilí na hlavu.

Mnozí rolníci však měli obilí, ale neměli již delší čas mouky, neboť mlynáři nesměli jim obilí semlít bez úředního poukazu a ten nedostali, protože vyměřenou dávku ztrávil a z nové sklizně nebyla ještě statistika hotova. Zdětín měl tu výhodu, že ve mlýně v Dražicích semlelo se za ředitele Hofmana buď „na černo“, nebo na úřední poukaz se mlelo několikrát.

Cukr - nové ceny

V září stanoveny maximální ceny na cukr: za homole kg 86 - 96 h, kostky 92 h - 1,02 K.

Kulturní

Četnictvo a policie sbírá po hostincích pokladničky Ústřední matice školské, protože mají nátěr červeno - bílo - modrý.

Vojenské zásobování

Následkem přerušení dovozu sbírá se v Rakousku z nařízení vlády k účelům vojenským kaučuk, dětské míče, staré vlněné hadry, mosazné hmoždíře, za něž dávají rodinám železné.

Vojáci jsou komandováni do polí trhat kopřivy, jež se mají tkát na plátno.

Odvody

Vypsány nové, opětné odvody 19 - 24 letých mužů od 11. října do 6. listopadu, odvedení narukují v polovici listopadu.

III. válečná půjčka

v září byla zahájena třetí rakouská válečná půjčka, za 100 K 93,10 K; agitovalo se pro ni nátlakem u korporací, společenstev, rolníků atd. V svolání se pravilo, že je vlasteneckou povinností dát všechny kapitály a prodat, co lze zpeněžit, pro válečnou půjčku.

ve Zdětině vynesla úhrnem 41.000 K.

Upsali: Občanstvo asi 40.000,- K

Děti ve škole 700,- K

Učitelé 200,- K

Učitelé musili pro tuto půjčku horlivě agitovat ve škole i mimo školu. Agitovalo se po domech a v hostincích se konaly veřejné přednášky o výhodách této půjčky.

Soupis zásob

15. října 1915 konal se opět soupis obilních zásob a mlýnských výrobků. Soupis vykonal říd. uč. Josef Kavka, který byl ustanoven důvěrníkem a 14. října t. r. složil slib do rukou „c. k. místodrž. rady Schapky“. K tomu účelu obdržel dovolenou na 3 dny, obcházel domy v obci Zdětině, osadě Dražicích a v Chrástu číslo od čísla a zjišťoval zásoby mouky, vymláčeného i nevymláčeného obilí, což zapisoval na vykázané tiskopisy s připojením počtu rodinných členů a bylo podepsáno vlastnoručně důvěrníkem a majitelem domu. Okresní

hejtmanství provedlo pak kontrolu komisařem Skálou, která byla ve Zdětíně provedena 15. prosince.

Drahota

Ceny potravin rychle stoupaly. Úřady stanovily maximální cenu životních potřeb, které se v říjnu 1915 jevíly takto:

<i>1 kg hovězího masa předního</i>	<i>3,20 - 4,40 K</i>
<i>1 kg hovězího masa zadního</i>	<i>4 - 5,20 K</i>
<i>1 kg telecího masa předního</i>	<i>3,20 - 4 K</i>
<i>1 kg telecího masa zadního</i>	<i>5,20 - 6 K</i>
<i>1 kg vepřového masa</i>	<i>5,20 - 6 K</i>
<i>1 kg uzeného masa</i>	<i>6,40 - 7 K</i>
<i>1 kg tlačanky</i>	<i>5 - 6 K</i>
<i>1 kg šunky</i>	<i>8 - 9 K</i>
<i>1 zajíc mladý</i>	<i>3 - 4,40 K</i>
<i>1 zajíc starý</i>	<i>5,60 - 6,40 K</i>
<i>1 párek koroptví</i>	<i>1,60 - 2,40 K</i>
<i>1 párek bažantů</i>	<i>3,60 - 6,- K</i>
<i>kachna</i>	<i>4 - 5,80 K</i>
<i>husa</i>	<i>9 - 12 K</i>
<i>krůta</i>	<i>8 - 10 K</i>
<i>kohout</i>	<i>4 - 5 K</i>
<i>kuře</i>	<i>2,40 - 3 K</i>
<i>slepice</i>	<i>5 - 6 K</i>
<i>párek holoubat</i>	<i>1,80 - 2,40 K</i>
<i>1 l mléka</i>	<i>36 - 40 h</i>
<i>1 l smetany</i>	<i>0,80 - 1,36 K</i>

1 kg másla	5,60 - 6,20 K
1 kg margarínu	5,40 - 5,80 K
1 kg tvarohu	1,20 - 1,30 K
1 kg loje	5,20 - 6 K
1 kg vepř. sádla syr.	7,60 - 8 K
1 kg sádla škvařeného	7,40 - 7,60 K
1 kg slaniny	7,40 - 7,60 K
1 vejce	18 - 20 hal.

Leč uvedené ceny zůstaly jen zbožným přáním. Prodávalo se a kupovalo o hodně dražší. Ceny některých potravin byly dvakrát až třikrát vyšší a přitom jich byl nedostatek. Některé zboží se objevovalo na trzích už jen vzácně a prodávalo se většinou mimo trhy a obchody potajmo. Mnozí jednotlivci propadli „mamonářství“ a nestyděli se říci ceny úžasné přemrštěné. A lidé, hlavně z měst, z obavy před hladem platili, co kdo žádal, pokud měli peníze. Bohužel, i ve Zdětině bylo několik takových jednotlivců, kteří viděli ve válce příležitost k obohacení a kteří neměli citu a srdce.

Sběr kovů

10. října vykonali žáci za spolupráce učitelů „Vlasteneckou sbírku kovů“ a to mědi, mosazi, zinku, cínu a hliníku. Bylo sebráno 84,- kg. Sběrku ve Zdětině provedli žáci: Václav Adášek, Václav Vojtíšek, Josef Novák, Václav Novák, Rudolf Knobloch a Josef Heřman, za to obdrželi „Pamětní listy“ podepsané ministrem Krobotinem a ministrem zeměbrany Georgim.

Sběr vlněných hadrů, ostružinových a jahodových listů, kopřiv

V témž měsíci vykonalo žactvo sběr vlněných hadrů, který vynesl 80,- kg.

Mimo těchto sběrů musili žáci chodit trhat a sušit ostružinové a jahodové listy v náhražku za čaj pro vojáky v poli.

Chodili i s učiteli místo vyučování trhat kopřivy (stonky bez listů), ze kterých se vyráběla „nová“ látka, hlavně na vojenské stejnokroje.

Nedostatek piva

V měsíci listopadu se projevil poprvé od počátku války ve Zdětině nedostatek piva a to proto, poněvadž následkem rekvizice ječmene dostávaly hostince o 30% piva méně. Ve

všední dny se pivo nečepovalo ani u Beitlerů, ani u Doušů, ale příděl se nechával na sobotu a neděli. Později se hostinští střídali. Když se čepovalo u Beitlerů, netočilo se u Doušů a naopak.

Dětský den

2. prosince 1915 konán ve Zdětíně „Dětský den“, při němž vykonána sbírka ve prospěch České zemské komise pro děti opuštěné a zanedbané pod heslem „Vše pro dítě“. Sbírka vynesla 20 K.

Sbírka na vánoční válečnou nadílku

Téhož dne odpoledne konala se veřejná sbírka na válečnou vánoční nadílku vojínům do pole, která vynesla 78,- K, a obnos byl zaslán okresnímu hejtmanství do mladé Boleslavi.

Koncert kolínské kapely

7. prosince 1915 pořádán byl ve prospěch válečné nadílky v hostinci Rudolfa Beitlera koncert kolínské kapely za osobního řízení Františka Kmocha, z něhož odvedeno 100,- K jmenovanému účelu.

Nedostatek kůže - tabáku. Dřeváky

Mimo nedostatku piva, projevuje se také nedostatek kůží, podrážek. Tabák a cigarety nejsou v trafikách k dostání.

V obchodech s obuví se objevily boty s dřevěnou podrážkou tzv. „dřeváky“. Ve sněhu se v nich nedalo chodit, neboť sníh se na ně hrozně lepil.

Sbírka kovů

V prosinci nařízena znovu „Vlastenecká sbírka kovů“, Výsledek ze Zdětína není znám.

Hotovení oděvů pro vojíny

Žádáno opět „Hotovení teplých oděvů pro vojíny v poli“. Akce se opět prováděla ve škole za vedení učitelky Anny Kavkové a zhotovené oděvy byly v bedně odeslány do sběrny v Mladé Boleslavi v budově okres. hejtmanství. Jmenované učitelce byl vysloven dík ministra kultu a vyučování.

Důležité válečné vyhlášky

V roce 1915 obdržel obecní úřad následující důležité vyhlášky od c. k. hejtmanství:

1) *Upozornění na dopisy, obsahující velezrádné letáky ruského původu s datem měsíce srpna 1915.*

2) *Sbírka na podpůrný fond pro vojíny, kteří ve válce přišli o zrak.*

3) *Pokyny ohledně vydávání legitimací na dráhu k návštěvě raněných aneb nemocných vojínů v nemocnicích svými příbuznými.*

4) *Zamezení poškozování jarní setby domácími holuby.*

5) *Převzetí školních dětí k hospodářským pracím.*

6) *Žádosti o zproštění obecních funkcionářů od služby v domobraně.*

7) *„Zlato za železo“, pomocná akce válečná ve prospěch nuzných pozůstalých bojovníků.*

8) *Výroba kukuřičného chleba.*

9) *O anonymních udáních.*

10) *Taneční zábavy a omezení jejich povolování.*

11) *Obchod dobyt看em řezníkům jest zakázán.*

12) *Sbírání plodů a listů stromů jakožto náhrady za krmivo.*

13) *Hotovení chránítek pro vojíny v poli v době zimní.*

14) *Odměna za dopadení vyzvědačů.*

15) *O očkování proti tyfu střevnímu.*

16) *Omezení porážky hovězího a vepřového dobytka.*

17) *Vojenská příprava mládeže.*

18) *Sbírání jahodníku a ostružiníku ku přípravě čaje.*

19) *Šetření ovocných stromů, zeleniny i obilnin. Pěstování zeleniny.*

V roce 1915 se v obci narodilo 15 dětí:

7.1. *Matuna František* *čp. 51*

15.3. *Hršelová Josefa* *čp. 37*

17.3. *Orzág Josef* *Chrást čp. 76*

12.4. Krajíček Josef	čp. 18
25.4. Vrba Bohumil	čp. 18
27.4. Pařízková Marie	čp. 9
4.8. Heřman Václav	čp. 65
4.8. Heřmanová Anna	} dvojčata čp. 65 otec krejčí
30.7. Bláha Stanislav	čp. 36 truhlář
26.8. Kazmířová Božena	Chrást čp. 20
27.11. Tomášek Josef	čp. 57
3.12. Vacek Václav Karel	čp. 123 kolář
4.12. Jandlová Ludmila	čp. 37
19.12. Pokorný Bohumil	čp. 46
29.12. Štumpová Růžena	čp. 56

V roce 1915 zemřelo v obci 18 osob:

3.2. Suchá Anna	čp. ? - * 14.2. 1880 34 r. - tetanus
5.2. Rakušanová Růžena	čp. 26 - * 14.10. 1888 26 r. - TBC plic
29.3. Stránský Josef	čp. 18 - * 30.11. 1914 3 m. 2 d. - katar střev
5.4. Lhotský Jan truhlář	čp. 93 - * 18.7. 1875 39 r. - TBC plic
5.4. Vojtíšková Marie dcera cestáře	čp. 110 - * 21.8. 1900 14 r. 7 m. - TBC plic

- 1.5. Loudilová Milada čp. 18 - * 16.5. 1914
11 m. 15 d. - katar střev
- 1.5. Koňářik František Chrást 20 - * 26.11. 1914
5 m. 5 d. - psotník
- 3.5. Pelantová Terezie čp. 79 - * 22.3. 1848
vdova po výměnkáři 67 r. - rak. žaludku
- 1.6. Fidlerová Františka čp. 2 - * 25.6. 1866
48 r. rak. žaludku
- 25.6. Skála Václav ? - * 27.8. 1910
4 r. 11 m. - zánět pohrudnice
- 12.7. Lukavec Josef čp. 86 - * 23.5. 1908
7 r. zánět mozk. blan
- 31.7. Krajíček Josef čp. 15 - * 28.9. 1913
1 r. 10 m. - spalničky
- 10.8. Zlámalová Anna čp. 3 - * 14.12. 1914
9 m. 6 d. - katar střev
- 15.8. Kašpárková Anna čp. 75 - * 7.7. 1842
vdova po domkáři 73 r. - zápal plic
- 18.8. Bláha Stanislav čp. 36 - * 30.7. 1915
19.d. - katar střev
- 6.9. Flajšner Václav čp. 92 - * 28.3 1844
výměnkář 71 r. - sešlost
- 7.9. Borecký Josef čp. 119 - * ..
65 r. sešlost

13.12. Navrátilová Ružena čp. 91 - * 26.10. 1877
manželka obuvníka 38 r. - sebevražda oběšením

V roce 1915 byly ve Zdětíně 3 svatby:

18.5. Václav Heřman, hosp. dělník čp. 65, syn Václava, domkáře čp. 22 a Marie Daliborová čp. 14, dcera Václava, dělníka čp. 14. N. B.

13.9. Anna Obrázková, čp. 11, dcera Františka, obuvníka čp. 11 a Josef Hršel, pokrývač z Brodců 140. N. B.

8.11. Jan Weingart, dělník v Chrástu a Anna Bolfová, dělnice z Chrástu.
N. B.

Rok 1916.

Nový rok 1916 nastoupen opět ve znamení války a vraždění.

Zdětínským občanům přinesl r. 1916 samé „enky“. Byly zavedeny chleбенky, cukřenky, kávenky, tučenky, petrolejny a j. Každý občan měl dovoleno podle vládního nařízení snísti za týden pouze 1 kg 47 dkg chleba, nebo spotřebovat 1 kg 5 dkg mouky. Všecky přebytky se musily prodati za maximální cenu válečnému obilnímu ústavu. Mlelo se jen na mlecí výkazy, všecko se zabavilo. Za utajení zásob hrozilo se skoro šibenicí. Byla to hrozná doba. Určené dávky nestačily. Každý sháněl pod rukou, jak jen mohl, aby zachránil sebe a rodinu před hladem. Kdo tuto dobu neprožil, nevěřil by, co se všecko dělalo a co strachu, práce a námahy dalo, aby se zásoby mohly ukryti před slídívými očima členů rekvisiční komise. Každý vymýšlel a používal různých skrýší, kam se zásoby obilí, mouky, cukru, sádla a j., ukryvaly. Dálo se tak ponejvíce v noci, aby to někdo neviděl. Zmizela již vzájemná důvěra, jeden druhému nevěřil, bál se prozrazení, udání, objevovala se závist, z lidí se stávali sobci.

Udavačství

Případů udání ve Zdětíně nebylo, to slouží občanstvu ke cti. Vzájemná pomoc se také udržela po celou dobu války.

Schovávání zásob

V čp. 88 u Dvořáků měli mouku zakopanou v zahradě, ale přece jen ji komise našla a zabavila. Cukr měli na dvoře ve dříví a také jej našli. U Vtelenských čp. 97 měli mouku schovanou ve štítě.

Cena mouky

Cena mouky bílé byla v lednu zdražena na 1,20 K za 1 kg.

Zdražení piva

Pivovary zdražily pivo o 8 - 10 hal. na litru, prodával se l obyčejného za 52 hal.

Vojenské

Povinnost k válečným úkonům byla rozšířena na muže 50 - 55 leté.

Persekuce

C. k. krajský soud v Mladé Boleslavi zakázal rozšiřování časopisu „Sokol v Pojizeří“ od r. 1912 -14.

Rekvisice kovů

V lednu začalo úřední rekvírování kovů v obchodech, hostincích i domácnostech.

Soupis obilních zásob

Dne 31. ledna a 1. až 3. února 1916 proveden byl u všech držitelů pozemků říd. učitelem Josefem Kavkou dům od domu, po složení slibu do rukou okres. hejtmana, c. k. místodržitelského rady Sylvestra Schapky, soupis obilních zásob. Bylo to nucené odvádění zásob obilí, mouky i ostatních mlýnských výrobků, po odečtení dávek k samozásobení, v domácnostech přebytečných.

Po tomto soupisu dne 15. února t. r. týž důvěrník, říd. učitel Kavka se zástupcem okres. pol. okresu JUDr. blechou (postrach občanů) z Mladé Bolesalvě a zástupcem dražického mlýna ředitelem Hoffmannem, obcházelí dům od domu ve Zdětíně a v Dražicích, aby přebytečné zásoby obilí, mouky, krup, hrachu i krupice k aprovisačním účelům odebírali.

Persekuce

Zabaveny sokolské zpěvníky, sokolské i národní písně a sice: Hymna Sokolů, Ten chlumecký zámek, Osmáctá chasa, Hola bratři, Byla vojna vypsána, Ten šáteček, čtvrtého července, Boleslav, Boleslav, to krásné město, Těžko mne matička vychovala, Nad Tatrou se blýská, Hej pod Kriváňom atd. Zabavení se stalo pro zločin a přečin rušení veřejného pokoje a řádu. Závadnými byly shledány hymny: ruská, lužicko - srbská, srbská, černohorská.

zakázány pohlednice Karel Havlíček se loučí s rodinou, pohlednice „Vítězství Husitů nad Němci u Domažlic 1431.“

Vojenské

21. února nastoupili vojenskou službu muži 47 a 48 letí a starostové obcí, jímž dosavadní výhody zrušeny.

Zajatci - Srbové

1. března 1916 přibylo do Zdětína 14 válečných zajatců Srbů na polní práce a byli rozděleni do statků u Čančíků, u Suldovských, u Štelovských, u Svačinů, u Štychů, u Malých, u Koulů, a u Doušů. Jejich eskortu tvořili vojáci Poláci, Němci, maďaři. Pro tyto zajatce se vyvařovala polévka u Štelovských v čp. 6. Občané zdětínští si je přímo zamilovali a pomáhali jim, jak jen mohli. Dávali jim jídlo, obuv, prádlo a p., takže se jim v celku vedlo ve Zdětíně dobře. Jeden z nich od Doušů zemřel a pochován byl na zdejšíh hřbitově.

Zajatí Rusové (38 jich pracovalo ve dvoře v Dražicích) a Srbové se svými eskortami chodili na nedělní bohoslužby do zdejšího kostela.

Národnosti ve Zdětíně

Ve dvorech v Dražicích a v Chrástu pracovala řada zemědělských dělníků z Haliče, národnosti polské, poté Rusíni, Maďaři, Slováci, pak tu byli od r. 1915 Jihotyrolané mluvící italsky, takže se ve Zdětíně mluvilo několika jazyky.

Podle toho tu bylo zastoupeno několik náboženských vyznání a to kromě řím. katolíků a evangelíků, pravoslavní ruské a východní církve řecké. Hojně sem přicházeli i Židé, kteří později (v červnu) přišli v počtu 0 do Sedlce. Byli národnosti rumunské a měli svou modlitebnu v Sedlci v čp. 15.

Zápalky, epidemie spály

Zápalky opět zdraženy, krabička je za 4 hal.

Od měsíce ledna řádily v obci nakažlivé choroby hlavně u dětí a to spalničky a od února spála. Epidemie spály propukla v největší míře v měsíci dubnu a vyžádala si několik obětí. Na spálu zemřely: Antonie Henychová z čp. 12, Emilie Jandlová z čp. 119, Marie Kvapilová z čp. 101 a Božena Zárubová z čp. 38.

Přesto, že třídy byly dezinfikovány, vyučování zastaveno, nepodařilo se nákaze zabránit. Děti byly ambulancí odváženy do nemocnice v ML. Boleslavi, která byla přeplněna. Mnohé se po 6 týdnech léčení vrátily, ale jiné chorobě podlehly, jak shora uvedeno.

Odvody

zahájeny nové odvody 18 letých; odvádělo se 60 - 80% těchto chlapců.

Letní čas

V roce 1916 vymysleli úředníci mudrci a zavedli „letní čas“, opravdu „geniální“ vynález, kterým se však v soukromém životě nikdo ve Zdětíně neřídil. Dne 30 dubna o 11 hodině noční měly se ručičky postrčit na 12 hodinu a tak zůstaly až do konce září.

Práce žactva na poli

Žactvu zdejší školy a to z II. a III. tř. bylo dovoleno, aby pomáhalo při všech polních pracích po dobu celého roku a tak nahradilo odešlé hospodáře a zemědělské dělníky dlící na vojně. Zameškané dny musily jim býti omluveny.

Biřmování

1. května 1916 udílel v Nových Benátkách pro školní obec Zdětín svátost biřmování J. E. Kardinál, kníž. arcibiskup Lev Skrbenský opět po 13 letech. Svátost se udělovala v zámeckém parku a ze školní obce Zdětín se biřmování zúčastnilo 80 dítek.

Vojáci ve Zdětíně

Zdětínem procházejí skoro každodenně celé prapory vojska a to ve dne i v noci oběma směry. Jsou v plné výzbroji, všech druhů zbraní, pěšáci, jízda i dělostřelci. Odcházejí nebo se vracejí z bitevního cvičení na cvičišti v Milovicích. Jsou různého stáří, 18ti letí mladíci až vousáci 50ti letí. Někteří slabí chlapci, opravdoví chudáci, těžko se často vlekou pod nákladem plné výzbroje a budí lítost našich občanů. Co na chudáky čeká?

Červený kříž, sbírky

Od 1. - 7. května uspořádán byl v okrese „Týden Červeného kříže“. Ve Zdětíně chodili po domech žáci: Václav Vojtíšek, Josef Knobloch, Václav Adášek, Josef Heřman, Josef Novák, Josef Šrámek, Anna Uřidilová, Anna Šulcová, Bohumila Matyásková, a Anna Heřmanová. Sebrali pro zemskou komisi pro dívky opuštěné do pokladniček po domech ve Zdětíně, Chrástu, Dražicích a Sedlci 21,- K, dne 7. května na sběrací listiny 13,70 K a členské příspěvky pro spolek „Červeného kříže“ 19,- K, takže celkem 53,70 K.

Sbírka zlata

Sbírka zlata pod heslem „Zlato za železo“, byla provedena po agitaci učitelstvem školními dětmi 10. května a vynesla 10 g zlata. Sbírka sestávala ze zlatých prstýnků a náušnic. Zlato sebrali ti žáci, kteří byli určeni pro sbírku na Červený kříž“. Škoda, že se kronikáři nepodařilo zjistiti, kteří „vlastenci“ pomáhali prodlužovat válku darováním zlata.

Sbírka cínu - olova

Sbírku cínových a olověných odpadků, která vynesla 4,- kg, vykonali žáci Václav Vojtíšek, Václav Adášek, Josef Knobloch, Josef Heřman, Josef Novák a Josef Šrámek. Obdrželi poděkování podepsané c. k. ministrem zeměbrany Georgim.

Sbírka vlny a kaučuku

V měsíci červnu vykonali titíž žáci II. vlasteneckou sbírku vlny a kaučuku pro válečné úkony, která vynesla 17,- kg.

Sbírka listí ostružiníku a jahodníku

Žáci sbírali a sušili listí jahodníku a ostružiníku, co náhrada čaje pro vojíny v poli. Usušeno 3,8 kg listí a odesláno do Vídně, začež dostalo se škole německého poděkování.

IV. válečná půjčka

V dubnu vypsána IV. rakouská válečná půjčka měla po provedené agitaci učitelstvem a žactvem tento výsledek:

<i>Řídící učitel Josef Kavka</i>	<i>2.200,- K</i>
<i>Místní školní rada</i>	<i>200,-</i>
<i>Žáci školy (rodiče)</i>	<i>1.200,-</i>
<i>Obec Zdětín</i>	<i>4.000,-</i>
<i>Občané Zdětína</i>	<i>16.500,-</i>
<i>Celkem</i>	<i>24.100,- K.</i>

Sběr kopřiv

Zřízena „Organisace sbírání kopřiv občanským obyvatelstvem v Rakousku“. Ve Zdětíně stala se důvěrníci této akce Anna Kavková, ind. učitelka, jež měla tuto sbírku na starosti.

Pomůcky z kovů

Naríženo odevzdati všechny pomůcky a vyučovací předměty z fyzikálních kabinetů, které sestávají z tombaku, mědi, cínu a mosazí.

Chléb

Naríženo úředně, že do chleba smí se dávat jen 40% mouky žitné nebo pšeničné, 60% kukuřice, brambor atd. Takový chléb byl nechutný, nezáživný.

„Kávenky“

Zavedeny lístky na kávu, tzv. kávenky a to od 9. července. Vydáváno bylo ¼ kg pražené kávy na 8 týdnů.

„Cukřenky

Na cukr zavedeny lístky tzv. cukřenky a vydávalo se pro jednu osobu 1 kg cukru na 4 týdny.

Kovové nářadí, odvádění

V měsíci červenci odhadnuty ve Zdětíně měděné kozle z kuchyně, svícný, hmoždíře a p. a odebrány v srpnu t. r. Ze školy odebrán svícen, hmoždíř a polévkové lžíce.

Kostelní náčiní bylo sepsáno k odvedení. Ze zdejšího kostela 3 velké svícný, věčná lampa a měděná kroupka. Odvedeny však nebyly.

Ceny bramborů

Cena bramborů pro spotřebitele byla stanovena na 19 - 27 K ua 1 g.

Červený kříž, sbírka

V září nařízená sbírka na „Červený kříž“ ve prospěch vdov a sirotků po padlých vojínech vynesla ve Zdětíně i s příspěvkem obce 119,42 K.

Sbírka ostružin. listí

Sbírka ostružinových listů, kterou vykonali žáci školy, vynesla za rok 1916 11 kg 36 dkg.

Smrt císaře Františka Josefa I. a nový císař

2. listopadu v 9 hod večer zemřel na svém zámku Schönbrunnu rakouský císař František Josef I. Jeho úmrtí bylo úředně oznámeno 23. listopadu. 22. listopadu nastoupil Karel I. Zpráva přijata klidně, český národ netruchlil.

v. válečná půjčka

V úterý 28. listopadu po smutečních obřadech za zemřelého císaře provedli učitelé Kavka a Holub agitaci pro upisování v. válečné půjčky dům od domu ve školní obci. Agitace trvala 3 dny, učitelé měli prázdnou a výsledek upisování byl tento:

Josef Svačina, vojín	čp. 13	200,- K
Václav Špitálský, rolník	čp. 15	1.000,-
Josef Němeček, rolník	čp. 19	100,-
Marie Lebedová, rolnice	čp. 30	2.000,-
Marie Doušová, rolnice	čp. 33	2.500,-
Josef Kuchař, ponocný	čp. 8	200,-
Josef Šulc, domkář	čp. 90	50,-
Frant. Horčic, domkář	čp. 88	200,-

<i>Marie Štelovská, rolnice</i>	<i>čp. 6</i>	<i>1.000,-</i>
<i>Anna Pelantová, rolnice</i>	<i>čp. 2</i>	<i>1.000,-</i>
<i>Václav Miler, rolník</i>	<i>čp. 32</i>	<i>1.000,-</i>
<i>Václav Štych, rolník</i>	<i>čp. 17</i>	<i>3.000,-</i>
<i>Božena Svačinová, rolnice</i>	<i>čp. 13</i>	<i>1.000,-</i>
<i>Josef Kvapil, domkář</i>	<i>čp. 110</i>	<i>400,-</i>
<i>Antonín Šulc, domkář</i>	<i>čp. 117</i>	<i>1.000</i>
<i>Boh. Bohuslav, rolník</i>	<i>čp. 27</i>	<i>1.000,-</i>
<i>Josef Suldovský, rolník</i>	<i>čp. 9</i>	<i>2.000,-</i>
<i>Václav Čančík, rolník</i>	<i>čp. 3</i>	<i>4.000,-</i>
<i>Václav Král, domkář</i>	<i>čp. 114</i>	<i>100,-</i>
<i>Josef Verner, domkář</i>	<i>čp. 98</i>	<i>100,-</i>
<i>Rudolf Beitler, hostinský</i>	<i>čp. 4</i>	<i>100,-</i>
<i>Karel Miškovský, rolník</i>	<i>čp. 16</i>	<i>300,-</i>
<i>Václav Adášek, domkář</i>	<i>čp. 105</i>	<i>1.000,-</i>
<i>Antonín Prachař, kovář</i>	<i>čp. 7</i>	<i>3.000,-</i>
<i>František Koula, rolník</i>	<i>čp. 14</i>	<i>500,-</i>
<i>Josef Kavka, říd. učitel</i>	<i>čp. 40</i>	<i>1.000,-</i>
<i>Josef Malý, rolník</i>	<i>čp. 31</i>	<i>3.000,-</i>
<i>Václav Bláha, domkář</i>	<i>čp. 34</i>	<i>300,-</i>
<i>Škola Zdětín za žáky</i>		<i>200,-</i>
<i>Obec Zdětín</i>		<i>3.500,-</i>
	<i>celkem</i>	<i>34.750,- K</i>

Zvony, rekvisice

7. listopadu 1916 odebrány z věží zdejšího kostela Všech svatých 3 zvony a to z velké věže „poledník“ a jeden bez srdce, kterého se neužívalo a z malé věže „umíráček“.

Výživa lidu, drahota

Ve třetím roce války v roce 1916 nastala hrozná drahota jak u potravin, tak u látek, oděvů, obuví a všech ostatních potřeb.

Přitom však mnohé potřeby pro domácnost nebyly již vůbec k dostání, jiných se jevil nedostatek. Rýže a koření úplně scházelo. Rohlíky a housky se nepekly. Krup a krupice bylo málo. Sirek byl nedostatek.

Ceny jednotlivých potřeb jevíly se takto:

<i>1 l mléka</i>	<i>28 - 52 h</i>
<i>1 vejce</i>	<i>34 - 52 h</i>
<i>1 kg mouky bílé</i>	<i>1 K 30 h</i>
<i>1 kg cukru</i>	<i>1 k 60 h</i>
<i>1 kg kávy</i>	<i>12 K</i>
<i>1 kg chleba</i>	<i>60 h</i>
<i>1 kg mýdla</i>	<i>8 K 40 h</i>
<i>1 kg cikorie</i>	<i>4 K</i>
<i>1 kg sody</i>	<i>50 h</i>
<i>1 rýžový kartáč</i>	<i>3 K</i>
<i>1 koště rýžové</i>	<i>4 - 5 K</i>
<i>1 obyčejné (březové)</i>	<i>1 K</i>
<i>1 kg soli</i>	<i>56 h</i>
<i>1 kg rýže</i>	<i>18 K</i>
<i>1 l piva obyč.</i>	<i>42 - 52 h</i>
<i>1 l piva plzeňského</i>	<i>1 K</i>
<i>1 l rumu</i>	<i>12 - 20 K</i>
<i>1 l octa</i>	<i>60 h</i>
<i>1 kg másla</i>	<i>14 - 16 K</i>
<i>1 kg tvarohu</i>	<i>2 K 40 h</i>
<i>1 kg sádla</i>	<i>18 K</i>

1 svíčka malá	40 h
1 kg krup	2 K
dětské boty	50 K
dámské	60 - 100 K
mužské	100 - 160
dětský oblek	40 K
dospělého	100 - 200 K

Nedostatek uhlí

3. prosince muselo býti na zdejší škole přerušeno vyučování, protože nebylo možno nijakým způsobem opatřiti uhlí. Přerušeni trvalo až do 4. ledna 1917.

Smrt vojína Frant. Kuchaře

26. prosince 1916 došla do Zdětína zpráva o smrti Františka Kuchaře, obuvnického dělníka z čp. 8, syny obec. ponocného * 15. 12. 1895, který padl na ruské frontě u Lvova 16. června 1915 a pohřben jest u Krakowice v Haliči.

Při mrtvole byl nalezen lístek a odevzdán obecnímu úřadu ve Zdětíně. Měl tento obsah: „Kdo nalezne mne mrtvého, zabitého nebo raněného, toho žádám, aby sdělil to mým rodičům na Adresu: Josef Kuchař čp. 8 ve Zdětíně u nov. Benátek, p. Nové Benátky Čechy.

Ceny luštěnin

Naríženy ceny luštěnin a jahel. 1 kg hrachu 72 h, čočky 72 h, bobů 58 h, jahel 62 h. Luštěniny rumunského původu byly vyšší a okres. hejtmanství mohlo povolití překročení cen.

Kuřivo, nedostatek

Koncem roku 1916 se projevila veliká nouze o tabák, cigarety a hlavně doutníky, takže kuřivo se shánělo běháním od jedné trafiky ke druhé. Příklad trafikám byly měsíc od měsíce omezovány, a proto nemohli býti kuřáci uspokojeni. Jejich příděl byl nepatrný a rozdělování bylo často nespravedlivé. Mnoho kuřiva se odesílalo v balíčkách za vojíny na frontu a shánělo se proto, jak se dalo a za každou cenu. Ty pak úžasně stoupaly. Tabák, cigarety a doutníky se sháněly pod rukou, vyměňovaly se za mouku, máslo, maso a p. u městských trafikantů. Sháněly se pašované cigarety německé, kterých se sem pašovalo českými železničáři veliké množství. Ceny byly vysoké, neboť každý chtěl na nich vydělat.

Bezmasé dny

V pondělí, ve středu a v pátek byly dny bezmasé, sobota den bezmasný.

Policejní hodina, nedostatek piva

policejní hodina byla od 11 hod v noci.

Prodávání piva - pokud bylo někdy - dovoleno od 6 - 9 hod večer ve všední dny, od 3 - 9 hod v neděli a to z důvodů, že ho bylo naprostý nedostatek.

Petrolej

Protože nebyl petrolej a přidělován jen na odběrní lístky, bylo omezeno osvětlování místností petrolejem.

Rozpuštění Sokola

Česká obec sokolská v Praze a její jednoty v městech a vesnicích byly rozpuštěny.

Spolkový život

Spolkový život za války velmi utrpěl a v některých obcích úplně pominul. Důvodů bylo několik. Hlavní byl ten, že většina mužů a to mladých i starších funkcionářů do 50 roků byli na vojně a ti, kteří zůstali, byli poměry znechuceni, že ztratili veškerý zájem a chuť ke spolkové práci. Proto i činnost zdětinských spolků skoro úplně ustala.

Společenský život

I společenský život ve zdětině v obou hostincích před válkou tak družný a veselý, zcela utichl. Hostince bývaly většinou prázdné, neboť v nich nebylo nic k dostání. Z nápojů pivo jen málokdy, víno příliš drahé (1 litr obyčejného 4 - 5 K, dalmatské ještě dražší), a ceny jídel troj i vícenásobné. Přitom nebylo k jídlu skoro už nic k dostání.

V roce 1916 se v obci narodilo 16 dětí:

<i>4.1. Cihlář Antonín</i>	<i>čp. 55 otec neznámý</i>
<i>19.3. Bašus Josef</i>	<i>čp. 95</i>
<i>23.4. Bošínová Anna</i>	<i>čp. 21</i>
<i>4.5. Procházková Anna</i>	<i>čp. 53</i>
<i>26.5. Jezovič Isidor</i>	<i>Chrást čp. 76</i>
<i>6.7. Malý Miroslav Jos. Václ.</i>	<i>čp. 31</i>
<i>19.7. Bohuslav Bohumil</i>	<i>čp. 27</i>

16.8. Šubrtová Božena	čp. 76
1.9. Valzolgher Quirius	čp. 6 váleční uprchlíci
15.9. Špitálská božena	čp. 18
21.9. Carotta Emanuel	čp. 18 váleční uprchlíci
5.10 Valzogher	čp. 18 váleční uprchlíci
19.11. Kovářová marie	čp. 29 otec neznámý

V roce 1916 zemřelo v obci 20 osob:

13.12. Polanská Milada	čp. ? * 8.10. 1911 4 r. 4 m. - zánět ledvin
3.4. Ohryzková Filomena	čp. 20 * 28.6. 1905 10 r. 9 m. - TBC
3.4. Heřmanová Anna	čp. 14 * 4,8. 1905 8 m. - katar střev
7.4. Kvapilová Marie	čp. 101 * 15.10. 1908 7 r. 5 m. - spála
7.4. Heřman Václav	čp. 14 * 4.8. 1915 8 m. - katar střev
16.4. Šubrtová Božena	Chrást * 5.7. 1908 7 r. 9 m. - katar plic
5.5. Bašusová Božena	čp. 95 * 19.3. 1916 1 r. 16 m. - katar střev
9.5. Cihlář Antonín	čp. 55 * 4.1. 1916 5.4. - kat. střev
17.5. Plevka František syn krejčího	čp. 26 * 25.9. 1905 4 r. 7 m. - zánět plic

- 21.5. Jandlová Emilie čp. 122 * 17.6. 1905
10 r. 11 m. - TBC plic
- 30.6. Kovářová Anna čp. 29 * 2.11. 1869
46 r. 7 m. - TBC
- 2.7. Matuna Antonín čp. 51 * 23.9. 1842
obuvník 73 r. - sešlost
- 9.8. Heřman Josef čp. 49 * 27.2. 1903
13 r. 5 m. - zánět ledvin
- 23.8. Šubrtová Božena čp. 76 * 16.8. 1916
7 d. - katar střev
- 31.8. Svačina Josef čp. 25 * 8.12. 1834
rolník vdovec 82 r. - sešlost
- 1.9. Krupková Aloisie čp. 37 * 2.9. 1840
manž. obchodníka 75 r. srd. vada
- 22.9. Švancarová Alžběta čp. 11 * 2.10. 1838
77 r. - sešlost
- 27.9. Bláhová Alžběta čp. 35 * 25.5. 1860
56 r. - srd. vada
- 14.10. Maštalířová Alžběta čp. 2 * 7.11. 1905
11 r. 9 m. - zánět mozk. bl.
- 28.11. Koulová Marie čp. 14 * 28.6. 1899
17 r. 5 m. - zánět plic

Svatby byly v roce 1916 ve Zdětíně 2.

3.2. Emilie Matyásková čp. 108 z Horek n Jiz. Antonín Zíta, žel. zříz. Chrast. Dvůr - z Krpů. N. B.

15.2. Marie Lisková čp. 116 z Chotětova Karel Havel ze Smíchova.

Obsah

Rok 1938	3
<i>Úvod – poloha obce</i>	3
<i>Počet budov, majitelé budov</i>	5
<i>Výměra katastru, lidové názvy polností</i>	23
<i>Význačné budovy, historie školy</i>	25
<i>Kostel „Všech svatých“</i>	33
<i>Příslušnost k úřadům, sčítání obyvatelstva, zaměstnání obyvatelstva</i>	37
<i>Spolky a organizace</i>	38
<i>Historie Zdětína</i>	44
<i>O původu jména Zdětín</i>	44
<i>Vlastní historie</i>	45
<i>Válka třicátiletá</i>	54
<i>Historie samoty Chrast</i>	57
<i>Další majitelé panství benátského</i>	58
<i>První číslování usedlostí</i>	61
<i>Robota ve Zdětíně</i>	64
<i>Průběh roboty až do jejího zrušení</i>	73
<i>Zrušení roboty</i>	77
<i>Píseň o robotě</i>	80
<i>Výkup sedláků a domkářů zdětínských z robotní povinnosti</i>	81
<i>Tabelární přehled veškerých výkupných prací a dávek v obci Zdětíně</i>	90
<i>Z pamětí obce Zdětína</i>	98
<i>Přijímání obecního pastýře</i>	98
<i>Přijmutí obecního kováře</i>	99
<i>Pořádek při hašení ohně pro obec Zdětín 1855</i>	101
<i>Přijímání polního hlídače a spolu ponocného</i>	107

<i>Pravidla pro poľní hlídku, 18. červenec 1860.....</i>	<i>108</i>
<i>Léta 1862 - 1864. Účast zdětínských občanů na vlasteneckém probuzení Mladoboleslavska a jeho persekuce v letech 1862 - 1864.....</i>	<i>109</i>
<i>Přijetí cizince (Nemce) do obecního bytu.....</i>	<i>113</i>
<i>Rok 1866.....</i>	<i>114</i>
<i>Zdětín za války prusko - rakouské r. 1866.....</i>	<i>114</i>
<i>Důležité události ve Zdětíně v letech 1870 - 1900.....</i>	<i>123</i>
<i>Rok 1880.....</i>	<i>123</i>
<i>Rok 1881.....</i>	<i>123</i>
<i>Rok 1882.....</i>	<i>123</i>
<i>Rok 1883.....</i>	<i>124</i>
<i>Rok 1884.....</i>	<i>124</i>
<i>Rok 1885.....</i>	<i>125</i>
<i>Rok 1886.....</i>	<i>125</i>
<i>Rok 1887.....</i>	<i>126</i>
<i>Rok 1888.....</i>	<i>128</i>
<i>Rok 1889.....</i>	<i>129</i>
<i>Rok 1890.....</i>	<i>129</i>
<i>Rok 1891.....</i>	<i>130</i>
<i>Rok 1892.....</i>	<i>132</i>
<i>Rok 1893.....</i>	<i>134</i>
<i>Rok 1894.....</i>	<i>135</i>
<i>Rok 1895.....</i>	<i>136</i>
<i>Rok 1896.....</i>	<i>137</i>
<i>Rok 1897.....</i>	<i>138</i>
<i>Rok 1898.....</i>	<i>139</i>
<i>Rok 1899.....</i>	<i>139</i>
<i>Samospráva obce Zdětína v letech 1883 - 1896.....</i>	<i>141</i>
<i>Požáry ve Zdětíně do r. 1900.....</i>	<i>166</i>

<i>Významné události ve Zdětině od roku 1900 až do roku 1914, kdy vypukla první světová válka.....</i>	<i>169</i>
<i>Rok 1900.</i>	<i>169</i>
<i>Rok 1901.</i>	<i>172</i>
<i>Rok 1902.</i>	<i>176</i>
<i>Rok 1903.</i>	<i>180</i>
<i>Rok 1904.</i>	<i>183</i>
<i>Rok 1905.</i>	<i>186</i>
<i>Rok 1906.</i>	<i>189</i>
<i>Rok 1907.</i>	<i>192</i>
<i>Rok 1908.</i>	<i>196</i>
<i>Rok 1909.</i>	<i>199</i>
<i>Rok 1910.</i>	<i>202</i>
<i>Rok 1911.</i>	<i>206</i>
<i>Rok 1912.</i>	<i>209</i>
<i>Rok 1913.</i>	<i>213</i>
<i>Zdětín za Světové války 1914 - 1918.</i>	<i>219</i>
<i>Atentát na následníka trůnu.....</i>	<i>220</i>
<i>Ceny obilí a některých potravin v roce 1914:.....</i>	<i>222</i>
<i>Vypovězení válek.....</i>	<i>224</i>
<i>Složení obecního zastupitelstva, obecní a žňové komise. Rozdělení práce po čas války</i>	<i>225</i>
<i>Přidělení práce členům obecního výboru:.....</i>	<i>226</i>
<i>Rok 1915.</i>	<i>233</i>
<i>Rok 1916.</i>	<i>250</i>

Digitalizace: Zdeňka Pařízková, 29.8.2010